

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ,
ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΔΙΚΤΥΩΝ

**ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΣΠΑ
2012**

**ΑΘΗΝΑ
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2012**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ.....	2
EXECUTIVE SUMMARY	5
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	8
ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ - ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ	19
ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄: ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΟΥ ΕΣΠΑ	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΕΩΝ.....	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ (ΑΡ. 3 ΚΑΝ. 1083/2006) ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ.....	58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΚΤ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	61
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΚΤ ΣΤΟΥΣ ΣΧΕΤΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΣΕ ΛΟΙΠΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	65
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9. ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΙΣ ΛΟΙΠΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗ 2020.....	66
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10. ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ (ΑΡ. 3.2c ΚΑΝ.1083/2006)	71
ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄: ΠΡΟΟΔΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΟΥ ΣΥΜΦΩΝΗΘΗΚΑΝ	73
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11. ΣΥΝΟΨΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2007-2013	73
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12. ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	76
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13. ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.....	79
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14. ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ Η ΑΠΕΙΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΣΟΒΑΡΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΟΣΩΝ ΑΦΟΡΑ ΣΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ.....	85
ΕΝΟΤΗΤΑ Δ΄: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ	87
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15. ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	87
ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	96
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	96

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013 αποτελεί το έγγραφο αναφοράς για τον προγραμματισμό των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εθνικό επίπεδο για την περίοδο 2007-2013, με προϋπολογισμό 20,4 δις ευρώ Κοινοτικής Συνδρομής¹. Η παρούσα έκθεση για την παρακολούθηση του ΕΣΠΑ καταρτίστηκε με βάση τις υποχρεώσεις και προδιαγραφές που απορρέουν από το άρθρο 29 παρ. 2 του Καν. ΕΚ 1083/2006, από διυπηρεσιακή ομάδα εργασίας με συντονισμό της Ειδικής Υπηρεσίας Στρατηγικής Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΕΥΣΣΑΑΠ) και αξιοποίηση εισροών κυρίως από την on-going αξιολόγηση των Προγραμμάτων και το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα.

Μετά από μια περίοδο σταθερής ανάπτυξης, με βασικό μοχλό την κατανάλωση και τον υψηλό δανεισμό η ελληνική οικονομία εμφάνισε για πρώτη φορά το 2009 μεγάλη ύφεση και απώλεσε τη δυναμική της. Την περίοδο 2009-2011, η συνολική μείωση του ΑΕΠ έφτασε το 13,6%. Η ύφεση οδήγησε σε σημαντική επιβράδυνση στην ανάπτυξη και στην απασχόληση. Παράλληλα, ο αριθμός των πολιτών που το επίπεδο ζωής τους έχει υποβαθμιστεί, έχει αυξηθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια της ύφεσης και η στέρση ακόμα και βασικών αγαθών και υπηρεσιών δεν αφορά πλέον μόνο το φτωχό πληθυσμό, αλλά και σημαντικό μέρος της μεσαίας τάξης που αποτελούσε την ατμομηχανή της ανάπτυξης.

Η κοινωνικοοικονομική κατάσταση, τόσο από την περίοδο έγκρισης του ΕΣΠΑ (2007) όσο και από την περίοδο υποβολής της προηγούμενης έκθεσης στρατηγικής παρακολούθησης (2009) έχει διαφοροποιηθεί σημαντικά. Με τη συνεχιζόμενη ύφεση της ελληνικής οικονομίας και με την προσπάθεια για δημοσιονομική προσαρμογή, η οικονομική κατάσταση της χώρας και των Περιφερειών της έχει επιδεινωθεί σημαντικά. Παράλληλα, από την υποβολή της έκθεσης στρατηγικής παρακολούθησης του 2009 καταγράφονται και σημαντικές εξελίξεις αναφορικά με εθνικές, τομεακές και περιφερειακές πολιτικές (όπως η υπογραφή του Μνημονίου Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής και το Πρόγραμμα Καλλικράτης).

Οι αξιολογήσεις των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ δείχνουν ότι η πορεία υλοποίησής τους έχει επηρεασθεί άμεσα από τις εξελίξεις αυτές και κυρίως από τις απαιτήσεις που προκύπτουν από το **Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής**. Τα έντονα προβλήματα παροχής τραπεζικής χρηματοδότησης εξαιτίας της κρίσης αλλά και **έλλειψης ρευστότητας** καθιστούν την εξεύρεση ιδιωτικών πόρων για τη χρηματοδότηση έργων δημοσίου χαρακτήρα και τη χρηματοδότηση ιδιωτικών επιχειρήσεων ιδιαίτερα δύσκολη. Παράλληλα, η **ανεργία** αποτελεί πλέον ένα από τα καίρια προβλήματα της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας, επηρεάζοντας σε σημαντικό βαθμό μεγάλες ομάδες του πληθυσμού (και ομάδες στόχου των παρεμβάσεων του ΕΣΠΑ, ειδικά τους νέους και τις γυναίκες), καθόσον αγγίζει το 25% το 2012.

Για την ανταπόκριση των προκλήσεων αυτών ελήφθησαν μία σειρά από πρωτοβουλίες όπως η ενεργοποίηση νέων χρηματοδοτικών εργαλείων, η πρόσφατη **αναθεώρηση** των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, η κατάρτιση Σχεδίου Δράσης στοχευμένων παρεμβάσεων για την ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των **νέων** και η διαμόρφωση ενός καταλόγου **181 έργων προτεραιότητας** προϋπολογισμού 11,5 δις ευρώ υψηλής επενδυτικής αξίας σε σημαντικούς τομείς. Στρατηγικός στόχος στην παρούσα φάση είναι μια ποσοτική, ποιοτική και διοικητική βελτίωση ως προς τη διαχείριση των πόρων του ΕΣΠΑ.

Σε σχέση με την προηγούμενη έκθεση στρατηγικής παρακολούθησης (2009) όπου καταγράφονταν χαμηλή πρόοδος όσον αφορά στις νομικές δεσμεύσεις και τις δηλωθείσες πληρωμές (6,9% και 1,5%, αντίστοιχα), η **απορρόφηση Κοινοτικής Συνδρομής του ΕΣΠΑ ανέρχεται στο 39,54% και οι νομικές δεσμεύσεις στο 71,48%**. Υψηλότερη επίδοση αναφορικά με την χρηματοδοτική πρόοδο καταγράφουν μεταξύ των 13 τομεακών και περιφερειακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ τα ΕΠΑΕ, ΕΠΕΚ και ΕΠΑΝΑΔ.

Η αξιολογηση αυτή πρόοδος καταγράφεται και στο επίπεδο του **φυσικού αντικειμένου και των αποτελεσμάτων** κατά τα έτη 2010 και 2011, και αποτυπώνεται τόσο στους βασικούς δείκτες κορμού όσο και στην ποιοτική ανάλυση της προόδου (βλ. κεφ. 3), ιδιαίτερα σε τρεις από τους Γενικούς Στόχους, ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας, εκσυγχρονισμού των φυσικών υποδομών και των

¹ Περισσότερες πληροφορίες διαθέσιμες στην ιστοσελίδα <http://www.espa.gr/el/Pages/Default.aspx> και <http://www.anaptyxi.gov.gr/>

συναφών υπηρεσιών του συστήματος μεταφορών της χώρας, καθώς και της διευκόλυνσης της πρόσβασης στην απασχόληση. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι από τις έως τώρα παρεμβάσεις ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης ωφελήθηκαν 117 χιλιάδες άνεργοι² και χρηματοδοτήθηκαν πάνω από 21.000 έργα³ άμεσης ενίσχυσης επενδύσεων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Το φθινόπωρο του 2012 υπεβλήθη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή η **αναθεώρηση** των Ε.Π. του ΕΣΠΑ. Σε γενικές γραμμές εκτιμάται ότι δεν μεταβάλλει τους βασικούς στόχους και τις προτεραιότητες της αρχικής αναπτυξιακής του στρατηγικής που είχε τεθεί το 2007, προσδίδει όμως μια νέα έμφαση στην αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης και κυρίως των συνθηκών χρηματοδοτικής ασφυξίας που έχουν αναδειχθεί ως κρίσιμοι παράγοντες για τη βιωσιμότητα και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην χώρα, καθώς και της αυξανόμενης ανεργίας.

Για την **επιτάχυνση της υλοποίησης** του ΕΣΠΑ ελήφθησαν ήδη μέτρα για την απλοποίηση του συστήματος διαχείρισης των συγχρηματοδοτούμενων έργων και του θεσμικού πλαισίου, έγινε χρήση της διαδικασίας "top-up" (Καν.ΕΚ. 1311/2011), ενώ κατά το χρόνο υποβολής της παρούσας έκθεσης ήδη ενεργοποιούνται πρόσθετα μέτρα. Αξιόλογη ανταπόκριση σε σχέση με την περίοδο αναφοράς της έκθεσης του 2009 καταγράφεται επίσης και στα διαθέσιμα μέτρα στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Σχεδίου για την ανάκαμψη της οικονομίας (European Recovery Plan και COM 2008/876).

Η παρούσα φάση πλήρους ανάπτυξης του φάσματος παρεμβάσεων του ΕΣΠΑ 2007-2013 συμπίπτει με τη έναρξη του αναπτυξιακού σχεδιασμού και της διαβούλευσης για την περίοδο 2014-2020 ("**Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης**").

Τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ είχαν σχεδιασθεί τα έτη 2006-2007, όταν οι συνθήκες στην Ελλάδα και την Ευρώπη ήταν διαφορετικές και είχαν βασισθεί μεταξύ άλλων και στους προσανατολισμούς της αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισσαβόνας (2005). Ωστόσο, ήδη από το 2010, υπό τις συνθήκες ύφεσης της ελληνικής οικονομίας, η αρχικά σχεδιασθείσα εξειδίκευση των Προγραμμάτων άρχισε να αναπροσαρμόζεται και να κατευθύνεται σε παρεμβάσεις που αντιμετώπιζαν τις νέες προσκλήσεις. Από την ανάλυση που ακολουθεί καταδεικνύεται ότι το ΕΣΠΑ περιλαμβάνει παρεμβάσεις που συμβάλουν στην εκπλήρωση των στόχων του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων και αντίστοιχα συμβάλλουν στους στόχους και κατευθυντήριες αρχές της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και συναρτώνται με όλες τις εμβληματικές πρωτοβουλίες της, καθώς και με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση. Ενδεικτικά, η έκθεση περιλαμβάνει την παρουσίαση καλών πρακτικών του ΕΣΠΑ που αντιστοιχούν στους πυλώνες της Ευρωπαϊκής στρατηγικής για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Ενδείξεις, με βάση τις διαθέσιμες μελέτες για την εμπειρία από τη μέχρι σήμερα υλοποίηση του ΕΣΠΑ, υποδεικνύουν ως **κύρια κρίσιμα σημεία στην αποτελεσματική υλοποίηση των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ:**

- την ισχυρή τρωτότητα απέναντι σε εξωτερικούς παράγοντες (κρίση ρευστότητας, δημοσιονομική κρίση),
- την ταυτόχρονη εφαρμογή της διοικητικής μεταρρύθμισης στο αυτοδιοικητικό επίπεδο (Καλλικράτης),
- τις ιδιαιτερότητες μίας αρχιτεκτονικής προγραμμάτων που χαρακτηρίστηκε από μία μετάβαση καθεστώτος αμιγούς Στόχου 1 για όλες τις περιφέρειες (Γ' ΚΠΣ) σε καθεστώς μεταβατικής στήριξης για 5 περιφέρειες (με λιγότερα Προγράμματα αλλά εκτεταμένη προσφυγή στο μηχανισμό των εκχωρήσεων σε Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης),
- και τέλος την περιορισμένη δυνατότητα για συνδυασμένη αντιμετώπιση των αναγκών και για την κρίση και για την ανάκαμψη και για τη (μακροπρόθεσμη) ανάπτυξη.

Με βάση τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη **γεωγραφική επιλεξιμότητα** στην περίοδο 2014-2020, 5 ελληνικές περιφέρειες θα εμπίπτουν στην κατηγορία των λιγότερο ανεπτυγμένων, 6 στην κατηγορία της μεταβατικής στήριξης και 2 στην κατηγορία των περισσότερο ανεπτυγμένων.

Είναι αναγκαίο η περιφερειακή κατανομή των πόρων της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής να αντανάκλα τη δεινή οικονομική και κοινωνική κατάσταση των τελευταίων τριών ετών στην Ελλάδα. Ωστόσο, η χρήση στατιστικών στοιχείων της περιόδου μέχρι το 2009 σε περιφερειακό επίπεδο και 2010 σε Εθνικό, στην πρόταση του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου αδυνατεί να απεικονίσει τη

² ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔ (2012)

³ ΟΠΣ ΕΡΓΟΡΑΜΑ , δείκτης κορμού υπ. αριθμ 7 (α' εξάμηνο 2012).

σημερινή πραγματικότητα παρατεταμένης ύφεσης για τις ελληνικές περιφέρειες. Παράλληλα, το υπό οριστικοποίηση θεσμικό πλαίσιο θέτει αυστηρότερους όρους εφαρμογής του νέου ΕΣΠΑ (“Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης 2014-2020”), όπως ισχυρή σύνδεση με τη στρατηγική ‘Ευρώπη2020’, εισαγωγή περιορισμών θεματικής συγκέντρωσης των πόρων, μακροοικονομικών όρων, γενικών προϋποθέσεων (conditionalities) και πλαισίου επίδοσης συνδεδεμένου με τα αποτελέσματα, όπου ενδεχόμενη μη εκπλήρωσή τους συσχετίζεται με αναστολή πληρωμών και δημοσιονομικές διορθώσεις.

Ουσιαστικά η χώρα καλείται να περάσει σε μια περίοδο όπου θα πρέπει πλέον να προσαρμοστεί σε μία στρατηγική υψηλών απαιτήσεων υπό συνθήκες πολύ περιορισμένων διαθέσιμων πόρων. Ταυτόχρονα, η ιδιαίτερα οξυμένη δική της δημοσιονομική κρίση αλλά και συγκεκριμένοι όροι του Συμφώνου για το Ευρώ και της Οικονομικής Διακυβέρνησης, της στερούν τη δυνατότητα υποκατάστασης Διαρθρωτικών με εθνικούς επενδυτικούς πόρους.

Η χώρα και οι περιφέρειες της διέτρεχαν και προ κρίσης πολύ σημαντικό κίνδυνο περιθωριοποίησης στον ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο και το οικονομικό περιβάλλον και αντιμετώπισης συνεπειών από την **κλιματική αλλαγή και τη δημογραφική εξέλιξη**. Με εξαιρετικά χαμηλή ανταγωνιστικότητα και παράλληλα συνεχή έκθεση σε κινδύνους και προκλήσεις, ο αναπτυξιακός σχεδιασμός της χώρας για την περίοδο 2014-2020 αποτελεί μια ιδιαίτερα απαιτητική πρόκληση, ιδίως καθώς πρέπει να ξεκινήσει από αφετηρίες σημαντικά διαφορετικές από τις ισχύουσες στις προηγούμενες περιόδους. Η **ανάγκη αλλαγής του αναπτυξιακού μοντέλου** με βάση τις ανάγκες και το δυναμικό (τις δυνατότητες) των περιφερειών της χώρας ήδη επισημαίνεται στην 1^η εγκύκλιο σχεδιασμού της περιόδου 2014-2020 του Υπουργείου Ανάπτυξης⁴.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι: οι διαθέσιμοι πόροι ενδέχεται να είναι περιορισμένοι (σε σύγκριση με τις αναπτυξιακές ανάγκες, τις νέες εξωτερικές προκλήσεις, την αποσάθρωση του παραγωγικού συστήματος και τις τάσεις αποδιάρθρωσης του κοινωνικού ιστού) καθώς οι δημοσιονομικές προοπτικές δεν εγγυώνται απρόσκοπτη δημόσια χρηματοδότηση των επενδύσεων τι στιγμή που η υποκατάστασή τους από αμιγώς εθνικούς πόρους είναι περιορισμένη και λόγω του Μνημονίου, ο διεθνής ανταγωνισμός θα παραμένει οξύτατος, η μόχλευση ιδιωτικών πόρων είναι αβέβαιη και απαιτητική σε όρους απόδοσης κεφαλαίου ιδίως σε περίοδο οικονομικής κρίσης και οι δεσμεύσεις των Κανονισμών θα είναι εξαιρετικά απαιτητικές, η ριζική και αποφασιστική στροφή του μοντέλου ανάπτυξης προς μια εξωστρεφή, καινοτόμα και ανταγωνιστική οικονομία χωρίς αποκλεισμούς, κρίνεται περισσότερο αναγκαία από ποτέ.

⁴ Διαθέσιμη στην ιστοσελίδα : <http://www.espa.gr/el/Pages/staticNewProgrammaticPeriod.aspx>

EXECUTIVE SUMMARY

The National Strategic Reference Framework 2007-2013 is the reference document for the programming of the EU Structural Funds at a national level for the 2007-2013 period, with a budget of 20,4 bn of Community Contribution. The present NSRF Strategic Report was elaborated on the basis of the provisions and requirements of article 29 par.2 of Regulation EC 1083/2006, from a inter-institutional drafting team under the coordination of the Special Service for Strategy, Planning and Evaluation of Development Programmes (at the National Coordinating Authority for the NSRF), utilizing relevant input from the on-going evaluation of OPs and the NSRF Management Information System.

Following a period of steady growth, based on consumption and high borrowing, from 2009 the Greek economy is undergoing a recession, having lost its dynamics. For the 2009-2011 period, total GDP decline amounted to 13,6%. The recession has resulted in a sharp decline in growth and employment. At the same time, the number of citizens experiencing a deterioration of their quality of life has sharply increased during the economic slowdown, while the deprivation conditions on basic goods and services now concern not only the poor, but also a considerable part of the middle class which comprised one the main drivers for growth.

The socioeconomic situation, from the approval period of the NSRF (2007) as well as from the submission of the previous Strategic Report (2009) has differentiated in a considerable degree. With a continued economic slowdown in the Greek economy and an effort for fiscal consolidation, the economic profile of the country and its regions has significantly worsened. In parallel, since the submission of the 2009 Strategic Report, major developments are noted as regards national, sectoral and regional policies (such as signing the Memorandum of Economic and Financial Policies for Greece and the Kallicrates reform of Regional and Local administration).

Evidence from the on-going evaluation of the NSRF Operational Programmes indicate that their progress of implementation was directly affected by these developments and mainly by the requirements arising from the Memorandum of Economic and Financial Policies. The serious issues of providing financing from the banking sector caused by the crisis and the lack of liquidity resulted in difficulties for the private financing of public works and enterprises. At the same time, high unemployment is now one of the most important challenges for the Greek economy, since it affects a large part of the population (and also various NSRF target groups, especially the young and women), since it has now reached 25% in 2012.

A number of initiatives have been promoted in order to address these challenges, such as the activation of new financial instruments, the recent 2012 Review of the NSRF Operational Programmes, the elaboration of an Action Plan for strengthening employment and entrepreneurship of young people, and the drafting of a list of 181 priority projects with a budget of 11,5 bn euro of high investment value in key sectors. The strategic goal in the present phase is improvement in managing the NSRF resources at a quantitative, qualitative and administrative level.

As compared to the previous Strategic Report (2009), where little progress was registered as regards commitments and payments (6,9% and 1,5% correspondingly), at the present phase the absorption of Community Contribution at the NSRF amounts to 39,54% and commitments to 71,48%. The highest performance as regards the financial progress among the 13 national and regional Operational Programmes is marked in the OPs Competitiveness and Entrepreneurship (ERDF), Accessibility Improvement (ERDF and CF) and Development of Human Resources (ESF).

This considerable progress is also registered at the level of physical implementation and results during 2010 and 2011 and reflected at the core indicators and the qualitative assessment included below (see Chapter 3), especially at three of the NSRF General Objectives, namely Developing entrepreneurship, Modernization of physical infrastructure and relevant services of the national transport system, and Enhancing access to employment. It is indicatively noted that, up to now, active labour market policies have benefited 117 thousand unemployed⁵ and 21.000 projects⁶ of direct investment to SMEs have been financed.

⁵ Managing Authority of HRD OP, 2012.

In autumn 2012 a review of the NSRF OPs was submitted and adopted by the European Commission. It is estimated that it does not alter the main objectives and priorities of the initial development strategy shaped in 2007, however it places greater emphasis to addressing the negative consequences of the economic crisis and mainly the conditions of financial constraints arised as main factors for the sustainability and development of entrepreneurship, as well as rising unemployment.

A number of measures for accelerating NSRF implementation have already been taken up, with a view to simplify the management system of co-financed projects and the relevant institutional framework, the 'top-up' procedure was utilized (Regulation EC 1311/2011), while at the time of submission of the present Report additional simplification measures are activated. Considerable response, as compared to the reference period of the 2009 report, is also noted in relation to the measures available in the framework of the European Recovery Plan (and also COM 2008/876 for Cohesion Policy).

The present phase of full development for the NSRF interventions 2007-2013 coincides with the launch of development planning and consultation for the 2014-2020 period ("Partnership Agreement").

The NSRF Operational Programmes have been designed during 2006-2007, under different conditions in Greece and Europe and were based, iner alia, on the guidelines of the revised Lisbon Agenda (2005). However, already from 2010 under the recessionary conditions in the Greek economy, the initially planned OP specialization was gradually adapted and readjusted to interventions addressing the new challenges. The analysis below shows that the NSRF includes interventions that contribute to the implementation of the objectives of the National Reform Programme, the targets and principles of the EU2020 Strategy, have a strong consistency with all its flagship initiatives, as well as with the European Employment Strategy. Indicatevely, the Report presents several NSRF best practices corresponding to the pillars of the European strategy for smart, sustainable and inclusive growth.

Evidence based on the available studies for the experience of implementing the NSRF up to now, indicate the following crucial main points in the effective implementation of the programs:

- The strong vulnerability against external factors (liquidity crisis, financial crisis),
- A performance affected by the simultenaous implementation of the administrative reform at the Regional and Local government ('Kallicrates' reform),
- The challenges of a programming architecture characterized by a transition from a pure Objective 1 status for all the regions (3rd Community Support Framework) to a transition regime (phasing in and phasing out) for five regions (with less Operational Programmes but extensive utilization of delegation mechanisms to Intermediary Bodies),
- And finally, the limited ability for addressing in a combined manner the needs related to crisis, recovery and (long term) growth.

According to the European Commission's proposals for geographical eligibility in the 2014-2020 period, five greek regions would fall under the category of less developed regions, six in transition and two at the category of more developed regions.

The regional breakdown of Cohesion Policy resources is considered necessary to reflect the dire economic and social situation of the last three years in Greece. However, the use of statistical data for the period up to 2009 in regional level and 2010 in National level in the Multiannual Financial Framework proposal cannot reflect the present reality of a prolonged recession in the Greek regions. In parallel, the regulatory framework under the process of finalization presents more strict implementation conditions of the new NSRF (Partnership Agreement 2014-2020), such as a strong link with the EU 2020 strategy, the introduction of thematic concentration limitations for funding, macroeconomic terms, horizontal conditionalities and a performance framework linked to results, where their eventual non fulfillment is linked to suspension of payments and financial corrections.

⁶ NSRF MIS, Core indicator no. 7 (1st semester 2012).

In fact, the country is called for a transition to a period where it should adapt to a highly demanding strategy under conditions of restricted resources. At the same time, the acute fiscal crisis and the specific terms of the Euro Pact and Economic Governance limit the ability to complement structural with national investment funding.

The country and its regions were, even before the crisis, in danger of marginalization at the European and international economic environment and were facing the consequences of climate change and demographic developments. With exceptionally low competitiveness and an exposure to the risks and challenges summarized above, development planning for the 2014-2020 period is considered a particularly demanding and complicated exercise, having to commence from different starting points than the usual ones of the previous programming periods. The necessity to transform the development model on the basis of the national and regional needs and potential is already pointed out at the 1st planning Circular for the 2014-2020 period of the Ministry of Development⁷.

Taking into consideration: the limited available resources (as compared to permanent needs, new external challenges, dissolution of the productive system and restructuring trend at the level of social cohesion), while the budgetary prospects do not guarantee the continuous and systematic public financing of investments the moment where their substitution by national resources is also limited because of the “Memorandum of Economic and Financial Policies for Greece”, the international competition will remain acute, the leverage of private resources is uncertain and exigent in terms of capital attribution especially in a period of economic crisis and the requirements of Cohesion Policy Regulations will be exceptionally demanding, the radical and decisive turn of development model to an extrovert, innovative, competitive and inclusive economy, seems to be more necessary than ever.

⁷ Available to the webpage : <http://www.espa.gr/el/Pages/staticNewProgrammaticPeriod.aspx>

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Η έκθεση για την Στρατηγική παρακολούθηση του ΕΣΠΑ για το 2012 καταρτίζεται με βάση το άρθρο 29 παρ.2 του Καν. 1083/2006 όπου ρητά αναφέρεται η υποχρέωση υποβολής της έως το τέλος του 2009 και έως το τέλος του 2012. Για την εκπόνηση της έκθεσης στρατηγικής παρακολούθησης του ΕΣΠΑ για το 2012, συστάθηκε υπό τον συντονισμό της Μονάδας Β της Ειδικής Υπηρεσίας Στρατηγικής Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, διυπηρεσιακή ομάδα εργασίας με την συμμετοχή των ακόλουθων Ειδικών Υπηρεσιών (ΕΥ) του Υπουργείου : α)ΕΥ Στρατηγικής Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, β) ΕΥ Συντονισμού της εφαρμογής των ΕΠ, γ) ΕΥ Θεσμικής Υποστήριξης,δ) ΕΥ Αρχής Πληρωμής, ε) ΕΥ Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού συστήματος και της ΕΥ των ΕΠ του Στόχου της Ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας. Στην ομάδα συμμετείχαν επίσης η ΕΥ Συντονισμού δράσεων ΕΚΤ του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλειας και Πρόνοιας και το Σώμα Οικονομικών Εμπειρογνομητών του Υπουργείου Οικονομικών. Τα στελέχη της ομάδας εργασίας φαίνονται στον παρακάτω Πίνακα.

Ταυτόχρονα για την καλύτερη προετοιμασία της έκθεσης ζητήθηκε από τους Συμβούλους «ενδιάμεσης αξιολόγησης κατά τη διάρκεια υλοποίησης των ΕΠ/ΠΕΠ του ΕΣΠΑ», η εκπόνηση συνοπτικών εκθέσεων-εισορών για την έκθεση Στρατηγικής παρακολούθησης. Οι προδιαγραφές των αναφορών αυτών προετοιμάστηκαν από την Μονάδα Β της ΕΥΣΣΑΑΠ έτσι ώστε στοιχεία των συνοπτικών εκθέσεων εισορών να είναι ομοιόμορφα και να χρησιμοποιηθούν στη διαμόρφωση της έκθεσης.

Η τελική επεξεργασία, επιμέλεια καθώς και η συγγραφή της έκθεσης, έγινε από τα στελέχη της Μονάδας Β της ΕΥΣΣΑΑΠ συνεπικουρούμενα από στελέχη της μονάδας Α.

Η δομή και το περιεχόμενο της έκθεσης βασίστηκαν σε σχετικό καθοδηγητικό σημείωμα για την δομή και το περιεχόμενο των Στρατηγικών Αναφορών που εκδόθηκε στις 19 Ιανουαρίου 2012 από την Επιτροπή Συντονισμού των Ταμείων COCOF .

Οι πηγές για τη διαμόρφωση της έκθεσης είναι:

- Οι ετήσιες εκθέσεις των ΕΠ του ΕΣΠΑ για το 2011
- Οι συνοπτικές εκθέσεις εισορών των Συμβούλων αξιολόγησης των ΕΠ του ΕΣΠΑ
- Οι πίνακες με στοιχεία εντάξεων, δαπανών, φυσικού αντικειμένου ΕΠ του ΕΣΠΑ από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα και τη βάση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. (SFC).
- Η έκθεση στρατηγικής παρακολούθησης του ΕΣΠΑ έτους 2009.
- Εκτιμήσεις και εσωτερικές αναλύσεις της Εθνικής Αρχής Συντονισμού (ΕΑΣ) για την πρόοδο στην εφαρμογή των Προγραμμάτων, με βάση την προγραμματισμένη αναθεώρηση και την συνεδρίαση των Επιτροπών Παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ που συγκλήθηκαν τον Οκτώβρη και τον Νοέμβρη του 2012.

Σε ό,τι αφορά τα χρονολογικά στοιχεία των πινάκων της έκθεσης, τα στοιχεία δαπανών αφορούν πιστοποιημένες δαπάνες στις οποίες έχει συμπεριληφθεί το τελευταίο αίτημα πληρωμής Οκτωβρίου – Νοεμβρίου του 2012 που υπεβλήθη από τις Ελληνικές αρχές. Τα στοιχεία νομικών δεσμεύσεων και εντάξεων προέρχονται από το ΟΠΣ με ημερομηνία αναφοράς την 30/9/2012. Τέλος σε δύο πίνακες έχουν συμπεριληφθεί στοιχεία εντάξεων που εστάλησαν από τη βάση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με βάση τις Ετήσιες εκθέσεις του 2011.

Για την αναφορά στην πρόοδο των δεικτών κορμού του ΕΣΠΑ έχουν χρησιμοποιηθεί τα στοιχεία της βάσης δεδομένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής SFC με βάση τις Ετήσιες εκθέσεις του 2011.

Τέλος επισημαίνεται ότι για την Έκθεση Στρατηγικής Παρακολούθησης 2012 έχει ενημερωθεί η Ειδική Τεχνική Επιτροπή για την Αξιολόγηση (ΕΤΕΑ) στα μέλη της οποίας απεστάλη για παρατηρήσεις.

Στο κείμενο της Έκθεσης έχουν χρησιμοποιηθεί οι κάτωθι συντομογραφίες:

ΕΣΠΑ: Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς

ΑΕΠ: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

ΑΕΧΕ: Αίτημα Επιβεβαίωσης Χρηματοδοτικής Ενίσχυσης

ΕΔΕΤ: Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας

ΕΛΣΤΑΤ: Ελληνική Στατιστική Αρχή.

ΗΔΙΚΑ Α.Ε: Ηλεκτρονική Διεύθυνση Κοινωνικής Ασφάλισης Ανώνυμη Εταιρεία

ΟΠΣ: Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα
 ΤΑΙΠΕΔ: Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας Δημοσίου.
 ΣΠ: Συμβάσεις παραχώρησης.
 ΕΤΠΑ : Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.
 ΕΚΤ: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
 ΕΤΕΑΝ : Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης.
 ΕΤΕπ : Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
 ΤΠΕ: Τεχνολογίες Πληροφορικής Επικοινωνιών
 ΤΕΠΙΧ: Ταμείο Επιχειρηματικότητας
 ΕΠ: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.
 ΚΘΠ: Κωδικός θέματος Προτεραιότητας.
 ΜΜΕ Μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
 ΑΠ : Άξονας προτεραιότητας
 ΕΓΤΑΑ Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης.
 ΕΤΑΛ Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας.
 ΠΕΠ: Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα
 ΕΠΕΠ: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας
 ΕΠΑΕ: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα- Επιχειρηματικότητα
 ΕΠΠΕΡΑΑ: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον Αειφόρος Ανάπτυξη
 ΕΠΨΣ : Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ψηφιακή Σύγκλιση
 ΕΠΑΝΑΔ : Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού
 ΕΠΕΔΒΜ : Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης-Δια Βίου Μάθηση
 ΕΠΔΜ : Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Διοικητική Μεταρρύθμιση
 ΕΠΤΥΕ : Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Τεχνική Υποστήριξη της Εφαρμογής
 ΕΠΑΑ: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αποθεματικό Απροβλέπτων
 Κ.Σ: Κοινοτική Συνδρομή.
 ΟΑΕΔ: Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού δυναμικού.
 ΣΔΙΤ Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα.
 Δ.Δ. : Δημόσια Δαπάνη
 ΚΣΚΓ: Κοινοτικές Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για την Συνοχή.
 ΚτΠ Α.Ε: Κοινωνία της πληροφορίας Α.Ε

Ομάδα εργασίας για την εκπόνηση της Έκθεσης Στρατηγικής Παρακολούθησης του ΕΣΠΑ 2012

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Ιακωβίδης Δημήτρης (Προϊστ.) Καντσός Λεονάρδος, Δημητρέλος Ιωάννης Πραγιάτη Μαρία, Μητσούλα Καλλιόπη Κουτσούρη Μαρίνα, Γκούμας Μιχάλης, Παπαγεωργίου Ελευθερία	ΕΥΣΣΑΑΠ Μονάδα Β' - Σχεδιασμού και Αξιολόγησης
Ορφανού Ιφιγένεια	ΕΥΣΣΑΑΠ, Μονάδα Α' - Στρατηγικής και Παρακολούθησης Πολιτικών
Γκιντίκα Τριάδα, Ασλάν Δέσποινα	ΕΥΣ
Αρβανίτη Αναστασία, Αρβανίτης Κων/νος	ΕΥ ΘΥ, ΜΟΝΑΔΑ Γ' - Παρακολούθηση της εφαρμογής των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου
Κοτρωνάκη Κατερίνα	ΕΥ ΑΡΧΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ
Σπόντας Δημήτριος, Χριστοπούλου Ελένη	ΕΥ ΟΠΣ
Κρικέλα Ελένη Θέμελη Κατερίνα	ΕΥ ΣΕΚΤ, Προϊσταμένη Μονάδας Α' ΕΥ ΣΕΚΤ, Στέλεχος Μονάδας Α'
Κατσιγιάννη Ελένη	ΕΥΔ ΧΩΡΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ, Προϊσταμένη Μονάδας Α' Προγραμματισμού Ε.Π. - Αξιολόγησης - Ειδικών Θεμάτων
Σωτηροπούλου Βασιλική [αναπληρωματικό μέλος]	ΕΥΔ ΧΩΡΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ, Μονάδα Α' Προγραμματισμού Ε.Π. - Αξιολόγησης - Ειδικών Θεμάτων
Αντωνόπουλος Χρήστος	Συμβούλιο Οικονομικών Εμπειρογνομόνων (ΣΟΕ), Επιστημονικός Συνεργάτης

ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ - ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

1.1 Μεταβολές στην Κοινωνικοοικονομική Κατάσταση και Τάσεις ⁸

Το 2009, η ελληνική οικονομία εισήλθε σε ύφεση μετά από μια περίοδο σταθερής ανάπτυξης. Το ελληνικό ΑΕΠ σε πραγματικούς όρους μειώθηκε κατά 3,3% το 2009, ύφεση που ενισχύθηκε τα επόμενα χρόνια όταν το πραγματικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά 3,5% το 2010 και κατά 6,9% το 2011. Την περίοδο 2009-2011, η συνολική μείωση του ΑΕΠ έφτασε το 13,6%. Η ύφεση συνοδεύτηκε από μια πολύ σημαντική επιδείνωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης. Το έλλειμμα, μετά από μια σειρά αναθεωρήσεων, έφθασε στο 15,4% του ΑΕΠ, ενώ το δημόσιο χρέος αυξήθηκε σε 126,8% του ΑΕΠ το 2009. Αυτά τα δεδομένα οδήγησαν σε μια απότομη πτώση στην εμπιστοσύνη, σε αύξηση του κόστους χρηματοδότησης, καθώς και σε σημαντική επιβράδυνση στην ανάπτυξη και στην απασχόληση. Το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα είχε επίσης επηρεαστεί αρνητικά. Με την επιδείνωση της δημοσιονομικής κατάστασης ξεκίνησαν οι υποβαθμίσεις των κρατικών ομολόγων από τους οργανισμούς αξιολόγησης, και οι επενδυτές άρχισαν να απομακρύνονται από τα ελληνικά ομόλογα, οδηγώντας σε μείωση των αποδόσεων τους, με ιδιαίτερα αρνητική επίδραση στο τραπεζικό σύστημα: τα δάνεια σε καθυστέρηση αυξήθηκαν και το κόστος δανεισμού στη διατραπεζική αγορά εκτινάχθηκε σε μη βιώσιμα επίπεδα, ασκώντας περαιτέρω πίεση στην κερδοφορία των τραπεζών.

Η ελληνική κυβέρνηση παρουσίασε μία δέσμη μέτρων, ωστόσο οι υποβαθμίσεις των κρατικών ομολόγων από τους οργανισμούς αξιολόγησης και η απώλεια εμπιστοσύνης των επενδυτών στα ελληνικά ομόλογα αύξησαν ραγδαία τις αποδόσεις τους, και οδήγησε την ελληνική κυβέρνηση στην ενεργοποίηση του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας από τα κράτη μέλη της ευρωζώνης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Η ελληνική κυβέρνηση, αναγνωρίζοντας την ανάγκη να εφαρμόσει μία εμπροσθοβαρή προσπάθεια προσαρμογής, υιοθέτησε ένα τριετές οικονομικό και δημοσιονομικό πρόγραμμα σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Στις 6 Μαΐου 2010, το Ελληνικό Κοινοβούλιο ψήφισε το νόμο για τα μέτρα πολιτικής που σχετίζονται με την ενεργοποίηση του μηχανισμού στήριξης. Το πρόγραμμα προέβλεπε δημοσιονομική προσαρμογή της τάξης του 11% του ΑΕΠ ή περίπου €30 δις μέχρι το τέλος του 2013. Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος, η Ελλάδα επρόκειτο να λάβει περίπου €110 δις κατά τη διάρκεια του προγράμματος, προκειμένου να ικανοποιηθούν οι ανάγκες χρηματοδότησης, εκ των οποίων €80 δις ευρώ από διμερή δάνεια από χώρες της ζώνης του ευρώ και €30 δις από το ΔΝΤ.

Παρά την αρχική επιτυχία του προγράμματος, η μεγαλύτερη από την προβλεπόμενη ύφεση και κάποιες καθυστερήσεις στην προώθηση διαρθρωτικών αλλαγών, οδήγησαν σε μη επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων του προγράμματος, παρά την εντυπωσιακή μείωση του ελλείμματος γενικής κυβέρνησης. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να αρχίσουν συζητήσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ώστε να τροποποιηθούν κάποιοι παράμετροι του προγράμματος στήριξης.

Στις 11 Μαρτίου 2011 πραγματοποιήθηκε έκτακτη Άτυπη Σύνοδος Κορυφής των Ηγετών των Κρατών – Μελών της Ευρωζώνης όπου αποφασίστηκε η μείωση του επιτοκίου για το σύνολο των δανείων που θα λάβει η Ελλάδα από τα κράτη-μέλη της ευρωζώνης κατά 100 μονάδες βάσης (με συνολικά όφελος άνω των €6 δις) και επιμήκυνση της αποπληρωμής του δανείου στα 7,5 χρόνια κατά μέσο όρο. Παράλληλα οριστικοποιήθηκε και ο Μόνιμος Μηχανισμός Στήριξης με διαθέσιμα κεφάλαια της τάξης των €500 δις.

Στις 21 Ιουλίου 2011, η Σύνοδος Κορυφής των Ηγετών των Κρατών – Μελών της Ευρωζώνης ενέκρινε ένα νέο δημοσιονομικό πακέτο στήριξης για την Ελλάδα. Το πακέτο περιελάμβανε επίσημη

⁸ Συμβούλιο Οικονομικών Εμπειρογνομών, Δεκέμβριος 2012

υποστήριξη με συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα μέχρι το 2014. Η συνολική δημόσια χρηματοδότηση των €109 δισεκατομμυρίων θα δοθεί μέσω του EFSF και από το ΔΝΤ. Η χρηματοδότηση από το EFSF θα έχει επιτόκιο γύρω στο 3,5% (έναντι 4,5% για τα προηγούμενα δάνεια της ΕΕ), με διάρκεια μεταξύ 15 και 30 ετών (αντί των σημερινών 7 ½ χρόνια), και με τη δυνατότητα μιας δεκαετούς περιόδου χάριτος. Αποφασίστηκε επίσης να παραταθούν οι προθεσμίες λήξης των υφιστάμενων διμερών δανείων. Οι κυβερνήσεις της ζώνης του ευρώ θα παρέχουν επίσης υποστήριξη για το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Στις 26 Οκτωβρίου 2011, η Σύνοδος Κορυφής των Ηγετών των Κρατών – Μελών της Ευρωζώνης κατέληξε σε μια συμφωνία που θα διασφαλίσει τη μείωση του ελληνικού χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ, με στόχο την επίτευξη ποσοστού 120% έως το 2020. Τα κράτη μέλη της ευρωζώνης θα συμβάλουν στη δέσμη της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα με το ποσό των 30 δισ. ευρώ. Η ονομαστική έκπτωση θα είναι της τάξης του 50% του θεωρητικού ελληνικού χρέους που έχουν στην κατοχή τους οι ιδιώτες επενδυτές. Έως το τέλος του έτους θα έχει συσταθεί ένα νέο πολυετές πρόγραμμα της ΕΕ και του ΔΝΤ για τη χρηματοδότηση ποσού 100 δισ. ευρώ.

Στις 13 Μαρτίου 2012, το Συμβούλιο ECOFIN εξέδωσε απόφαση για την προσαρμογή των μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης που απαιτούνται από την Ελλάδα βάσει της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος της ΕΕ κατόπιν της συμφωνίας στην οποία κατέληξαν η ελληνική κυβέρνηση και η Τρόικα. Παράλληλα, στις 15 Μαρτίου 2012, το Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΝΤ ενέκρινε νέο δάνειο ύψους €28 δισεκατομμυρίων προς την Ελλάδα σαν μέρος του χρηματοδοτικού πακέτου των €130 δισεκατομμυρίων που συμφωνήθηκε μεταξύ της Αθήνας και των εταίρων της ζώνης του Ευρώ. Το νέο δάνειο θα χορηγηθεί μέσω ενός Διευρυμένου Πιστωτικού Μηχανισμού που είναι σχεδιασμένος για χώρες που επιθυμούν να αντιμετωπίσουν βαθιά ριζωμένες διαρθρωτικές αδυναμίες.

Η Ελληνική Κυβέρνηση ολοκλήρωσε τον Μάρτιο του 2012 με επιτυχία την εθελοντική ανταλλαγή ομολόγων στα πλαίσια του PSI. Το μέσο επιτόκιο των νέων ομολόγων θα είναι 3,65% για το σύνολο των 30 ετών (που θα είναι η μέγιστη διάρκεια των νέων ομολόγων) και 2,63% ως το 2020. Η μείωση στην ονομαστική αξία ήταν 53,5%, μεγαλύτερη δηλαδή από το 50% που είχε συμφωνηθεί στη Σύνοδο Κορυφής της 26ης Οκτωβρίου. Σε όρους καθαρής παρούσας αξίας, η ζημία υπολογίζεται στο 75%. Το υπόλοιπο 31,5% δόθηκε σε 20 νέα ελληνικά ομόλογα, λήξεως 11-30 ετών και το υπόλοιπο 15% σε βραχυπρόθεσμα ομόλογα του EFSF. Η συμφωνία ανταλλαγής ομολόγων προβλέπει χρεόγραφα με ρήτρα ανάπτυξης που σημαίνει ότι το Ελληνικό Δημόσιο θα πληρώνει επιπλέον επιτόκιο 1% σε περίπτωση, που από το 2015 και μετά το ΑΕΠ ξεπεράσει ένα συγκεκριμένο όριο και καταγράψει ανάπτυξη σε πραγματικούς όρους, πέραν των στόχων, που έχουν τεθεί.

Ύστερα από δύο εκλογικές αναμετρήσεις τον Μάιο και τον Ιούνιο του 2012, μία νέα τρικομματική κυβέρνηση ανέλαβε να επιταχύνει τη δημοσιονομική προσαρμογή και τις απαραίτητες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και να εξασφαλίσει την οικονομική ανάκαμψη της Ελληνικής οικονομίας. Ένας βασικός στόχος της νέας Κυβέρνησης ήταν η εξασφάλιση της βιωσιμότητας του δημοσίου χρέους. Για το λόγο αυτό, η Κυβέρνηση σε συνεργασία με την Τρόικα αναζήτησε τρόπους μείωσης του χρέους που οριστικοποιήθηκαν στη συνεδρίαση του Eurogroup της 26ης Νοεμβρίου 2012. Οι Υπουργοί Οικονομικών της Ευρωζώνης συμφώνησαν σε ένα πακέτο μέτρων με σκοπό τη μείωση του δημοσίου χρέους στο 124% το 2020 και λιγότερο από 110% το 2022. Τα μέτρα που αποφασίστηκαν είναι:

1. Μείωση κατά 100 μονάδες βάσης των επιτοκίων των δανείων που έχουν χορηγηθεί στην Ελλάδα. Οι χώρες που έχουν λάβει και αυτές βοήθεια από την ΕΕ εξαιρούνται από τη μείωση των επιτοκίων για την περίοδο που διαρκεί η χορήγηση της βοήθειας σε αυτές.
2. Μείωση κατά 10 μονάδες βάσης του κόστους εγγύησης που καταβάλλει η Ελλάδα στο EFSF.
3. Επέκταση της περιόδου ωρίμασης κατά 15 χρόνια των διμερών δανείων και των δανείων από το EFSF, καθώς και αναστολή πληρωμής των τόκων προς αυτό για 10 χρόνια.
4. Οι χώρες της ευρωζώνης δεσμεύονται να μεταφέρουν από το 2013 στον ειδικό δεσμευμένο λογαριασμό της Ελλάδας τα κέρδη τους από τις αγορές ελληνικών ομολόγων που έχει πραγματοποιήσει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Οι χώρες που έχουν λάβει και αυτές βοήθεια από την ΕΕ δεν είναι υποχρεωμένες να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα αυτό όσον καιρό εξακολουθούν να λαμβάνουν αυτή τη βοήθεια.

Επίσης, υπήρξε ρητή αναφορά ότι οι χώρες-μέλη θα εξετάσουν την παροχή επιπλέον βοήθειας στην Ελλάδα μελλοντικά εάν αυτό κριθεί απαραίτητο. Παράλληλα, αποφασίστηκε η επαναγορά ελληνικού

χρέους σε τρέχουσες αγοραίες τιμές με σκοπό την περαιτέρω μείωση του. Η επαναγορά ολοκληρώθηκε με επιτυχία τον Δεκέμβριο του 2012.

Το ΑΕΠ υποχώρησε σημαντικά και κατά την περίοδο 2010-2011, ενώ η οικονομική ύφεση αναμένεται να συνεχιστεί και τα έτη 2012 και 2013. Η σταδιακή ανάκαμψη του ΑΕΠ εκτιμάται να αρχίσει στο τέλος του 2013. Οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου θα αρχίσουν να ανακάμπτουν από το 2013, ενώ η ιδιωτική κατανάλωση και η δημόσια κατανάλωση προβλέπεται να ανακάμψουν από το 2014 και το 2016 αντίστοιχα. Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών εκτιμάται ότι θα βελτιωθούν σημαντικά μεσοπρόθεσμα, ενώ οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών θα βελτιωθούν παράλληλα με την ιδιωτική κατανάλωση. Οι προοπτικές του εξωτερικού τομέα αναμένεται ότι θα ωθήσουν το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών σε μια διατηρήσιμη πορεία. Επίσης, ο πληθωρισμός αναμένεται να επιβραδυνθεί ως αποτέλεσμα της μείωσης της εγχώριας ζήτησης και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στην αγορά προϊόντων και υπηρεσιών. Ωστόσο, η διαδικασία αυτή αναμένεται να είναι σταδιακή, καθώς η επίδραση της αύξησης των έμμεσων φόρων παραμένει σημαντική. Η απασχόληση αναμένεται να αυξάνεται από το 2014, ενώ το ποσοστό ανεργίας θα κορυφωθεί το 2013 και θα αρχίσει να μειώνεται τα επόμενα έτη.

Αναφορικά με το 2011, το πραγματικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά 7,1%, με βασικότερη αιτία τη μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 7,7%, κυρίως ως αποτέλεσμα των εξελίξεων στην απασχόληση, το διαθέσιμο εισόδημα, την πιστωτική επέκταση και τις προσδοκίες των καταναλωτών. Η δημόσια κατανάλωση μειώθηκε σημαντικά κατά 5,2% λόγω της εφαρμογής των μόνιμων μέτρων δημοσιονομικής προσαρμογής που επηρεάζουν την απασχόληση και τις αποδοχές στο δημόσιο τομέα. Οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου υποχώρησαν σημαντικά κατά 19,6% ως αποτέλεσμα του αρνητικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος και των δυσκολιών της πρόσβασης σε τραπεζικές πιστώσεις.

Η συμβολή του εξωτερικού τομέα στο ΑΕΠ ήταν θετική κατά 2,4 εκατοστιαίες μονάδες. Η εξέλιξη αυτή προέρχεται κυρίως από τις πραγματικές εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών που μειώθηκαν σημαντικά (-7,3%), ενώ οι πραγματικές εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών σημείωσαν μία ελαφρά αύξηση (+0,3% έναντι +4,2% το 2010). Το τελευταίο είναι κυρίως αποτέλεσμα της μείωσης των εξαγωγών υπηρεσιών, ενώ η μεταβολή στις εξαγωγές αγαθών παρέμεινε θετική. Τα θετικά αποτελέσματα στον εξωτερικό τομέα οφείλονται στη βελτίωση του οικονομικού περιβάλλοντος στους κύριους εμπορικούς εταίρους της Ελλάδος καθώς και στη σημαντική βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής οικονομίας.

Πιο συγκεκριμένα, η πραγματική σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία μειώθηκε κατά 1,9% το 2011 και κατά 2,8% το 2010 με βάση το μοναδιαίο κόστος εργασίας (σε σχέση με 36 κυριότερους εμπορικούς εταίρους). Το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος μειώθηκε κατά 13,2% στο σύνολο της οικονομίας και κατά 16,3% στον ιδιωτικό τομέα κατά την περίοδο 2010-2012. Το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε από 18,0% του ΑΕΠ το 2008 σε 12,8% του ΑΕΠ το 2010 και σε 11,7% του ΑΕΠ το 2011. Το 2012 προβλέπεται να μειωθεί περαιτέρω στο 8,3% του ΑΕΠ. Μέχρι το τέλος του 2012, θα έχει ανακτηθεί περίπου το 66-75% της συνολικής ανταγωνιστικότητας που απωλέσθηκε μεταξύ 2001-2009 και μέχρι το τέλος του 2013, η συνολική ανταγωνιστικότητα εκτιμάται ότι θα έχει αποκατασταθεί σημαντικά.

Το 2012, η ύφεση στην ελληνική οικονομία θα είναι βαθύτερη από ό,τι αρχικά είχε εκτιμηθεί και με βάση προκαταρκτικές εκτιμήσεις, η μείωση του ΑΕΠ αναμένεται να κινηθεί γύρω στο -6,0%. Σε αυτό συνηγορούν τα προσωρινά στοιχεία για το ΑΕΠ των τριών πρώτων τριμήνων του 2012, καθώς και οι δείκτες προσδοκιών, όπως η βιομηχανική παραγωγή που μειώθηκε κατά 5,9% το διάστημα Ιανουαρίου-Αυγούστου 2012 σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2011, ο όγκος λιανικών πωλήσεων που μειώθηκε κατά 11,5% το πρώτο οκτάμηνο του έτους και ο δείκτης οικονομικής συγκυρίας που αυξήθηκε σε 75,8 τον Οκτώβριο του 2012 από 73,0 τον Οκτώβριο του 2011.

Παράλληλα, η δημόσια κατανάλωση και οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου αναμένεται να μειωθούν περαιτέρω σε ετήσια βάση. Ειδικότερα, οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου αναμένεται να μειωθούν περαιτέρω κατά 14,4%, κυρίως ως αποτέλεσμα της μείωσης στην οικοδομική δραστηριότητα και στις επενδύσεις σε εξοπλισμό. Η σταδιακή ανάκαμψη αναμένεται από το 2013 και μετά. Έτσι, η τελική εγχώρια ζήτηση αναμένεται να μειωθεί κατά περίπου 9,0%.

Η μακροχρόνια ύφεση είχε και σημαντικές επιπτώσεις στην απασχόληση και στην ανεργία. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία, το δεύτερο τρίμηνο του 2012 ο αριθμός των απασχολούμενων ανήλθε σε 3.793.147 άτομα και των ανέργων σε 1.168.761. Το ποσοστό ανεργίας ήταν 23,6%, έναντι 22,6%

του προηγούμενου τριμήνου και 16,3% του αντίστοιχου τριμήνου 2011. Η απασχόληση μειώθηκε κατά 1,2% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και κατά 8,7% σε σχέση με το δεύτερο τρίμηνο του 2011. Ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε κατά 4,3% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και κατά 44,2% σε σχέση με το δεύτερο τρίμηνο του 2011. Η ανεργία είναι αυξημένη ιδιαίτερα στους νέους και τις γυναίκες. Το ποσοστό ανεργίας των γυναικών ανέρχεται στο 27,3% στο δεύτερο τρίμηνο του 2012 και είναι σημαντικά υψηλότερο από των ανδρών (20,8%). Το ποσοστό ανεργίας στους νέους ηλικίας 15-24 ετών είναι 53,9%, το οποίο στις νέες γυναίκες φθάνει στο 62,1%. Αντίστοιχα, το ποσοστό ανεργίας στους νέους ηλικίας 25-29 ετών είναι 36,8%, το οποίο στις γυναίκες φθάνει στο 38,9%. Για το προσεχές μέλλον προβλέπεται περαιτέρω αύξηση του ποσοστού της ανεργίας, προτού αρχίσει να υποχωρεί ως αποτέλεσμα των διαρθρωτικών αλλαγών στην αγορά εργασίας και τη μείωση του εργατικού κόστους.

Παράλληλα, ο αριθμός των πολιτών που το επίπεδο ζωής τους έχει υποβαθμιστεί έχει αυξηθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια της ύφεσης. Με βάση τα τελευταία στατιστικά στοιχεία της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» που αναφέρονται στο 2010, ο αριθμός των ανθρώπων που ζουν σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας αυξήθηκε από 539 χιλιάδες άτομα (6,5% του συνολικού πληθυσμού) το 2009 σε 619 χιλιάδες άτομα το 2010 (7,5% του συνολικού πληθυσμού). Αντίστοιχα ο αριθμός των ανθρώπων που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις αυξήθηκε από 2149 χιλιάδες άτομα (19,7% του συνολικού πληθυσμού) το 2009 σε 2205 χιλιάδες άτομα το 2010 (20,1% του συνολικού πληθυσμού). Τέλος, ο αριθμός των ανθρώπων που έχουν σοβαρή υλική στέρηση αυξήθηκε από 1198 χιλιάδες άτομα (11,0% του συνολικού πληθυσμού) το 2009 σε 1269 χιλιάδες άτομα το 2010 (11,6% του συνολικού πληθυσμού).

Κατά την περίοδο εφαρμογής του Προγράμματος Στήριξης, η ελληνική οικονομία σημείωσε μερικά πολύ σημαντικά επιτεύγματα με κυριότερο τη δημοσιονομική προσαρμογή, το μέγεθος της οποίας δεν είχε προηγούμενο σε ανεπτυγμένη χώρα. Το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης από €36,1 δις το 2009 μειώθηκε σε €23,7 δις το 2010 και σε €19,7 δις το 2011 σύμφωνα με την Eurostat. Για το 2012, αναμένεται περαιτέρω μείωση στα €13,3 δις. Το πρωτογενές έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε ακόμα περισσότερο σε σχέση με το έλλειμμα: από €24,1 δις το 2009, μειώθηκε σε €10,9 δις το 2010 και σε €4,8 δις το 2011. Για το 2012, προβλέπεται περαιτέρω μείωση σε €2,8 δις, ενώ το 2013 αναμένεται να μηδενιστεί. Οι παραπάνω μειώσεις έγιναν σε περιβάλλον βαθύτατης ύφεσης που δυσχέρανε την προσπάθεια για δημοσιονομική πειθαρχία.

Η δημοσιονομική πειθαρχία στηρίχτηκε σε μία σειρά μέτρων, όπως η μείωση των μισθών στο δημόσιο τομέα κατά πάνω από 30% κατά μέσο όρο την περίοδο 2010-2012, η μείωση των μισθών στις ΔΕΚΟ κατά περίπου 35% την ίδια περίοδο, η εισαγωγή ενός ενιαίου μισθολογίου για όλους τους δημοσίους υπαλλήλους πλην των ειδικών μισθολογίων, η μείωση των συντάξεων κατά 10% το 2010 και κατά άλλο ένα 5% την περίοδο 2011-2012 με ανάλογες περικοπές στις επικουρικές συντάξεις, η μείωση του αριθμού των συμβασιούχων ορισμένου χρόνου στο δημόσιο τομέα κατά 38% το 2010 και περαιτέρω κατά 48% το 2011, η μείωση του συνολικού αριθμού των δημοσίων υπαλλήλων κατά 62.141 ατόμων το 2010 και περαιτέρω μείωση κατά 55.101 ατόμων το 2011, η μεταρρύθμιση στις ΔΕΚΟ που είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του αριθμού των εργαζομένων κατά 18%, των δαπανών μισθοδοσίας κατά 29%, των ελλειμμάτων και των κρατικών επιδοτήσεων, η αύξηση του συντελεστή ΦΠΑ (από 19% σε 23%, από 11% σε 13% και από 5.5% σε 6.5%) και η μεταφορά ορισμένων προϊόντων από το 13% στο 23%, η μείωση του αφορολόγητου στο φόρο εισοδήματος από τα €12.000 στα €5.000, η αύξηση των ειδικών φόρων κατανάλωσης στον καπνό, στα καύσιμα και τα οινόπνευματώδη κατά μέσο όρο 33%, η επιβολή έκτακτης εισφοράς στις κερδοφόρες εταιρίες και στους ιδιώτες με υψηλά εισοδήματα, η εισαγωγή ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στα εισοδήματα άνω των €12.000 και η εισαγωγή ενός έκτακτου Ειδικού Τέλους Ηλεκτροδοτημένων Δομημένων Επιφανειών που εισπράττεται μέσω των λογαριασμών ηλεκτρισμού.

Ο στόχος για την επίτευξη υψηλών πρωτογενών πλεονασμάτων που θα συμβάλουν στη σταδιακή μείωση του χρέους συνεχίζεται. Η συνολική δημοσιονομική προσπάθεια, όπως προβλέπεται στον Προϋπολογισμό του 2013 και στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 ανέρχεται σε 13,5 δις ευρώ για την περίοδο 2013-2014, δίνοντας εμπροσθοβαρή χαρακτήρα στο όλο Πρόγραμμα. Με την πολιτική αυτή αναμένεται ότι, παρά την αρχική αρνητική επίπτωση στην ανάπτυξη του 2013, θα υπάρξει πιο γρήγορος βηματισμός για τη δημιουργία των προϋποθέσεων μιας βιώσιμης και ισχυρής ανάπτυξης στην υπόλοιπη περίοδο. Από το σύνολο των μέτρων της περιόδου 2013-2014 το 71,9% αφορούν μέτρα δαπανών και το 28,1% μέτρα εσόδων, επιτυγχάνοντας την ενδεδειγμένη κατανομή της δημοσιονομικής προσαρμογής μεταξύ του σκέλους των δαπανών

(2/3) και του σκέλους των εσόδων (1/3), ώστε να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα της προσαρμογής. Οι παρεμβάσεις στον τομέα των δαπανών περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την εφαρμογή ηλεκτρονικού συστήματος προμηθειών στο Δημόσιο, τη μείωση 25% των μη-μισθολογικών δαπανών, τον εξορθολογισμό των ειδικών μισθολογίων, την κατάργηση δώρων στο Δημόσιο Τομέα, τη μείωση μισθολογικής δαπάνης στους ΟΤΑ, τη νέου τύπου εργασιακή εφεδρεία, την αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης κατά 2 έτη, τον εξορθολογισμό των παροχών εφάπαξ του 2013 και 2014, την κλιμακωτή μείωση των συντάξεων στο υπερβαίνον τα €1000 ποσό του συνολικού εισοδήματος από συντάξεις, την κατάργηση δώρων στις κύριες/επικουρικές συντάξεις, τον εξορθολογισμό οικογενειακών επιδομάτων, περικοπές στη φαρμακευτική δαπάνη των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, τη μείωση λειτουργικών δαπανών νοσοκομείων και την αυξημένη συνεισφορά ασφαλισμένων, τη μείωση λειτουργικών δαπανών ΑΕΙ - ΤΕΙ με συγχωνεύσεις, την ένταξη των ΔΕΚΟ στο ενιαίο μισθολόγιο, τη φορολογική μεταρρύθμιση, την εξομάλυνση του ειδικού φόρου κατανάλωσης για το υγραέριο και το πετρέλαιο, την αύξηση ειδικού φόρου κατανάλωσης στον καπνό.

Εκτός από τη δημοσιονομική εξυγίανση, το Πρόγραμμα Στήριξης προβλέπει συγκεκριμένες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις με σκοπό τη μεσοπρόθεσμη ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Στα δύο χρόνια του προγράμματος, σημειώθηκαν σημαντικές τομές, όπως η μεταρρύθμιση στο συνταξιοδοτικό σύστημα με την οποία μειώθηκε το αναλογιστικό έλλειμμα κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ ως το 2060, οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας με σκοπό τη μεγαλύτερη ευελιξία και οι αλλαγές στο σύστημα υγείας που οδήγησαν στον εξορθολογισμό της φαρμακευτικής δαπάνης. Παράλληλα συντελέστηκε η απελευθέρωση άνω των 150 κλειστών επαγγελματιών, μεταξύ των οποίων των δικηγόρων, των μηχανικών, των φαρμακοποιών και των οδηγών φορτηγών δημοσίας χρήσης, η ενίσχυση της δημοσιονομικής διαχείρισης, η μεταρρύθμιση στο φορολογικό σύστημα με σκοπό τη δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών, η μεταρρύθμιση στο δικαστικό σύστημα για πιο γρήγορη και πιο δίκαιη απονομή της δικαιοσύνης, η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, η προώθηση ενός συνδυασμού μέτρων για την προώθηση της επιχειρηματικότητας και των εξαγωγών και ένα ευρύ μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων.

1.2 Επίπτωση στους στόχους και τη στρατηγική των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στο «περιβάλλον» των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων είναι πολύπλευρες και επηρεάζουν συνολικά την πορεία υλοποίησής τους και συνακόλουθα τους στόχους και τη στρατηγική τους. Η πορεία υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων έχει επηρεασθεί άμεσα από τη διαφοροποίηση που έχει προκύψει σε σχέση με το οικονομικό περιβάλλον στο οποίο η χώρα είναι υποχρεωμένη να λειτουργήσει και από τις ανάγκες που προκύπτουν από το Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής.

Τρεις παράμετροι των επιπτώσεων είναι κυρίως άμεσα σχετιζόμενες και αφορούν τη μεγάλη πίεση στα δημόσια οικονομικά και τη συνακόλουθη ανάγκη περιορισμού των δημοσίων δαπανών, το δυσμενές επιχειρηματικό περιβάλλον που οδηγεί σε επαναπροσδιορισμό της στρατηγικής των επιχειρήσεων, καθώς και οι δυσμενείς εξελίξεις στην αγορά εργασίας με τη διαρκώς αυξανόμενη ανεργία.

Η παρατεταμένη ύφεση στην οποία έχει εισέλθει ήδη από το 2009 η ελληνική οικονομία σε συνδυασμό με την έλλειψη ρευστότητας από την πλευρά του τραπεζικού τομέα έχουν οδηγήσει στη δημιουργία ενός αρνητικού κλίματος στην υλοποίηση των Ε.Π. το οποίο γίνεται προσπάθεια να αναστραφεί. Τα προβλήματα και οι επιπτώσεις της κρίσης ομαδοποιούνται στη συνέχεια ανάλογα με την φύση των έργων ως εξής:

A. Έργα υποδομών- Λοιπά Έργα

A.1. Έργα υποδομών και λοιπά έργα με αποκλειστική δημόσια χρηματοδότηση

Σημαντικά προβλήματα δημιουργούνται στην υλοποίηση των έργων, από τη διακοπή εκτέλεσης των συμβάσεων (διάλυση εργολαβιών ή έκπτωση αναδόχου). Πολλά έργα αστόχησαν και σταμάτησε η υλοποίησή τους ως συνέπεια των οικονομικών συνθηκών της τελευταίας τριετίας (έλλειψη ρευστότητας που δημιουργεί προβλήματα στην εξασφάλιση εγγυητικών επιστολών, την κάλυψη των απαιτήσεων καταβολής προκαταβολών στους προμηθευτές των υλικών των έργων, αδυναμία εξασφάλισης φορολογικών και ασφαλιστικών ενημεροτήτων κλπ).

Οι διαρκείς μειώσεις του ΠΔΕ τα τελευταία χρόνια είχαν ως αποτέλεσμα την κατά προτεραιότητα καταβολή μόνο της επιλέξιμης από το ΕΣΠΑ δημόσιας δαπάνης των εν εξελίξει έργων και την περιορισμένη δυνατότητα καταβολής των λοιπών απαιτούμενων αμιγώς εθνικών πόρων σε ορισμένες κατηγορίες έργων (π.χ. για απαλλοτριώσεις), καθιστώντας την έναρξη και την υλοποίηση τους ιδιαίτερα δύσκολη.

Δυσκολία υπάρχει επίσης, και στην εξεύρεση της ίδιας συμμετοχής των Δήμων ή των αρμόδιων Δημοτικών Επιχειρήσεων στα έργα που παράγουν έσοδα, λόγω του περιορισμού των πόρων (είτε λόγω μείωσης των επιχορηγήσεων είτε λόγω σημαντικού περιορισμού των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων).

A.2 Έργα υποδομών με συμμετοχή ιδιωτικών πόρων – συμβάσεις παραχώρησης

Τα έντονα προβλήματα παροχής τραπεζικής χρηματοδότησης λόγω της κρίσης και η έλλειψη ρευστότητας καθιστούν την εξεύρεση ιδιωτικών πόρων για τη χρηματοδότηση έργων δημοσίου χαρακτήρα ιδιαίτερα δύσκολη, δημιουργώντας σοβαρά προβλήματα στην υλοποίηση των έργων τα οποία έχουν επιλεγεί να υλοποιηθούν με τον τρόπο αυτό. Ειδικότερα, η αβεβαιότητα σχετικά με τα αναμενόμενα έσοδα από τη λειτουργία των έργων, κυρίως λόγω της μείωσης των κυκλοφοριακών φόρτων, δημιουργεί αμφιβολίες για την επικαιρότητα των μελετών κόστους οφέλους και ανοίγει τον κύκλο επαναπροσδιορισμού του ύψους των εσόδων και των δυνατοτήτων χρηματοδότησης έργων σε μια περίοδο που οι τεχνικές εταιρείες δυσκολεύονται να εξασφαλίσουν τις απαραίτητες εγγυητικές επιστολές ή καλούνται να προκαταβάλλουν σημαντικά ποσά στους προμηθευτές των υλικών κατασκευής των έργων. Αυτό οδηγεί στη διακοπή των κατασκευαστικών εργασιών και σε πολλές περιπτώσεις στην εγκατάλειψη των έργων.

B. Ενισχύσεις προς τις επιχειρήσεις

Μια από τις σημαντικότερες επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης διεθνώς, και όχι μόνο στην Ελλάδα, ήταν ο κλυδωνισμός των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Παρά τη σημαντική στήριξη που δόθηκε από την ΕΕ στο σύνολο της Ευρωζώνης για τη σταθεροποίηση του τραπεζικού συστήματος, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ουσιαστικά περιόρισαν σημαντικά την παροχή δανείων προς τις ιδιωτικές επιχειρήσεις με αποτέλεσμα την έλλειψη ρευστότητας για τη λειτουργία τους και το συνεπαγόμενο κλείσιμο για πολλές από αυτές. Οι δυνατότητες που παρείχαν οι Κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μέσω της δημιουργίας νέων χρηματοοικονομικών εργαλείων και των προσαρμογών που έγιναν οδήγησε στη δημιουργία νέων χρηματοοικονομικών προϊόντων για την παροχή εγγυήσεων, τη δανειοδότηση με ευνοϊκούς όρους, κλπ. αποτελούν μια παρέμβαση για την άμβλυνση της δυσκολίας πρόσβασης των επιχειρήσεων στον τραπεζικό δανεισμό. Το δυσμενές όμως οικονομικό περιβάλλον αποτρέπει τις επιχειρήσεις από την ανάληψη του επιχειρηματικού κινδύνου, ενώ επιπρόσθετα το γεγονός ότι κάποια από αυτά τα προϊόντα αποτελούν «νέου τύπου» τρόπους χρηματοδότησης με τους οποίους δεν έχουν εξοικειωθεί οι επιχειρήσεις, τις καθιστά ιδιαίτερα επιφυλακτικές στη διενέργεια επενδύσεων.

Γ. Αγορά εργασίας -Ανεργία

Τα τρία τελευταία χρόνια έχουν επέλθει μεγάλες και σημαντικές αλλαγές στο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης. Υπήρξε δραματική επιδείνωση της δημοσιονομικής κατάστασης της χώρας με σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις σε βασικά μεγέθη όπως αυτά της απασχόλησης και της ανεργίας στην χώρα. Η ανεργία αποτελεί πλέον, ένα από τα καίρια προβλήματα της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας, επηρεάζοντας σε σημαντικό βαθμό μεγάλες ομάδες του πληθυσμού, καθόσον αγγίζει το 25% το 2012. Η στήριξη της απασχόλησης και η αντιμετώπιση της ανεργίας δημιούργησε την ανάγκη επιπρόσθετης ενίσχυσης με πόρους του ΕΠΑΝΑΔ στους ΑΠ που συνδέονται με τη στήριξη ενεργών πολιτικών απασχόλησης και τις ενέργειες ενίσχυσης και ενδυνάμωσης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων που απειλούνται με εργασιακό και κοινωνικό αποκλεισμό. Στην πρώτη περίπτωση η ενίσχυση εστιάζεται κυρίως στην προώθηση και υιοθέτηση δράσεων ενίσχυσης της απασχόλησης των νέων και στην υλοποίηση ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης με έμφαση στην παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης και κατάρτισης σε νέους, ενώ στη δεύτερη περίπτωση εστιάζεται στην εφαρμογή δράσεων κοινωνικής προστασίας, πρόνοιας και αντιμετώπισης του φαινομένου της φτώχειας.

1.3 Μέτρα αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κρίσης στην υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Οι μεταβολές στην κοινωνικοοικονομική κατάσταση της χώρας οδήγησαν σε μία ανακατεύθυνση της στρατηγικής με γνώμονα την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης. Οι ανωτέρω μεταβολές έχουν επιπτώσεις στην επίτευξη των στόχων των Προγραμμάτων και σε μικρότερο βαθμό και στην στρατηγική τους, μέσω της εκ νέου ιεράρχησης των στόχων.

Στη βάση αυτή, αποτελεί πρωταρχικό στόχο η προσαρμογή των ΕΠ στα νέα δεδομένα για τη σταδιακή αποκατάσταση της αναπτυξιακής δυναμικής της ελληνικής οικονομίας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της, καθώς και η επίτευξη της υλοποίησής τους. Στην εξυπηρέτηση του στόχου αυτού συμβάλλουν μια σειρά απαραίτητων μέτρων που έχουν αναληφθεί τα τελευταία έτη. Η λήψη των μέτρων αυτών συμβάλει στη διαμόρφωση των προϋποθέσεων προκειμένου να επανέλθει σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης η χώρα, με την τόνωση μιας στοχευμένης ανταγωνιστικής, στο διεθνές περιβάλλον, παραγωγής και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, επιδιώκοντας αφενός να διατηρήσει τις υφιστάμενες και αφετέρου να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας .

Εντός του 2011 έγινε η **πρώτη αναθεώρηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ** βασική προτεραιότητα της οποίας υπήρξε η μεγιστοποίηση των ωφελειών από την μέχρι εκείνη τη στιγμή υλοποίηση τους και η μείωση των κινδύνων απώλειας πόρων μέσω της αύξησης του ποσοστού της κοινοτικής συνδρομής σε όλους τους ΑΠ και σε όλα τα ΕΠ. Εξαιρέση αποτέλεσαν τα δύο ΠΕΠ που περιλαμβάνουν περιφέρειες του Στόχου 2, στα οποία δεν άλλαξαν τα ποσοστά συγχρηματοδότησης στους σχετικούς ΑΠ. Στο πλαίσιο της αναθεώρησης αυτής αξιοποιήθηκε το κανονιστικά ανώτατο επιτρεπτό όριο κοινοτικής συνδρομής που ανέρχεται στο 85%, εξοικονομώντας παράλληλα εν ανεπαρκεία πολύτιμους εθνικούς πόρους .

Εντός του 2012 ξεκίνησε και αναμένεται να ολοκληρωθεί η **δεύτερη αναθεώρηση όλων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων** του ΕΣΠΑ, πλην αυτής του ΕΠΕΠ και του ΕΠΤΥΕ. Βασικές κατευθύνσεις της αναθεώρησης αποτελούν η ενίσχυση νέων αναπτυξιακών δράσεων με αιχμή τις δράσεις επιχειρηματικότητας με έμφαση α) στη στοχευμένη στήριξη των ΜΜΕ για την αύξηση της ανταγωνιστικότητάς τους, β) στη στοχευμένη στήριξη της παραγωγικής επιχειρηματικότητας και μέσω του Αναπτυξιακού Νόμου και γ) στη στήριξη της εξωστρέφειας των ελληνικών επιχειρήσεων. Για την κάλυψη των παραπάνω κατευθύνσεων, προβλέπεται η ενίσχυση του ΕΠΑΕ κατά 300 εκ. € ΔΔ με μετακίνηση αντίστοιχων πόρων από το ΕΠΨΣ στο οποίο εντοπίζεται σχετική υστέρηση στην απορρόφηση και κίνδυνος απώλειας πόρων . Παράλληλα ενισχύεται και η συγχρηματοδοτούμενη ΔΔ των ΑΠ: Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας και Ψηφιακής Σύγκλισης των ΠΕΠ με μεταφορά πόρων, μειώνοντας αντίστοιχα τη συγχρηματοδοτούμενη ΔΔ των ΑΠ : Ενίσχυση των Υποδομών Προσπελασιμότητας –Ενέργειας και Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής.

Επίσης, για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τη διογκούμενη ανεργία, και ιδιαίτερα των νέων, των νέων επιστημόνων και των γυναικών, προβλέπεται η ενίσχυση του ΕΠΑΝΑΔ κατά 81,9 εκ. € ΔΔ με μετακίνηση αντίστοιχων πόρων από το ΕΠΑΔΜ στο οποίο εντοπίζεται σχετική υστέρηση στην απορρόφηση και κίνδυνος απώλειας πόρων . Οι πόροι αυτοί κατευθύνονται κυρίως σε δράσεις ενίσχυσης της απασχόλησης των νέων (Youth Employment), αλλά και σε άλλες παρεμβάσεις υλοποίησης δράσεων μέσω των λοιπών ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης.

Η αναθεώρηση των ΕΠ του ΕΣΠΑ, επιδιώκει επίσης, την άρση κατά το δυνατόν των δυσμενών επιπτώσεων από τη σοβαρή οικονομική κρίση με την κατάλληλη προσαρμογή του Προϋπολογισμού των ΑΠ των ΕΠ. Η σχετική προσπάθεια γίνεται λαμβάνοντας υπόψη τις προοπτικές υλοποίησης των δράσεων και της επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί, καθώς και των δεσμεύσεων που έχουν ήδη αναληφθεί, την αντιμετώπιση καθυστερήσεων σε τομείς / δράσεις / έργα, την προώθηση νέων αναπτυξιακών δράσεων και έργων λαμβάνοντας υπόψη τις ανειλημμένες υποχρεώσεις της χώρας με έμφαση στο περιβάλλον, όπως και τη διασφάλιση της ταχείας υλοποίησης των 181 έργων προτεραιότητας που έχουν προσδιοριστεί σε συνεργασία με την Ε.Ε .

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος που δημιούργησε η έλλειψη ρευστότητας στην υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων έργων του ΕΣΠΑ ακόμα και στον τομέα των υποδομών, αποφασίστηκε από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) η σύσταση ενός **Ταμείου Επιμερισμού Κινδύνου**. Το Ταμείο προβλέπεται να δημιουργηθεί με συμμετοχή 1,5 δις € από το ΕΣΠΑ και με κεφάλαια ύψους 4,5 δις € από την ΕΤΕπ, παρέχοντας συνολική ρευστότητα 6 δις € για την κάλυψη των αναγκών χρηματοδότησης για την επανεκκίνηση των Συμβάσεων

Παραχώρησης των Αυτοκινητοδρόμων, των κλασικών δημοσίων έργων και των έργων Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ). Για τη σύσταση του Ταμείου απαιτήθηκε η τροποποίηση του Κανονισμού 1083/2006. Το Μάιο του 2012 δημοσιεύτηκε ο Κανονισμός 423/2012 για την τροποποίηση του Κανονισμού 1083/2006 «όσον αφορά ορισμένες διατάξεις σχετικά με τα μέσα επιμερισμού του κινδύνου για τα Κ-Μ που αντιμετωπίζουν ή απειλούνται από σοβαρές δυσκολίες όσον αφορά τη χρηματοοικονομική τους σταθερότητα». Σκοπός του Ταμείου είναι η παροχή δανείων, εγγυήσεων ή κάθε είδους χρηματοδοτικές εξασφαλίσεις για την κάλυψη του συνόλου ή μέρους κινδύνου έργων που θα επιλεγούν για χρηματοδότηση. Το Ταμείο μπορεί να χρηματοδοτήσει το μη επιλέξιμο κόστος επένδυσης των έργων που παράγουν έσοδα, καθώς και τη μη δημόσια δαπάνη επενδύσεων. Η δημιουργία του Ταμείου, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (άρθρο 1 παρ. 6), απαιτεί την υποβολή αίτησης εκ μέρους του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, η οποία ως βασικό στοιχείο της είναι λίστα με τα έργα προς χρηματοδότηση. Οι ελληνικές αρχές έχουν επεξεργασθεί λίστα έργων που παράγουν έσοδα και χρήζουν πρόσθετης χρηματοδότησης, η οποία έχει αποσταλεί στην Ε.Ε. και την ΕΤΕπ για συζήτηση και συμφωνία προκειμένου να οριστικοποιηθεί και να ξεκινήσει η διαδικασία σύστασης του. Στη σχετική λίστα περιλαμβάνονται κλασικά δημόσια έργα, έργα ΣΔΙΤ και έργα που αφορούν Συμβάσεις Παραχώρησης Αυτοκινητοδρόμων. Η τελευταία κατηγορία περιλαμβάνεται με την επιφύλαξη εκ μέρους της ΕΤΕπ της υποβολής στοιχείων για την τελική διαμόρφωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου των συμβάσεων.

Παράλληλα, για την αντιμετώπιση της αναστολής εργασιών και την επανενκίνηση των έργων των Συμβάσεων Παραχώρησης, προωθείται η αναδιάρθρωση των 4 από τις 5 σε εξέλιξη Συμβάσεις Παραχώρησης (ΣΠ), ώστε να καταστούν βιώσιμες στις νέες συνθήκες και να αντιμετωπισθούν δραστικά τα προβλήματα που ανέκυψαν στο παρελθόν. Η αναδιάρθρωση των τεσσάρων ΣΠ προωθείται συστηματικά με τον ορισμό ενός Διαπραγματευτή ο οποίος με την υποστήριξη Συμβούλων (χρηματοοικονομικών, νομικών και τεχνικών που προσελήφθηκαν από το ΤΑΙΠΕΔ) διαπραγματεύεται τους νέους όρους των ΣΠ με τους Παραχωρησιούχους (και τους κατασκευαστές των έργων) και τις Δανείστριες Τράπεζες. Επίσης, ο Διαπραγματευτής θα συντονίζει και τις ενέργειες υποστήριξης των αναδιαρθρωμένων ΣΠ ενώπιον των αρμόδιων Υπηρεσιών της Ε.Ε. (DG REGIO, DG COMP, GD MARKET, DG FIN κ.α.) και της Βουλής των Ελλήνων (για την επικύρωση με νόμο των τροποποιημένων ΣΠ). Οι παραπάνω διαπραγματεύσεις γίνονται με στόχο την ολοκλήρωσή τους εντός του Ιανουαρίου του 2013. Παράλληλα από την πλευρά του Ελληνικού Δημοσίου (ΕΔ) γίνονται οι αναγκαίες ενέργειες προσδιορισμού των δυνατών πηγών χρηματοδότησης των απαιτούμενων πρόσθετων ποσών με τα οποία το ΕΔ θα συμβάλλει στην κάλυψη των χρηματοδοτικών κενών των ΣΠ, όπως θα συμφωνηθούν, καθώς και των αποζημιώσεων των κατασκευαστών και παραχωρησιούχων.

Με την επικύρωση από τη Βουλή των Ελλήνων των τροποποιήσεων των Συμβάσεων Παραχώρησης Αυτοκινητοδρόμων θα δρομολογηθούν οι απαραίτητες διαχειριστικές ενέργειες που θα συμβάλλουν στην επανενκίνηση των έργων (επικαιροποίηση μελετών κόστους οφέλους, τροποποιήσεις αποφάσεων ένταξης, επικαιροποίηση φακέλου κρατικών ενισχύσεων, υποβολή ΑΕΧΕ).

Για την ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων αποφασίστηκε η δημιουργία **νέου χρηματοδοτικού εργαλείου (guaranty fund) σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ)**. Στο Ταμείο υπάρχει συνεισφορά πόρων του ΕΤΠΑ 500 εκ. € (170 εκ. € από –το ΕΠΑΕ για τις 8 περιφέρειες του Στόχου Σύγκλιση, καθώς και 330 εκ. € από τις 5 μεταβατικές Περιφέρειες) και μόχλευση 1:2 προκειμένου η ΕΤΕπ να χορηγήσει δάνεια ύψους 1 δις στις ελληνικές τράπεζες οι οποίες στη συνέχεια θα τα διαθέσουν στις επιχειρήσεις. Με την υπογραφή της Κοινής Υπουργικής Απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Οικονομικών για τη Σύσταση του Νέου Ταμείου, τον Ιούνιο του 2012, η οποία ακολούθησε την Συμφωνία Χρηματοδότησης της 21^{ης} Μαρτίου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του Ελληνικού Δημοσίου, ολοκληρώθηκαν και οι διαδικασίες για την ένταξη του έργου στο ΕΠΑΕ και τα ΠΕΠ. Σημαντικά βήματα, που ολοκληρώθηκαν, προκειμένου να ξεκινήσει η υλοποίηση του Ταμείου, είναι η συγκρότηση Επενδυτικού Συμβουλίου, η συνεδρίαση του Επενδυτικού Συμβουλίου και η καταβολή των πρώτων 150 εκ. € του κεφαλαίου του Ταμείου. Εκκρεμεί η έκδοση ΥΑ για τη διαχείριση διαθεσίμων του ταμείου (Υπεβλήθησαν προτάσεις από ΕΤΕπ και ΕΥΔ/ΕΠΑΕ). Σε εξέλιξη βρίσκονται εσωτερικές διαδικασίες της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, αναγκαίες για να προχωρήσει το έργο σε επόμενο στάδιο (αναζήτηση αναδόχων Ελληνικών Τραπεζών).

Η ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων επιχειρείται επίσης, μέσω της Πρωτοβουλίας **JEREMIE** (Κοινοί Ευρωπαϊκοί Πόροι για τις Μικρομεσαίες και τις Μεσαίες επιχειρήσεις- Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises) που στόχος της είναι η ενίσχυση των

μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων με τη χρήση επιστρεπτών ενισχύσεων (δάνεια, εγγυήσεις, συμμετοχές σε επιχειρηματικά κεφάλαια κλπ, αλλά όχι επιχορηγήσεις). Για το πρόγραμμα Jeremie, από το ΕΣΠΑ διατέθηκαν **250 εκ. €**. Το ποσό κατανέμεται ως εξής: 50 εκ. € από το ΕΠΑΕ, 70 εκ. € από το ΕΠΨ και 130 εκ. € από τα ΠΕΠ των 5 Μεταβατικών Περιφερειών. Τα χρηματοδοτικά προϊόντα της Πρωτοβουλίας που έχουν οριστικοποιηθεί αφορούν επενδύσεις κλασικής επιχειρηματικότητας (Σχέδιο επιμερισμού ρίσκου και συγχρηματοδότησης (Funded Risk Sharing Product-FRSP), Χορήγηση μικροπιστώσεων (Funded Risk Sharing Product for Microloans)) και επενδύσεις στον τομέα των ΤΠΕ (Σχέδιο επιμερισμού ρίσκου και συγχρηματοδότησης για ΤΠΕ (Funded Risk Sharing (FRS) for ICT, Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών στο στάδιο Σποράς (Seed ICT capital), Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών στο στάδιο Εκκίνησης (Early stage ICT VC)). Με στόχο τη βελτίωση της διεισδυτικότητας των προϊόντων στην αγορά και την κάλυψη των αναγκών της πραγματικής οικονομίας, αποφασίστηκε η επιλεξιμότητα του κεφαλαίου κίνησης για τα δύο προϊόντα ενίσχυσης της κλασικής επιχειρηματικότητας και το πρώτο προϊόν του τομέα ΤΠΕ.

Η προσπάθεια ενίσχυσης της ρευστότητας των επιχειρήσεων επιδιώκεται και μέσω του **Ταμείου Επιχειρηματικότητας (ΤΕΠΙΧ)**, με διαχειριστή το ΕΤΕΑΝ και με συγχρηματοδοτούμενο από το ΕΣΠΑ κεφάλαιο ύψους 460 εκ. € . Το Ταμείο Επιχειρηματικότητας ενεργοποιείται μέσω κατάλληλων εργαλείων χρηματοοικονομικής τεχνικής, όπως ανακυκλούμενα δάνεια, ή άλλες μορφές πιστοδοτήσεων και συμμετοχών όπου αυτό κριθεί αναγκαίο ήτοι, εγγυήσεις και αντεγγυήσεις, μικροδάνεια, υβριδική χρηματοδότηση, σχήματα επιδότησης κόστους δανεισμού, επιχειρηματικά κεφάλαια (venture capital), κεφάλαια σποράς (seed capital) και αρχικά κεφάλαια (start-up capital), τα οποία θα συμπληρώσουν τα προϊόντα του υφιστάμενου χρηματοπιστωτικού και χρηματοδοτικού συστήματος της χώρας μας. Το αρνητικό οικονομικό κλίμα, η μακρά περίοδος αναμονής για την ανακεφαλαιοποίηση του τραπεζικού συστήματος και η προσδοκία της αλλαγής των βασικών όρων επιλεξιμότητας ενόψει της εισαγωγής κεφαλαίου κίνησης την τελευταία περίοδο συνετέλεσαν επιβραδυντικά στους ρυθμούς ενεργοποίησής του. Διαφάνηκε γρήγορα η ανάγκη σχεδιασμού και ενσωμάτωσης εναλλακτικών πρακτικών που θα οδηγήσουν σε αύξηση της απορρόφησης των πόρων του ΤΕΠΙΧ και κατ' επέκταση στην διευκόλυνση πρόσβασης των επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση. Για το λόγο αυτό, σε συνεργασία με το ΕΤΕΑΝ και τις τράπεζες, δρομολογείται η απαιτούμενη νομοθετική ρύθμιση προκειμένου να εκδοθεί προκήρυξη νέου εργαλείου για παροχή ευνοϊκών, ως προς το επιτόκιο, δανείων κεφαλαίου κίνησης η οποία αναμένεται να αυξήσει το ενδιαφέρον για συμμετοχή τόσο των επενδυτών όσο και των τραπεζών .

Λοιπά μέτρα για την αντιμετώπιση των δυσκολιών που έχει δημιουργήσει η έλλειψη ρευστότητας των αναδόχων των έργων στην υλοποίηση των ΕΠ, όπως ρυθμίσεις θεμάτων που αφορούν τις προκαταβολές σε συγχρηματοδοτούμενα έργα, θεμάτων ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας και χρηματοδότησης μη επιλέξιμου ΦΠΑ, κ.λ.π. , αλλά και λοιπά θεσμικά μέτρα επιτάχυνσης αναλύονται στο Κεφάλαιο 11 της παρούσας Έκθεσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

2.1. Ενίσχυση του ρόλου των Περιφερειών με πρόσφατη θεσμική μεταρρύθμιση

Με το νόμο 3852/2010 (ΦΕΚ Α 87) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» οι 13 Περιφέρειες της χώρας ορίσθηκαν ως αυτοτελείς Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τους ανατέθηκαν σημαντικές αρμοδιότητες. Ταυτόχρονα αναδιοργανώθηκε η αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης με μεγαλύτερους και λιγότερους Δήμους – που προέκυψαν από συνενώσεις παλαιότερων Δήμων – και με κατάργηση των παλαιότερων ΟΤΑ β' βαθμού δηλ. των Νομαρχιών. Στόχος της θεσμικής μεταρρύθμισης αυτής ήταν η ενίσχυση της αποκέντρωσης.

Μέσω του νόμου αυτού μεταφέρθηκαν στις Περιφέρειες οι αρμοδιότητες για περιφερειακό αναπτυξιακό σχεδιασμό, προγραμματισμό, υλοποίηση σχετικών δράσεων και παρακολούθηση της αναπτυξιακής πορείας, εξειδίκευση στόχων και κατευθύνσεων αναπτυξιακής πολιτικής, υλοποίηση διαδικασιών προγραμματισμού για ετήσια και μεσοχρόνια προγράμματα, τελική διαμόρφωση, μέριμνα για έγκριση, κατανομή πιστώσεων, παρακολούθηση εκτέλεσης ετήσιων Προγραμμάτων Δημοσίων Επενδύσεων.

2.2. Εξέλιξη του ΑΕΠ των ελληνικών Περιφερειών

Τα τελευταία στοιχεία των Εθνικών Λογαριασμών σε επίπεδο Περιφέρειας (NUTS II) («Περιφερειακών Λογαριασμών») που ανακοινώθηκαν από την Ελληνική Στατιστική Αρχή⁹ (εναρμονισμένα με το ESA95 (European System of Accounts) έχουν έτος αναφοράς το 2009. Με τη συνεχιζόμενη ύφεση της ελληνικής οικονομίας και με την προσπάθεια για δημοσιονομική προσαρμογή, από το έτος 2009 και μετά, η οικονομική κατάσταση της χώρας και των Περιφερειών της έχει επιδεινωθεί σημαντικά. Συνεπώς, τα στοιχεία του 2009 δεν απεικονίζουν με πιστότητα την τρέχουσα κατάσταση της χώρας. Αποτελούν όμως σημαντική βάση για να αξιολογηθούν οι διαπεριφερειακές και ενδοπεριφερειακές ανισότητες στη χώρα και οι αναπτυξιακές/υφειακές τάσεις των Περιφερειών. Άλλωστε και τα τελευταία στοιχεία Περιφερειακών Λογαριασμών σε επίπεδο NUTS II από την Eurostat έχουν έτος αναφοράς το 2009 και σε κάποια πεδία το 2008¹⁰. Τα στοιχεία των Περιφερειακών Λογαριασμών αφορούν (α) την Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία, (β) το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν και (γ) το κατά κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν ανά περιφέρεια.¹¹

Ειδικότερα:

(α) Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ)

Κατά το 2009, η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) αυξήθηκε κατά 0,4% στο σύνολο της χώρας. Τη μεγαλύτερη αύξηση παρουσίασαν οι περιφέρειες της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και της Θεσσαλίας, ενώ μείωση σημειώθηκε στην περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας.

Συμμετοχή των περιφερειών στο σχηματισμό της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας (έτος 2009):

(α) Αττική:47,7%, (β) Κεντρική Μακεδονία: 13,9%, (γ) Θεσσαλία: 5,0%,(δ) Κρήτη: 4,9% (ε) Δυτική Ελλάδα: 4,6%, (ζ) Στερεά Ελλάδα: 4,5%, (η) Ανατ. Μακεδονία –Θράκη:4,0%, (θ)) Πελοπόννησος:4,2%, (ι) Νότιο Αιγαίο:3,3%, (ια) Δυτική Μακεδονία: 2,4%,(ιβ) Ήπειρος:2,2%, (ιγ) Ιόνια Νησιά: 1,8%, (ιδ) Βόρειο Αιγαίο:1,4%μ,

⁹ Ανακοίνωση ΕΛΣΤΑΤ 31-3-2011, http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYF/PAGE-themes?p_param=A0703

¹⁰ Έκθεση της Eurostat για τη «Σύγκλιση και τις Διαφοροποιήσεις σε περιφερειακό ΑΕΠ» (“Convergence and disparities in regional Gross Domestic Product”) του 2011, Eurostat 46/46/2011

¹¹ Σημειώνεται ότι η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) από τα μέσα του 2010 έχει προχωρήσει στην εφαρμογή ενός εκτεταμένου προγράμματος βελτιωτικής αναπροσαρμογής των στατιστικών πηγών και μεθόδων της, στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου στατιστικού σχεδίου δράσης (Joint Overall Statistical Greek Action Plan - JOSGAP) που συμφωνήθηκε και υποστηρίζεται από τη Eurostat.

Στο πλαίσιο αυτού, η ΕΛΣΤΑΤ προέβη σε επικαιροποίηση και αναθεώρηση των περιφερειακών λογαριασμών για την περίοδο 2005-2009, με βάση: (α) την αναθεώρηση των ετήσιων εθνικών λογαριασμών της περιόδου 2005-2010 (που ολοκληρώθηκε το Σεπτέμβριο 2011), (β) την αυστηρή εφαρμογή της αρχής της έδρας (residence principle), σύμφωνα με την οποία η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία κατανέμεται στην περιφέρεια που δημιουργείται και λαμβάνει χώρα η σχετική απασχόληση και όχι στον τόπο κατανάλωσης του προϊόντος, (γ) την αξιοποίηση των περιφερειακών στοιχείων που παρέχονται από τις ετήσιες έρευνες διάρθρωσης των επιχειρήσεων (SBS) που διενεργούνται από την ΕΛΣΤΑΤ.

Αναφορικά με τους επιμέρους τομείς παραγωγής η συμμετοχή τους στο σχηματισμό της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας σε εθνικό επίπεδο είναι: Τριτογενής Τομέας : 79,1% - Δευτερογενής Τομέας: 17,8% - Πρωτογενής Τομέας: 3,1%.

Σε επίπεδο περιφερειών, στον Πρωτογενή Τομέα, η ΑΠΑ αυξήθηκε στο σύνολο της χώρας κατά 0,7%. Τη μεγαλύτερη αύξηση παρουσίασαν οι περιφέρειες της Θεσσαλίας, της Δυτικής Ελλάδας και της Κρήτης, ενώ μικρή μείωση σημειώθηκε στην περιφέρεια της Αττικής. Η ΑΠΑ του δευτερογενή Τομέα παρουσίασε μείωση στο σύνολο της χώρας κατά 1,4%. Μικρή αύξηση παρουσίασε μόνο η περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας, ενώ η μεγαλύτερη μείωση σημειώνεται στις περιφέρειες των Ιονίων Νήσων και του Νοτίου Αιγαίου. Τέλος, στον Τριτογενή Τομέα όπου η ΑΠΑ αυξήθηκε στο σύνολο της χώρας κατά 0,4%, τη μεγαλύτερη αύξηση παρουσίασαν οι περιφέρειες της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και της Θεσσαλίας.

Όσον αφορά την συμμετοχή των περιφερειών στην δημιουργία της ΑΠΑ, στον Πρωτογενή Τομέα, του οποίου η συμμετοχή στο σύνολο της ΑΠΑ παρέμεινε σταθερή στο 3,1% μεταξύ 2008 και 2009, το μεγαλύτερο μερίδιο κατά το έτος 2009 κατέχει η Κεντρική Μακεδονία με 20,8%, η Θεσσαλία με 13% και η Δυτική Ελλάδα με 11,6%. Στο Δευτερογενή Τομέα, όπου σημειώθηκε μείωση της συμμετοχής στο σύνολο της ΑΠΑ από 18,1% σε 17,8%, το μεγαλύτερο μερίδιο κατέχει η Αττική με 33,4% και ακολουθεί η Κεντρική Μακεδονία με 16,4%. Ο Τριτογενής Τομέας που είναι ο μεγαλύτερος συγκριτικά τομέας (79,1% του συνόλου), παρουσίασε αύξηση στη συμμετοχή του στην ΑΠΑ σε σχέση με το 2008, ενώ οι περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας κατέχουν το 61,7% της συνολικής ΑΠΑ του τομέα.

(γ) Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)

Το μεγαλύτερο μέρος του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος δημιουργήθηκε κυρίως στις περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας. Η συμμετοχή των περιφερειών στο ΑΕΠ έχει παραμείνει σχετικά σταθερή στις περισσότερες περιφέρειες κατά τη διάρκεια των ετών 2008-2009 και είναι η εξής: (1) Αττική: 43,4%, (2) Κεντρική Μακεδονία: 15,0%, (3) Θεσσαλία: 5,4%, (4) Κρήτη: 5,5% (5) Στερεά Ελλάς: 5,3%, (6) Δυτική Ελλάς: 5,1%, (7) Πελοπόννησος: 4,7%, (8) Αν. Μακεδονία & Θράκη: 3,9%, (9) Νότιο Αιγαίο: 3,3%, (10) Ήπειρος: 2,5%, (11) Δυτική Μακεδονία: 2,3%, (12) Ιόνια Νησιά: 2,0%, (13) Βόρειο Αιγαίο: 1,5%

(δ) Κατά κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Κατά το 2009, το κατά κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν ανήλθε σε 20.830 €, σημειώνοντας μείωση 1,2%. Το υψηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ καταγράφεται στην περιφέρεια του Νοτίου Αιγαίου, και ακολουθούν οι περιφέρειες Αττικής και Στερεάς Ελλάδας. Αντιθέτως το χαμηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ καταγράφεται στις περιφέρειες Αν. Μακεδονίας & Θράκης, Ηπείρου και Δυτικής Ελλάδας. Τους μεγαλύτερους ρυθμούς μεταβολής του κατά κεφαλή ΑΕΠ έχουν οι περιφέρειες των Ιονίων Νήσων, της Αττικής και της Δυτικής Μακεδονίας.

(ε) Συγκέντρωση οικονομικής δραστηριότητας στην Αττική

Διαπιστώνεται από τα ανωτέρω μεγέθη ότι υπάρχει σημαντική συγκέντρωση της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας στην Αττική. Η οικονομική συγκέντρωση στην Αττική και ιδίως στην Αθήνα αυτό επισημαίνεται ρητά και στην έκθεση της Eurostat του 2011 για τη «Σύγκλιση και τις Διαφοροποιήσεις σε περιφερειακό ΑΕΠ» (*“Convergence and disparities in regional Gross Domestic Product”*).

(στ) Ανεργία - Διαφοροποιήσεις μεταξύ περιφερειών

Όπως σημειώθηκε ήδη, η ανεργία στη χώρα βαίνει αυξανόμενη. Από πρόσφατα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (Σεπτέμβριος 2012), προκύπτει ότι ο αριθμός των απασχολούμενων μειώνεται κάθε χρόνο από το έτος 2008. Τον Ιούνιο του 2008 ήταν 4.560.612 και τον Ιούνιο 2012 ήταν μόλις 3.793.147 άτομα, οι δε άνεργοι ανήλθαν σε 1.168.761, (β' τρίμηνο 2011, 810.821 άτομα).

Σε επίπεδο περιφερειών της χώρας, το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται: (1) στη Δυτική Μακεδονία (30% το 2012 από 23,1% το 2011), (2) στη Στερεά Ελλάδα (28,4% από 16,9%) και (3) στην Κεντρική Μακεδονία (25,1% από 18,8%). Ακολουθούν: (4) η Δυτική Ελλάδα (24,6% από 16,1%), (5) η Ανατολική Μακεδονία-Θράκη (24% από 20,7%), (6) η Αττική (23,8% από 15,6%), (7) η Κρήτη (22,6% από 13,4%), (8) η Ήπειρος (22,1% από 16,1%), (9) η Θεσσαλία (21,9% από 15,4%), (10) το Βόρειο Αιγαίο (21,7% από 14,1%), (11) οι Ιόνιοι Νήσοι (14,3% από 14%), (12) το Νότιο Αιγαίο (15,3% από 13,7%) και (13) η Πελοπόννησος (19,9% από 13,1%).

ΕΝΟΤΗΤΑ Β': ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΟΥ ΕΣΠΑ

Το ΕΣΠΑ 2007-13 αποτελεί το έγγραφο αναφοράς της Ελλάδας στο πλαίσιο της νέας Στρατηγικής προσέγγισης για την **Πολιτική Συνοχής** της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο ανάπτυξης με σαφείς προτεραιότητες, στο κέντρο των οποίων βρίσκονται η εξωστρέφεια, η περιφερειακή ανάπτυξη, η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, η έμφαση στην εκπαίδευση και τους νέους, η ποιότητα, η τεχνολογία, η καινοτομία και ο σεβασμός στο περιβάλλον.

Κεντρικός στόχος της στρατηγικής του ΕΣΠΑ είναι η διεύρυνση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της χώρας, η διατήρηση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης και η αύξηση της παραγωγικότητας σε επίπεδα υψηλότερα του μέσου κοινοτικού όρου για την τόνωση της απασχόλησης, την επίτευξη της πραγματικής σύγκλισης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των πολιτών χωρίς αποκλεισμούς.

Η στρατηγική αυτή στόχευση για τη νέα προγραμματική περίοδο εξειδικεύεται σε **17 Γενικούς Στόχους** που χωρίζονται σε **πέντε θεματικές προτεραιότητες**.

Συνοπτικά, οι Γενικοί Στόχοι ανά Θεματική Προτεραιότητα είναι οι εξής:

Επένδυση στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας

1. Αύξηση της εξωστρέφειας και των εισροών ξένων άμεσων επενδύσεων
2. Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και αύξηση της παραγωγικότητας
3. Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος της χώρας

Κοινωνία της γνώσης και καινοτομία

4. Βελτίωση της ποιότητας και της έντασης των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο για την αναβάθμιση του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος
5. Ενίσχυση της Έρευνας, Τεχνολογίας και η προώθηση της Καινοτομίας σε όλους τους κλάδους ως βασικό παράγοντα αναδιάρθρωσης της ελληνικής οικονομίας και μετάβασης στην οικονομία της γνώσης
6. Ψηφιακή σύγκλιση της χώρας με την ενσωμάτωση και τη συστηματική χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) στους τομείς κοινωνικής και οικονομικής δραστηριοποίησης.

Απασχόληση και κοινωνική συνοχή

7. Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζόμενων και των επιχειρήσεων
8. Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση
9. Προώθηση της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης
10. Θεμελίωση ενός αποδοτικού και οικονομικά βιώσιμου συστήματος Υγείας, που θα προσφέρει ποιοτικές και εξατομικευμένες υπηρεσίες στους πολίτες και θα εστιάζει στη συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών πρόληψης και φροντίδας.
11. Ανάδειξη του οικονομικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων ισότητας των φύλων, με την άμεση σύνδεσή τους με τις κυρίαρχες εθνικές πολιτικές προτεραιότητες (ανάπτυξη - απασχόληση - κοινωνική συνοχή).

Θεσμικό περιβάλλον

12. Βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων πολιτικών και η αποτελεσματική εφαρμογή τους για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών και τη διευκόλυνση της επιχειρηματικής δράσης.

Ελκυστικότητα της Ελλάδας και των Περιφερειών ως τόπου επενδύσεων, εργασίας και διαβίωσης

13. Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός των φυσικών υποδομών και των συναφών υπηρεσιών του συστήματος μεταφορών της χώρας
14. Ασφαλής ενεργειακός εφοδιασμός της χώρας με γνώμονα την αειφορία
15. Αειφόρος διαχείριση του Περιβάλλοντος
16. Άσκηση αποτελεσματικής περιβαλλοντικής πολιτικής
17. Ανάδειξη του Πολιτισμού ως ζωτικού παράγοντα της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας.

Για την εκπλήρωση των Γενικών Στόχων του ΕΣΠΑ και των ευρύτερων στρατηγικών επιλογών της χώρας έχουν καταρτιστεί **14 Επιχειρησιακά Προγράμματα**: εννέα (9) Τομεακά ΕΠ και πέντε (5) Περιφερειακά ΕΠ. Συνοπτικά, τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ είναι τα εξής:

1. ΕΠ «Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη» - ΕΠΠΕΡΑΑ
2. ΕΠ «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας» - ΕΠΕΠ
3. ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» - ΕΠΑΕ
4. ΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση» - ΕΠΨΣ
5. ΕΠ « Διοικητική Μεταρρύθμιση» - ΕΠΑΔΜ
6. ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» - ΕΠΑΝΑΔ
7. ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» - ΕΠΕΔΒΜ
8. ΕΠ «Εθνικό Αποθεματικό Απροβλέπτων» - ΕΑΑ
9. ΕΠ «Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής» - ΕΤΥΕ
10. ΠΕΠ Μακεδονίας - Θράκης
11. ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας - Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων
12. ΠΕΠ Κρήτης και Νήσων Αιγαίου
13. ΠΕΠ Θεσσαλίας -Στερεάς Ελλάδας - Ηπείρου
14. ΠΕΠ Αττικής

Πρέπει να σημειωθεί ότι η επίτευξη του κάθε Γενικού Στόχου του ΕΣΠΑ δεν συνδέεται με ένα συγκεκριμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αλλά στις περισσότερες περιπτώσεις προκύπτει μέσα από μια συνέργεια περισσότερων Προγραμμάτων, Τομεακών και Περιφερειακών, που είτε άμεσα ή έμμεσα συμβάλλουν στην υλοποίηση των Γενικών Στόχων, ανάλογα με τους στρατηγικούς στόχους και τις προτεραιότητες που έχουν τεθεί.

Ακολουθεί η καταγραφή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και των δράσεων που άμεσα ή έμμεσα συμβάλλουν στην υλοποίηση στον καθένα από αυτούς. Παράλληλα, περιγράφονται συνοπτικά κάποιες βασικές δράσεις που υλοποιούνται και αναμένεται να προωθήσουν την υλοποίηση του αντίστοιχου Γενικού Στόχου.

Τέλος σε πίνακα αναφέρονται οι ποσοτικοί στόχοι και η επίτευξη μέχρι τέλος του 2011 των έργων που είναι ενταγμένα στο ΕΣΠΑ.

3.1 Θεματικές Προτεραιότητες/ Γενικοί Στόχοι της αναπτυξιακής στρατηγικής του ΕΣΠΑ

Γενικός Στόχος 1. Αύξηση της εξωστρέφειας και των εισροών ξένων άμεσων επενδύσεων

Στο γενικό στόχο 1 συμβάλλουν κυρίως το ΕΠΑΕ, το ΕΠΨΣ και τα ΠΕΠ.

Το **ΕΠΑΕ** συμβάλει κυρίως μέσω των παρεμβάσεων του Α.Π «Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της εξωστρέφειας», που στοχεύουν, μεταξύ άλλων, στην ενίσχυση της παρουσίας των ελληνικών επιχειρήσεων στις διεθνείς αγορές, καθώς και στην προσέλκυση ξένων δραστηριοτήτων και άμεσων επενδύσεων για την κλαδική και τεχνολογική αναβάθμιση του παραγωγικού συστήματος της χώρας. Σημαντική είναι και η επίδραση των ΑΠ «Δημιουργία και αξιοποίηση της Καινοτομίας υποστηριζόμενη από Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη (Ε&ΤΑ)» και «Ολοκλήρωση του ενεργειακού συστήματος της χώρας και ενίσχυση της αειφορίας» του ΕΠ.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι δράσεις «Ευρωπαϊκές Συνεργασίες σε Ε&ΤΑ» όπου έχουν ήδη ενταχθεί 81 έργα, ΔΔ 3,5 εκ. €¹². Επίσης έχουν ενταχθεί 746 επενδυτικά σχέδια ¹³ ΔΔ 44,84 εκ. € στη Δράση «Εξωστρέφεια – Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων» που αποτελεί «Έργο Προτεραιότητας» και έχει ως βασικό σκοπό τη δημιουργία των αναγκαίων προϋποθέσεων για την ενίσχυση της εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας, ως βασικής επιλογής για την αναβάθμιση της παραγωγικής βάσης της χώρας προς αγαθά και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας¹⁴.

Τέλος σημαντικό και σχεδόν ολοκληρωμένο έργο αποτελεί η εγκατάσταση Σταθμού συμπίεσης φυσικού αερίου στη Νέα Μεσημβρία Θεσσαλονίκης που αποτελεί έργο στρατηγικής σημασίας για την προώθηση του αγωγού Trans Adriatic Pipeline (TAP) και τη μεταφορά του φυσικού αερίου από τα κοιτάσματα της Κασπίας θάλασσας στην Νότια και Κεντρική Ευρώπη.

12 Πηγή : ΥΠΑΑΥΜΔ, Μονάδα Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων και ΕΠΑΕ

13 Πηγή : ΥΠΑΑΥΜΔ, Μονάδα Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων

14 Οι παραπάνω δράσεις χρηματοδοτούνται από το ΕΠΑΕ για τις 8 περιφέρειες του Στόχου 1 και από τα ΠΕΠ για τις 5 περιφέρειες μεταβατικής στήριξης.

Η συμβολή του **ΕΠΨΣ** επικεντρώνεται στις δράσεις Κρατικών Ενισχύσεων προς τις Επιχειρήσεις, στην πρωτοβουλία JEREMIE ICT και σε παρεμβάσεις που υλοποιούν φορείς επιχειρηματικότητας και εξωστρέφειας, όπως τα Επιμελητήρια.

Η συμβολή των **ΠΕΠ** επικεντρώνεται κυρίως στα επενδυτικά σχέδια του Αναπτυξιακού Νόμου.

Γενικός Στόχος 2. Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και αύξηση της παραγωγικότητας

Ο γενικός στόχος 2 εξυπηρετείται από το ΕΠΠΕΡΑΑ, το ΕΠΑΕ, το ΕΠΨΣ και τα ΠΕΠ.

Από το **ΕΠΠΕΡΑΑ** οι κύριες παρεμβάσεις που υλοποιούνται και συμβάλουν σημαντικά είναι οι δράσεις κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της ενέργειας μέσω ιδιωτικών επενδύσεων ΑΠΕ που ανέρχονται σε 158 ενταγμένες επενδύσεις συνολικής δημόσιας δαπάνης 224,6 εκ. € ενώ σύντομα αναμένεται να ενταχθούν ακόμη 49 επενδύσεις συνολικής δημόσιας δαπάνης 70,5 εκ.€¹⁵. Οι επενδύσεις αφορούν σε εγκατάσταση αιολικών πάρκων, δημιουργία φωτοβολταϊκών και υδροηλεκτρικών σταθμών και παραγωγής ενέργειας από βιομάζα.

Αντίστοιχες με τις παραπάνω δράσεις υλοποιούνται και από το **ΕΠΑΕ**. Συγκεκριμένα κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της ενέργειας μέσω ιδιωτικών επενδύσεων ΑΠΕ αφορούν σε 74 ενταγμένες επενδύσεις συνολικής δημόσιας δαπάνης 94,2 εκ.€¹⁶ που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Νόμου.

Επιπλέον των παραπάνω υλοποιούνται δράσεις κρατικών ενισχύσεων προς επιχειρήσεις από τα ΕΠΑΕ, ΕΠΨΣ και τα ΠΕΠ και μέσω αυτών έχουν ωφεληθεί συνολικά 39.012 επιχειρήσεις. Οι ενισχύσεις αφορούν σε νέες ή λειτουργούσες ΠΜΕ, ΜΜΕ και μεγάλες επιχειρήσεις και επιχειρηματικά σχέδια μέσω των δράσεων που αφορούν στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας (π.χ. Ενίσχυση επιχειρηματικότητας ΡΟΜΑ, γυναικεία και νεανική επιχειρηματικότητα, νέα καινοτομική επιχειρηματικότητα, υποστήριξη των επιχειρήσεων στους τομείς της μεταποίησης, της ένδυσης και της υπόδησης κλπ). Στα παραπάνω συμπεριλαμβάνονται και τα Επενδυτικά Σχέδια Αναπτυξιακού Νόμου για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στους τομείς Βιομηχανίας-Μεταποίησης, Εμπορίου-Υπηρεσιών και Τουρισμού κλπ. Από αυτές στον τομέα της ψηφιακής σύγκλισης έχουν ωφεληθεί 3.408 επιχειρήσεις¹⁷.

Σημαντική παρέμβαση που συμβάλλει σημαντικά στον Γενικό Στόχο 2 είναι η ίδρυση του Ταμείου Κεφαλαίου JEREMIE που χρηματοδοτείται από τα ΕΠΑΕ, ΕΠΨΣ και ΠΕΠ και στο πλαίσιο του οποίου τα χρηματοδοτικά προϊόντα που έχουν οριστικοποιηθεί είναι:

- **Σχέδιο επιμερισμού ρίσκου και συγχρηματοδότησης (Funded Risk Sharing Product-FRSP), συνολικού ύψους 60 εκ €** δημόσιας δαπάνης. Αφορά χορήγηση δανείων έως 100.000 € αρχικά και μετά 250.000€, σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις (υφιστάμενες ή νέες). Οι επιλεγέντες Ενδιάμεσοι Οργανισμοί (Τράπεζες) συνεισφέρουν αντίστοιχο με τη δημόσια δαπάνη ποσό ώστε να επιμεριστεί ο κίνδυνος και να μειωθούν οι απαιτούμενες εξασφαλίσεις για τη χορήγηση των δανείων. Συγχρόνως εξασφαλίζεται μειωμένο σε σχέση με την αγορά (market rates) επιτόκιο. Επιλέγησαν οι τράπεζες ALPHA και Εθνική. Το προϊόν είναι διαθέσιμο στην αγορά από 22/2/2011. Με στόχο την βελτίωση της διεισδυτικότητας του προϊόντος στην αγορά και με στόχο της κάλυψη των αναγκών της πραγματικής οικονομίας, κατά την τελευταία συνεδρίαση του Επενδυτικού συμβουλίου, αποφασίστηκε η επιλεξιμότητα του κεφαλαίου κίνησης. Επιπλέον αυξήθηκε το όριο του ποσού για δανεισμό στις 250.000 € από 100.000 € που ήταν και απαλείφθηκε ο όρος επιλεξιμότητας που ήθελε την αιτούσα επιχείρηση να λειτουργεί για 36 μήνες (με την προαίρεση οι επιχειρήσεις με 36μηνη λειτουργία να είναι κατ' ελάχιστο το 20% του χαρτοφυλακίου).
- **Χορήγηση μικροπιστώσεων (Funded Risk Sharing Product for Microloans), συνολικού ύψους 60 εκ €** (30 εκ € ΕΣΠΑ και 30 εκ € από Τράπεζες). Αφορά στη χορήγηση δανείων έως 25.000 €, με όρους αντίστοιχους του FRSP. Αφορά τις επιχειρήσεις όλων των τομέων οικονομικής δραστηριότητας. Υπογράφηκε η σχετική σύμβαση με την ALPHA τράπεζα στις 2/9/2011. Με στόχο την βελτίωση της διεισδυτικότητας του προϊόντος στην αγορά και με στόχο της κάλυψη

15 Πηγή : Γ.Γ. Δημοσίων Επενδύσεων-ΕΣΠΑ

16 Πηγή : ΥΠΑΑΥΜΔ, Μονάδα Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων

17 Πηγή : ΥΠΑΑΥΜΔ, Μονάδα Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων

των αναγκών της πραγματικής οικονομίας, κατά την τελευταία συνεδρίαση του Επενδυτικού συμβουλίου, αποφασίστηκε η επιλεξιμότητα του κεφαλαίου κίνησης. Επιπλέον απαλείφθηκε ο όρος επιλεξιμότητας που ήθελε την αιτούσα επιχείρηση να λειτουργεί για 36 μήνες (με κάποιες προαιρέσεις σε συγκεκριμένες κατηγορίες) και αυξήθηκε το ποσοστό ανάληψης κινδύνου από το δημόσιο σε 60%.

- **Σχέδιο επιμερισμού ρίσκου και συγχρηματοδότησης για ΤΠΕ (Funded Risk Sharing (FRS) for ICT)**, συνολικού ύψους 90 εκ. € δημόσιας δαπάνης. Αφορά τη συγχρηματοδότηση επιχειρηματικών δανείων (investments loans) από Ελληνικές Τράπεζες κατά 50% επιμερίζοντας το ρίσκο για δράσεις πληροφορικής. Πρόκειται για το μόνο «τραπεζικό» προϊόν σε τομείς υψηλότερου ρίσκου όπως αυτός της τεχνολογίας, που διατίθεται μέσω της πρωτοβουλίας JEREMIE, και μάλιστα δεν πρόκειται για κρατικές εγγυήσεις αλλά για πραγματικό χρήμα στη ζήτηση ενός δανείου. Το προϊόν είναι έτοιμο και διατίθεται στην αγορά από το τέλος Φεβρουαρίου 2012 μέσω των τραπεζών Alpha Bank, Εθνικής Τράπεζας και Εμπορικής Τράπεζας. Κατά την τελευταία συνεδρίαση του Επενδυτικού συμβουλίου αποφασίστηκε η επιλεξιμότητα του κεφαλαίου κίνησης, με στόχο την βελτίωση της διεισδυτικότητας του προϊόντος στην αγορά και την κάλυψη των αναγκών της πραγματικής οικονομίας.
- **Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών στο στάδιο Σποράς (Seed ICT capital)**, προϋπολογισμού 20 εκ. € δημόσιας δαπάνης (Δ.Δ.). Αφορά ενίσχυση start-ups και επενδύσεων σε πολύ πρώιμο στάδιο. Πιο συγκεκριμένα, 20 εκ. € Δ.Δ. διατίθενται μέσω πρόσκλησης από το ΕΤαΕ σε 3-4 fund managers, με σκοπό τη χρηματοδότηση νέο-ϊδρυόμενων εταιριών για τα πρώτα βήματά τους. Οι επιλεγέντες fund managers είναι υποχρεωμένοι να διασφαλίσουν ιδιωτικά επιπλέον κεφάλαιο σε ποσοστό 30-50% της διατιθέμενης σε αυτούς Δ.Δ. Το ύψος της χρηματοδότησης μπορεί πλέον να φτάσει έως και τις 750.000 ευρώ ανά εταιρία από 500.000 που ήταν αρχικά.
- **Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών στο στάδιο Εκκίνησης (Early stage ICT VC)**, προϋπολογισμού 15 εκ. € Δ.Δ. Οι πόροι αυτοί διατίθενται σε επιχειρήσεις με την μορφή risk capital, δημιουργώντας ένα ICT venture capital fund, για την ενίσχυση πρωτοβουλιών στον κλάδο των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, με στόχο τη στήριξη των ολοένα αυξανόμενων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον χώρο της τεχνολογικής καινοτομίας. Οι επιλεγέντες fund managers είναι υποχρεωμένοι να διασφαλίσουν ιδιωτικά επιπλέον κεφάλαιο σε ποσοστό 30-50% της διατιθέμενης σε αυτούς Δ.Δ.

Η εικόνα από την υλοποίηση για τα προϊόντα που έχουν σχεδιαστεί δεν είναι ενιαία. Υπάρχει μία αυξημένη δυναμική στη χορήγηση δανείων «κλασικής επιχειρηματικότητας» και κυρίως δανείων για την κάλυψη τρεχουσών αναγκών των επιχειρήσεων (κεφάλαιο κίνησης) και μία σχεδόν μηδενική δυναμική για δάνεια στον τομέα των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, καθώς ο τομέας είναι έντασης γνώσης και υψηλού ρίσκου.

Τέλος κύριες κατηγορίες πράξεων των ΠΕΠ αποτελούν η σύσταση ταμείου Χαρτοφυλακίου (Κεφαλαίου) με την επωνυμία Ταμείο Επιχειρηματικότητας, τα ταμεία Χαρτοφυλακίων για Επιχειρήσεις και Ενεργειακές Παρεμβάσεις του Άρθρου 44 του Καν. 1083/2006, τα επιχειρηματικά σχέδια μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, τα επιχειρηματικά σχέδια μικρών επιχειρήσεων (στους τομείς του εμπορίου, των υπηρεσιών, της μεταποίησης, του franchise και του τουρισμού), η ενίσχυση επενδύσεων (εκτός τομέα τουρισμού) μέσω του αναπτυξιακού νόμου, τα ολοκληρωμένα προγράμματα ανάπτυξης επιχειρηματικότητας, οι συνεργατικοί σχηματισμοί (clusters) έντασης γνώσης, τα περιβαλλοντικά σχέδια επιχειρήσεων και η πράσινη επιχειρηματικότητα.

Γενικός Στόχος 3. Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος της χώρας

Ο γενικός στόχος 3 εξυπηρετείται από τα ΕΠΨΣ, ΕΠΑΕ και τα ΠΕΠ ενώ το ΕΠΕΠ έχει έμμεση θετική συμβολή καθώς συμβάλλει στην αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και στην αύξηση και διάχυση της τουριστικής ζήτησης.

Το ΕΠΑΕ συμβάλλει στη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος της χώρας, κυρίως μέσω των παρεμβάσεων ενίσχυσης επενδυτικών σχεδίων στον τομέα του τουρισμού του Α.Π. «Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της εξωστρέφειας», καθώς και μέσω των δράσεων ανάπτυξης τουριστικών υποδομών του Α.Π «Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος». Στο πλαίσιο αυτό υλοποιούνται :

- 22 έργα στο πλαίσιο της δράσης «Συμπλήρωση και αναβάθμιση υποδομών για την ανάπτυξη του τουριστικού τομέα και την αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος, ως μέσου αύξησης της ελκυστικότητας της χώρας και των περιφερειών ως τουριστικού προορισμού».
- 2 έργα στο πλαίσιο της δράσης «Ενίσχυση των υποδομών του πολιτιστικού αποθέματος με στόχο τη δημιουργία πυρήνων τουριστικής ανάπτυξης περιφερειακής, διαπεριφερειακής και εθνικής σημασίας».
- 13 έργα στο πλαίσιο της δράσης «Δημιουργία, συμπλήρωση και αναβάθμιση υποδομών για την προώθηση της τουριστικής ανάπτυξης, μέσω της αξιοποίησης και ανάδειξης σημαντικών τουριστικών, πολιτιστικών και φυσικών πόρων μιας περιοχής».

Παράλληλα στο πλαίσιο των Επενδυτικών Σχεδίων Αναπτυξιακού Νόμου στον τομέα του Τουρισμού έχουν ενταχθεί 178¹⁸ επενδυτικά σχέδια ενώ από τα παραπάνω ΕΠ στο πλαίσιο της Δράσης «Πράσινος Τουρισμός» υλοποιούνται 233¹⁹ επενδυτικά σχέδια.

Το **ΕΠΨΣ** συμβάλει, κυρίως μέσω της δράσης κρατικών ενισχύσεων προς επιχειρήσεις «digi-logde» μέσω της οποίας έχουν ωφεληθεί 1.484 επιχειρήσεις²⁰.

Η συμβολή των **ΠΕΠ** συνοψίζεται σε κύριες κατηγορίες πράξεων που αφορούν την ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού, την προβολή θεματικών μορφών τουρισμού και γενική τουριστική προβολή και τη δημιουργία κέντρων πληροφόρησης με αξιοποίηση τεχνολογιών Πληροφορικής – Επικοινωνιών.

Γενικός Στόχος 4. Βελτίωση της ποιότητας και της έντασης των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο για την αναβάθμιση του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος

Στην υλοποίηση του Γενικού Στόχου 4 σημαντική είναι η συμβολή των ΕΠΕΔΒΜ, ΕΠΨΣ και των ΠΕΠ

Το **ΕΠΕΔΒΜ**²¹ συμβάλει μέσω της υλοποίησης των εξής σημαντικών έργων :

- Η «Πρακτική Άσκηση γ' βαθμιας εκπαίδευσης» στο πλαίσιο της οποίας 27.061 σπουδαστές ανώτατης εκπαίδευσης επωφελήθηκαν από προγράμματα πρακτικής άσκησης σε 13.315 συνεργαζόμενες επιχειρήσεις.
- «Το Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας», που στοχεύει στην προώθηση της απασχόλησης και της κοινωνικής προσαρμογής νέων ανθρώπων, ανειδίκευτων, που δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση και δεν έχουν τα απαιτούμενα από την αγορά εργασίας προσόντα και δεξιότητες. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης διαφέρει από το αντίστοιχο της τυπικής εκπαίδευσης ως προς το περιεχόμενο, τη διδακτική μεθοδολογία και την αξιολόγηση των εκπαιδευομένων. Κατά το 2011 στα ΣΔΕ φοίτησαν **10.706** άτομα εκ των οποίων τα 7.990 είναι ηλικίας 25-64 ετών.

Το **ΕΠΨΣ** συμβάλει κυρίως μέσω των παρεμβάσεων που υλοποιούνται από Φορείς που εποπτεύονται από το Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων, Πολιτισμού & Αθλητισμού και εκπαιδευτικά ιδρύματα και αφορούν κυρίως έργα ανάπτυξης ηλεκτρονικών υπηρεσιών της ακαδημαϊκής κοινότητας και έργα προβολής του ακαδημαϊκού έργου.

Ενδεικτικά αναφέρονται το έργο «Ψηφιακές Υπηρεσίες Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων», το έργο που υλοποιεί η ΕΔΕΤ ΑΕ για την ανάπτυξη προηγμένων υπολογιστικών υπηρεσιών για την ερευνητική και ακαδημαϊκή κοινότητα καθώς επίσης και το Εθνικό πληροφοριακό σύστημα έρευνας & τεχνολογίας / κοινωνικά δίκτυα - περιεχόμενο παραγόμενο από χρήστες. Τέλος αναφέρονται τα έργα ανάπτυξης ψηφιακών υπηρεσιών, βιβλιοθηκών και ανάδειξης του ακαδημαϊκού περιεχομένου που υλοποιούν πολλά εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας.

Ειδικότερα τα **ΠΕΠ** συμβάλλουν με έργα υποδομών εκπαίδευσης τα οποία αφορούν κυρίως κτιριακές υποδομές με στόχο εξάλειψη της διπλοβάρδιας σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αλλά και τα εργαστήρια και βιβλιοθήκες, στην ανάπτυξη -βελτίωση υποδομών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, την αναβάθμιση υποδομών-μονάδων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και δια βίου εκπαίδευσης, την προμήθεια εξοπλισμού εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και την προμήθεια εξοπλισμού ειδικών σχολείων.

18 Πηγή : Σύμβουλος Αξιολόγησης ΕΠΑΕ

19 Πηγή : ΥΠΑΑΥΜΔ, Μονάδα Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων

20 Πηγή : ΥΠΑΑΥΜΔ, Μονάδα Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων

21 Πηγή : ΕΥΣΕΚΤ, Σύμβουλος Αξιολόγησης

Γενικός Στόχος 5. Ενίσχυση της Έρευνας, Τεχνολογίας και η προώθηση της Καινοτομίας σε όλους τους κλάδους ως βασικό παράγοντα αναδιάρθρωσης της ελληνικής οικονομίας και μετάβασης στην οικονομία της γνώσης

Στην υλοποίηση του Γενικού Στόχου 5 σημαντική είναι η συμβολή των ΕΠΨΣ, ΕΠΑΕ και ΕΠΕΔΒΜ και των ΠΕΠ.

Εξαιρετικά σημαντική είναι η συμβολή των **ΠΕΠ** και του **ΕΠΑΕ** στο πλαίσιο των οποίων υλοποιούνται ενδεικτικά οι παρακάτω δράσεις²² :

- «Δημιουργία νέων καινοτόμων επιχειρήσεων, κυρίως υψηλής έντασης γνώσης (spin-off και spin-out)», με 24 ωφελούμενες ΠΜΕ επιχειρήσεις
- «Κουπόνια καινοτομίας για Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις», με 314 ωφελούμενες ΜΜΕ
- «Υποστήριξη Ομάδων ΜΜΕ για δραστηριότητες Ε&Τ», με 92 ωφελούμενες επιχειρήσεις
- «Υποστήριξη νέων επιχειρήσεων για δραστηριότητες Ε&Τ», με 36 ωφελούμενες νέες επιχειρήσεις
- Ευρωπαϊκές και διμερείς συνεργασίες στην Έρευνα και Τεχνολογία, με 162 ωφελούμενα δημόσια ιδρύματα
- «ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ παραγωγικών & ερευνητικών φορέων: ΠΡΑΞΗ I & II», με 624 ωφελούμενες επιχειρήσεις, ινστιτούτα κλπ.
- «Νέα Καινοτομική Επιχειρηματικότητα» με 301 ωφελούμενες επιχειρήσεις που αποτελεί «Έργο Προτεραιότητας»

Το **ΕΠΨΣ** συμβάλει, κυρίως μέσω των παρεμβάσεων «Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες για την Ανάπτυξη και Διάδοση του Ανοιχτού Λογισμικού», που υλοποιεί η ΕΔΕΤ ΑΕ και το «Εθνικό πληροφοριακό σύστημα έρευνας & τεχνολογίας / κοινωνικά δίκτυα - περιεχόμενο παραγόμενο από χρήστες».

Στο πλαίσιο του **ΕΠΕΔΒΜ** εξειδικεύονται και υλοποιούνται δράσεις για το ανθρώπινο δυναμικό στον τομέα της έρευνας, της τεχνολογίας και της καινοτομίας. Επιπλέον προβλέπονται δράσεις οργάνωσης και διεξαγωγής γενικότερης βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας. Ενδεικτική δράση που υλοποιείται είναι ο «Ηράκλειτος». Από την έναρξη των δράσεων και έως το τέλος του 2011 ενισχύθηκαν 198 προγράμματα διδακτορικής έρευνας.²³

Γενικός Στόχος 6. Ψηφιακή σύγκλιση της χώρας με την ενσωμάτωση και τη συστηματική χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) στους τομείς κοινωνικής και οικονομικής δραστηριοποίησης.

Στο Γενικό Στόχο 6 συμβάλλουν κυρίως το ΕΠΨΣ ενώ επίσης σημαντική συμβολή σημειώνουν το ΕΠ ΕΠ, το ΕΠΔΒΜ και τα ΠΕΠ. Το ΕΠΔΜ συμβάλλει έμμεσα αλλά σημαντικά με τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε πολίτες και επιχειρήσεις με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογικών μέσων. Πιο συγκεκριμένα :

Το **ΕΠΨΣ** συμβάλει στο σύνολό του στο Γενικό Στόχο 6 του ΕΣΠΑ. Οι ειδικοί στόχοι του ΓΣ 6 συμπίπτουν με τους ΑΠ του ΕΠΨΣ και, στο πλαίσιο αυτό, όλες οι παρεμβάσεις του Προγράμματος (ΑΠ 1 & 2), συμβάλλουν στην επίτευξη του. Ιδιαίτερα οι επιχειρήσεις που ωφελήθηκαν από το ΕΠ ανέρχονται σε 3.408.²⁴

Οι παρεμβάσεις του **ΕΠΕΠ** που εξυπηρετούν το Γενικό Στόχο 6 αφορούν στην εισαγωγή τεχνολογιών πληροφορικής στα έργα μεταφορών.

Στο πλαίσιο του **ΕΠΕΔΒΜ** προωθούνται παρεμβάσεις για τη δημιουργία θετικών συνθηκών και δυνατοτήτων για ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στην αξιοποίηση των σύγχρονων τεχνολογιών από όλους όσους μετέχουν στο εκπαιδευτικό σύστημα και στα προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης. Ενδεικτικές

22 Πηγή : ΥΠΑΑΥΜΔ, Μονάδα Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων

23 Πηγή : ΕΥΣΕΚΤ

24 Πηγή : ΥΠΑΑΥΜΔ, Μονάδα Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων

δράσεις είναι οι «Ανάπτυξη Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού», η «Ψηφιακή Βάση Γνώσεων», οι «Υποδομές για ένα Ψηφιακό Σχολείο» και το «Ψηφιακό Υλικό για τα Σχολεία».²⁵

Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Διοικητική Μεταρρύθμιση» (κατηγορία πράξεων 2.2.2.) χρηματοδοτούνται με 49.927.212€ δράσεις επιμόρφωσης των στελεχών της εκπαίδευσης στις εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται για την απόκτηση Πιστοποιητικού Διοικητικής Επάρκειας και Πιστοποιητικού Καθοδηγητικής Επάρκειας.

Επίσης στο πλαίσιο προσκλήσεων που έχουν εκδοθεί σε παλαιότερα έτη, υλοποιούνται και το 2011 απρόσκοπτα οι δράσεις που αφορούν στο παραγωγικό έργο, φορέων που έχουν τη θεσμική αρμοδιότητα παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης και κατάρτισης σε Δημοσίους Υπαλλήλους και ειδικότερα: της Διπλωματικής Ακαδημίας του Υπουργείου Εξωτερικών, της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας, της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών, του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Οι κύριες κατηγορίες πράξεων των ΠΕΠ που εξυπηρετούν το στόχο αφορούν στην προώθηση της επιχειρηματικότητας σε τομείς που αξιοποιούν ΤΠΕ, στη σύσταση ταμείου χαρτοφυλακίου JEREMIE στην περιοχή της ΨΣ, στην ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης για τον πολίτη και τις επιχειρήσεις, στη βελτίωση αποτελεσματικότητας Δημοσίου τομέα με χρήση ΤΠΕ, στην προώθηση χρήσης ΤΠΕ σε επιχειρήσεις, στις ψηφιακές Υπηρεσίες Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, και Υπουργείων.

Γενικός Στόχος 7. Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζόμενων και των επιχειρήσεων

Στο Γενικό Στόχο 7 συμβάλλουν κυρίως το ΕΠΑΝΑΔ, το ΕΠΑΑ και το ΕΠΑΔΜ . Πιο συγκεκριμένα :

Το **ΕΠΑΝΑΔ** και το **ΕΠΑΑ** χρηματοδοτούν δράσεις ενίσχυσης για τη διαρθρωτική προσαρμογή επιχειρήσεων με έμφαση στους επαπειλούμενους εργαζόμενους σε επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα σημαντικά προβλήματα λόγω της μείωσης της οικονομικής δραστηριότητας.

Στο πλαίσιο αυτό υλοποιούνται ενδεικτικά τα παρακάτω προγράμματα από τον ΟΑΕΔ :

- «Διαρθρωτική προσαρμογή εργαζομένων και επιχειρήσεων εντός της οικονομικής κρίσης», με 483 ωφελούμενες επιχειρήσεις
- «Επιχειρηματικότητα άνεργων γυναικών και νέων επιχειρηματιών (22-64 ετών) κλπ.», με 3.454 ωφελούμενες γυναίκες
- «Εξατομικευμένες δράσεις για τη δια βίου μάθηση των αυτοαπασχολούμενων και αγροτών», με 1.108 ωφελούμενους αγρότες

Παράλληλα όσον αφορά τις πράξεις που σχετίζονται με τη Διαρθρωτική Προσαρμογή Εργαζομένων Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων, δράσεις με μεγάλη χρηματοδοτική βαρύτητα και αντίστοιχο όφελος στη βελτίωση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων, έχουν ενισχυθεί 327 ΠΜΕ και ΜΜΕ (1-49 εργαζομένων). Σημαντικό είναι επίσης το έργο «Μηχανισμός επιτήρησης της αγοράς εργασίας για τη μείωση της αδήλωτης εργασίας» αφού πρόκειται για την υλοποίηση Σχεδίου Δράσης από το ΣΕΠΕ (Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας) μέσω του οποίου επιδιώκεται η αναβάθμιση του συστήματος των εργασιακών σχέσεων και η βελτίωση του συστήματος κοινωνικής προστασίας, καθώς και των όρων λειτουργίας της αγοράς εργασίας.

Το ΕΠΑΔΜ χρηματοδοτεί το έργο σημαία «Οργάνωση υπηρεσιών για την ενσωμάτωση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών ισότητας σε όλο το εύρος της δημόσιας δράσης» μέσω του οποίου επιδιώκεται η ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του πυρήνα παραγωγής των πολιτικών ισότητας για την ενσωμάτωση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών ισότητας και των συμβουλευτικών, συντονιστικών και ελεγκτικών μηχανισμών της ισότητας των φύλων.²⁶

Γενικός Στόχος 8. Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση

Ο Γενικός στόχος 8 εξυπηρετείται από το ΕΠΑΝΑΔ, καθώς τόσο μέσα από τις συστημικές παρεμβάσεις όσο και από τους Α.Π. 3.1., 3.2., 3.3. επιδιώκεται η ενίσχυση της απασχόλησης και της δυνατότητας πρόσβασης σε αυτήν, αλλά και το ΕΠΨΣ.

²⁵ Πηγή : ΕΥΣΕΚΤ

²⁶ Πηγή Ετήσια Έκθεση 2011 του ΕΠ Διοικητική Μεταρρύθμιση

Ενδεικτικές δράσεις/κατηγορίες πράξης του ΕΠΑΝΑΔ είναι²⁷ :

- «Διευκόλυνση της πρόσβασης των νέων στην απασχόληση» από τα οποία μέχρι σήμερα έχουν ωφεληθεί 4.629 νέοι άνεργοι.
- «Διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών στην απασχόληση» από το οποίο μέχρι σήμερα έχουν ωφεληθεί 3.454 άνεργες γυναίκες.
- «Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση σε μακροχρόνια άνεργους και λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες», από τα προγράμματα του οποίου μέχρι σήμερα έχουν ωφεληθεί 23.014 άνεργοι.
- «Συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση ανέργων βάσει στοχευμένης ηλικιακής και κλαδικής προσέγγισης» από τα προγράμματα του οποίου μέχρι σήμερα έχουν ωφεληθεί 31.024 άνεργοι. Τα προγράμματα που υλοποιούνται αφορούν σε κατάρτιση ναυτικών, σε θέματα κατασκευαστικών/τεχνικών έργων, αειφόρου περιβαλλοντικής διαχείρισης (πράσινα επαγγέλματα) και θέματα τουρισμού. Αναφορικά με την πορεία υλοποίησης της εν λόγω κατηγορίας πράξης, σημειώνεται ότι οι καταρτίσεις σε θέματα τουρισμού και αειφόρου περιβαλλοντικής διαχείρισης ξεκίνησαν εντός τους 2011 και μέχρι σήμερα έχει υλοποιηθεί περίπου το 45% του φυσικού αντικείμενου ενώ εντός του 1ου εξαμήνου του 2012 αναμένεται να συμβασιοποιηθούν οι πράξεις καταρτίσεων σε θέματα δεξιοτήτων χρήσεων ΤΠΕ, από τις οποίες αναμένεται να λάβουν κατάρτιση συνολικά 44.000 άνεργοι.
- «Τοπικά σχέδια για την απασχόληση, προσαρμοσμένα στις ανάγκες των τοπικών αγορών εργασίας» όπου με την υλοποίηση 2 προγραμμάτων προβλέπεται να ωφεληθούν συνολικά 87.400 άνεργοι.

Ειδικότερα οι παρεμβάσεις του ΕΠΨ που εξυπηρετούν το Γενικό Στόχο είναι ενδεικτικά το έργο «Εργασία και Ψηφιακή Σύγκλιση: Ψηφιακή Σύγκλιση της ΓΣΕΕ με Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες Διακυβέρνησης, Δημοκρατίας, Πληροφόρησης, Μάθησης και Ενεργοποίησης των Εργαζόμενων Καταναλωτών» που υλοποιεί το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ, το έργο του ΣΕΠΕ για την «Αναβάθμιση των Μηχανισμών Προστασίας των Εργασιακών Δικαιωμάτων και των σχετικών Υπηρεσιών Επικοινωνίας και Πληροφορικής με τη χρήση ΤΠΕ», τα έργα που υλοποιεί η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης (ΗΔΙΚΑ ΑΕ), αλλά και το έργο για την Αναβάθμιση των Ψηφιακών Υπηρεσιών του ΑΣΕΠ.

Γενικός Στόχος 9. Προώθηση της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης

Το ΕΠΑΝΑΔ καθώς τα ΠΕΠ συμβάλλουν στο Γενικό Στόχο 9. Επιπλέον, στην υλοποίηση του γενικού στόχου συνδράμει έμμεσα το ΕΠΕΔΒΜ, ενώ μικρότερη είναι η συμβολή των ΕΠΔΜ και ΕΠΨΣ.

Το ΕΠΑΝΑΔ συμβάλλει καθοριστικά στην επίτευξη του Γ.Σ. 9 τόσο μέσω συστημικών παρεμβάσεων όσο και μέσω της προώθησης ενεργητικών πολιτικών για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Ενδεικτικές κατηγορίες πράξης είναι :

- «Παρεμβάσεις για την κοινωνικο-οικονομική ένταξη ευπαθών ομάδων» στο πλαίσιο των οποίων υλοποιείται το Πρόγραμμα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας σε πιστοποιημένα ΚΕΚ η οποία έχει ολοκληρωθεί και από την οποία ωφελήθηκαν συνολικά 8.527 άνεργοι ευπαθών κοινωνικών ομάδων
- «Πρόληψη του ιδρυματισμού και του στιγματισμού ΑμεΑ (οργάνωση και λειτουργία Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης – ΣΥΔ)» που αφορά στη χρηματοδότηση πράξεων λειτουργίας Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης ενώ έχει ξεκινήσει η λειτουργία 11 συνολικά Στεγών.
- «Τοπικές δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες». Η ΕΥ για την Κοινωνική Ένταξη & την Κοινωνική Οικονομία προκήρυξε τον Ιανουάριο του 2012 το πρόγραμμα με τίτλο: «Τοπικές Δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες (ΤΟΠΕΚΟ)» που έχει ως αντικείμενο την ενεργοποίηση και κινητοποίηση των τοπικών φορέων με στόχο την εξασφάλιση της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης για άνεργους ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, ως αποτέλεσμα διάγνωσης εξειδικευμένων τοπικών αναγκών και ανάδειξης των αναπτυξιακών δυνατοτήτων στις περιοχές παρέμβασης. Οι πράξεις που θα ενταχθούν αφορούν στην προετοιμασία των ανέργων ωφελουμένων και περιλαμβάνουν όλες τις απαραίτητες ενέργειες, από τη διαδικασία επιλογής μέχρι και την επιβεβαίωση της

²⁷ Πηγή: Σύμβουλος Αξιολόγησης ΕΠΑΝΑΔ και ΥΠΑΑΥΜΔ, Μονάδα Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων

εξασφάλισης της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και τη διατήρηση αυτών τουλάχιστον για 3 μήνες. Από το εν λόγω πρόγραμμα προβλέπεται να ωφεληθούν συνολικά 20.000 άνεργοι.

- «Ενέργειες στήριξης ατόμων που χρήζουν βοήθειας (ΚΗΦΗ)» χρηματοδοτήθηκε η λειτουργία περίπου 140 Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων.

Οι κύριες κατηγορίες των ΠΕΠ που συμβάλλουν, αφορούν σε παρεμβάσεις ευαισθητοποίησης των νέων στις δράσεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, στη δράση εναρμόνισης της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής για τις δομές των Βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών και στην Ανάπτυξη δομών για την προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης ειδικών κοινωνικών ομάδων ΤΠΑ.

Γενικός Στόχος 10. Θεμελίωση ενός αποδοτικού και οικονομικά βιώσιμου συστήματος Υγείας, που θα προσφέρει ποιοτικές και εξατομικευμένες υπηρεσίες στους πολίτες και θα εστιάζει στη συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών πρόληψης και φροντίδας

Στο Γενικό Στόχο 10 συμβάλλουν τα ΕΠΑΝΑΔ, ΕΠΑΜ, ΕΠΨ και τα ΠΕΠ

Το **ΕΠΑΝΑΔ** προωθεί ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για την κάλυψη των αναγκών για υπηρεσίες ψυχικής υγείας καθώς και παρεμβάσεις υπέρ της ανάπτυξης και διαμόρφωσης ενός ενιαίου πλαισίου παροχής υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και προάσπισης της δημόσιας υγείας. Επίσης στο πλαίσιο της «Εδραίωσης της μεταρρύθμισης στον τομέα της Ψυχικής Υγείας» λειτουργούν 23 νέες δομές ψυχικής υγείας, 17 νέα / επεκτεινόμενα Ψυχιατρικά Τμήματα σε γενικά νοσοκομεία ενώ 1.410 στελέχη του τομέα ψυχικής υγείας συμμετείχαν σε ενέργειες κατάρτισης.

Δράσεις του **ΕΠΑΜ** που συμβάλουν στον εν λόγω στόχο αποτελούν

- Ο έλεγχος των δαπανών νοσοκομειακής περίθαλψης και η βελτίωση της διαδικασίας εκκαθάρισης των νοσηλίων
- Η παροχή υπηρεσιών υποστήριξης του ΙΚΑ για την εφαρμογή των διαρθρωτικών αλλαγών που θα προκύψουν από την απόσχιση του Τομέα Υγείας και την μεταφορά του στον ΕΟΠΥΥ.

Το **ΕΠΨ** συμβάλει μέσω κυρίως των παρεμβάσεων που υλοποιούν φορείς Υγείας, αλλά και μέσω παρεμβάσεων που υλοποιούνται από φορείς αυτοδιοίκησης. Οι σημαντικότερες παρεμβάσεις του Προγράμματος είναι τα έργα «Ανάπτυξη συστήματος Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης και Παροχή σχετικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών» και «Πληροφοριακό Σύστημα για την Υποστήριξη των Επιχειρησιακών Λειτουργιών Μονάδων Υγείας του ΕΣΥ» με δικαιούχο την ΗΔΙΚΑ ΑΕ καθώς και το έργο για την ανάπτυξη συστήματος συλλογής, παραγωγής εμπλουτισμού και αξιοποίησης περιεχομένου για άτομα με αναπηρία.

Η συμβολή των ΠΕΠ συνοψίζεται στην υλοποίηση κατηγοριών πράξεων που αφορούν δημιουργία-επέκταση -ανάπτυξη - αναβάθμιση υποδομών στην α' βάρθια, β' βάρθια και γ' βάρθια φροντίδα υγείας, στη δημιουργία -αναβάθμιση - ανάπτυξη υποδομών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, στην αναβάθμιση υποδομών, προμήθεια εξοπλισμού φορέων παροχής υπηρεσιών δημόσιας υγείας και δράσεις προάσπισης της δημόσιας υγείας και στην εξασφάλιση της συνεχούς φροντίδας - μετασχηματισμός ψυχιατρικών νοσοκομείων - ολοκλήρωση της κάλυψης των αναγκών περίθαλψης σε κοινοτικές δομές.

Γενικός Στόχος 11. Ανάδειξη του οικονομικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων ισότητας των φύλων, με την άμεση σύνδεσή τους με τις κυρίαρχες εθνικές πολιτικές προτεραιότητες (ανάπτυξη – απασχόληση – κοινωνική συνοχή).

Στο Γενικό Στόχο 11 συμβάλλουν τα ΕΠΑΜ και ΕΠΑΝΑΔ.

Στο πλαίσιο του **ΕΠΑΜ** προβλέπεται η χρηματοδότηση παρεμβάσεων:

- για την προώθηση της ισότητας των φύλων και την ψυχοκοινωνική, οικογενειακή και επαγγελματική επανένταξη και προσαρμογή των κρατούμενων και αποφυλακισμένων γυναικών
- ανάπτυξη εργαλείων τεκμηρίωσης για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων πολιτικών ως προς την προώθηση της ισότητας των φύλων.

- υποστήριξης της ενσωμάτωσης των πορισμάτων του Συνηγόρου του Πολίτη σε θέματα ισότητας των φύλων στις δημόσιες πολιτικές και δραστηριοποίηση του Κύκλου Ισότητας.
- ανάπτυξης δράσεων ισότητας των φύλων σε άλλες Ανεξάρτητες Αρχές.

Ενδεικτική δράση είναι η «πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών»: περιλαμβάνει Συμβουλευτικά Κέντρα και Ξενώνες Φιλοξενίας Γυναικών θυμάτων βίας σε τοπικό επίπεδο στο οποίο συμμετέχουν συνολικά 33 Δήμοι από τις 13 περιφέρειες της χώρας. Στόχος του έργου είναι η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου τοπικών δομών (Συμβουλευτικών Κέντρων και Ξενώνων φιλοξενίας γυναικών θυμάτων βίας και των παιδιών τους) και υπηρεσιών για την αρωγή των θυμάτων βίας, καθώς και την πρόληψη και ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών. Η ανάπτυξη αυτού του δικτύου θα γίνει με τη δημιουργία νέων δομών ή/και την αναβάθμιση ήδη υφισταμένων, μέσω της υλοποίησης Τοπικών Σχεδίων Δράσης, σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, (ΕΚΚΑ), τους ΟΤΑ και τις ΜΚΟ.

Επιπλέον, στο πλαίσιο του **ΕΠΑΝΑΔ** υλοποιείται η πράξη «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής». Το έργο έχει ως κύριο στόχο την αύξηση της απασχόλησης και τη διατήρηση των γυναικών σε θέσεις εργασίας με ισότιμους όρους, ώστε να ανταποκριθούν στους απαιτητικούς και αντικρουόμενους ρόλους τους, όπως αυτός της οικογενειακής μέριμνας και της παιδικής προστασίας. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται μέσω της ενίσχυσης των γυναικών με την παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας βρεφών, νηπίων, παιδιών και εφήβων και ατόμων με Αναπηρία. Η διάθεση της θέσης πραγματοποιείται προς τη γυναίκα ωφελούμενη μέσω «εντολής τοποθέτησης» (voucher) του τέκνου της. Κατά τα έτη υλοποίησης 2009-2012, ωφελήθηκαν άνω των 89.000 μητέρων.

Γενικός Στόχος 12. Βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων πολιτικών και η αποτελεσματική εφαρμογή τους για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών και τη διευκόλυνση της επιχειρηματικής δράσης

Τα ΕΠΑΔΜ, ΕΠΨΣ και ΕΠΑΕ καθώς και τα ΠΕΠ συμβάλλουν στο Γενικό Στόχο 12.

Το **ΕΠΑΔΜ** στοχεύει κατά κύριο λόγο στην αναβάθμιση των δημοσίων πολιτικών μέσω μεταρρυθμιστικών δράσεων και δράσεων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε φορείς του Δημοσίου. Ενδεικτικές τέτοιες δράσεις αποτελούν η «Αναμόρφωση του κράτους: Προς ένα επιτελικό κράτος-Αναδιοργάνωση δομών», οι «Κωδικοποιήσεις στους τομείς κυβερνητικής προτεραιότητας», η «Απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών Δημοσίων Φορέων και Οργανισμών» και η «Μείωση Διοικητικών Βαρών βασικών τομέων πολιτικής» και το έργο «Πληροφοριακό Σύστημα για τον εκσυγχρονισμό της Διαδικασίας έκδοσης Αδειών Διαμονής και Απόδοσης Ιθαγένειας στην Ελληνική Επικράτεια»

Το **ΕΠΨΣ** συμβάλει μέσω παρεμβάσεων όπως το έργο του Εθνικού Ληξιαρχείου και του Εθνικού Ποινικού Μητρώου, τα μεγάλα έργα που υλοποιεί η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών, όπως, το ICESnet, το ΟΠΣ των Κεντρικών Υπηρεσιών του Υπουργείου για την Εξυπηρέτηση των Πολιτών και Διαδραστικές Πολυκαναλικές Υπηρεσίες προς τον Πολίτη και Επιχειρήσεις, τα έργα «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Ελεγκτικών Υπηρεσιών - ΟΠΣΕΥ (ELENXIS)», «Υπηρεσίες Φορολογίας για την Εξυπηρέτηση του Πολίτη - TAXISNET και το ΟΠΣ Δημοσιονομικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Άλλα σημαντικά έργα είναι οι «Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες των Σωμάτων Ασφαλείας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη», οι «Ψηφιακές υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας Διοικητικού και Δικαστικού χαρακτήρα», το έργο «Συμμετοχή της Ελληνικής Αστυνομίας στον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης με χρήση πληροφορικής», το έργο για την Ηλεκτρονική Πολεοδομία, καθώς και το έργο «Υπηρεσίες δίωξης του ηλεκτρονικού εγκλήματος για την προστασία της ασφάλειας των πολιτών και της υγιούς επιχειρηματικότητας».

Το **ΕΠΑΕ** συμβάλει μέσω δράσεων του τομέα καταναλωτή, εμπορίου και βιομηχανίας, που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΑΠ «Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος». Κύριες παρεμβάσεις που υλοποιούνται είναι η ανάπτυξη ενιαίου δικτυακού συστήματος δομών στήριξης επιχειρηματικότητας (Κέντρα Υποδοχής Επενδυτών - ΚΥΕ), στο πλαίσιο της οποίας ενισχύθηκε η λειτουργία 27 Κέντρων Υποδοχής Επενδυτών σε αντίστοιχες Περιφερειακές Ενότητες (πρώην Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις) της Χώρας και η δημιουργία και πιλοτική Λειτουργία Εθνικού Παρατηρητηρίου Εμπορίου Εθνικό Παρατηρητήριο ΜΜΕ.

Τα ΠΕΠ συμβάλλουν στο Γενικό Στόχο με κατηγορίες παρεμβάσεων που αφορούν στη δημιουργία – ενίσχυση δομών υποστήριξης επιχειρήσεων, τις Παρεμβάσεις για την εφαρμογή των περιβαλλοντικών πολιτικών σε επίπεδο κεντρικής, περιφερειακής διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης και την ενίσχυση της επιτελικής λειτουργίας της Διοίκησης για το σχεδιασμό και την παρακολούθηση της πολιτικής σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Γενικός Στόχος 13. Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός των φυσικών υποδομών και των συναφών υπηρεσιών του συστήματος μεταφορών της χώρας

Ο Γενικός Στόχος 13 εξυπηρετείται από το ΕΠΕΠ, το ΕΠΠΕΡΑΑ και τα ΠΕΠ.

Το σύνολο των ενταγμένων και υλοποιούμενων δράσεων του **ΕΠΕΠ** βρίσκεται σε άμεση συνάφεια με τον Γενικό στόχο 13 του ΕΣΠΑ. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι έχουν ολοκληρωθεί και δοθεί στην κυκλοφορία 121 χιλ αυτοκινητοδρόμων ΤΕΝ²⁸ αυτοκινητόδρομων εντός ΤΕΝ, 108 χιλμ σιδηροδρομικού δικτύου εντός ΤΕΝ και 18,27 χιλιόμετρα μέσων σταθερής τροχιάς (ΗΣΑΠ, Προαστιακός) . Ιδιαίτερα η προγραμματισμένη ολοκλήρωση 662 χιλιομέτρων οδικών αξόνων εντός ΤΕΝ μέσω συμβάσεων παραχώρησης όπως, ο αυτοκινητόδρομος Ελευσίνα – Κόρινθος- Πάτρα – Πύργος – Τσακώνα και ο αυτοκινητόδρομος Κόρινθος- Τρίπολη –Καλαμάτα-Λεύκτρο-Σπάρτη αναμένεται να συμβάλλουν σημαντικά στη επίτευξη του στόχου. Επιπλέον ο στόχος εξυπηρετείται τόσο από την βελτίωση του σιδηροδρομικού δικτύου με την κατασκευή δύο διπλών σιδηροδρομικών γραμμών στο τμήμα Ροδοδάφη – Ρίο και Διακοπτό –Ροδοδάφη όσο και με έργα στα λιμάνια με την υλοποίηση 4 έργων βελτίωσης λιμενικών υποδομών (Πάτρας Ηγουμενίτσας, Μεστά Χίου, Καβάλα).

Άμεση είναι η συμβολή του **ΕΠΠΕΡΑΑ** στην επίτευξη του Γενικού Στόχου 13, μέσω των παρεμβάσεων του ΑΠ «Προστασία Ατμοσφαιρικού Περιβάλλοντος-Αντιμετώπιση Κλιματικής Αλλαγής-Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας», που σχετίζονται με την επέκταση των μέσων σταθερής τροχιάς (Μετρό).

Τα **ΠΕΠ** συμβάλλουν στο στόχο με δράσεις κατασκευής, βελτίωσης, αναβάθμισης εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου, περιφερειακών τοπικών οδών, υπεραστικού και προαστιακού σιδηροδρομικού δικτύου, αστικών μεταφορών και διασυνδέσεων, εμπορευματικών κέντρων, λιμενικών υποδομών και αλιευτικών καταφυγίων. Παράλληλα υλοποιούνται δράσεις Οδικής Ασφάλειας και Διαχείρισης της Κυκλοφορίας.

Γενικός Στόχος 14. Ασφαλής ενεργειακός εφοδιασμός της χώρας με γνώμονα την αειφορία

Τα ΕΠΑΕ, ΕΠΠΕΡΑΑ και ΕΠΨΣ καθώς και τα ΠΕΠ συμβάλλουν στην υλοποίηση του Γενικού Στόχου 14.

Ο ΑΠ 4 του **ΕΠΑΕ** έχει σχεδιασθεί κατά κύριο λόγο με γνώμονα την επίτευξη του Γενικού Στόχου 14 του ΕΣΠΑ «Ασφαλής ενεργειακός εφοδιασμός της χώρας με γνώμονα την αειφορία». Συγκεκριμένα, μέσω των παρεμβάσεων του ΕΠ επιδιώκεται η εξασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας, στο πλαίσιο της επίτευξης των περιβαλλοντικών στόχων της, καθώς και η ένταξη της στα μεγάλα διεθνή δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου.

Οι δράσεις υποδομής του τομέα της ενέργειας, καθώς και οι δράσεις ΑΠΕ του Αναπτυξιακού Νόμου, συντελούν στη βελτίωση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού και στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης λαμβάνοντας υπόψη την περιβαλλοντική τους διάσταση. Συγκεκριμένα κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της ενέργειας μέσω ιδιωτικών επενδύσεων ΑΠΕ αφορούν σε 74 ενταγμένες επενδύσεις²⁹ συνολικής δημόσιας δαπάνης 94,2 εκ. € που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Νόμου.

Σημαντικό έργο είναι ο «Αγωγός Φυσικού Αερίου Υψηλής Πίεσης Αγ. Θεόδωροι – Μεγαλόπολη» που αφορά στην κατασκευή υπόγειου αγωγού 159 χιλμ, που θα περνά από τις ευρύτερες περιοχές της Κορίνθου, του Άργους - Ναυπλίου, της Τρίπολης και της Μεγαλόπολης. Η εκτιμώμενη μείωση του ενεργειακού κόστους για τα νοικοκυριά είναι της τάξης του 10-20% όταν το αέριο υποκαθιστά

28 Πηγή : Ειδική αναφορά Σ.Α. ΕΠ ΠΕΠ , «έχουν αποπερατωθεί 304 χιλιόμετρα με βάση ισοδύναμους δείκτες και εκτιμήσεις ποσοστού ολοκλήρωσης».

29 Πηγή : ΥΠΑΑΥΜΔ, Μονάδα Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων.

πετρέλαιο και έως 60% όταν υποκαθιστά ηλεκτρικό ρεύμα. Η υλοποίησή του βρίσκεται σε εξέλιξη και αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του έτους 2015.

Το **ΕΠΠΕΡΑΑ** συμβάλει άμεσα στην επίτευξη του Γενικού Στόχου 14. με δράσεις όπως εξοικονόμηση ενέργειας σε δημόσια κτίρια (νοσοκομεία, βιοκλιματικά σχολεία, κ.α.), ενθάρρυνσης και διάδοσης της χρήσης ΑΠΕ, προώθησης της βιώσιμης περιφερειακής ανάπτυξης με την αξιοποίηση τοπικού ενεργειακού δυναμικού, μείωσης της έντασης της ενεργειακής κατανάλωσης, καθώς και δράσεις στήριξης επενδυτικών σχεδίων αξιοποίησης ΑΠΕ και συμπαραγωγής ενέργειας.

Αντίστοιχες με τις παραπάνω δράσεις υλοποιούνται 158 επενδύσεις για την παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ (ηλιακή, αιολική, υδροηλεκτρική ενέργεια) συνολικής δημόσιας δαπάνης 224,6 εκ. € από τις οποίες η ετήσια εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας υπερβαίνει τις 400.000 Μ η δε χρηματοδότηση είναι μέσω του **ΕΠΑΕ**. Προωθείται επίσης νέα απόφαση ένταξης ακόμη 49 επενδύσεων συνολικής δημόσιας δαπάνης 70,5 εκ. €.

Το **ΕΠΨΣ** συμβάλει στο Γενικό Στόχο 14, κυρίως μέσω των παρεμβάσεων που υλοποιούν φορείς εποπτευόμενοι από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Ενδεικτικά αναφέρεται το έργο «Ολοκληρωμένο Επιχειρησιακό Πληροφοριακό Σύστημα (ΩΣ)» που υλοποιεί ο Λειτουργός Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΛΑΓΝΕ).

Κύριες κατηγορίες πράξεων των **ΠΕΠ** αφορούν σε δράσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και την ορθολογική διαχείριση της ενέργειας, την επέκταση υφιστάμενων υποδομών υδροποιημένου ή/και συμπιεσμένου φυσικού αερίου και τη διείσδυση του φυσικού αερίου στον οικιακό και τριτογενή τομέα και σε βιομηχανικούς καταναλωτές. Εξαιρετικά σημαντική συμβολή στην επίτευξη του ανωτέρω γενικού στόχου του ΕΣΠΑ έχει η ολοκλήρωση δύο σημαντικών έργων υποδομής φυσικού αερίου εθνικής σημασίας και εμβέλειας. Το πρώτο είναι η «Αναβάθμιση του τερματικού σταθμού υδροποίησης φυσικού αερίου στη Ρεβυθούσα» και το δεύτερο «η εγκατάσταση σταθμού συμπίεσης φυσικού αερίου στη Νέα Μεσημβρία Θεσσαλονίκης». Σε ό,τι αφορά τον τομέα εξοικονόμησης ενέργειας επισημαίνεται η ολοκλήρωση της δράσης Αντικατάστασης παλιών και ενεργοβόρων οικιακών συσκευών κλιματισμού «Αλλάζω κλιματιστικό» η οποία συνέβαλε σε σημαντικό βαθμό στην επίτευξη του στόχου.

Γενικός Στόχος 15. Αειφόρος διαχείριση του Περιβάλλοντος

Στο Γενικό στόχο 15 συμβάλλει κατά κύριο λόγο το ΕΠΠΕΡΑΑ αλλά σημαντική συμβολή έχουν και τα ΕΠΑΕ και ΕΠΨΣ. Έμμεση συμβολή εμφανίζει το ΕΠΕΠ με τη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης και την προώθηση φιλικά περιβαλλοντικών μεταφορικών συστημάτων.

Ο Γενικός Στόχος 15 του ΕΣΠΑ ταυτίζεται με τον κύριο Στρατηγικό Στόχο του **ΕΠΠΕΡΑΑ**, που είναι «η Προστασία, Αναβάθμιση και Αειφόρος Διαχείριση του Περιβάλλοντος ώστε να αποτελέσει το υπόβαθρο για την προστασία της δημόσιας υγείας, την άνοδο της ποιότητας ζωής των πολιτών, καθώς και βασικό παράγοντα βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας». Ενδεικτικά έργα που υλοποιούνται είναι :

- Το έργο της «Τηλεθέρμανσης Πτολεμαΐδας» που έχει ολοκληρωθεί και βρίσκεται στη φάση της δοκιμαστικής λειτουργίας
- Η κατασκευή και λειτουργία του ΧΥΤΑ Ιωαννίνων
- Η αποκατάσταση ΧΑΔΑ. Μέχρι σήμερα έχουν ολοκληρωθεί 39 πράξεις αποκατάστασης για 233 ΧΑΔΑ έκτασης περί τα 2.000 στρέμματα
- Το έργο «Διυλιστήριο Αμαλιάδας» που έχει ήδη ολοκληρωθεί.
- Διαχειριστικά Σχέδια για τις περιοχές του δικτύου NATURA. Έχουν εκπονηθεί 11 Σχέδια διαχείρισης για τις περιοχές του δικτύου NATURA (Πρέσπες, Νέστος - Ισμαρίδα - Βιστονίδα, Κορώνεια - Βόλβη, Βίκος - Αώος, Αλόνησος, Παμβώτιδα, Αχέροντας - Καλαμάς, Μεσολόγγι, Σχοινιάς, Πάρνωνας, Σαμαριά) και 5 είναι υπό εκπόνηση (Έβρος, Κερκίνη, Οίτη, Ζάκυνθος, Κάρπαθος)
- Η υλοποίηση 13 προγραμμάτων παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών (monitoring) (Νέστος - Ισμαρίδα - Βιστονίδα, Ροδόπη, Κερκίνη, Κορώνεια - Βόλβη, Αζιός - Λουδίας - Αλιάκμονας, Όλυμπος, Αχέροντας - Καλαμάς, Μεσολόγγι, Αίνος, Χελμός - Βουρραϊκός, Ζάκυνθος, Κάρπαθος, Σαμαριά) ενώ άλλα 11 είναι σε φάση προετοιμασίας

Το **ΕΠΑΕ** συμβάλει στην αειφόρο διαχείριση του περιβάλλοντος, κυρίως μέσω παρεμβάσεων του ΑΠ «Ολοκλήρωση του Ενεργειακού συστήματος της χώρας και ενίσχυσης της αειφορίας», ενώ μικρότερη συμβολή έχουν και επιμέρους παρεμβάσεις του ΑΠ «Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της εξωστρέφειας». Τέτοιες παρεμβάσεις του Προγράμματος που συμβάλλουν σημαντικά στην επίτευξη του Γενικού Στόχου είναι η «Αντικατάσταση και ανακύκλωση παλαιών και ενεργοβόρων οικιακών συσκευών κλιματισμού («Αλλάζω κλιματιστικό»)» στο πλαίσιο της οποίας περίπου 138.000 παλαιές μονάδες αντικαταστάθηκαν με νέες μονάδες χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης (τεχνολογίας inverter). Υπολογίζεται ότι με τη δράση αυτή έχει επιτευχθεί συνολική εξοικονόμηση ενέργειας 13,82 GWh/έτος και μείωση εκπομπών CO₂ 12,16 kt CO₂ /έτος. Επίσης η Δράση «Πράσινες Υποδομές» που απευθύνεται σε υφιστάμενες και νεοσυσταθείσες ΠΜΕ και ΜΜΕ, που ασκούν δραστηριότητα στους τομείς επεξεργασίας λυμάτων, στη διαχείριση αποβλήτων, στην ανάκτηση υλικών, ή ασκούν δραστηριότητες εξυγίανσης και παρεμφερείς υπηρεσίες. Επιχορηγούνται ενέργειες συλλογής, μεταφοράς, αποθήκευσης και επεξεργασίας αποβλήτων, η εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης εκπομπών ρύπων, καθώς και η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών προτύπων. Στο σύνολο της χώρας εντάχθηκαν και υλοποιούνται 48 έργα. Τέλος σημαντική είναι και η δράση «Πράσινη Επιχείρηση». Σκοπός της δράσης είναι η δημιουργία προϋποθέσεων ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης στη λειτουργία υφιστάμενων μεταποιητικών επιχειρήσεων, προκειμένου να κάνουν παρεμβάσεις στην παραγωγική αλυσίδα. Με την συγκεκριμένη δράση επιδοτούνται ενέργειες σχετικές με τη μείωση του ενεργειακού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος των μεταποιητικών επιχειρήσεων, την ανάπτυξη και διάθεση στην αγορά «πράσινων» προϊόντων και υπηρεσιών, κλπ. Στο πλαίσιο της δράσης αυτής, στο σύνολο της χώρας υλοποιούνται 52 έργα.

Σημαντική συμβολή στο γενικό στόχο έχει το Πρόγραμμα «Εξοικονομώ κατ' οίκον» στο πλαίσιο του οποίου εγκρίθηκαν 19.212 αιτήσεις υπαγωγής σε όλη την Ελλάδα³⁰. Η Δράση «Εξοικονομώ κατ' οίκον», αφορά στη χορήγηση επιδοτήσεων και χαμηλότοκων δανείων για τεχνικές εργασίες σε κατοικίες, με σκοπό την εξοικονόμηση ενέργειας από τα **ΠΕΠ, το ΕΠΑΕ και το ΕΠΠΕΡΑΑ**. Πέρα από τα αυταπόδεικτα οφέλη στην εξοικονόμηση ενέργειας και μείωση εκπομπών CO₂, η Δράση αποτέλεσε μια σημαντική αναπτυξιακή ένεση για τον κατασκευαστικό κλάδο, ο οποίος έχει πληγεί σημαντικά εξ' αιτίας της οικονομικής κρίσης.

Το **ΕΠΨΣ** συμβάλει στο Γενικό Στόχο 15, κυρίως μέσω παρεμβάσεων που έχουν να κάνουν με την κτηματογράφηση και χαρτογράφηση της χώρας, αλλά και μέσω επιμέρους παρεμβάσεων που υλοποιούνται σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης. Ενδεικτικά κύρια έργα είναι η «Εθνική Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών» που υλοποιεί ο ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΕΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΟΚΧΕ), ο «Εκσυγχρονισμός και Επέκταση του Εθνικού Δικτύου Πληροφοριών Περιβάλλοντος με δικαιούχο το ΥΠΕΚΑ και η «Ψηφιακή Υπηρεσία Ειδοποίησης και Αντιμετώπισης Πυρκαγιών» που υλοποιεί η ΚτΠ ΑΕ.

Τα **ΠΕΠ** συμμετέχουν στην επίτευξη του στόχου με έργα στερεών αποβλήτων συμπεριλαμβανομένων του κλεισίματος των ΧΑΔΑ, στην υλοποίηση σημαντικού αριθμού έργων διαχείρισης υδάτινων πόρων και έργων κατασκευής/βελτίωσης/επέκτασης δικτύων αποχέτευσης σε οικισμούς Β' και Γ' προτεραιότητας κατά την Οδηγία 91/271. Επίσης υλοποιούν έργα κατασκευής δικτύων απορροής ομβρίων υδάτων και εσωτερικών & εξωτερικών δικτύων ύδρευσης αλλά και έργων στήριξης Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και εκπόνησης υποστηρικτικών μελετών για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των επιπτώσεων σε θέματα όπως τα ΒΑΜΕ, η κλιματική αλλαγή κλπ.

Γενικός Στόχος 16. Άσκηση αποτελεσματικής περιβαλλοντικής πολιτικής

Στο Γενικό στόχο 16 συμβάλλουν κατά κύριο λόγο το ΕΠΠΕΡΑΑ και το ΕΠΨΣ.

Ο Γενικός Στόχος 16 παρουσιάζει άμεση συνάφεια με τους επιμέρους στόχους και προτεραιότητες του **ΕΠΠΕΡΑΑ**. Έχουν ήδη ανατεθεί και υλοποιούνται οι μελέτες για την αξιολόγηση, αναθεώρηση και εξειδίκευση 12 Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού.

Το **ΕΠΨΣ** συμβάλει, κυρίως μέσω παρεμβάσεων που έχουν να κάνουν με την κτηματογράφηση και χαρτογράφηση της χώρας. Τρία μεγάλα έργα που υλοποιεί η ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΕ και πιο συγκεκριμένα το έργο «Ανάπτυξη Υπηρεσιών και Υποδομής Χωρικών Δεδομένων για την Προστασία

30 Πηγή : Ε.Υ. ΕΠΠΕΡΑΑ

των Δασών και Δασικών Εκτάσεων», και τα έργα «Υπηρεσίες Δημιουργίας και Διάθεσης Εθνικών Ψηφιακών Ορθοεικονών και Αεροφωτογραφιών» και «Ανάπτυξη Νέων Διαδικτυακών Υπηρεσιών για τη βελτίωση της Λειτουργίας του Κτηματολογίου και προσαρμογή των Πληροφοριακών Συστημάτων Διάθεσης Χωρικών Στοιχείων της ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε. στις επιταγές της Οδηγίας INSPIRE» συμβάλλουν σημαντικά στην επίτευξη του στόχου.

Γενικός Στόχος 17. Ανάδειξη του Πολιτισμού ως ζωτικού παράγοντα της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας.

Στον εν λόγω γενικό στόχο συμβάλλουν σημαντικά το ΕΠΨΣ, το ΕΠΑΕ και τα ΠΕΠ, και το ΕΠΑΕ

Τα ΠΕΠ υλοποιούν παρεμβάσεις για την Αποκατάσταση Μνημείων, την Αποκατάσταση και ανάδειξη Αρχαιολογικών Χώρων, την Αποκατάσταση, ανάδειξη Μνημείων-Αρχαιολογικών Χώρων-Παραδοσιακών Οικισμών-Διατηρητέων Κτιρίων και την Υποδομές Σύγχρονου Πολιτισμού.

Το ΕΠΨΣ μέσω ποικίλων παρεμβάσεων που υλοποιούν φορείς Πολιτισμού, φορείς αυτοδιοίκησης, αλλά και φορείς σε κεντρικό επίπεδο. Οι κύριες παρεμβάσεις είναι ενδεικτικά οι ακόλουθες:

- Το έργο του Αρχαιολογικού Κτηματολογίου
- Το έργο της Δημιουργίας ψηφιακού πολιτιστικού αποθέματος για την ανάδειξη και προβολή του Ελληνικού Πολιτισμού και την ενίσχυση της Εκπαιδευτικής Διαδικασίας,
- Το έργο «Εμπλουτισμός των Ψηφιακών Συλλογών των Κινητών Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού και Ανάπτυξη Νέου Πληροφοριακού Συστήματος του Εθνικού Αρχείου Μνημείων»
- Το έργο «Πολυμεσική και πολυτροπική διαδικτυακή προβολή του πολιτισμού και τουρισμού της χώρας»
- Το έργο που υλοποιεί η Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών για την «Ανάδειξη της Εκκλησιαστικής Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Ανάπτυξη του Θρησκευτικού Τουρισμού»,
- Τα έργα πολιτιστικού περιεχομένου με εφαρμογή ΤΠΕ που υλοποιούν διάφοροι Δήμοι της χώρας

Επίσης συμβάλλουν και οι δράσεις του τομέα πολιτισμού που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας «Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος» του ΕΠΑΕ. Κύριες παρεμβάσεις που υλοποιούνται και συμβάλλουν σημαντικά στην επίτευξη του Γενικού Στόχου 17 είναι οι ακόλουθες:

- Προστασία και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς (Αρχαιολογικοί Χώροι). Η δράση στοχεύει στην αποκατάσταση και ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων και πολιτιστικών μνημείων σε 7 Περιφέρειες του Στόχου 1 (Θεσσαλία, Δυτική Ελλάδα, Ήπειρο, Ιόνια Νησιά, Πελοπόννησο, Βόρειο Αιγαίο και Κρήτη). Στο πλαίσιο της δράσης υλοποιούνται 24 έργα.
- Ανάπτυξη της Πολιτιστικής Υποδομής (Μουσεία). Η δράση στοχεύει στη δημιουργία, επέκταση και αναβάθμιση εκθεσιακών χώρων και μουσείων κλασικού και νεότερου πολιτισμού, μέσω έργων αναβάθμισης υπαρχόντων Μουσείων και κατασκευής νέων (κτίρια και εκθέσεις) σε 3 Περιφέρειες του Στόχου 1 (Ανατολική Μακεδονία & Θράκη, Θεσσαλία και Κρήτη). Στο πλαίσιο της δράσης έχουν ενταχθεί 7 έργα.

3.2 Χωρικές προτεραιότητες της αναπτυξιακής στρατηγικής του ΕΣΠΑ

Γενικός Στόχος 18. Βιώσιμη αστική ανάπτυξη

Η βιώσιμη αστική ανάπτυξη επικεντρώνεται στο σύνολο των αστικών κέντρων της χώρας και στους οικισμούς με αστικές λειτουργίες, όπως οι πρωτεύουσες νομών και τα αστικά κέντρα της υπαίθρου. Η βιωσιμότητα των κέντρων αυτών προωθείται μέσω δράσεων βελτίωσης των συνθηκών λειτουργίας τους, προσέλκυσης επενδύσεων, βελτίωσης της ποιότητας ζωής των κατοίκων και αντιμετώπισης προβλημάτων που συνδέονται με την ποιότητα του περιβάλλοντος και των πιέσεων που αυτό δέχεται από τις αστικές λειτουργίες και την αστική ανάπτυξη.

Για την αποτελεσματική κινητοποίηση πόρων και δραστηριοποίηση στη χρηματοδότηση δράσεων αστικής ανάπτυξης συστάθηκε το Ταμείο Χαρτοφυλακίου με την επωνυμία «Ταμείο Κεφαλαίου

JESSICA» ως χωριστή χρηματοδοτική μονάδα στο πλαίσιο τη Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για την εφαρμογή της πρωτοβουλίας JESSICA στην Ελλάδα. Κεντρικός στόχος της πρωτοβουλίας JESSICA είναι η κινητοποίηση κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση ολοκληρωμένων δράσεων αστικής ανάπτυξης. Ειδικότερα, στόχο αποτελεί η ανάπτυξη του αστικού χώρου και η δημιουργία θέσεων εργασίας μέσω της υλοποίησης και λειτουργίας έργων αστικής ανάπτυξης.

Για τον προσδιορισμό των σχεδίων που μπορούν να χρηματοδοτηθούν μέσω του JESSICA, επιβάλλεται να ακολουθείται ολοκληρωμένη προσέγγιση. Οι πόροι του JESSICA μπορούν ειδικότερα να διοχετεύονται σε σχέδια στους εξής τομείς³¹:

- Αστικές υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών, της ύδρευσης και αποχέτευσης, της ενέργειας κ.λπ.
- Χώροι της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, για τουρισμό ή άλλες αειφόρους χρήσεις
- Επαναξιοποίηση εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών εκτάσεων, συμπεριλαμβανομένης της αποξήλωσης εγκαταστάσεων και της εξυγίανσης.
- Χώροι γραφείων για μικρομεσαίες επιχειρήσεις και για τους τομείς της πληροφορικής και/ή της έρευνας και ανάπτυξης.
- Πανεπιστημιακά κτίρια, συμπεριλαμβανομένων ιατρικών, βιοτεχνολογικών και άλλων εξειδικευμένων εγκαταστάσεων.
- Ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης.

Οι συνολικοί πόροι που τοποθετήθηκαν στο Ταμείο ανέρχονται σε 258 εκ. € και προέρχονται από τα 5 ΠΕΠ και το ΕΠΠΕΡΑΑ.

Το Σεπτέμβριο του 2010 δημοσιεύτηκε η Κοινή Υπουργική Απόφαση υπαγωγής των πράξεων JESSICA στα ΕΠ που συνεισέφεραν πόρους στο Ταμείο Χαρτοφυλακίου η οποία περιελάμβανε και τη σύσταση του Επενδυτικού Συμβουλίου. Το τελευταίο καθορίζει την επενδυτική στρατηγική και το συντονισμό της εφαρμογής της πρωτοβουλίας.

Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας συστάθηκαν 5 Ταμεία Αστικής Ανάπτυξης (ΤΑΑ) για τις 13 περιφέρειες και το ΕΠΠΕΡΑΑ. Στο σύνολο της χώρας υποβλήθηκαν 14 έργα συνολικού προϋπολογισμού 227 εκ. € για 5 περιφέρειες.³²

Για το ΕΠΠΕΡΑΑ τα έργα που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας JESSICA θα έχουν ως έμμεσο στόχο την προστασία της ποιότητας του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος από την υποβάθμιση που προκαλούν οι εκπομπές των αερίων ρύπων και οι ακτινοβολίες στα αστικά κέντρα, με παράλληλη εξασφάλιση βιωσιμότητας και ελκυστικότητας των πόλεων, ήτοι έργα βιοκλιματικών αναπλάσεων αναβάθμισης αστικών περιοχών.³³

Τα ΠΕΠ, εκτός των έργων της πρωτοβουλίας JESSICA, συμβάλλουν στο Γενικό Στόχο με ενταγμένες κύριες κατηγορίες που αφορούν τις Μελέτες Πολεοδομικού - Χωροταξικού Σχεδιασμού, τις Ολοκληρωμένες αστικές αναπλάσεις ευρείας κλίμακας, την Πράσινη ζωή στην πόλη, τις Ολοκληρωμένες αστικές αναπλάσεις ευρείας κλίμακας, Δημιουργία Ποδηλατοδρόμων κα.

Γενικός Στόχος 19. Ανάπτυξη της υπαίθρου

Για την ανάπτυξη της υπαίθρου δεν υιοθετήθηκε σε επίπεδο Περιφερειών διαφοροποιημένη πολιτική αλλά οριζόντια και σε επίπεδο χώρας υλοποιήθηκε ένα πλέγμα παρεμβάσεων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία αλλά και από το ΕΓΤΑΑ και το ΕΠΑΛ και κατά περίπτωση το Ταμείο Συνοχής

Η ανάπτυξη της υπαίθρου επιδιώκεται κατά τρόπο συνετό ώστε να μη διακυβεύεται η ευρύτερη οικολογική και πολιτιστική της σημασία, αλλά να διασφαλίζεται η βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, συνδυάζοντας παραδοσιακές με σύγχρονες επιχειρηματικές δραστηριότητες σε συμβατά με το περιβάλλον και το τοπίο όρια, αλλά και με τους κανόνες της αγοράς. Στο ανωτέρω πλαίσιο, η

31 Πηγή : Εγκύκλιος για την ερμηνεία των ΟΣΑΑΑ στο πλαίσιο της εφαρμογής του χρηματοδοτικού εργαλείου JESSICA, ΥΠΑΑΥΜΔ, 4/2012

32 Πηγή : ΕΥΣ, ΥΠΑΑΥΜΔ

33 Πηγή : ΕΥΔ ΕΠΠΕΡΑΑ

ανάπτυξη του τουρισμού και ιδιαίτερα του τουρισμού μικρής κλίμακας, η διατήρηση της άσκησης της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, η ανάδειξη της οικολογικής και κοινωνικής σημασίας των δασών και η δημιουργία/διατήρηση της μικρής βιοτεχνίας αποτελούν διακριτές ενότητες παρεμβάσεων.

Η μείωση των πιέσεων, που επιφέρει η νέα ΚΓΠ στις αγροτικές περιοχές της χώρας και ιδιαίτερα στις περιοχές παραγωγής προϊόντων, που απολάμβαναν υψηλή στήριξη από τον πρώτο πυλώνα (όπως βαμβάκι, καπνός, κλπ) θα αντιμετωπισθεί κυρίως μέσω της βελτίωσης της προσβασιμότητας των περιοχών αυτών με την αναβάθμιση των μεταφορικών υποδομών και ιδιαίτερα των μεγάλων οδικών αξόνων. Ο εγκάρσιος οδικός άξονας της Κεντρικής Ελλάδος (Ε-65), η ολοκλήρωση του οδικού άξονα Τρίπολη-Καλαμάτα-Σπάρτη και η Εγνατία οδός διέρχονται από κυρίαρχα αγροτικές περιφέρειες, και η ολοκλήρωσή τους θα δώσει τη δυνατότητα διάχυσης της ανάπτυξης αλλά και μείωση της εξάρτησης από τον πρωτογενή τομέα. Επίσης σημαντικά περιβαλλοντικά έργα όπως η επαναδημιουργία και ανάδειξη του περιβάλλοντος της λίμνης Κάρλας, καθώς και έργα ορεινής υδρονομίας και αντιπλημμυρικής προστασίας στη λεκάνη της λίμνης έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη των περιοχών της υπαίθρου.

Η επιτυχία του σχεδιασμού βασίζεται σε ένα μικτό σχήμα «εκ των άνω προς τα κάτω» με ευρεία συμμετοχή στη φάση της κατάρτισης των κοινωνικών και οικονομικών εταίρων σε επίπεδο Τομεακών Προγραμμάτων, ΠΕΠ, Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) και Ε.Π Αλιείας 2007-2013.

Έτσι παράλληλα, μέσω του ΠΑΑ 2007-2013 και του ΕΠΑΛ 2007-2013 έμφαση δίνεται στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενή τομέα με σημαντική συμβολή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου στα θέματα, που σχετίζονται με το ανθρώπινο κεφάλαιο και ιδιαίτερα την κάλυψη των αναγκών σε κατάρτιση τόσο των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα αλλά και γενικότερα των κατοίκων των αγροτικών περιοχών. Ενδεικτικά αναφέρεται το έργο «Εξατομικευμένες δράσεις για τη δια βίου μάθηση των αυτοαπασχολούμενων και αγροτών», με 1.108 ωφελούμενους αγρότες.

Γενικός Στόχος 20. Διασυνοριακή, διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία³⁴

Μέσω των ΕΠ διασυνοριακού, διακρατικού και διαπεριφερειακού χαρακτήρα επιτυγχάνονται οι στόχοι της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας που είναι :

- ο η ενδυνάμωση της **διασυνοριακής** συνεργασίας μέσω κοινών τοπικών και περιφερειακών δράσεων, (ΕΠ «Ελλάδα-Βουλγαρία», «Ελλάδα-Ιταλία», «Ελλάδα-Κύπρος», «Ελλάδα-Αλβανία», «Ελλάδα-πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας»)

Οι στρατηγικοί στόχοι αυτών των ΕΠ εκφράζονται μέσω αξόνων προτεραιοτήτων, οι οποίοι παρότι δεν συμπίπτουν σε όλα τα προγράμματα, μπορούν να συνοψισθούν στα παρακάτω:

1. **Ποιότητα Ζωής** : προτεραιότητα στην οποία συμπεριλαμβάνονται παρεμβάσεις που στοχεύουν στην προστασία, διαχείριση και προώθηση των περιβαλλοντικών και πολιτιστικών πόρων, και την συνεργασία και δικτύωση σε θέματα υγείας και κοινωνικής προστασίας. Χαρακτηριστικά αναφέρεται η συμβολή των έργων «P.W.B. Parks without Borders» και «N.O. Barrier: Tourism without Barrier» μέσω των οποίων επιτυγχάνεται η συμμετοχή των ατόμων με κινητικές δυσκολίες σε τουριστικές δραστηριότητες και η χρήση του φυσικού περιβάλλοντος για ψυχαγωγικούς, τουριστικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς. Τα έργα αυτά υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΠ «Ελλάδα – Ιταλία 2007-2013»
2. **Προσπελασιμότητα** : Αφορά κυρίως την ανάπτυξη του συγκοινωνιακού δικτύου (οδικό, σιδηροδρομικό, θαλάσσιο), τη βελτίωση της προσβασιμότητας και των διασυνοριακών εγκαταστάσεων. Ενδεικτικά αναφέρεται η συμβολή του έργου « Zlatex» που υλοποιείται στο πλαίσιο του ΕΠ «Ελλάδα – Βουλγαρία 2007-2013», με την υλοποίηση του οποίου ολοκληρώνεται το οδικό διασυνοριακό δίκτυο στην περιοχή Ξάνθη – Ζλάτογκραντ, με προφανή οφέλη κοινωνικο-οικονομικού χαρακτήρα για την ευρύτερη περιοχή. Οι παρεμβάσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο αυτού του άξονα προτεραιότητας χαρακτηρίζονται από ισχυρή συνέργεια με τους επιμέρους στόχους του ΕΠ «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας»
3. **Ανταγωνιστικότητα, καινοτομία και ανθρώπινοι πόροι** : Εντάσσονται παρεμβάσεις σχετικές με την υποστήριξη και ανάδειξη του ανθρώπινου δυναμικού – Υποστήριξη

34 Βλ. και Κεφ. 10

προπαρασκευαστικών δράσεων εν όψει της ανοικτής αγοράς εργασίας , τη στήριξη της επιχειρηματικότητας και δράσεις για την αναδιάρθρωση της οικονομίας καθώς και την προώθηση της συνεργασίας ανάμεσα σε Ερευνητικά, Τεχνολογικά και Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και επιχειρηματικούς φορείς . Σημαντική συμβολή στους επιμέρους στόχους του άξονα αυτού αποτελεί το έργο «HYDECONE - Hydrogen Economy Cooperation Network for Research», μέσω του οποίου επιτυγχάνεται η ανάδειξη και πιλοτική εφαρμογή τεχνολογιών υδρογόνου ως εναλλακτική πηγή ενέργειας.

- η προώθηση της **πολυμερούς** συνεργασίας κυρίως μέσω δράσεων που συμβάλλουν και υποστηρίζουν την ολοκληρωμένη περιφερειακή ανάπτυξη διακρίνεται προγράμματα *διασυνοριακού* και *διακρατικού* χαρακτήρα (τα ΕΠ «MED ENPI CBC Programme» της Μεσογείου, «Adriatic» της Αδριατικής, «Black Sea Basin» της Λεκάνης της Μαύρης Θάλασσας εντάσσονται στην πρώτη κατηγορία ενώ αυτά του «Μεσογειακού Χώρου», και της «Νοτιοανατολικής Ευρώπης» στη δεύτερη μια και συμμετέχει το σύνολο των χωρών και όχι μόνον διασυνοριακές περιοχές).
Ενδεικτική παρέμβαση που συμβάλλει στην εξυπηρέτηση των στόχων των προγραμμάτων αυτών αποτελεί το έργο «Climate Change and Impacts on Water Supply» ύψους 4.531.270,00 €, το οποίο υλοποιείται από εταιρική σχέση ελληνικών φορέων, στο πλαίσιο του πολυμερούς διακρατικού προγράμματος «Νοτιοανατολική Ευρώπη».
- στην ανάπτυξη συνεργασιών **διαπεριφερειακού χαρακτήρα** και ανταλλαγής τεχνογνωσίας στις επιλέξιμες περιοχές. (ΕΠ «Interreg IVC») Σύμφωνα με την ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης (2011), το Πρόγραμμα IVC έχει να επιδείξει σημαντικά αποτελέσματα συνολικά, αλλά και για την Ελλάδα. Συνολικά, από τη χώρα μας συμμετέχουν στα έργα του Interreg IVC 133 φορείς σε 86 έργα ενώ υπέρ των ελληνικών φορέων έχουν δεσμευτεί 18,510 από τα 312, 329 εκ ευρώ του προγράμματος.

3.3 Πρόοδος των δεικτών κορμού

Πίνακας 3.1 Πρόοδος των δεικτών κορμού (core indicators) σε εθνικό επίπεδο, Στόχος 1 και 2 (ANNEX IV COCOF Information Note 11-0040-01), 2007 - 2011, με βάση τα ενταγμένα έργα (selected projects, Cumulative values).

Κωδικός Δείκτη ΟΠΣ	Όνομασία Δείκτη ΟΠΣ	Όνομασία Δείκτη SFC	Στόχοι 1 και 2 (στοιχεία SFC από Ετήσιες Εκθέσεις ΕΠ)						
			Τιμή Βάσης (Initial Base)	Στόχος 2015 (Final Target)	2007	2008	2009	2010	2011
1	Νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά την λειτουργία της πράξης (ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης)	01 Jobs created							
2	Αριθμός θέσεων εργασίας που δημιουργούνται για άνδρες (ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης)	02 Jobs created for men							
3	Αριθμός θέσεων εργασίας που δημιουργούνται για γυναίκες (ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης)	03 Jobs created for women							
4	Αριθμός έργων έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης	04 Number of RTD projects	2.384	2.557	0	0	128	140	493
5	Αριθμός έργων συνεργασίας επιχειρήσεων και ερευνητικών ιδρυμάτων	05 Number of cooperation project enterprises-research institutions	0			0	0	0	0
6	Αριθμός θέσεων εργασίας στην έρευνα που δημιουργούνται (ισοδύναμα ΑΝΘΡΩΠΟΕΤΗ πλήρους απασχόλησης)	06 Research jobs created							
7	Αριθμός έργων (Άμεση ενίσχυση επενδύσεων στις ΜΜΕ)	07 Number of projects (Direct investment aid to SME)	16.110	13.777	0	0	6.144	13.905	27.912
8	Αριθμός έργων (Άμεση ενίσχυση επενδύσεων στις ΜΜΕ) εκ των οποίων: αριθμός ενάρξεων λειτουργίας που ενισχύθηκαν (πρώτα δύο χρόνια μετά την έναρξη)	08 Number of start-ups supported	2.644	1.207	0	0	0	515	2.034
9	Αριθμός θέσεων απασχόλησης που δημιουργούνται (μεικτές, ισοδύναμες θέσεις πλήρους απασχόλησης) Άμεση Ενίσχυση Επενδύσεων στις ΜΜΕ	09 Jobs created (gross, full time equivalent) (Direct investment aid to SME)	12.145	18.779	0	0	3.462	9.131	11.881
10	Επαγόμενες Επενδύσεις (ιδιωτικές)	10 Investment induced (million €)	187.198	4.248	0	0	253	630	1.324
11	Αριθμός έργων Κοινωνίας της Πληροφορίας	11 Number of information society projects	4.547	1.472	0	0	2	37	983
12	Επιπρόσθετος πληθυσμός ο οποίος καλύπτεται από ευρυζωνικά δίκτυα	12 Number of additional population covered by broadband access	110.000	152.107	0	0	0	33.010	824.608
13	Αριθμός έργων τομέα μεταφορών	13 Number of projects (Transport)	1.078	408	0	0	2	83	204
-		km of new or reconstructed roads	80	596	0	0	0	0	0
-		km of new or reconstructed railway	110	2	0	0	0	0	0
14	Χιλιόμετρα νέων δρόμων	14 km of new roads							
15	Κατασκευή και αποπεράτωση αυτοκινητοδρόμων εντός TEN (χλμ)	15 km of new TEN roads	664	1.120	0	0	0	4	121
16	Χιλιόμετρα κατασκευασμένων / αναβαθμισμένων δρόμων	16 km of reconstructed roads	96.845	1.011		0	0	47	310
-		17 km of new railroads							
18	Κατασκευή και αναβάθμιση σιδηροδρόμων εντός TENT	18 km of TEN railroads	638	236	0	0	0	9	108
19	Χιλιόμετρα αναβαθμισμένων σιδηροδρομικών γραμμών	19 km of reconstructed railroads	239	33		0	0	0	43

Κωδικός Δείκτη ΟΠΣ	Όνομασία Δείκτη ΟΠΣ	Όνομασία Δείκτη SFC	Στόχοι 1 και 2 (στοιχεία SFC από Ετήσιες Εκθέσεις ΕΠ)						
			Τιμή Βάσης (Initial Base)	Στόχος 2015 (Final Target)	2007	2008	2009	2010	2011
		20 Value for timesavings in Euro / year stemming from new and reconstructed roads							
		21 Value for timesavings in Euro / year stemming from new and reconstructed railroads							
22	Επιπρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από αναβαθμισμένα αστικά μέσα μαζικής μεταφοράς	22 Additional population served with improved urban transport	67.109	354.223	0	0	0	0	0
23	Αριθμός Έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας	23 Number of renewable energy projects	130	684	0	0	0	0	40
24	Επιπρόσθετη δυναμικότητα για την παραγωγή ανανεώσιμης ενέργειας (MW)	24 Additional capacity of renewable energy production (MW)	0	1.695.028	0	0	0	0	107.500
25	Επιπρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από έργα διαχείρισης υδάτινων πόρων	25 Additional population served by water projects	4.812.752	1.023.310		0	0	39.830	160.817
26	Επιπρόσθετος ισοδύναμος πληθυσμός που εξυπηρετείται από έργα διαχείρισης υγρών αποβλήτων	26 Additional population served by waste water projects	3.388.605	1.666.592		0	0	3.300	208.581
27	Αριθμός έργων διαχείρισης στερεών αποβλήτων	27 Number of waste projects	34	74		0	0	6	149
28	Αριθμός έργων για την βελτίωση της ποιότητας του αέρα	28 Number of projects on improvement of air quality							
29	Αποκατάσταση περιοχών (km2)	29 Area rehabilitated (km2)							
30	Μείωση εκπομπών Θερμοκηπίου (CO2 και ισοδύναμα ,kt)	30 Reduction greenhouse emissions (CO2 and equivalents, kt)		297.638	0	0	0	0	12
31	Αριθμός Έργων Πρόληψης κινδύνων	31 Number of projects (Risk prevention)	286	129		0	0	5	58
32	Αριθμός ατόμων που επωφελούνται από αντιπλημμυρικά μέτρα προστασίας	32 Number of people benefiting from flood protection measures							
33	Αριθμός ατόμων που επωφελούνται από δασική αντιτυρική προστασία και άλλα μέτρα προστασίας δασών	33 Number of people benefiting from forest fire protection and other protection measures	9.216.306	6.417.265		0	0	0	0
34	Αριθμός έργων Τουρισμού	34 Number of tourism projects	5.995	4.987	0	0	0	17	88
35	Αριθμός θέσεων εργασίας που δημιουργούνται στον τομέα του Τουρισμού(ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης)	35 Number of jobs created in tourism							
36	Αριθμός έργων Εκπαίδευσης	36 Number of education projects	917	591		0	0	99	387
37	Αριθμός ωφελούμενων μαθητών	37 Number of benefiting students (Education)	185.976	164.750		0	0	3.700	18.720
38	Αριθμός έργων τομέα Υγείας	38 Number of health projects	289	293		0	0	40	161
39	Αριθμός έργων για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας και της ελκυστικότητας των πόλεων	39 Number of projects ensuring sustainability and improving the attractiveness of towns and cities (Urban development)	476	47		0	6	14	410
40	Αριθμός έργων που αποσκοπεί στην προώθηση των επιχειρήσεων, επιχειρηματικότητα και νέων τεχνολογιών	40 Number of projects seeking to promote businesses, entrepreneurship, new technology (Urban development)	68	12		0	0	5	5
41	Αριθμός έργων / υπηρεσιών για τη προώθηση των ίσων ευκαιριών και κοινωνικής ενσωμάτωσης για μειονεκτούντες ομάδες και νέους	41 Number of projects offering services to promote equal opportunities and social inclusion for minorities and young people (Urban development)	345	31		0	0	1	13

ΠΗΓΗ: SFC, ΟΠΣ ΕΡΓΟΡΑΜΑ

Σημείωση: Οι τιμές των ετών 2007-2011 αφορούν ενταγμένα έργα βάσει των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης των Προγραμμάτων, όπως έχουν καταχωρηθεί στη βάση δεδομένων SFC της ΕΕ. Σημειώνεται ενδεχόμενη τροποποίηση των τιμών στόχου στο πλαίσιο της αναθεώρησης των ΕΠ το 2012.

Πίνακας 3.2 Πρόοδος των δεικτών κορμού (core indicators) σε εθνικό επίπεδο, Στόχος 3 (ANNEX IV COCOF Information Note 11-0040-01), 2007 - 2011, με βάση τα ενταγμένα και ολοκληρωμένα έργα (selected, completed projects).

Δείκτης	Ονομασία Δείκτη SFC	Σωρευτικές τιμές (Cumulative values)				
		2007	2008	2009	2010	2011
Νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά την λειτουργία της πράξης (ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης)	01 Jobs created	Ενταγμένα έργα				12
		Ολοκληρωμένα έργα				10
Αριθμός θέσεων εργασίας που δημιουργούνται για άνδρες(ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης)	02 Jobs created for men	Ενταγμένα έργα				6
		Ολοκληρωμένα έργα				5
Αριθμός θέσεων εργασίας που δημιουργούνται για γυναίκες (ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης)	03 Jobs created for women	Ενταγμένα έργα				6
		Ολοκληρωμένα έργα				5
Αριθμός έργων έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης	04 Number of RTD projects	Ενταγμένα έργα				11
		Ολοκληρωμένα έργα				1
Αριθμός έργων Κοινωνίας της Πληροφορίας	11 Number of information society projects	Ενταγμένα έργα				2
		Ολοκληρωμένα έργα				
Αριθμός έργων τομέα μεταφορών	13 Number of projects (Transport)	Ενταγμένα έργα				3
		Ολοκληρωμένα έργα				0
Χιλιόμετρα νέων δρόμων	14 km of new roads	Ενταγμένα έργα				42
		Ολοκληρωμένα έργα				0
Κατασκευή και αποπεράτωση αυτοκινητοδρόμων εντός TEN (χλμ)	15 km of new TEN roads	Ενταγμένα έργα				0
		Ολοκληρωμένα έργα				0
Κατασκευή και αποπεράτωση αυτοκινητοδρόμων εντός TEN (χλμ)	16 km of reconstructed roads	Ενταγμένα έργα				47
		Ολοκληρωμένα έργα				0
Αριθμός Έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας	23 Number of renewable energy projects	Ενταγμένα έργα				2
		Ολοκληρωμένα έργα				0
Αριθμός Έργων Πρόληψης κινδύνων	31 Number of projects (Risk prevention)	Ενταγμένα έργα				7
		Ολοκληρωμένα έργα				
Αριθμός έργων Τουρισμού	34 Number of tourism projects	Ενταγμένα έργα				16
		Ολοκληρωμένα έργα				0
Αριθμός έργων τομέα Υγείας	38 Number of health projects	Ενταγμένα έργα				7
		Ολοκληρωμένα έργα				0
Αριθμός έργων που εφαρμόζουν τουλάχιστον δύο από τα ακόλουθα κριτήρια: κοινός σχεδιασμός, κοινή εφαρμογή, κοινή στελέχωση, κοινή	42 Number of projects respecting two of the following criteria: joint development, joint implementation, joint staffing, joint financing	Ενταγμένα έργα				13
		Ολοκληρωμένα έργα				0

Δείκτης	Όνομασία Δείκτη SFC	Σωρευτικές τιμές (Cumulative values)				
		2007	2008	2009	2010	2011
χρηματοδότηση						
Αριθμός έργων που εφαρμόζουν τουλάχιστον τρία από τα ακόλουθα κριτήρια: κοινός σχεδιασμός, κοινή εφαρμογή, κοινή στελέχωση, κοινή χρηματοδότηση	43 Number of projects respecting three of the following criteria: joint development, joint implementation, joint staffing, joint financing	Ενταγμένα έργα				22
		Ολοκληρωμένα έργα				0
Αριθμός έργων που εφαρμόζουν τουλάχιστον τέσσερα από τα ακόλουθα κριτήρια: κοινός σχεδιασμός, κοινή εφαρμογή, κοινή στελέχωση, κοινή χρηματοδότηση	44 Number of projects respecting four of the following criteria: joint development, joint implementation, joint staffing, joint financing	Ενταγμένα έργα				62
		Ολοκληρωμένα έργα				33
Αριθμός έργων που προωθούν την ανάπτυξη διασυνοριακού εμπορίου	45 Number of projects encouraging the development of cross-border trade	Ενταγμένα έργα				17
		Ολοκληρωμένα έργα				0
Αριθμός έργων που μειώνουν την απομόνωση μέσω βελτιωμένης πρόσβασης στις μεταφορές, δίκτυα ΤΠΕ και υπηρεσίες	48 Number of projects reducing isolation through improved access to transport, ICT networks and services	Ενταγμένα έργα				24
		Ολοκληρωμένα έργα				0
Αριθμός έργων που προωθούν και βελτιώνουν την από κοινού προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος	49 Number of projects encouraging and improving the joint protection and management of the environment	Ενταγμένα έργα				24
		Ολοκληρωμένα έργα				0

ΠΗΓΗ: ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ "ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΔΑΦΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ"

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ

4.1 Αξιολογήσεις κατά τη διάρκεια υλοποίησης των ΕΠ

Οι αξιολογήσεις αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και της λογικής συνέπειας της συνδρομής των Ταμείων, καθώς και της στρατηγικής και της υλοποίησης των ΕΠ όσον αφορά τα ειδικά διαρθρωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα κράτη και οι περιφέρειες. Κατά τη διάρκεια αναφοράς της παρούσας έκθεσης ανατέθηκαν και υλοποιούνται δέκα τρία έργα (on-going) αξιολόγησης κατά τη διάρκεια υλοποίησης των ΕΠ του ΕΣΠΑ:

Πίνακας 4.1 : Κατάλογος έργων αξιολόγησης κατά τη διάρκεια υλοποίησης των ΕΠ του ΕΣΠΑ σύμφωνα με το άρθρο 48.3 του Κανονισμού ΕΚ 1083/2006 (σε εξέλιξη)

A/A	Τίτλος έργου
1	Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΠΕΠ Αττικής 2007-2013
2	Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΠΕΠ Κρήτης-Νήσων Αιγαίου 2007-2013
3	Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΠΕΠ Μακεδονίας-Θράκης 2007-2013
4	Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας-Πελοποννήσου-Ιονίων Νήσων 2007-2013
5	Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΠΕΠ Θεσσαλίας – Ηπείρου-Στερεάς Ελλάδας 2007-2013
6	Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΕΠ Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα 2007-2013
7	Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΕΠ Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013
8	Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΕΠ Ψηφιακή Σύγκλιση 2007-2013
9	Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΕΠ Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας 2007-2013
10	Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013
11	Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΕΠ Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2007-2013
12	Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΕΠ Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013
13	Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΕΠ Ελλάδα - Βουλγαρία 2007-2013

ΠΗΓΗ: Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων.

Οι εκθέσεις αξιολόγησης εκπονούνται από ανεξάρτητους εξωτερικούς αξιολογητές, με κοινές προδιαγραφές³⁵ και περιλαμβάνουν πέντε βασικές συνιστώσες που αφορούν στην αποτίμηση της συνεχιζόμενης ορθότητας και συνέπειας της στρατηγικής του κάθε ΕΠ, στην αξιολόγηση του συστήματος ποιοτικών και ποσοτικών στόχων του, στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας, στην αξιολόγηση των μηχανισμών παρακολούθησης, διαχείρισης, ελέγχου των παρεμβάσεων και στην προσέγγιση ειδικότερων αξιολογητικών ερωτημάτων. Στην πλειονότητά τους περιλαμβάνουν α) τη Μεθοδολογία, β) Έκθεση Αξιολόγησης ή συνοπτική Ανάλυση που συνοδεύει τις προτάσεις αναθεώρησης του Προγράμματος, γ) Έκθεση Αξιολόγησης του Προγράμματος για το 2012, δ) Έκθεση Αξιολόγησης του Προγράμματος για το 2013 και ε) τις Ειδικές Αναφορές.

Οι on-going αξιολογήσεις έχουν διάρκεια που κυμαίνεται από 24 μήνες έως 4 χρόνια κατά περίπτωση. Στην παρούσα φάση ολοκληρώνονται οι εκθέσεις αξιολόγησης για το 2012, ενώ το Σεπτέμβριο του 2012 εκπονήθηκαν 11 **συνοπτικές Αναλύσεις** (σύμφωνα με τον Κανονισμό Ε.Κ. 539/2010 που τροποποιεί τον Καν. 1083/2006/Αρ.48), στο πλαίσιο της πρότασης αναθεώρησης των ΕΠ του ΕΣΠΑ, συμβάλλοντας στην προσαρμογή των ποιοτικών, ποσοτικών και χρηματοδοτικών στόχων τους. Τα βασικά σημεία τους (λαμβάνοντας υπόψιν και τις ειδικές αναφορές που εκπονήθηκαν από τους Συμβούλους on-going αξιολόγησης για τις ανάγκες διαμόρφωσης της παρούσας έκθεσης) συνοψίζονται ως εξής:

- Περιλαμβάνουν **παρουσίαση των αλλαγών που έχουν επέλθει στο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον** από την έγκριση των Προγραμμάτων έως σήμερα και **έλεγχο της εγκυρότητας της ανάλυσης SWOT** σε σχέση με τις ισχύουσες κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες: γενική διαπίστωση αποτελεί το γεγονός ότι ο σχεδιασμός των ΕΠ πραγματοποιήθηκε το 2007 σε περίοδο ανοδικής τροχιάς για την Ελληνική οικονομία, ενώ οι δημοσιονομικές εξελίξεις κατά τη διάρκεια εφαρμογής τους παρουσιάζουν σημαντικές και δυσμενείς μεταβολές, διαμορφώνοντας

³⁵ Με κατευθύνσεις της ΕΥ ΣΣΑΑΠ, διαθέσιμες στην ιστοσελίδα : <http://www.espa.gr/el/Pages/staticEvaluationOnGoing.aspx>

ένα νέο οικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο καλούνται να υλοποιηθούν, ενώ έχουν δρομολογηθεί και νέες εξελίξεις που αφορούν στο επίπεδο του στρατηγικού σχεδιασμού της Ε.Ε. ("Ευρώπη 2020"). Οι αναλύσεις SWOT που συμπεριλαμβάνονταν στον αρχικό σχεδιασμό των ΕΠ περιέχουν διαπιστώσεις, ιδιαίτερα στις απειλές και τις αδυναμίες, πολλές από τις οποίες ισχύουν και σήμερα, έχουν όμως προστεθεί και νέες απειλές και αδυναμίες, που προκλήθηκαν ή απέκτησαν κρισιμότερη σημασία λόγω και της οικονομικής κρίσης, της προσπάθειας βελτίωσης των δημοσιονομικών δεδομένων και της έλλειψης ρευστότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Παράλληλα, πολλές από τις προοπτικές και τις δυνατότητες μπορούν να παραμείνουν μόνο ως μακροχρόνιες προοπτικές/ δυνατότητες, καθώς η επίτευξή τους εξαρτάται από την άμεση αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης, που αποτελεί προϋπόθεση επίτευξης οποιωνδήποτε μακροχρόνιων στόχων.

- Αναφορικά με τις **δυσχέριες υλοποίησης**, ως κοινά προβλήματα εντοπίζονται: δυσκολίες που απορρέουν από διοικητικές αποφάσεις και ρυθμίσεις για την αναδιοργάνωση της αυτοδιοίκησης, θέματα ωριμότητας έργων, οι καθυστερήσεις διαγωνιστικών διαδικασιών λόγω ενστάσεων και προσφυγών, λόγω καταργήσεων και συγχωνεύσεων φορέων, η έλλειψη τεχνογνωσίας σε δικαιούχους, η έλλειψη ρευστότητας για την κάλυψη ιδιωτικής συμμετοχής σε κρατικές ενισχύσεις, διαχειριστικές δυσκολίες που συνδέονται με το σύστημα διαχείρισης και την πληθώρα των εκχωρήσεων, την παράλληλη υλοποίηση με δράσεις της περιόδου 2000-2006, καθυστερήσεις / δυσκολίες τεχνικής και διοικητικής ωρίμανσης έργων υποδομών (οφειλόμενες κατά κύριο λόγο στην έλλειψη ιδίων πόρων των Δικαιούχων ή/και χρηματοδότησή τους με εθνικούς πόρους και στην τροποποίηση του εθνικού θεσμικού πλαισίου για την εκτέλεση τεχνικών μελετών), δυσκολίες χρηματοδότησης έργων υποδομών με ιδιωτικούς πόρους/συμβάσεις παραχώρησης, καθυστερήσεις που συνδέονται με την περιβαλλοντική αδειοδότηση ή τις απαλλοτριώσεις, δυσχέριες που συνδέονται με αλλαγές πολιτικών κλπ.
- Αναλύονται οι **βασικές κατευθύνσεις αναθεώρησης** κάθε προγράμματος για το 2012 (συμπεριλαμβανομένων και ενδο/διαπρογραμματικών μεταφορών πόρων), από τις οποίες προκύπτει ισχυρή συνάφεια με τις βασικές προτεινόμενες κατευθύνσεις αναθεώρησης του ΕΣΠΑ που διαμόρφωσε το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (Απρίλιος και Σεπτέμβριος 2012): η αναμόρφωση του περιεχομένου των ΕΠ εξειδικεύθηκε με κατεύθυνση την ενίσχυση νέων αναπτυξιακών δράσεων (με έμφαση στη στήριξη των ΜΜΕ και την ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων), την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τη διογκούμενη ανεργία, την κάλυψη των υπερδεσμεύσεων, την αντιμετώπιση καθυστερήσεων σε τομείς και πρόωθηση νέων αναπτυξιακών δράσεων λαμβάνοντας υπόψη τις ανειλημμένες υποχρεώσεις της χώρας, με έμφαση στο περιβάλλον καθώς και τα αποτελέσματα από την εφαρμογή των Οδηγιών για την επιτάχυνση της υλοποίησης των ΕΠ και στη διασφάλιση της ταχείας υλοποίησης των 181 έργων προτεραιότητας.
- Εκτιμώνται οι **επιπτώσεις και τα αναμενόμενα οφέλη από την αναθεώρηση στη στρατηγική των Προγραμμάτων**: σε γενικές γραμμές, η προταθείσα αναθεώρηση του 2012 εκτιμάται ότι δεν μεταβάλλει τους βασικούς στόχους και τις προτεραιότητες της αρχικής αναπτυξιακής στρατηγικής των ΕΠ, προσδίδει όμως μια νέα έμφαση στην αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης και κυρίως των συνθηκών χρηματοδοτικής ασφυξίας που έχουν αναδειχθεί ως καίριος παράγοντας για την επιβίωση και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην χώρα.
Τεκμηριώνεται η θετική επίδραση της αναθεώρησης και προσδιορίζονται τα αναμενόμενα οφέλη, όπως η συμβολή στην άμεση αντιμετώπιση του δημοσιονομικού προβλήματος της χώρας, με την κατά το δυνατό μεγαλύτερη και αμεσότερη εισροή κοινοτικών πόρων, η εξασφάλιση της επιλεξιμότητας των δαπανών αναπτυξιακών δράσεων και έργων, η ενίσχυση των μηχανισμών και διαδικασιών επιτάχυνσης της εφαρμογής για την κάλυψη των μέχρι πρότινος καθυστερήσεων, ο διαχειριστικός εξορθολογισμός των ΕΠ με διερεύνηση της επιλεξιμότητας δράσεων-ανακατανομή πόρων μεταξύ των Αξόνων Προτεραιότητας και ορθολογικοποίηση του πλέγματος ποσοτικών στόχων του κάθε Προγράμματος (σύμφωνα με την μέχρι σήμερα εφαρμογή του και με βάση την προοπτική ολοκλήρωσής του).
- Συνοψίζονται οι **λόγοι της αναθεώρησης**: Οι προτάσεις Αναθεώρησης εμπίπτουν και στις τρεις λοιπές περιπτώσεις του άρθρου 33 του Καν.1083/2006, καθώς από πολλές Αναλύσεις στοιχειοθετείται ότι: 1. υφίστανται σημαντικές κοινωνικοοικονομικές μεταβολές σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο μετά το 2008 λόγω της συνεχιζόμενης ύφεσης, 2. Έχουν επέλθει σημαντικές μεταβολές των εθνικών και περιφερειακών αναπτυξιακών προτεραιοτήτων που

κρίνεται σκόπιμο να ληφθούν περισσότερο και με διαφορετικό τρόπο υπόψη στα πλαίσια υλοποίησης των ΕΠ, 3. Έχουν ανακύψει αρκετές δυσκολίες κατά την υλοποίηση. Έτσι, επιβεβαιώνεται και από τις ανωτέρω αναλύσεις η αναγκαιότητα της πρότασης αναθεώρησης 2012 που διατυπώθηκε σε κεντρικό επίπεδο και βασίσθηκε στη διαφοροποίηση που έχει προκύψει σε σχέση με το οικονομικό περιβάλλον στο οποίο η χώρα είναι υποχρεωμένη να λειτουργήσει και τις ανάγκες που προκύπτουν από το Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής. Ταυτόχρονα, τα δεδομένα από την υλοποίηση των ΕΠ του ΕΣΠΑ κατέδειξαν ότι υπάρχει καθυστέρηση και αντιμετωπίζονται δυσκολίες στην υλοποίηση, ενώ σε ορισμένα ΕΠ διαπιστώθηκε υπερδέσμευση κάποιων αξόνων προτεραιότητας και κυρίως εκείνων που στοχεύουν στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας-ανταγωνιστικότητας. Τα ΕΠ του ΕΣΠΑ επιφορτίστηκαν και με έναν επιπλέον ρόλο, αυτόν της συμβολής στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης και της άρσης κατά το δυνατό των δυσμενών επιπτώσεων από τη σοβαρή οικονομική κρίση η οποία πλήττει μεταξύ των άλλων και τη διαθεσιμότητα εθνικών πόρων για τις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις, με άμεσα επακόλουθα στην απασχόληση και την ευημερία.

4.2 Θεματικές αξιολογήσεις για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Σύμφωνα με τον Καν.1083/2006 περί καθορισμού γενικών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία, «η αξιολόγηση μπορεί να είναι στρατηγικής φύσης προκειμένου να εξετάζεται η εξέλιξη ενός προγράμματος ή μιας ομάδας προγραμμάτων σε σχέση με τις κοινοτικές και εθνικές προτεραιότητες» (άρθρ.47 παρ.2).³⁶ Στο έγγραφο εργασίας 5 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Indicative guidelines on evaluation methods: Evaluation during the programming period», αναφέρονται ως παραδείγματα τέτοιων αξιολογήσεων, ειδικά θέματα που έχουν **στρατηγική σημασία για ένα Ε.Π.** (π.χ. καινοτομία, ανάπτυξη ΜΜΕ) ή **οριζόντιες προτεραιότητες** (π.χ. ισότητα ευκαιριών). Οι αξιολογήσεις στρατηγικού χαρακτήρα αποτιμούν τη συμβολή των προγραμμάτων στις κοινοτικές πολιτικές, επισημαίνεται δε, ότι ειδικά για τα Ε.Π. του ΕΚΤ, οι απαιτήσεις του Καν.1081/2006 αφορούν στην αξιολόγηση της συμβολής των παρεμβάσεων στην υλοποίηση της **ΕΣΑ και στους στόχους της Κοινότητας στους τομείς της κοινωνικής ένταξης, της αποφυγής διακρίσεων και της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, καθώς και της εκπαίδευσης και κατάρτισης** (άρθρ.4 παρ.5).

Στο πλαίσιο αυτό οι σημαντικότερες μελέτες αξιολόγησης (πίνακας 4.2) που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ στο πλαίσιο των ΕΠ ΕΚΤ στη χώρας μας, κατά τη χρονική περίοδο 2009 -2011, είναι αξιολογήσεις στρατηγικής και επιχειρησιακής φύσης, με σκοπό την αποτίμηση της επίτευξης των στόχων τους και την επιβεβαίωση της επικαιρότητας της στρατηγικής τους. Ειδικότερα συμβάλλουν στην ποιοτικότερη περιγραφή της εφαρμογής των προγραμμάτων στις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης, αναφορικά με : **την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων, τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας και την κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών, των μειονοτήτων και των ΑΜΕΑ, την εκπαίδευση και την δια βίου μάθηση, τις καινοτόμες δραστηριότητες, τις διακρατικές και διαπεριφερειακές δράσεις.**

Πίνακας 4.2 : Κατάλογος μελετών αξιολόγησης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (2009-2011)

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑ ΑΡΧΗ	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
1	Αξιολόγηση των παρεμβάσεων του ΕΚΤ σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων στα Ε.Π. του Γ'ΚΠΣ (gender mainstreaming και θετικές δράσεις)	Αντικείμενο της μελέτης είναι η αξιολόγηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων μέσω των παρεμβάσεων ΕΚΤ κατά την τρίτη προγραμματική περίοδο 2000-2006. Η αξιολόγηση θα καλύψει τόσο το ζήτημα της στρατηγικής που εφαρμόστηκε μέσω της διττής προσέγγισης του gender mainstreaming και των θετικών δράσεων για την ισότητα, όσο και τα αποτελέσματα/επιπτώσεις σε όσες παρεμβάσεις αυτά αποτιμήθηκαν μέσω υπαρχουσών αξιολογητικών μελετών.	ΕΥΣΕΚΤ	Νοέμβριος 2009 – Ιούνιος 2010
2	Μελέτη αξιολόγησης για την εκροή των αποφοίτων της δευτεροβάθμιας τεχνικοεπαγγελματικής εκπαίδευσης και της μεταδευτεροβάθμιας αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και την ένταξή τους στην αγορά εργασίας	Η μελέτη έχει προβεί στην ανάλυση (SWOT) των δυνατοτήτων και των αδυναμιών που υπάρχουν κατά τη μετάβαση των αποφοίτων της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και επαγγελματικής εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας καθώς και την αναγνώριση των ευκαιριών και περιορισμών που υπάρχουν στην απασχόληση, ώστε να εξασφαλισθεί η συνοχή της στρατηγικής που υπάρχει με τον τρόπο υλοποίησής της. Επιπλέον, περιλαμβάνει προτάσεις για τον εμπλουτισμό των δράσεων και για την αποτελεσματική λειτουργία των προτεινόμενων παρεμβάσεων (πρακτική άσκηση, Γραφεία Διασύνδεσης και	ΕΥΔ του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»	Νοέμβριος 2009- Απρίλιος 2010

³⁶ Σε αντιδιαστολή με τις **αξιολογήσεις επιχειρησιακής φύσης** που συνδέονται με την παρακολούθηση των Ε.Π.

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑ ΑΡΧΗ	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
		δικτύωση των τελευταίων με τις δομές απασχόλησης).		
3	Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του Μέτρου 3.1 «Ενέργειες υποστήριξης ατόμων που απειλούνται ή πλήττονται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας στο πλαίσιο των δράσεων του δικτύου κοινωνικών - υποστηρικτικών υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο»	Η μελέτη αξιολόγησης εξέτασε τις παρεμβάσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου 3.1 ως προς την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τις επιπτώσεις τους έτσι ώστε να επιτρέψει τη διαμόρφωση έγκυρης και αντικειμενικής εικόνας, τόσο για τον βαθμό που επιτεύχθηκαν οι προβλεπόμενοι στόχοι, όσο και για την συνεχιζόμενη ορθότητα, επικαιρότητα και συνέπεια των στόχων αυτών.	Ειδική Υπηρεσία του τομέα Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης	Ιούνιος 2009 – Δεκέμβριος 2009
4	Αξιολόγηση της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης στο πλαίσιο υλοποίησης του δεκαετούς Προγράμματος «Ψυχαργός» στην Ελλάδα (2000 - 2010)	Η μελέτη αξιολόγησης εξέτασε την πορεία υλοποίησης των δράσεων και παρεμβάσεων που πραγματοποιήθηκαν για την επίτευξη της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης, στο πλαίσιο υλοποίησης του δεκαετούς Προγράμματος «Ψυχαργός» στην Ελλάδα (2000 - 2010) μέχρι και την 31 ^η - 12-2009	Ειδική Υπηρεσία του τομέα Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης.	01-01-2010 έως 31-12-2010
5	Μελέτη ανασχεδιασμού των δράσεων ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και σχεδιασμός και προσδιορισμός του τρόπου/ διαδικασιών εφαρμογής εσωτερικού συστήματος / μηχανισμού αξιολόγησης στον ΟΑΕΔ των δράσεων αυτών	Αντικείμενο της παρούσας μελέτης αποτελεί ο ανασχεδιασμός των δράσεων Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης με ενσωμάτωση διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης των αποτελεσμάτων και επιπτώσεων αυτών των πολιτικών, προκειμένου να αναπροσδιορίζονται έγκαιρα και αποτελεσματικά οι εκάστοτε σχεδιαζόμενες / προγραμματιζόμενες δράσεις.	ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ Ε.Π. «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ»	Σεπτέμβριος 2011 – Απρίλιος 2012
6	Μελέτη αξιολόγησης του υφιστάμενου συστήματος ανάπτυξης και πιστοποίησης επαγγελματικών περιγραμμάτων και διαμόρφωση προτάσεων βελτίωσης	Η μελέτη περιλαμβάνει: Τον εντοπισμό πιθανών αδυναμιών, τόσο στο θεσμικό πλαίσιο, που ορίζει τη σχετική διαδικασία όσο και στην εφαρμογή της, Την ανάδειξη των δυνατών σημείων κατά την εφαρμογή της διαδικασίας και εντοπισμό των καλών πρακτικών, Την υπόδειξη των απαραίτητων διορθωτικών παρεμβάσεων για τη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου και της εφαρμοζόμενης διαδικασίας	ΕΚΕΠΙΣ	Φεβρουάριος 2011- Ιούνιος 2011
7	Μελέτη προσδιορισμού και υποστήριξης συστήματος και ενεργειών μετάβασης από τις παθητικές πολιτικές επιδότησης της ανεργίας, σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, με βασικό μοχλό την ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των ανέργων προς αυτή την κατεύθυνση	Το αντικείμενο της μελέτης συνίσταται σε: Α) Ανάλυση πηγών και δεδομένων για το θεσμικό και επιχειρησιακό καθεστώς των ανέργων που επιδοτούνται από τον ΟΑΕΔ (όροι και προϋποθέσεις, διαδικασία αναγνώρισης κλ.π.) Β) Συνοπτική παρουσίαση των διεθνών καλών πρακτικών για: • τους θεσμικούς και διοικητικούς ορισμούς των «ανέργων» που εγγράφονται στις ΔΥΑ • την πρόληψη και καταπολέμηση της εξάρτησης των ανέργων από δημόσιους φορείς απασχόλησης Γ) Οι νέες δράσεις του ΟΑΕΔ, για την πρόληψη και καταπολέμηση της εξάρτησης από επιδοματικές παροχές	ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ Ε.Π. «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ»	Σεπτέμβριος 2011- Μάρτιος 2012
8	Μελέτη για τις δυνατότητες βελτίωσης της αποτελεσματικότητας του θεσμού της Πρακτικής Άσκησης στην εκπαίδευση	Στόχος της μελέτης είναι η πρόταση βελτιωτικών ρυθμίσεων/δράσεων για την πρακτική άσκηση σε όλες τις βαθμίδες του εγχώριου εκπαιδευτικού συστήματος. Στο πλαίσιο αυτό, η μελέτη περιλαμβάνει καταρχήν την καταγραφή του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου για κάθε βαθμίδα. Αναπτύσσει βιώσιμες προτάσεις βελτίωσης μέσω της άντλησης πετυχημένων παραδειγμάτων από αντίστοιχα προγράμματα σε χώρες του εξωτερικού, οι οποίες χαρακτηρίζονται από καινοτόμα/αποτελεσματικά εκπαιδευτικά συστήματα. Οι τελικές προτάσεις που γίνονται αφορούν όλο το φάσμα πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης (σχεδιασμός-διάρκεια-αξιολόγηση-ρόλος εμπλεκόμενων φορέων) για κάθε βαθμίδα	ΕΥΔ του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»	Οκτώβριος 2011

ΠΗΓΗ: Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων ΕΚΤ

Σημαντικά ευρήματα από δύο αξιολογήσεις

1) Η **αξιολόγηση της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης**, αφορά την αξιολόγηση του Ελληνικού συστήματος ψυχικής υγείας, στο πλαίσιο υλοποίησης του δεκαετούς Προγράμματος «Ψυχαργός» στην Ελλάδα (2000 – 2010). Τα κύρια ευρήματα της διαδικασίας συλλογής δεδομένων ήταν:

- Το σύστημα είναι χωρισμένο σε τρία υπό-συστήματα (διαπιστώθηκε η ύπαρξη και άλλων υπό-συστημάτων τα οποία όμως δεν συμπεριλήφθηκαν στην αξιολόγηση, καθώς δεν έχουν άμεση σχέση με το κύριο σύστημα ψυχικής υγείας). Ο διαχωρισμός γίνεται βάσει του ποιος αποτελεί το κύριο πάροχο υπηρεσιών ψυχικής υγείας. Τα υπό-συστήματα αυτά είναι: τα ψυχιατρικά νοσοκομεία, τα ψυχιατρικά τμήματα γενικών νοσοκομείων και οι μη-κερδοσκοπικοί οργανισμοί. Καθένας από αυτούς τους βασικούς παρόχους μπορεί να παρέχει συγκεκριμένες υπηρεσίες.
- Υπάρχει μεγάλο εύρος ως προς τον τύπο υπηρεσιών που παρέχονται, το οποίο καλύπτει από νοσοκομεία ως υπηρεσίες στη κοινότητα. Έμφαση δόθηκε στην ανάπτυξη κοινοτικών δομών και στην αποασυλοποίηση.

- Οι πολιτικές και η νομοθεσία που υποστηρίζουν το σύστημα ψυχικής υγείας, αναπτύχθηκαν κατά ένα μεγάλο μέρος για να υποστηρίξουν το μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα. Κύρια θέματα που καλύπτουν είναι η αποασυλοποίηση, η ανάπτυξη κοινοτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας βάσει της τομεοποίησης, η προστασία των δικαιωμάτων των ασθενών κα.
- Ο αριθμός και η ειδικότητα των επαγγελματιών που στελεχώνουν τις κοινοτικές υπηρεσίες ψυχικής υγείας καθορίζεται από τον νόμο. Έχουν πραγματοποιηθεί διάφορα προγράμματα κατάρτισης τόσο για τους νέο- προσληφθέντες επαγγελματίες όσο και για αυτούς που στελέχωναν τις παραδοσιακές/ασυλικού τύπου υπηρεσίες ψυχικής υγείας.
- Θέματα που άπτονται της προστασίας των δικαιωμάτων των ασθενών, της κοινωνικής και επαγγελματικής τους αποκατάστασης και της μείωσης του στίγματος που συνδέεται με την ψυχική ασθένεια, έχουν αντιμετωπιστεί μέσω της νομοθεσίας, ειδικών επιτροπών (ειδική επιτροπή προστασίας των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών) και ειδικών προγραμμάτων.
- Ο κύριος στόχος κατάργησης των ψυχιατρικών νοσοκομείων έχει επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό. Πέντε ψυχιατρικά νοσοκομεία έχουν κλείσει τα ασυλικά τμήματά τους, ενώ τα εναπομείναντα 3 (Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής-Δαφνί, Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Δρομοκαϊτειο, Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης) που εξακολουθούν να λειτουργούν ασυλικά τμήματα, έχουν μειώσει δραστικά τον αριθμό των κλινών τους, ενώ μέχρι το 2015 θα έχουν κλείσει. Τα νοσοκομεία που έχουν κλείσει τα ασυλικά τμήματά τους είναι: Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Πέτρας Ολύμπου, Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Χανίων, Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Κερκύρας, Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Τρίπολης, Παιδο-ψυχιατρικό Νοσοκομείο Νταού Πεντέλης.

II) Η αξιολόγηση των Παρεμβάσεων του ΕΚΤ σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της Αρχής της Ισότητας των φύλων στα Ε.Π. του Γ'ΚΠΣ (gender mainstreaming και θετικές δράσεις) είχε αντικείμενο του έργου την εκ των υστέρων (ex post) αξιολόγηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων, όπως αυτή σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε μέσω των παρεμβάσεων που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ στα ΕΠ του Γ'ΚΠΣ (τρίτη προγραμματική περίοδος 2000-2006). Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα που ερεύνησε η μελέτη είναι τα εξής:

- Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση
- Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση
- Κοινωνία της Πληροφορίας
- Ανταγωνιστικότητα
- Υγεία – Πρόνοια
- 13 ΠΕΠ

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

1. Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις παρεμβάσεις ΕΚΤ των Ε.Π.2000-2006 εφαρμόστηκε «ως τυπική δέσμευση» και στις περισσότερες περιπτώσεις περιορίστηκε σε γενικούς στόχους, χωρίς εφαρμογή συγκεκριμένης στρατηγικής.
2. Η δέσμευση χρηματοδότησης ύψους 11,8% του συνόλου των πόρων του ΕΚΤ στο Πεδίο Πολιτικής 5 « Συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας» (θετικές δράσεις), η οποία αποφασίστηκε σε επίπεδο ΚΠΣ με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, τηρήθηκε εν πολλοίς, καθώς οι δαπάνες των θετικών δράσεων έφτασαν τελικά το 11,6% του συνόλου των δαπανών.
3. Ενώ με βάση τον αρχικό σχεδιασμό των Ε.Π., το 80% περίπου των πόρων που δεσμεύτηκαν για την υλοποίηση παρεμβάσεων ΕΚΤ στο Γ ΚΠΣ, αφορούσε παρεμβάσεις ΕΚΤ που ενσωμάτωναν τη διάσταση του φύλου (9,1% εξ αυτών αφορούσε θετικές δράσεις), στον τελικό σχεδιασμό των Ε.Π. και μετά τις ενδιάμεσες αναθεωρήσεις, ο βαθμός ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων μειώθηκε στο 70% των πόρων (εκ των οποίων το 10,4% αφορούσε θετικές δράσεις). Η μείωση αυτή οφείλεται στα Τομεακά Ε.Π., ενώ αντίθετα στα ΠΕΠ ο βαθμός ενσωμάτωσης της ισότητας έφτασε το 96%.
4. Η αποτελεσματικότητα των θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών ήταν ιδιαίτερα υψηλή, με υπερεπίτευξη του φυσικού αντικειμένου βάσει δεικτών εκροών κατά 91% σε συνολικό επίπεδο. Αντίστοιχα υψηλό δείκτη αποτελεσματικότητας παρουσιάζουν και τα περισσότερα gender mainstreaming Μέτρα. Ωστόσο η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων βάσει δεικτών αποτελέσματος και επιπτώσεων κατέστη εφικτή μόνο στα ΠΕΠ, ενώ για τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις δεν κατέστη δυνατός ο υπολογισμός ενός συνολικού δείκτη αποτελεσματικότητας.

5. Η αποδοτικότητα των θετικών δράσεων στο σύνολο του Γ ΚΠΣ εκτιμήθηκε σε 1,67 με βάση το ποσοστό επίτευξης των δεικτών εκροών, γεγονός που καταδεικνύει έμμεσα ότι επετεύχθη μεγαλύτερο φυσικό αντικείμενο με τους ίδιους πόρους ή το ίδιο φυσικό αντικείμενο με λιγότερους πόρους. Ωστόσο ο εν λόγω δείκτης αποτελεί μία ένδειξη της αποδοτικής ή μη υλοποίησης των σχετικών δράσεων, αλλά δε μπορεί να οδηγήσει σε ασφαλή συμπεράσματα γιατί : α) η ποσοτικοποίηση των παρεμβάσεων μεταβλήθηκε διαχρονικά μέσω των ενδιάμεσων αναθεωρήσεων των ΕΠ και ειδικότερα με μείωση στόχων σε σύγκριση με τους αρχικά τεθέντες β) οι αυξομειώσεις των δεσμευμένων πόρων σε επίπεδο Μέτρων που παρατηρούνται στις ενδιάμεσες αναθεωρήσεις των Ε.Π. είχαν ως βασικό στόχο την αποφυγή απώλειας πόρων και ως εκ τούτου πραγματοποιήθηκαν με βασικό κριτήριο την απορρόφηση. Για τις προσανατολισμένες στην ισότητα παρεμβάσεις δεν κατέστη δυνατός ο υπολογισμός του δείκτη αποδοτικότητας.
6. Ο βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης των παρεμβάσεων που ενσωμάτωσαν τη διάσταση του φύλου διαμορφώθηκε συνολικά στο 103% σε επίπεδο Γ ΚΠΣ, με πολύ υψηλή απορρόφηση των θετικών δράσεων που υλοποιήθηκαν και οι οποίες αφορούσαν στα Μέτρα των κοινωνικών υπηρεσιών (βρεφονηπιακοί σταθμοί, Βοήθεια στο σπίτι κλπ). Σε ό,τι αφορά το βαθμό φυσικής ολοκλήρωσης: α) οι 3 από τους 4 στόχους ισότητας που τέθηκαν στο επίπεδο του Γ ΚΠΣ επιτεύχθηκαν β) η πλειονότητα των δεικτών ισότητας που τέθηκαν σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας των Ε.Π. επιτεύχθηκαν γ) το 64% των δεικτών ισότητας που είχαν τεθεί στο επίπεδο των Μέτρων επιτεύχθηκαν.
7. Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου κατά την παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεμβάσεων χαρακτηρίστηκε από κενά και ελλείψεις : α) σε ό,τι αφορά δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης β) οι ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης των Ε.Π. δε συνέβαλλαν αποτελεσματικά στην ολοκληρωμένη παρακολούθηση του θέματος γ) η ένταξη της ισότητας των φύλων ως ένα οριζόντιο θέμα πολιτικής στις επιχειρησιακές αξιολογήσεις δεν αποδείχτηκε αποτελεσματικό εργαλείο για τη βελτίωση της υλοποίησης στον τομέα αυτό.
8. Σε ό,τι αφορά κάποια σημαντικά ειδικότερα συμπεράσματα ως προς τα αποτελέσματα από βασικά είδη παρεμβάσεων ΕΚΤ, διαπιστώθηκαν τα εξής :
- α) Η κατάρτιση παρουσιάζει υψηλά ποσοστά συμμετοχής των γυναικών που υπερβαίνει το 60% του συνόλου των καταρτιζομένων στις περιπτώσεις που εφαρμόστηκαν ειδικά κίνητρα (η εφαρμογή της αντίστοιχης ποσόστωσης). Ωστόσο δεν αποτέλεσε την πιο ενδεδειγμένη πολιτική για την προώθηση των ανέργων γυναικών στην αγορά εργασίας, καθώς το ποσοστό ένταξής τους σε αυτήν υπολείπεται, με βάση όλα τα διαθέσιμα στοιχεία και μελέτες, του αντίστοιχου ποσοστού των ανδρών.
- β) Οι δράσεις προώθησης στην απασχόληση κυρίως μέσω των προγραμμάτων επιχορήγησης επιχειρήσεων (ΝΘΕ) επίσης παρουσιάζουν υψηλά ποσοστά συμμετοχής των γυναικών που υπερβαίνουν το 60% στις περιπτώσεις που εφαρμόστηκαν ειδικά κίνητρα. Σε ό,τι αφορά όμως τη διατήρηση των θέσεων εργασίας μετά τη λήξη της επιδότησης, δεν υπάρχει ολοκληρωμένο σύστημα παρακολούθησης, αλλά σύμφωνα με έρευνα του 2008 προέκυψε ότι μετά τη λήξη των προγραμμάτων «η επιστροφή στην ανεργία» πλήττει περισσότερο τις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες ωφελούμενους.
- γ) Τα προγράμματα ενίσχυσης ΝΕΕ παρουσιάζουν ποσοστά συμμετοχής γυναικών περίπου 54%, τιμή που ελαφρώς υπολείπεται της ποσόστωσης 60% που είχε τεθεί ως κίνητρο. Σε ό,τι αφορά τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων, δεν υπάρχει ολοκληρωμένο σύστημα παρακολούθησης, αλλά σύμφωνα με έρευνα του 2008 αναδείχθηκε υψηλό ποσοστό βιωσιμότητας των γυναικείων επιχειρήσεων (87%) σε διάστημα τριετίας. Επίσης το πρόγραμμα ανάπτυξης της γυναικείας επιχειρηματικότητας που υλοποιήθηκε στα ΠΕΠ από τον ΕΟΜΜΕΧ το 2007 αξιολογήθηκε θετικά ως προς τα αποτελέσματά του.
- δ) Τα προγράμματα και οι δομές των κοινωνικών υπηρεσιών (προγράμματα φύλαξης παιδιών και φροντίδας ηλικιωμένων και ατόμων με ειδικές ανάγκες) είχαν σημαντικές επιπτώσεις τόσο στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών όσο και στην υποστήριξη των γυναικών αναφορικά με τη συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, σύμφωνα με μελέτες αξιολόγησης που έχουν εκπονηθεί για τις αντίστοιχες παρεμβάσεις .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΕΩΝ

Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται καταγραφή της προόδου του ΕΣΠΑ και της πορείας εφαρμογής των ΕΠ, με συνοπτικές αναφορές ανά ΕΠ είτε στα αίτια και στους επιμέρους τομείς που παρουσιάζεται υψηλή ή χαμηλή απορρόφηση είτε σε κρίσιμους παράγοντες που αναμένεται να την επηρεάσουν μελλοντικά.³⁷ Εξετάζεται επίσης η πρόοδος συμβολής στις Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές της Λισσαβόνας, με την εξέταση των δεσμεύσεων στα θέματα προτεραιότητας του earmarking.

5.1 Χρηματοδοτική πρόοδος ΕΣΠΑ ανά Ε.Π.

Στον Πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 5.1) παρουσιάζεται η χρηματοδοτική πρόοδος του ΕΣΠΑ ανά ΕΠ. Από την ανάγνωση του πίνακα προκύπτει ότι από τα Τομεακά ΕΠ, καλύτερη εικόνα ως προς την απορρόφηση εμφανίζει το ΕΠΑΕ με σημαντική διαφορά από τα υπόλοιπα ΕΠ και ακολουθεί το ΕΠΕΠ και το ΕΠΑΝΑΔ. Αντίθετα σημαντική υστέρηση σε επίπεδο δαπανών παρουσιάζεται στο ΕΠΨΣ, στο ΕΠΑΔΜ, στο ΕΠΠΕΡΑΑ και σε μικρότερο βαθμό στο ΕΠΕΔΒΜ.

Αναλυτικότερα, στο **ΕΠΑΕ**, τα υψηλά επίπεδα απορρόφησης αφορούν κυρίως τον άξονα Επιχειρηματικότητας- Κρατικές ενισχύσεις. Στο **ΕΠΕΠ** η απορρόφηση αναμένεται να βελτιωθεί σημαντικά με την αναμενόμενη εντός του 2013 επανέναρξη των εργασιών των έργων των συμβάσεων παραχώρησης, δεδομένου του σημαντικού ποσοστού συμμετοχής τους στο ΕΠ.

Στο **ΕΠΑΝΑΔ** καθυστερήσεις στην υλοποίηση που επηρεάζουν την απορρόφηση του Προγράμματος, παρουσιάζονται στον ΑΠ της Υγείας, εξαιτίας σημαντικών καθυστερήσεων στην υλοποίηση τόσο των δράσεων ψυχικής υγείας όσο και των δράσεων πρωτοβάθμιας φροντίδας Υγείας.

Στο **ΕΠΕΔΒΜ**, εξαιρετικά σημαντική για την βελτίωση της απορρόφησης είναι η επιτάχυνση της υλοποίησης των δράσεων που υλοποιούνται από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) και τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) καθώς και η εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής και του Ινστιτούτου Εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης και των δράσεων που αυτοί οι φορείς έχουν αναλάβει να υλοποιήσουν.

Το **ΕΠΨΣ** παρουσιάζει χαμηλή οικονομική πρόοδο η οποία οφείλεται σε καθυστερήσεις λόγω ενστάσεων και δικαστικών προσφυγών κατά τη διαγωνιστική διαδικασία, σε καθυστερήσεις στην διαχείριση των έργων που οφείλονται στην απορρόφηση της «Ψηφιακές Ενισχύσεις Α.Ε» από την «Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε», καθώς και σε δυσκολίες κατά την διαδικασία αξιολόγησης, λόγω του ιδιαίτερου τύπου των έργων.

Στο **ΕΠΠΕΡΑΑ** οι σημαντικότερες αιτίες για την χαμηλή απορρόφηση είναι οι χρονοβόρες διαδικασίες προκήρυξης και ανάθεσης των έργων οι οποίες επιβαρύνονται από δικαστικές εμπλοκές κατά την διαγωνιστική διαδικασία εξαιτίας σημαντικών αντιδράσεων από τους τοπικούς φορείς καθώς και η αδυναμία συμμετοχής των ιδιωτών σε έργα που περιλαμβάνουν και ιδιωτική συμμετοχή, λόγω αδυναμίας άντλησης κεφαλαίων από το τραπεζικό σύστημα της χώρας

Στο **ΕΠΑΔΜ** η καθυστέρηση έκδοσης αποφάσεων ένταξης λόγω δυσκολίας σχεδιασμού των μεταρρυθμίσεων που αφορούν στις βασικές συνιστώσες της Δημόσιας Διοίκησης και η δυσκολία μετουσίωσης των επιδιωκόμενων μεταρρυθμίσεων και των επιχειρησιακών αναγκών σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αποτελούν τις βασικότερες αιτίες για την χαμηλή επίδοση του ΕΠ.

Στα ΠΕΠ τη μεγαλύτερη απορρόφηση παρουσιάζει το **Πρόγραμμα Θεσσαλία – Ήπειρος- Στερεά** με τα υψηλά ποσοστά απορρόφησης να παρουσιάζονται κυρίως στους άξονες Επιχειρηματικότητας και Ψηφιακής σύγκλισης. Στο **Πρόγραμμα Μακεδονία Θράκη υψηλή απορρόφηση** παρουσιάζεται στους τομείς Έρευνας Ανάπτυξης Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας και δευτερευόντως στις Μεταφορές, την Περιβαλλοντική προστασία και την Πρόληψη κινδύνων. Παρόμοια είναι η εικόνα στα Προγράμματα **Κρήτη Νησιά Αιγαίου και Δυτική Ελλάδα – Πελοπόννησος – Ιόνια Νησιά**.

³⁷ Οι πηγές για τις αναφορές αυτές, είναι αφενός οι Συνοπτικές εκθέσεις εισροών στην έκθεση στρατηγικής παρακολούθησης του ΕΣΠΑ που υποβλήθηκαν από τους Αξιολογητές των Ε.Π του ΕΣΠΑ για τις ανάγκες της έκθεσης και αφετέρου εσωτερικές αναλύσεις και εκτιμήσεις της Εθνικής Αρχής Συντονισμού με βάση την προγραμματισμένη αναθεώρηση και τις ΕΠ.ΠΑ των Προγραμμάτων.

Πίνακας 5.1 Χρηματοδοτική πρόοδος του ΕΣΠΑ ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ,Οκτώβριος 2012 (COCOF Information Note 11-0040-01,b.payment progress)

ΚΩΔ. ΕΠ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Συγχρ/νη Δημόσια Δαπάνη (€)	Κοινωνική Συνδρομή (€)	Συγχρ/νη Δημόσια Δαπάνη Ενταγμένων Έργων (€)	Ποσοστό Ενταγμένων Έργων (%)	Συγχρ/νη Δημόσια Δαπάνη Νομικών Δεσμεύσεων (€)	Ποσοστό Νομικών Δεσμεύσεων (%)	Πραγματοποιήσιμες Δαπάνες (Συγχρ/νη ΔΔ) (€)	Πραγματοποιήσιμες Δαπάνες Κοινωνική Συνδρομή (€)	Ποσοστό Πραγμ/σων Δαπανών (Συγχρ/νη ΔΔ) (%)	Ποσοστό Πραγμ/σων Δαπανών (Κοινωνική Συνδρομή) (%)
		1	2	3	4=3/1	5	6=5/1	7	8	9=7/1	10=8/2
01	Ε.Π. Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη	2.117.647.060	1.800.000.000	4.540.148.400	214,40%	1.051.713.008	49,66%	569.102.466	534.861.796	26,87%	29,71%
02	Ε.Π. Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας	4.353.130.430	3.700.160.864	4.882.031.708	112,15%	3.437.897.806	78,98%	1.686.310.152	1.583.628.120	38,74%	42,80%
03	Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα	1.518.823.530	1.291.000.000	1.911.350.510	125,84%	1.697.859.872	111,79%	965.481.814	908.601.799	63,57%	70,38%
04	Ε.Π. Ψηφιακή Σύγκλιση	1.011.764.706	860.000.000	957.716.540	94,66%	333.582.699	32,97%	207.918.185	197.411.201	20,55%	22,95%
05	Ε.Π. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	2.658.823.845	2.260.000.000	2.517.976.127	94,70%	1.593.290.255	59,92%	915.164.189	850.529.935	34,42%	37,63%
06	Ε.Π. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση	1.694.117.722	1.440.000.000	1.799.328.990	106,21%	1.170.769.693	69,11%	534.367.017	469.687.832	31,54%	32,62%
07	Ε.Π. Διοικητική Μεταρρύθμιση	594.117.648	505.000.000	510.706.985	85,96%	214.753.583	36,15%	90.113.707	85.318.010	15,17%	16,89%
08	Ε.Π. Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής	225.882.353	192.000.000	299.043.439	132,39%	201.300.578	89,12%	77.977.428	72.839.828	34,52%	37,94%
09	Π.Ε.Π. Μακεδονίας – Θράκης	3.147.058.824	2.675.000.000	4.404.435.912	139,95%	2.619.694.026	83,24%	1.346.748.869	1.226.474.888	42,79%	45,85%
10	Π.Ε.Π. Δυτικής Ελλάδας - Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων	1.075.294.118	914.000.000	1.408.316.618	130,97%	633.780.038	58,94%	402.686.711	346.676.802	37,45%	37,93%
11	Π.Ε.Π. Κρήτης & Νήσων Αιγαίου	1.140.000.178	871.300.178	1.669.886.382	146,48%	994.041.123	87,20%	510.227.640	284.636.570	44,76%	32,67%
12	Π.Ε.Π. Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας – Ηπείρου	1.393.235.294	1.105.000.000	2.072.202.757	148,73%	1.426.699.667	102,40%	820.101.028	632.644.537	58,86%	57,25%
13	Π.Ε.Π. Αττικής	2.868.235.295	2.438.000.000	3.015.209.460	105,12%	1.704.480.160	59,43%	963.255.164	868.238.565	33,58%	35,61%
ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΜΕΑΚΩΝ (01-08)		14.174.307.294	12.048.160.864	17.418.302.699	122,89%	9.701.167.494	68,44%	5.046.434.958	4.702.878.522	35,60%	39,03%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ (09-13)		9.623.823.709	8.003.300.178	12.570.051.129	130,61%	7.378.695.014	76,67%	4.043.019.412	3.358.671.362	42,01%	41,97%
14	ΕΘΝΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΩΝ	186.824.004	158.800.403	74.899.311	40,09%	57.764.203	30,92%	5.812.639	5.522.007	3,11%	3,48%
ΚΩΔ. ΕΠ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΔΑΦΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ	Συγχρ/νη Δημόσια Δαπάνη (€)	Κοινωνική Συνδρομή (€)	Συγχρ/νη Δημόσια Δαπάνη Ενταγμένων Έργων (€)	Ποσοστό Ενταγμένων Έργων (%)	Συγχρ/νη Δημόσια Δαπάνη Νομικών Δεσμεύσεων (€)	Ποσοστό Νομικών Δεσμεύσεων (%)	Πραγμ/σες Δαπάνες (Συγχρ/νη ΔΔ) (€)	Πραγματοποιήσιμες Δαπάνες Κοινωνική Συνδρομή (€)	Ποσοστό Πραγμ/σων Δαπανών (Συγχρ/νη ΔΔ) (%)	Ποσοστό Πραγμ/σων Δαπανών (Κοινωνική Συνδρομή) (%)
		1	2	3	4=3/1	5	6=5/1	7	8	9=7/1	10=8/2
15	ΕΛΛΑΔΑ – ΚΥΠΡΟΣ	60.082.025	48.065.620	39.539.911	65,81%	39.539.911	65,81%	9.679.767	7.743.814	16,11%	16,11%
16	ΕΛΛΑΔΑ – ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	138.691.303	112.471.118	130.559.371	94,14%	130.559.371	94,14%	19.052.491	16.194.617	13,74%	14,40%
17	ΕΛΛΑΔΑ – ΙΤΑΛΙΑ	118.606.893	88.955.170	76.761.547	64,72%	76.761.547	64,72%	8.079.190	6.059.393	6,81%	6,81%
18	ΕΛΛΑΔΑ – ΠΓΔΜ	13.606.397	10.204.797	4.046.639	29,74%	4.046.639	29,74%			0,00%	0,00%
19	ΕΛΛΑΔΑ – ΑΛΒΑΝΙΑ	10.228.072	7.671.053	1.022.808	10,00%	1.022.808	10,00%			0,00%	0,00%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΔΑΦΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ (15-19)		341.214.690	267.367.758	251.930.276	73,83%	251.930.276	73,83%	36.811.448	29.997.823	10,79%	11,22%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΠΑ (01-19)		24.326.169.697	20.477.629.203	30.315.183.414	124,62%	17.389.556.987	71,48%	9.132.078.457	8.097.069.714	37,54%	39,54%

(1) Οι Πραγμ/σες Δαπάνες υπολογίζονται ως οι Πιστοποιημένες συμπεριλαμβανομένου του τελευταίου αιτήματος του Οκτωβρίου-Νοεμβρίου 2012.

ΠΗΓΗ:ΕΥ ΟΠΣ

Στο Πρόγραμμα **Αττική** το μεγαλύτερο σέλος των δαπανών προέρχεται κυρίως από τον άξονα Ενίσχυσης Ανταγωνιστικότητας Καινοτομίας και Ψηφιακής Σύγκλισης. Αντίθετα χαμηλή είναι η απορρόφηση τόσο στον άξονα Προσπελασιμότητας και Ενέργειας όσο και στον Άξονα Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα ζωής.

Τέλος σε ότι αφορά τα **Προγράμματα του Στόχου 3 η χαμηλή απορρόφηση** οφείλεται στην καθυστερημένη έγκρισή τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕ, στις περίπλοκες και χρονοβόρες διαδικασίες χρηματοδότησης και στην έλλειψη έμπειρου και εξειδικευμένου προσωπικού στις υπηρεσίες των όμορων χωρών.

5.3 Χρηματοδοτική πρόοδος ΕΣΠΑ ανά κωδικό θέματος προτεραιότητας

Στον Πίνακα 5.2. δίνεται ανά Κωδικό Θέματος Προτεραιότητας το ποσό των δεσμεύσεων (Κ.Σ) από τα εγκεκριμένα ΕΠ του ΕΣΠΑ και το ποσό εντάξεων (ΚΣ) προερχόμενο από τις ετήσιες εκθέσεις του 2011. Παράλληλα δίνεται και η ποσοστιαία σχέση εντάξεων προς δεσμεύσεις.

Πίνακας 5.2 Κοινοτική συνδρομή ενταγμένων έργων ΕΣΠΑ ανά κωδικό θέματος προτεραιότητας, 31.12.2011 (COCOF Information Note 11-0040-01, c. Allocations to operations selected)

	Κωδικός Θέματος Προτεραιότητας	Δεσμεύσεις ανά κωδικό από τα ΕΠ	Ενταγμένα έργα σε Ευρώ (Ετήσιες 2011)	%
01	Δραστηριότητες (Ε&ΤΑ) σε ερευνητικά κέντρα	37.900.000	1.996.269	5,27%
02	Υποδομή (Ε&ΤΑ) (συμπεριλαμβανομένων των κτιρίων, των οργάνων και των δικτύων υπολογιστών μεγάλης ταχύτητας που συνδέουν ερευνητικά κέντρα) και κέντρα ικανότητας όσον αφορά συγκεκριμένες τεχνολογίες	105.965.000	28.338.148	26,74%
03	Μεταφορά τεχνολογίας και βελτίωση των δικτύων συνεργασίας μεταξύ μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), μεταξύ αυτών και άλλων επιχειρήσεων και πανεπιστημίων, ιδρυμάτων μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κάθε τύπου, περιφερειακών αρχών, ερευνητικών κέντρων και επιστημονικών και τεχνολογικών πόλων (επιστημονικά και τεχνολογικά πάρκα, τεχνοπόλι κ.λπ.)	90.365.000	30.504.818	33,76%
04	Συνδρομή προς την Ε&ΤΑ, ιδίως των ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε υπηρεσίες Ε&ΤΑ ερευνητικών κέντρων)	90.980.000	11.730.332	12,89%
05	Προηγμένες υπηρεσίες υποστήριξης για επιχειρήσεις και ομίλους επιχειρήσεων	181.990.000	474.944.843	260,97%
06	Συνδρομή προς τις ΜΜΕ για την προώθηση φιλοπεριβαλλοντικών προϊόντων και διαδικασιών παραγωγής (εισαγωγή ουσιαστικού συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, υιοθέτηση και χρήση τεχνολογιών για την πρόληψη της ρύπανσης, ενσωμάτωση καθαρών τεχνολογιών στην παραγωγή της επιχείρησης)	41.225.000	32.186.562	78,08%
07	Επενδύσεις σε επιχειρήσεις που συνδέονται άμεσα με την έρευνα και την καινοτομία (καινοτόμες τεχνολογίες, σύσταση νέων επιχειρήσεων από τα πανεπιστήμια, υφιστάμενα κέντρα και επιχειρήσεις Ε&ΤΑ κ.λπ.)	219.175.000	67.500.905	30,80%
08	Άλλες επενδύσεις σε επιχειρήσεις	497.987.000	2.296.803.577	461,22%
09	Άλλα μέτρα για την τόνωση της έρευνας και της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας των ΜΜΕ	606.490.000	192.821.174	31,79%
10	Υποδομή τηλεπικοινωνιών (συμπεριλαμβανομένων των ευρυζωνικών δικτύων)	210.850.000	82.238.722	39,00%
11	Τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας (πρόσβαση, ασφάλεια, διαλειτουργικότητα, πρόληψη κινδύνου, έρευνα, καινοτομία, ηλεκτρονικό περιεχόμενο κ.λπ.)	116.058.200	148.758.468	128,18%
12	Τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας [ΤΠΕ-ΔΕΔ (διευρωπαϊκό δίκτυο)]	61.690.000	16.722.364	27,11%
13	Υπηρεσίες και εφαρμογές για τον πολίτη (ηλεκτρονική υγεία, ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ενσωμάτωση κ.λπ.)	752.700.000	565.347.206	75,11%
14	Υπηρεσίες και εφαρμογές για ΜΜΕ (ηλεκτρονικό εμπόριο, εκπαίδευση και κατάρτιση, δικτύωση κ.λπ.)	219.106.960	114.466.196	52,24%
15	Άλλα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ στις ΤΠΕ και την αποτελεσματική χρήση τους από τις ΜΜΕ	247.295.900	126.224.035	51,04%
16	Σιδηροδρομικό δίκτυο	48.500.000	13.117.669	27,05%
17	Σιδηροδρομικό δίκτυο [διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών (ΔΕΔ -Μ)]	762.200.000	914.469.755	119,98%
20	Αυτοκινητόδρομοι	200.000.000	134.437.721	67,22%
21	Αυτοκινητόδρομοι (ΔΕΔ -Μ)	2.230.590.000	2.352.170.265	105,45%
22	Εθνικές οδοί	596.095.000	436.022.680	73,15%
23	Περιφερειακές/τοπικές οδοί	644.060.000	909.024.404	141,14%
24	Ποδηλατόδρομοι	1.620.000		0,00%
25	Αστικές μεταφορές	47.455.000	67.263.012	141,74%
26	Πολυτροπικές μεταφορές	145.200.000	59.214.315	40,78%
27	Πολυτροπικές μεταφορές (ΔΕΔ -Μ)	25.000.000		0,00%
28	Ευφυή συστήματα μεταφορών	700.000		0,00%
29	Αερολιμένες	202.400.000	107.709.077	53,22%
30	Λιμένες	279.325.000	255.445.220	91,45%
31	Εσωτερικές πλωτές μεταφορές (περιφερειακές και τοπικές)	490.000		0,00%
33	Ηλεκτρισμός	51.940.000	2.699.589	5,20%
34	Ηλεκτρισμός (ΔΕΔ -Η)	58.745.000		0,00%
35	Φυσικό αέριο	81.337.500	21.522.228	26,46%

	Κωδικός θέματος Προτεραιότητας	Δεσμεύσεις ανά κωδικό από τα ΕΠ	Ενταγμένα έργα σε Ευρώ (Ετήσιες 2011)	%
36	Φυσικό αέριο (ΔΕΔ -Η)	60.150.000	19.211.036	31,94%
37	Προϊόντα πετρελαίου	9.000.000		0,00%
39	Ανανεώσιμη ενέργεια: αιολική ενέργεια	81.840.000	123.557.956	150,98%
40	Ανανεώσιμη ενέργεια: ηλιακή ενέργεια	35.260.000	100.606.539	285,33%
41	Ανανεώσιμη ενέργεια: βιομάζα	27.310.000	1.122.085	4,11%
42	Ανανεώσιμη ενέργεια: υδροηλεκτρική, γεωθερμική και άλλες μορφές ενέργειας	148.430.000	5.682.746	3,83%
43	Ενεργειακή απόδοση, συμπαραγωγή, διαχείριση ενέργειας	71.170.000	492.363.482	691,81%
44	Διαχείριση οικιακών και βιομηχανικών αποβλήτων	432.176.450	231.971.505	53,68%
45	Διαχείριση και διανομή ύδατος (πόσιμο νερό)	455.820.000	554.085.199	121,56%
46	Επεξεργασία ύδατος (λύματα)	942.346.550	1.847.697.184	196,07%
47	Ποιότητα του αέρα	23.870.000	19.896.425	83,35%
48	Ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης	4.085.000		0,00%
49	Προϊορισμός των κλιματικών αλλαγών και προσαρμογή σε αυτές	4.915.000		0,00%
50	Αποκατάσταση βιομηχανικών χώρων και μολυσμένης γης	26.295.000	23.947.278	91,07%
51	Πρώθηση της βιοποικιλότητας και της προστασίας της φύσης (συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του Natura 2000)	179.763.000	139.713.390	77,72%
52	Παραγωγή καθαρών αστικών μεταφορών	873.870.000	867.934.103	99,32%
53	Πρόληψη κινδύνων (συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης και εφαρμογής σχεδίων και μέτρων για την πρόληψη και τη διαχείριση των φυσικών και των τεχνολογικών κινδύνων)	479.120.000	438.191.232	91,46%
54	Άλλα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος και την πρόληψη κινδύνων	114.201.000	113.507.182	99,39%
55	Πρώθηση των φυσικών πόρων	21.704.000	478.945	2,21%
56	Προστασία και ανάπτυξη της φυσικής κληρονομιάς	31.790.000	7.414.127	23,32%
57	Άλλη συνδρομή για τη βελτίωση των τουριστικών υπηρεσιών	118.568.500	95.204.225	80,29%
58	Προστασία και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς	283.985.000	259.268.400	91,30%
59	Ανάπτυξη πολιτιστικής υποδομής	160.250.000	235.972.479	147,25%
60	Άλλη συνδρομή για τη βελτίωση των πολιτιστικών υπηρεσιών	39.210.000	15.300.949	39,02%
61	Ολοκληρωμένα σχέδια για την αστική και αγροτική αναγέννηση	478.546.683	469.637.178	98,14%
62	Ανάπτυξη συστημάτων και στρατηγικών διά βίου μάθησης στις επιχειρήσεις: παροχή κατάρτισης και υπηρεσιών στους εργαζομένους για τη βελτίωση της προσαρμοστικότητάς τους στις μεταβολές, προαγωγή της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας	341.990.906	80.808.311	23,63%
63	Σχεδιασμός και διάδοση καινοτόμων και πιο παραγωγικών τρόπων οργάνωσης της εργασίας	187.080.309	94.357.577	50,44%
64	Ανάπτυξη ειδικών υπηρεσιών για την απασχόληση, την κατάρτιση και τη στήριξη σε συνδυασμό με την αναδιάρθρωση κλάδων και επιχειρήσεων, και ανάπτυξη συστημάτων για την πρόβλεψη των οικονομικών μεταβολών και των μελλοντικών απαιτήσεων όσον αφορά θέσεις απασχόλησης	58.211.218		0,00%
65	Εκσυγχρονισμός και ενίσχυση των θεσμικών δομών της αγοράς εργασίας	65.487.620	1.228.052	1,88%
66	Υλοποίηση ενεργών και προληπτικών μέτρων στην αγορά εργασίας	1.162.943.916	744.036.995	63,98%
67	Μέτρα για την ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής του ηγράσκοντος εργατικού δυναμικού και την παράταση του επαγγελματικού βίου	10.914.604	1.710.568	15,67%
69	Μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και την αύξηση της διαρκούς συμμετοχής και προόδου των γυναικών στην απασχόληση, ώστε να μειωθεί ο διαχωρισμός με βάση το φύλο στην αγορά εργασίας, και για την εναρμόνιση εργασίας και ιδιωτικής ζωής, όπως οι διευκολύνσεις παροχής υπηρεσιών φροντίδας παιδιών και φροντίδας εξαρτημένων προσώπων	335.619.897	504.424.159	150,30%
70	Ειδικές δράσεις για την αύξηση της συμμετοχής των μετακινούμενων εργαζομένων στην απασχόληση και, συνεπώς, για την ενίσχυση της κοινωνικής τους ενσωμάτωσης	37.605.609	3.775.827	10,04%
71	Τρόποι για την ενσωμάτωση και την επανένταξη στην απασχόληση μειονεκτούντων ατόμων, καταπολέμηση των διακρίσεων κατά την πρόσβαση και την πρόοδο στην αγορά εργασίας και προαγωγή της αποδοχής της πολυμορφίας στο χώρο εργασίας.	396.916.995	203.425.876	51,25%
72	Σχεδιασμός, εισαγωγή και εφαρμογή μεταρρυθμίσεων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης με σκοπό την ανάπτυξη της απασχολησιμότητας, τη βελτίωση της σχέσης της αρχικής και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας και να προσαρμοστούν οι δεξιότητες του εκπαιδευμένου προσωπικού σε μια καινοτόμο αντίληψη και σε μία οικονομία βασισμένη στην κοινωνία της γνώσης	814.034.461	740.271.982	90,94%
73	Μέτρα για την αύξηση της συμμετοχής στη διά βίου εκπαίδευση και κατάρτιση, μεταξύ άλλων με τη λήψη μέτρων για τη μείωση του αριθμού των μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο σε μικρή ηλικία και του διαχωρισμού βάσει του φύλου, και αύξηση της πρόσβασης στα αντικείμενα και στη ποιότητα της υποχρεωτικής/επαγγελματικής και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και κατάρτισης	522.061.831	416.705.876	79,82%
74	Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, ιδίως μέσω των μεταπτυχιακών σπουδών και της εκπαίδευσης ερευνητών, και δραστηριότητες δικτύωσης μεταξύ πανεπιστημίων, ερευνητικών κέντρων και επιχειρήσεων	281.765.418	145.415.618	51,61%
75	Υποδομές στον τομέα της εκπαίδευσης	809.015.418	652.198.536	80,62%
76	Υποδομές στον τομέα της υγείας	413.199.565	387.855.226	93,87%
77	Υποδομές στον τομέα της φροντίδας παιδιών	47.100.000	75.998.438	161,36%
79	Άλλες κοινωνικές υποδομές	135.466.761	47.730.081	35,23%

	Κωδικός θέματος Προτεραιότητας	Δεσμεύσεις ανά κωδικό από τα ΕΠ	Ενταγμένα έργα σε Ευρώ (Ετήσιες 2011)	%
80	Πρώθηση συμπράξεων, συμφώνων και πρωτοβουλιών μέσω της δικτύωσης των ενδιαφερόμενων φορέων	21.536.097		0,00%
81	Μηχανισμοί για τη βελτίωση των ορθών πρακτικών και του προγραμματικού σχεδιασμού, παρακολούθηση και αξιολόγηση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και δημιουργία ικανότητας όσον αφορά την εφαρμογή πολιτικών και προγραμμάτων	115.695.446	55.626.058	48,08%
82	Αντιστάθμιση τυχόν πρόσθετου κόστους λόγω ελλιπούς προσβασιμότητας και εδαφικού κατακερματισμού	800.000		0,00%
83	Ειδικές δράσεις για την αντιστάθμιση του πρόσθετου κόστους που οφείλεται σε παράγοντες σχετιζόμενους με το μέγεθος της αγοράς	4.200.000	1.334.500	31,77%
85	Προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση, επιθεώρηση	317.614.427	313.926.445	98,84%
86	Αξιολόγηση και μελέτες: ενημέρωση και επικοινωνία	171.889.204	121.527.208	70,70%
	ΣΥΝΟΛΑ	20.210.261.445	20.118.800.529	99,55%

ΠΗΓΗ: SFC, με βάση στοιχεία ετήσιων εκθέσεων ΕΠ έτους 2011

Από την ανάγνωση του πίνακα γίνεται εμφανές ότι οι κωδικοί θέματος προτεραιότητας που παρουσιάζουν την μεγαλύτερη ενεργοποίηση και σε κάποιες περιπτώσεις σημαντικές υπερδεσμεύσεις, είναι οι κωδικοί της Επιχειρηματικότητας (05,08,09), ο κωδικός 13 της Ψηφιακής Σύγκλισης (Υπηρεσίες και Εφαρμογές για τον πολίτη) οι κωδικοί προσπελασιμότητας (17,20,21,23), οι κωδικοί περιβάλλοντος 46 (Επεξεργασία λυμάτων) και 45 (Διαχείριση και διανομή ύδατος), ο κωδικός 52 (Παραγωγή καθαρών αστικών μεταφορών), οι κωδικοί 72 (Σχεδιασμός μεταρρυθμίσεων στα συστήματα εκπαίδευσης) και 75 (Υποδομές εκπαίδευσης). Επιπλέον σημαντική είναι η ενεργοποίηση των κωδικών 61 (Ολοκληρωμένα σχέδια για την αστική και αγροτική αναγέννηση) και του κωδικού 66 (Υλοποίηση ενεργών και προληπτικών μέτρων στην αγορά εργασίας) όπου περιλαμβάνονται οι δράσεις του ΟΑΕΔ. Στον πίνακα 5.3 απεικονίζεται η χρηματοδοτική πρόοδος του ΕΣΠΑ ανά Κωδικό θέματος προτεραιότητας και ανά στόχο σε όρους πραγματοποιηθεισών δαπανών και η αντίστοιχη ποσοστιαία συμμετοχή του κάθε ΚΘΠ στο σύνολο των δαπανών και ανά Στόχο.

Πίνακας 5.3 Πρόοδος Δαπανών ανά κωδικό θέματος προτεραιότητας και Στόχο (Οκτώβριος 2012)

ΚΩΔ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΩΔΙΚΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΑΝΑ ΣΤΟΧΟ (ΠΗΓΗ: ΟΠΣ)				ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΘΠ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΣΤΟΧΟ			
		ΣΥΝΟΛΟ	ΣΤΟΧΟΣ 1	ΣΤΟΧΟΣ 2	ΣΤΟΧΟΣ 3	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΤΟΧΟΣ 1	ΣΤΟΧΟΣ 2	ΣΤΟΧΟΣ 3
1	Δραστηριότητες (Ε&ΤΑ) σε ερευνητικά κέντρα	566.922	238.305		328.616	0,01%	0,00%	0,00%	1,10%
2	Υποδομή (Ε&ΤΑ) (συμπεριλαμβανομένων των κτιρίων, των οργάνων και των δικτύων υπολογιστών μεγάλης ταχύτητας που συνδέουν ερευνητικά κέντρα) και κέντρα ικανότητας όσον αφορά συγκεκριμένες τεχνολογίες	5.531.206	5.531.206			0,07%	0,07%	0,00%	0,00%
3	Μεταφορά τεχνολογίας και βελτίωση των δικτύων συνεργασίας μεταξύ μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), μεταξύ αυτών και άλλων επιχειρήσεων και πανεπιστημίων, ιδρυμάτων μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κάθε τύπου, περιφερειακών αρχών, ερευνητικών κέντρων και επισ	18.463.815	18.463.815			0,23%	0,24%	0,00%	0,00%
4	Συνδρομή προς την Ε&ΤΑ, ιδίως των ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε υπηρεσίες Ε&ΤΑ ερευνητικών κέντρων)	2.158.781	2.031.909	37.792	89.079	0,03%	0,03%	0,01%	0,30%
5	Προηγμένες υπηρεσίες υποστήριξης για επιχειρήσεις και ομίλους επιχειρήσεων	636.244.137	609.482.854	26.385.610	375.673	7,86%	7,95%	6,52%	1,25%
6	Συνδρομή προς τις ΜΜΕ για την προώθηση φιλοπεριβαλλοντικών προϊόντων και διαδικασιών παραγωγής (εισαγωγή ουσιαστικού συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, υιοθέτηση και χρήση τεχνολογιών για την πρόληψη της ρύπανσης, ενσωμάτωση καθαρών τεχνολογιών στην	14.893.515	14.693.534	199.981		0,18%	0,19%	0,05%	0,00%
7	Επενδύσεις σε επιχειρήσεις που συνδέονται άμεσα με την έρευνα και την καινοτομία (καινοτόμες τεχνολογίες, σύσταση νέων επιχειρήσεων από τα πανεπιστήμια, υφιστάμενα κέντρα και επιχειρήσεις Ε&ΤΑ κ.λπ.)	25.192.552	24.663.504	529.048		0,31%	0,32%	0,13%	0,00%
8	Άλλες επενδύσεις σε επιχειρήσεις	1.361.480.633	1.220.275.427	141.205.207		16,81%	15,93%	34,89%	0,00%
9	Άλλα μέτρα για την τόνωση της έρευνας και της καινοτομίας και της	37.587.363	35.721.392	1.569.691	296.280	0,46%	0,47%	0,39%	0,99%

ΚΩΔ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΩΔΙΚΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΑΝΑ ΣΤΟΧΟ (ΠΗΓΗ: ΟΠΣ)				ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΘΠ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΙΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΣΤΟΧΟ			
		ΣΥΝΟΛΟ	ΣΤΟΧΟΣ 1	ΣΤΟΧΟΣ 2	ΣΤΟΧΟΣ 3	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΤΟΧΟΣ 1	ΣΤΟΧΟΣ 2	ΣΤΟΧΟΣ 3
	επιχειρηματικότητας των ΜΜΕ								
10	Υποδομή τηλεπικοινωνιών (συμπεριλαμβανομένων των ευρυζωνικών δικτύων)	35.958.934	35.826.868	132.066		0,44%	0,47%	0,03%	0,00%
11	Τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας (πρόσβαση, ασφάλεια, διαλειτουργικότητα, πρόληψη κινδύνου, έρευνα, καινοτομία, ηλεκτρονικό περιεχόμενο κ.λπ.)	20.569.442	20.135.930	433.512		0,25%	0,26%	0,11%	0,00%
12	Τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας [ΤΠΕ-ΔΕΔ (διευρωπαϊκό δίκτυο)]	4.524.957	3.760.763	764.194		0,06%	0,05%	0,19%	0,00%
13	Υπηρεσίες και εφαρμογές για τον πολίτη (ηλεκτρονική υγεία, ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ενσωμάτωση κ.λπ.)	123.217.629	115.476.386	3.897.970	3.843.273	1,52%	1,51%	0,96%	12,81%
14	Υπηρεσίες και εφαρμογές για ΜΜΕ (ηλεκτρονικό εμπόριο, εκπαίδευση και κατάρτιση, δικτύωση κ.λπ.)	27.616.631	26.931.841	684.789		0,34%	0,35%	0,17%	0,00%
15	Άλλα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ στις ΤΠΕ και την αποτελεσματική χρήση τους από τις ΜΜΕ	135.408.466	128.562.019	6.846.447		1,67%	1,68%	1,69%	0,00%
16	Σιδηροδρομικό δίκτυο	13.382.585	11.664.449	1.718.136		0,17%	0,15%	0,42%	0,00%
17	Σιδηροδρομικό δίκτυο [διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών (ΔΕΔ -Μ)]	416.638.225	416.638.225			5,15%	5,44%	0,00%	0,00%
20	Αυτοκινητόδρομοι	50.702.514	50.702.514			0,63%	0,66%	0,00%	0,00%
21	Αυτοκινητόδρομοι (ΔΕΔ -Μ)	937.768.869	937.768.869			11,58%	12,24%	0,00%	0,00%
22	Εθνικές οδοί	168.678.165	153.720.479	14.957.686		2,08%	2,01%	3,70%	0,00%
23	Περιφερειακές/τοπικές οδοί	273.038.613	245.830.355	20.974.541	6.233.717	3,37%	3,21%	5,18%	20,78%
24	Ποδηλατόδρομοι	0				0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
25	Αστικές μεταφορές	54.249.490	54.249.490			0,67%	0,71%	0,00%	0,00%
26	Πολυτροπικές μεταφορές	1.280.487	1.205.675		74.812	0,02%	0,02%	0,00%	0,25%
27	Πολυτροπικές μεταφορές (ΔΕΔ -Μ)	0				0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
28	Ευφυή συστήματα μεταφορών	85.873			85.873	0,00%	0,00%	0,00%	0,29%
29	Αερολιμένες	31.351.803	31.351.803			0,39%	0,41%	0,00%	0,00%
30	Λιμένες	58.908.242	50.403.128	7.016.822	1.488.292	0,73%	0,66%	1,73%	4,96%
31	Εσωτερικές πλωτές μεταφορές (περιφερειακές και τοπικές)	0				0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
32	Εσωτερικές πλωτές μεταφορές (ΔΕΔ -Μ)	0				0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
33	Ηλεκτρισμός	2.993.076	2.918.608	74.468		0,04%	0,04%	0,02%	0,00%
34	Ηλεκτρισμός (ΔΕΔ -Η)	0				0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
35	Φυσικό αέριο	0				0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
36	Φυσικό αέριο (ΔΕΔ -Η)	0				0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
37	Προϊόντα πετρελαίου	0				0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
39	Ανανεώσιμη ενέργεια: αιολική ενέργεια	82.967.937	82.967.937			1,02%	1,08%	0,00%	0,00%
40	Ανανεώσιμη ενέργεια: ηλιακή ενέργεια	66.041.210	66.041.210			0,82%	0,86%	0,00%	0,00%
41	Ανανεώσιμη ενέργεια: βιομάζα	627.047	627.047			0,01%	0,01%	0,00%	0,00%
42	Ανανεώσιμη ενέργεια: υδροηλεκτρική, γεωθερμική και άλλες μορφές ενέργειας	4.851.469	4.851.469			0,06%	0,06%	0,00%	0,00%
43	Ενεργειακή απόδοση, συμπαράγωγη, διαχείριση ενέργειας	308.145.351	292.659.246	15.486.105		3,81%	3,82%	3,83%	0,00%
44	Διαχείριση οικιακών και βιομηχανικών αποβλήτων	80.203.193	80.203.193			0,99%	1,05%	0,00%	0,00%
45	Διαχείριση και διανομή ύδατος (πόσιμο νερό)	127.122.275	119.187.653	7.086.677	847.945	1,57%	1,56%	1,75%	2,83%
46	Επεξεργασία ύδατος (λύματα)	159.072.476	158.648.868	423.607		1,96%	2,07%	0,10%	0,00%
47	Ποιότητα του αέρα	42.744	42.744			0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
48	Ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης	296.314			296.314	0,00%	0,00%	0,00%	0,99%
49	Περιορισμός των κλιματικών αλλαγών και προσαρμογή σε αυτές	0				0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
50	Αποκατάσταση βιομηχανικών χώρων και μολυσμένης γης	11.710.590	11.710.590			0,14%	0,15%	0,00%	0,00%
51	Προώθηση της βιοποικιλότητας και της προστασίας της φύσης (συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του Natura 2000)	41.918.897	40.718.973	436.537	763.387	0,52%	0,53%	0,11%	2,54%
52	Παραγωγή καθαρών αστικών μεταφορών	314.611.939	314.611.939			3,89%	4,11%	0,00%	0,00%
53	Πρόληψη κινδύνων (συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης και εφαρμογής σχεδίων και μέτρων για την πρόληψη και τη διαχείριση των φυσικών και των τεχνολογικών	62.978.100	60.829.595	9.622	2.138.884	0,78%	0,79%	0,00%	7,13%

ΚΩΔ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΩΔΙΚΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΑΝΑ ΣΤΟΧΟ (ΠΗΓΗ: ΟΠΣ)				ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΘΠ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΣΤΟΧΟ			
		ΣΥΝΟΛΟ	ΣΤΟΧΟΣ 1	ΣΤΟΧΟΣ 2	ΣΤΟΧΟΣ 3	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΤΟΧΟΣ 1	ΣΤΟΧΟΣ 2	ΣΤΟΧΟΣ 3
	κινδύνων)								
54	Άλλα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος και την πρόληψη κινδύνων	10.967.517	9.444.070	148.339	1.375.108	0,14%	0,12%	0,04%	4,58%
55	Προώθηση των φυσικών πόρων	736.486			736.486	0,01%	0,00%	0,00%	2,46%
56	Προστασία και ανάπτυξη της φυσικής κληρονομιάς	3.758.861	2.641.887		1.116.974	0,05%	0,03%	0,00%	3,72%
57	Άλλη συνδρομή για τη βελτίωση των τουριστικών υπηρεσιών	17.283.659	16.480.421	651.181	152.057	0,21%	0,22%	0,16%	0,51%
58	Προστασία και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς	74.759.133	68.407.275	4.790.349	1.561.510	0,92%	0,89%	1,18%	5,21%
59	Ανάπτυξη πολιτιστικής υποδομής	67.152.015	63.598.300	2.897.082	656.633	0,83%	0,83%	0,72%	2,19%
60	Άλλη συνδρομή για τη βελτίωση των πολιτιστικών υπηρεσιών	6.202.056	4.791.914		1.410.142	0,08%	0,06%	0,00%	4,70%
61	Ολοκληρωμένα σχέδια για την αστική και αγροτική αναγέννηση	276.043.376	249.152.811	26.890.565		3,41%	3,25%	6,64%	0,00%
62	Ανάπτυξη συστημάτων και στρατηγικών διά βίου μάθησης στις επιχειρήσεις, παροχή κατάρτισης και υπηρεσιών στους εργαζομένους για τη βελτίωση της προσαρμοστικότητας τους στις μεταβολές, προαγωγή της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας	24.411.363	24.208.886	202.477		0,30%	0,32%	0,05%	0,00%
63	Σχεδιασμός και διάδοση καινοτόμων και πιο παραγωγικών τρόπων οργάνωσης της εργασίας	19.762.634	16.231.859	2.909.022	621.753	0,24%	0,21%	0,72%	2,07%
64	Ανάπτυξη ειδικών υπηρεσιών για την απασχόληση, την κατάρτιση και τη στήριξη σε συνδυασμό με την αναδιάρθρωση κλάδων και επιχειρήσεων, και ανάπτυξη συστημάτων για την πρόβλεψη των οικονομικών μεταβολών και των μελλοντικών απαιτήσεων όσον αφορά θέσεις απασχόλησης	0				0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
65	Εκσυγχρονισμός και ενίσχυση των θεσμικών δομών της αγοράς εργασίας	211.828	201.643	10.185		0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
66	Υλοποίηση ενεργών και προληπτικών μέτρων στην αγορά εργασίας	531.165.893	509.209.207	21.956.686		6,56%	6,65%	5,42%	0,00%
67	Μέτρα για την ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής του γηράσκοντος εργατικού δυναμικού και την παράταση του επαγγελματικού βίου	0				0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
69	Μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και την αύξηση της διαρκούς συμμετοχής και προόδου των γυναικών στην απασχόληση, ώστε να μειωθεί ο διαχωρισμός με βάση το φύλο στην αγορά εργασίας, και για την εναρμόνιση εργασίας και ιδιωτικής ζωής, όπως οι διευκολύνσεις παροχής υπηρεσιών φροντίδας παιδιών και φροντίδας εξαρτημένων προσώπων.	232.431.757	220.346.734	11.787.646	297.376	2,87%	2,88%	2,91%	0,99%
70	Ειδικές δράσεις για την αύξηση της συμμετοχής των μετακινούμενων εργαζομένων στην απασχόληση και, συνεπώς, για την ενίσχυση της κοινωνικής τους ενσωμάτωσης	0				0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
71	Τρόποι για την ενσωμάτωση και την επανένταξη στην απασχόληση μειονεκτούντων ατόμων - καταπολέμηση των διακρίσεων κατά την πρόσβαση και την πρόοδο στην αγορά εργασίας και προαγωγή της αποδοχής της πολυμορφίας στο χώρο εργασίας	51.693.436	48.710.646	2.399.132	583.658	0,64%	0,64%	0,59%	1,95%
72	Σχεδιασμός, εισαγωγή και εφαρμογή μεταρρυθμίσεων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης με σκοπό την ανάπτυξη της απασχολησιμότητας, τη βελτίωση της σχέσης της αρχικής και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας και να προσαρμοθούν οι δεξιότητες του εκπαιδευμένου προσωπικού σε μια καινοτόμο αντίληψη και σε μία οικονομία βασισμένη στην κοινωνία της γνώσης	256.952.792	241.821.865	15.130.927		3,17%	3,16%	3,74%	0,00%
73	Μέτρα για την αύξηση της συμμετοχής στη διά βίου εκπαίδευση και κατάρτιση, μεταξύ άλλων με τη λήψη μέτρων για τη μείωση	230.620.021	215.429.501	15.118.190	72.331	2,85%	2,81%	3,74%	0,24%

ΚΩΔ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΩΔΙΚΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΑΝΑ ΣΤΟΧΟ (ΠΗΓΗ: ΟΠΣ)				ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΘΠ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΜΕΝΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΣΤΟΧΟ			
		ΣΥΝΟΛΟ	ΣΤΟΧΟΣ 1	ΣΤΟΧΟΣ 2	ΣΤΟΧΟΣ 3	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΤΟΧΟΣ 1	ΣΤΟΧΟΣ 2	ΣΤΟΧΟΣ 3
	του αριθμού των μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο σε μικρή ηλικία και του διαχωρισμού βάσει του φύλου, και αύξηση της πρόσβασης στη στα αντικείμενα και την ποιότητα της υποχρεωτικής/ επαγγελματικής και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και κατάρτισης.								
74	Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, ιδίως μέσω των μεταπτυχιακών σπουδών και της εκπαίδευσης ερευνητών, και δραστηριότητες δικτύωσης μεταξύ πανεπιστημίων, ερευνητικών κέντρων και επιχειρήσεων.	33.392.189	32.735.610	656.579		0,41%	0,43%	0,16%	0,00%
75	Υποδομές στον τομέα της εκπαίδευσης	223.264.721	189.441.154	33.823.567		2,76%	2,47%	8,36%	0,00%
76	Υποδομές στον τομέα της υγείας	123.537.400	113.228.276	7.923.559	2.385.565	1,53%	1,48%	1,96%	7,95%
77	Υποδομές στον τομέα της φροντίδας παιδιών	13.819.968	13.060.076	759.892		0,17%	0,17%	0,19%	0,00%
79	Άλλες κοινωνικές υποδομές	20.849.712	19.170.356	1.679.356		0,26%	0,25%	0,41%	0,00%
80	Πρώτωση συμπτωμάτων, συμφώνων και πρωτοβουλιών μέσω της δικτύωσης των ενδιαφερόμενων φορέων	0				0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
81	Μηχανισμοί για τη βελτίωση των ορθών πρακτικών και του προγραμματικού σχεδιασμού, παρακολούθηση και αξιολόγηση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και δημιουργία ικανότητας όσον αφορά την εφαρμογή πολιτικών και προγραμμάτων	11.741.666	11.044.379	697.287		0,15%	0,14%	0,17%	0,00%
82	Αντιστάθμιση τυχόν πρόσθετου κόστους λόγω ελλιπούς προσβασιμότητας και εδαφικού κατακερματισμού	0				0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
83	Ειδικές δράσεις για την αντιστάθμιση του πρόσθετου κόστους που οφείλεται σε παράγοντες σχετιζόμενους με το μέγεθος της αγοράς	109.516	109.516			0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
85	Προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση, επιθεώρηση	104.594.261	100.424.400	2.425.548	1.744.313	1,29%	1,31%	0,60%	5,81%
86	Αξιολόγηση και μελέτες· ενημέρωση και επικοινωνία	42.471.359	41.086.488	1.016.730	368.142	0,52%	0,54%	0,25%	1,23%
Χωρίς κωδ. *		53.631			53.631				
ΣΥΝΟΛΑ		8.097.069.714	7.662.327.086	404.744.805	29.997.823				

* Στις δαπάνες του ΟΠΣ υπάρχει δαπάνη ύψους 53.631 που δεν έχει χρωθεί σε Κωδικό θέματος προτεραιότητας και προέρχεται από το Πρόγραμμα Ελλάδα - Βουλγαρία

ΠΗΓΗ: ΕΥ ΟΠΣ

Από τον πίνακα προκύπτει ότι την μεγαλύτερη συμμετοχή στις έως σήμερα δαπάνες στο σύνολο των στόχων των διαρθρωτικών ταμείων έχει ο κωδικός 08 (Άλλες επενδύσεις σε επιχειρήσεις) με ποσοστό 16,81% και ακολουθεί ο κωδικός 21 (Αυτοκινητόδρομοι – Διευρωπαϊκά δίκτυα Μεταφορών) με συμμετοχή 11,58% στο σύνολο των δαπανών. Στους υπόλοιπους κωδικούς υπάρχει διασπορά των δαπανών με σημαντική συμμετοχή τόσο των λοιπών κωδικών υποδομών (17,22,23,), του κωδικού 52 (Παραγωγή καθαρών αστικών μεταφορών), του κωδικού 43 (Ενεργειακή Αποδοτικότητα), του κωδικού 75 (Υποδομές Εκπαίδευσης), και των κωδικών ενίσχυσης της αγοράς εργασίας όπως ο 66 (Υλοποίηση ενεργών και προληπτικών μέτρων στην αγορά εργασίας) με σημαντική συμμετοχή της τάξης 6,65% του συνόλου των δαπανών και του κωδικού 69 που αφορά την ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης.

Σε ότι αφορά τα **Προγράμματα του Στόχου 3** πρέπει να σημειωθεί ότι η απορρόφηση αφορά δαπάνες που πραγματοποιούνται και από τους εταίρους της άλλης χώρας που συμμετέχει σ' ένα διμερές πρόγραμμα (π.χ. Βουλγαρία, Κύπρος, Ιταλία). Εκτός από τον παράγοντα αυτό – η σημασία του οποίου είναι όμως καθοριστική – η **χαμηλή απορρόφηση** οφείλεται επιπλέον στις περίπλοκες και χρονοβόρες διαδικασίες χρηματοδότησης και πιστοποίησης δαπανών, αλλά και στις εθνικές διαδικασίες των εμπλεκόμενων χωρών. Τέλος, σε κάποιες περιπτώσεις η έλλειψη έμπειρου και εξειδικευμένου προσωπικού στις υπηρεσίες των όμορων χωρών (π.χ. Βουλγαρία) είναι παράγοντας επιπλέον καθυστερήσεων.

5.4 Χρηματοδοτική συμβολή στους στόχους της Στρατηγικής της Λισσαβώνας (earmarking)

Στον Πίνακα 5.4 καταγράφεται η πρόοδος των θεματικών προτεραιοτήτων που συμβάλλουν στην αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβώνας (κωδικοί «earmarking») ως συνολικό άθροισμα πραγματοποιηθεισών δαπανών για το Στόχο Σύγκλισης και το Στόχο Περιφερειακής Ανταγωνιστικότητας και Απασχόλησης. Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με το Γενικό Κανονισμό των Ταμείων, το 60% των δαπανών για το Στόχο Σύγκλισης και το 75% για το Στόχο Περιφερειακής Ανταγωνιστικότητας και Απασχόλησης που προέρχονται από τα Ταμεία στο σύνολο της Ευρωπαϊκής ένωσης των 15 χωρών, θα διατίθενται για την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής της Λισσαβώνας και των Ολοκληρωμένων Κατευθυντήριων Γραμμών για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση. Σε επίπεδο χώρας και σύμφωνα με το ΕΣΠΑ (Παράρτημα V- Πίνακας Earmarking) τα ποσοστά Κοινοτικής συνδρομής που δεσμεύθηκε να δαπανηθούν σε κωδικούς earmarking για τους Στόχους 1 και 2, ανέρχονται σε 61,9% και 67% αντίστοιχα. Από τον πίνακα 5.4 προκύπτει ότι έως 31/10/2012 έχει δαπανηθεί το 30,76% της Κοινοτικής συμμετοχής σε κωδικούς Λισσαβώνας για το στόχο 1 και το 48,94% για το στόχο 2. Εκτιμάται ότι έως το τέλος της χρηματοδοτικής περιόδου, η ποσοστιαία δέσμευση της χώρας είναι πιθανόν να επιτευχθεί.

Πίνακας 5.4 Εξέλιξη δαπανών που συνεισφέρουν στους στόχους του ΕΣΠΑ για τη Στρατηγική της Λισσαβώνας (κωδικοί θέματος προτεραιότητας 'earmarking'), Οκτώβριος 2012

ΚΩΔ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΩΔΙΚΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ	
		ΣΤΟΧΟΣ 1	ΣΤΟΧΟΣ 2
1	Δραστηριότητες (E&TA) σε ερευνητικά κέντρα	238.305	.
2	Υποδομή (E&TA) (συμπεριλαμβανομένων των κτιρίων, των οργάνων και των δικτύων υπολογιστών μεγάλης ταχύτητας που συνδέουν ερευνητικά κέντρα) και κέντρα ικανότητας όσον αφορά συγκεκριμένες τεχνολογίες	5.531.206	.
3	Μεταφορά τεχνολογίας και βελτίωση των δικτύων συνεργασίας μεταξύ μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), μεταξύ αυτών και άλλων επιχειρήσεων και πανεπιστημίων, ιδρυμάτων μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κάθε τύπου, περιφερειακών αρχών, ερευνητικών κέντρων και επιστημονικών και τεχνολογικών πόλων (επιστημονικά και τεχνολογικά πάρκα, τεχνοπόλι κ.λπ.)	18.463.815	.
4	Συνδρομή προς την E&TA, ιδίως των ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε υπηρεσίες E&TA ερευνητικών κέντρων)	2.031.909	37.792
5	Προηγμένες υπηρεσίες υποστήριξης για επιχειρήσεις και ομίλους επιχειρήσεων	609.482.854	26.385.610
6	Συνδρομή προς τις ΜΜΕ για την προώθηση φιλοπεριβαλλοντικών προϊόντων και διαδικασιών παραγωγής (εισαγωγή ουσιαστικού συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, υιοθέτηση και χρήση τεχνολογιών για την πρόληψη της ρύπανσης, ενσωμάτωση καθαρών τεχνολογιών στην παραγωγή της επιχείρησης)	14.693.534	199.981
7	Επενδύσεις σε επιχειρήσεις που συνδέονται άμεσα με την έρευνα και την καινοτομία (καινοτόμες τεχνολογίες, σύσταση νέων επιχειρήσεων από τα πανεπιστήμια, υφιστάμενα κέντρα και επιχειρήσεις E&TA κ.λπ.)	24.663.504	529.048
8	Άλλες επενδύσεις σε επιχειρήσεις	1.220.275.427	141.205.207
9	Άλλα μέτρα για την τόνωση της έρευνας και της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας των ΜΜΕ	35.721.392	1.569.691
10	Υποδομή τηλεπικοινωνιών (συμπεριλαμβανομένων των ευρυζωνικών δικτύων)	35.826.868	132.066
11	Τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας (πρόσβαση, ασφάλεια, διαλειτουργικότητα, πρόληψη κινδύνου, έρευνα, καινοτομία, ηλεκτρονικό περιεχόμενο κ.λπ.)	20.135.930	433.512
12	Τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας [ΤΠΕ-ΔΕΔ (διευρωπαϊκό δίκτυο)]	3.760.763	764.194
13	Υπηρεσίες και εφαρμογές για τον πολίτη (ηλεκτρονική υγεία, ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ενσωμάτωση κ.λπ.)	115.476.386	3.897.970
14	Υπηρεσίες και εφαρμογές για ΜΜΕ (ηλεκτρονικό εμπόριο, εκπαίδευση και κατάρτιση, δικτύωση κ.λπ.)	26.931.841	684.789
15	Άλλα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ στις ΤΠΕ και την αποτελεσματική χρήση τους από τις ΜΜΕ	128.562.019	6.846.447
16	Σιδηροδρομικό δίκτυο	11.664.449	1.718.136
17	Σιδηροδρομικό δίκτυο [διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών (ΔΕΔ -M)]	416.638.225	.
20	Αυτοκινητόδρομοι	50.702.514	.
21	Αυτοκινητόδρομοι (ΔΕΔ -M)	937.768.869	.
26	Πολυτροπικές μεταφορές	1.205.675	.
27	Πολυτροπικές μεταφορές (ΔΕΔ -M)	0	.
28	Ευφυή συστήματα μεταφορών	0	.
29	Αερολιμένες	31.351.803	.
30	Λιμένες	50.403.128	7.016.822
34	Ηλεκτρισμός (ΔΕΔ -H)		
36	Φυσικό αέριο (ΔΕΔ -H)		
38			
39	Ανανεώσιμη ενέργεια: αιολική ενέργεια	82.967.937	.
40	Ανανεώσιμη ενέργεια: ηλιακή ενέργεια	66.041.210	.
41	Ανανεώσιμη ενέργεια: βιομάζα	627.047	.
42	Ανανεώσιμη ενέργεια: υδροηλεκτρική, γεωθερμική και άλλες μορφές ενέργειας	4.851.469	.

ΚΩΔ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΩΔΙΚΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ	
		ΣΤΟΧΟΣ 1	ΣΤΟΧΟΣ 2
43	Ενεργειακή απόδοση, συμπαραγωγή, διαχείριση ενέργειας	292.659.246	15.486.105
52	Παραγωγή καθαρών αστικών μεταφορών	314.611.939	.
62	Ανάπτυξη συστημάτων και στρατηγικών διά βίου μάθησης στις επιχειρήσεις· παροχή κατάρτισης και υπηρεσιών στους εργαζομένους για τη βελτίωση της προσαρμοστικότητάς τους στις μεταβολές, προαγωγή της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας	24.208.886	202.477
63	Σχεδιασμός και διάδοση καινοτόμων και πιο παραγωγικών τρόπων οργάνωσης της εργασίας	16.231.859	2.909.022
64	Ανάπτυξη ειδικών υπηρεσιών για την απασχόληση, την κατάρτιση και τη στήριξη σε συνδυασμό με την αναδιάρθρωση κλάδων και επιχειρήσεων, και ανάπτυξη συστημάτων για την πρόβλεψη των οικονομικών μεταβολών και των μελλοντικών απαιτήσεων όσον αφορά θέσεις απασχόλησης και δεξιότητες		
65	Εκσυγχρονισμός και ενίσχυση των θεσμικών δομών της αγοράς εργασίας	201.643	10.185
66	Υλοποίηση ενεργών και προληπτικών μέτρων στην αγορά εργασίας	509.209.207	21.956.686
67	Μέτρα για την ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής του γηράσκοντος εργατικού δυναμικού και την παράταση του επαγγελματικού βίου	.	.
68	Ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης και της ίδρυσης νέων επιχειρήσεων		
69	Μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και την αύξηση της διαρκούς συμμετοχής και προόδου των γυναικών στην απασχόληση, ώστε να μειωθεί ο διαχωρισμός με βάση το φύλο στην αγορά εργασίας, και για την εναρμόνιση εργασίας και ιδιωτικής ζωής, όπως π.χ. με την ευχερέστερη πρόσβαση στη φροντίδα παιδιών και εξαρτώμενων προσώπων	220.346.734	11.787.646
70	Ειδικές δράσεις για την αύξηση της συμμετοχής των μετακινούμενων εργαζομένων στην απασχόληση και, συνεπώς, για την ενίσχυση της κοινωνικής τους ενσωμάτωσης	.	.
71	Τρόποι για την ενσωμάτωση και την επανένταξη στην απασχόληση μειονεκτούντων ατόμων· καταπολέμηση των διακρίσεων κατά την πρόσβαση και την πρόοδο στην αγορά εργασίας και προαγωγή της αποδοχής της πολυμορφίας στο χώρο εργασίας	48.710.646	2.399.132
72	Σχεδιασμός, εισαγωγή και εφαρμογή μεταρρυθμίσεων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης με σκοπό την ανάπτυξη της απασχολησιμότητας, τη βελτίωση της σχέσης της αρχικής και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας και την αναβάθμιση των προσόντων του προσωπικού κατάρτισης με στόχο μια οικονομία που να βασίζεται στη γνώση	241.821.865	15.130.927
73	Μέτρα για την αύξηση της συμμετοχής στη διά βίου εκπαίδευση και κατάρτιση, συμπεριλαμβάνοντας δράσεις για τη μείωση του αριθμού των μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο σε μικρή ηλικία, του διαχωρισμού στα γνωστικά αντικείμενα βάσει του φύλου και αύξηση της πρόσβασης στα αντικείμενα και την ποιότητα της υποχρεωτικής/ επαγγελματικής και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και κατάρτισης.	215.429.501	15.118.190
74	Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, ιδίως μέσω των μεταπτυχιακών σπουδών και της εκπαίδευσης ερευνητών, και δραστηριότητες δικτύωσης μεταξύ πανεπιστημίων, ερευνητικών κέντρων και επιχειρήσεων	32.735.610	656.579
75	Υποδομές στον τομέα της εκπαίδευσης	189.441.154	33.823.567
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ ΑΝΑ ΣΤΟΧΟ		6.021.626.371	310.901.781
ΣΥΝΟΛΟ ΔΕΣΜΕΥΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΑΝΑ ΣΤΟΧΟ		19.574.961.266	635.300.179
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ ΑΝΑ ΣΤΟΧΟ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ της ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ		30,76%	48,94%
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΧΩΡΑΣ ΣΤΟ ΕΣΠΑ ΓΙΑ ΚΩΔΙΚΟΥΣ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ ΑΝΑ ΣΤΟΧΟ		61,90%	67,00%

ΠΗΓΗ: ΕΥ ΟΠΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ (ΑΡ. 3 ΚΑΝ. 1083/2006) ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ

6.1 Συνεισφορά στους στόχους των Ταμείων

Τα Ταμεία που παρέχουν συνδρομή στο πλαίσιο της Πολιτικής για τη Συνοχή είναι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ταμείο Συνοχής. Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου καθορίζει τις γενικές διατάξεις που διέπουν τα Ταμεία αυτά και τις δράσεις που αναλαμβάνουν για την επίτευξη τριών βασικών στόχων:

- Στόχος «Σύγκλιση» (Στόχος 1)
- Στόχος «Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση» (Στόχος 2)
- Στόχος «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία» (Στόχος 3)

Στον Πίνακα που ακολουθεί δίνεται η συνολική χρηματοδοτική πρόοδος του ΕΣΠΑ όσον αφορά στη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη των ενταγμένων έργων, των νομικών δεσμεύσεων και των δαπανών ανά Στόχο. Με τον κύριο όγκο της συνολικής συγχρηματοδοτούμενης δαπάνης να κατευθύνεται στο Στόχο 1, το ποσοστό των ενταγμένων έργων ανέρχεται στο 123,32% της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης, των Νομικών Δεσμεύσεων στο 68,91% και των Δαπανών στο 36,52%. Όσον αφορά στο Στόχο 2 τα αντίστοιχα ποσοστά ενεργοποίησης κινούνται σε πολύ υψηλότερους ρυθμούς (174,14%, 132,66% και 71,62% αντίστοιχα), με τη συνολική διαθέσιμη δαπάνη όμως να είναι πολύ μικρότερη (37,92%). Όσον αφορά στο Στόχο 3, οι εντάξεις και οι νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται στο 73,83%, ενώ οι δαπάνες ανέρχονται στο 10,79%.

Πίνακας 6.1 Συγκεντρωτικός πίνακας προόδου ΕΣΠΑ ανά Στόχο και Ταμείο (30/10/2012)

Στόχοι/ Ταμεία	Δέσμευση Συγχρ/νης Δημόσιας Δαπάνης (€)	Συγχρ/νη Δημόσια Δαπάνη Ενταγμένων Έργων (€)	Ποσοστό Ενταγμένων Έργων (%)	Συγχρ/νη Δημόσια Δαπάνη Νομικών Δεσμεύσεων (€)	Ποσοστό Νομικών Δεσμεύσεων (%)	Πιστοποιημένες Δαπάνες Σύνολο (Συγχρ/νη ΔΔ) (€)	Ποσοστό Πιστοποιημένων Δαπανών Σύνολο (Συγχρ/νη ΔΔ) (%)
ΣΤΟΧΟΣ 1	23.029.366.518	28.399.178.753	123,32	15.869.945.614	68,91	8.410.917.158	36,52%
ΣΤΟΧΟΣ 2	955.588.489	1.664.074.385	174,14	1.267.681.097	132,66	684.349.852	71,62%
ΣΥΝΟΛΟ ΣΤΟΧΩΝ 1 ΚΑΙ 2	23.984.955.007	30.063.253.138	125,34	17.137.626.711	71,45	9.095.267.010	37,92%
ΣΤΟΧΟΣ 3	341.214.690	251.930.276	73,83	251.930.276	73,83	36.811.448	10,79%
ΕΤΠΑ	14.842.685.460	18.453.841.250	124,33	11.302.501.707	76,15	6.148.868.574	41,43%
ΕΚΤ	5.133.883.219	4.902.911.412	95,50	3.036.577.734	59,15	1.545.457.553	30,10%
ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ	4.349.601.018	6.958.430.752	159,98	3.050.477.546	70,13	1.437.752.331	33,05%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΠΑ	24.326.169.697	30.315.183.414	124,62	17.389.556.987	71,48	9.132.078.457	37,54%

(1) Οι πιστοποιημένες δαπάνες συμπεριλαμβάνουν το τελευταίο αίτημα πληρωμής προς την Ε.Ε (31/10/2012)

ΠΗΓΗ: ΕΥ ΟΠΣ

6.2 Συμβολή στην επίτευξη των Κατευθυντήριων Γραμμών για την Πολιτική Συνοχής 2007-2013

Οι Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές της ΕΕ για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή (ΚΣΚΓ) θεσπίστηκαν με την Απόφαση του Συμβουλίου της 6ης Οκτωβρίου 2006 ως απόρροια της αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισσαβόνας και των Ολοκληρωμένων Κατευθυντήριων Γραμμών για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση (ΟΚΓ) που αυτή όρισε.

Οι ΚΣΚΓ παρέχουν στα κράτη-μέλη και τις περιφέρειες ενδεικτικές κοινοτικές προτεραιότητες στο πλαίσιο της Πολιτικής Συνοχής, των εθνικών προτεραιοτήτων και της στρατηγικής της Λισσαβόνας. Διαρθρώνονται σε τρεις πρωταρχικούς στόχους:

I – Τη βελτίωση της ελκυστικότητας των κρατών μελών, των περιφερειών και των πόλεων μέσω της βελτίωσης της προσβασιμότητας, της εξασφάλισης επαρκών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας και της διατήρησης του περιβάλλοντος

II – Την ενθάρρυνση της καινοτομίας, της επιχειρηματικότητας και της ανάπτυξης της οικονομίας της γνώσης μέσω των δυνατοτήτων έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένων των νέων τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών

III - Τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας με την προσέλκυση περισσότερων ανθρώπων στην αγορά εργασίας ή την επιχειρηματική δραστηριότητα, τη βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και την αύξηση των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο.

Οι κατευθυντήριες γραμμές δίνουν επίσης ιδιαίτερη έμφαση στην εδαφική συνοχή και συνεργασία. Αναγνωρίζουν τη συνεισφορά των πόλεων στην ανάπτυξη και την απασχόληση, στηρίζουν την οικονομική διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών και προωθούν τη διασυνοριακή, διεθνική και διαπεριφερειακή συνεργασία.

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται σε επίπεδο χώρας, η συμβολή των ενταγμένων έργων σε κάθε μια από τις Στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές της συνοχής, με βάση τα στοιχεία της Έκθεσης Στρατηγικής παρακολούθησης του 2009 και των Ετήσιων εκθέσεων του 2011 (Στοιχεία Ε.Ε SFC), καθώς και η ποσοστιαία σύγκριση αυτών σε σχέση με τις Προγραμματικές δεσμεύσεις.

Πίνακας 6.2 Ανάλυση της χρηματοδοτικής συνεισφοράς στις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Πολιτικής Συνοχής (εντάξεις έως 2011)

	Προγραμματικές δεσμεύσεις ΕΠ (α)	Δεσμεύσεις με βάση τα εγκεκριμένα ΕΠ (α)	Κατανομές ενταγμένων έργων με βάση την Έκθεση Στρατηγικής παρακολούθησης 2009 (β)	Κατανομές ενταγμένων έργων με βάση την Ετήσια Έκθεση 2011 (γ)	% (δ=β/α)	% (ε=γ/α)
ΕΛΛΑΔΑ		20.210.261.445	2.400.948.542	20.118.800.529	11,9%	99,5%
1	Κατευθυντήρια Γραμμή: Να γίνουν η Ευρώπη και οι περιφέρειές της πιο ελκυστικοί τόποι για επενδύσεις και απασχόληση	11.497.850.244	1.217.765.559	12.017.039.178	10,6%	104,5%
	Σιδηρόδρομοι	810.700.000	49.019.707	927.587.424	6,0%	114,4%
	Δρόμοι	3.672.365.000	852.341.654	3.831.655.070	23,2%	104,3%
	Άλλες Μεταφορές	1.574.440.000	23.802.603	1.357.565.725	1,5%	86,2%
	Ενέργεια	625.182.500	0	766.765.662	0,0%	122,6%
	Ευρυζωνικά δίκτυα	210.850.000	11.003.567	82.238.722	5,2%	39,0%
	Περιβάλλον	2.716.086.000	138.855.556	3.376.902.467	5,1%	124,3%
	Κοινωνικές Υποδομές- Πολιτισμός	1.888.226.744	142.742.472	1.674.324.108	7,6%	88,7%
2	Κατευθυντήρια Γραμμή: Βελτίωση των γνώσεων και της καινοτομίας με στόχο την ανάπτυξη	3.550.693.478	836.910.016	4.253.760.514	23,6%	119,8%
	Καινοτομία και Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη	1.473.865.418	3.559.991	510.493.825	0,2%	34,6%
	Επιχειρηματικότητα	181.990.000	178.947.843	474.944.843	98,3%	261,0%
	Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών για πολίτες και επιχειρήσεις.	1.396.851.060	0	971.518.271	0,0%	69,6%
	Άλλες επενδύσεις σε Επιχειρήσεις	497.987.000	654.402.182	2.296.803.577	131,4%	461,2%
3	Κατευθυντήρια Γραμμή: Περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας	4.070.098.909	289.490.520	2.846.371.282	7,1%	69,9%
	Ανθρώπινο Κεφάλαιο	1.678.087.198	144.738.559	1.237.786.169	8,6%	73,8%
	Αγορά εργασίας	1.820.257.564	144.751.961	1.345.757.351	8,0%	73,9%
	Κοινωνική συνοχή	434.522.604	0	207.201.703	0,0%	47,7%
	Διοικητική ικανότητα	137.231.543	0	55.626.058	0,0%	40,5%
4	Κατευθυντήρια Γραμμή: Χωρική διάσταση	602.115.183	43.191.111	566.175.902	7,2%	94,0%
	Χωρική διάσταση	602.115.183	43.191.111	566.175.902	7,2%	94,0%
5	Κατευθυντήρια Γραμμή: Τεχνική Βοήθεια.	489.503.631	13.591.336	435.453.653	2,8%	89,0%
	Τεχνική Βοήθεια	489.503.631	13.591.336	435.453.653	2,8%	89,0%

ΠΗΓΗ: SFC , Ετήσιες εκθέσεις ΕΠ 2011

Από στοιχεία της βάσης δεδομένων SFC προκύπτει η σημαντική συνεισφορά των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ στις Κοινωνικές Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Συνοχή, έχοντας ένα από τα υψηλότερα ποσοστά ενταγμένων έργων (99,5%) που συμβάλουν σε αυτές, σε σχέση με τον μέσο όρο της Ευρώπης των 27 (70,4%).

Σημαντικές ωστόσο είναι οι διαφοροποιήσεις στη συνεισφορά στις επιμέρους συνιστώσες της κάθε μίας κατευθυντήριας γραμμής, οι οποίες εκτός από το επίπεδο των εντάξεων, αποτυπώνονται εν μέρει τόσο στις νομικές δεσμεύσεις και τις δαπάνες, όσο και στην αντίστοιχη φυσική πρόοδο των έργων.

Έτσι σημαντική είναι η συνεισφορά της Επιχειρηματικότητας και των Άλλων επενδύσεων σε Επιχειρήσεις συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της πρόσβασης στην χρηματοδότηση για τις Επιχειρήσεις, οι οποίες εμφανίζουν δεσμεύσεις της τάξης του 98,3% και 131,4% αντίστοιχα σε σχέση με τις Προγραμματικές δεσμεύσεις. Σημαντική κρίνεται επίσης η συνεισφορά των υποδομών Μεταφορών, της Ενέργειας αλλά και σε μικρότερο βαθμό των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στις Επιχειρήσεις, του Ανθρώπινου Κεφαλαίου και της Αγοράς Εργασίας.

Από την άλλη οι δράσεις Καινοτομίας – Έρευνας και τεχνολογικής Ανάπτυξης, τα Ευρυζωνικά δίκτυα και οι δράσεις Κοινωνικής Συνοχής και Διοικητικής ικανότητας παρουσιάζουν μέτριο ποσοστό ένταξης σε σχέση με τις αντίστοιχες Προγραμματικές δεσμεύσεις και κατά συνέπεια περιορισμένη συγκριτικά με τις άλλες συνιστώσες συνεισφορά στις Κοινοτικές Κατευθυντήριες γραμμές για τη Συνοχή.

Σε ότι αφορά τις Περιβαλλοντικές δράσεις ενώ παρατηρείται σημαντική υπερδέσμευση σε σχέση με τις αντίστοιχες προγραμματικές δεσμεύσεις των Περιβαλλοντικών Κωδικών θέματος προτεραιότητας, δεν παρατηρείται αντίστοιχη φυσική πρόοδος, εξαιτίας των δυσχερειών στην υλοποίηση αμιγώς περιβαλλοντικών έργων, με αποτέλεσμα η πραγματική συνεισφορά στην συγκεκριμένη συνιστώσα να είναι μικρότερη από αυτή που φαίνεται στον πίνακα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΚΤ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ³⁸

Η στρατηγική για την Ευρώπη 2020 συνοδεύεται από μια μικρότερη σειρά κατευθυντήριων γραμμών, που αντικαθιστούν την προηγούμενη σειρά των 24 και αντιμετωπίζουν με συνεκτικό τρόπο την απασχόληση και τα γενικά θέματα οικονομικής πολιτικής. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών συνδέονται αναπόσπαστα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών και της Ένωσης, που περιλαμβάνονται στο παράρτημα της σύστασης του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2010, σχετικά με τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Ένωσης. Από κοινού, αποτελούν τις «ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για την Ευρώπη 2020» και οι κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών αφορούν:

- ΚΓ 7 «Αύξηση της συμμετοχής ανδρών και γυναικών στην αγορά εργασίας, μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας και προώθηση της ποιότητας των θέσεων εργασίας».
- ΚΓ 8 «Ανάπτυξη ειδικευμένου εργατικού δυναμικού που ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και προαγωγή της διά βίου μάθησης».
- ΚΓ 9 «Βελτίωση της ποιότητας και των επιδόσεων των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλες τις βαθμίδες και αύξηση της συμμετοχής στην τριτοβάθμια ή σε ισοδύναμη εκπαίδευση».
- ΚΓ 10 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας».

Κατευθυντήρια γραμμή 7: Αύξηση της συμμετοχής ανδρών και γυναικών στην αγορά εργασίας, μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας και προώθηση της ποιότητας των θέσεων εργασίας.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η συμβολή από το ΕΠΑΝΑΔ καθώς συμβάλλει με 9 ΚΠ (κατηγορίες πράξης) του Προγράμματος (εκ των οποίων οι 4 με υψηλής έντασης συνάφεια και οι υπόλοιπες με χαμηλής έντασης συνάφεια), η συνολική δημόσια δαπάνη των οποίων αντιστοιχεί στο 79,43% της δημόσιας υλοποιούμενης δαπάνης³⁹ του οικείου ΕΠ. Ενδεικτικά αναφέρονται οι πράξεις:

«**Διευκόλυνση της πρόσβασης των νέων στην απασχόληση**» η οποία αφορά στην υλοποίηση:

- του Α' & Β' κύκλου των προγραμμάτων του ΟΑΕΔ : ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3.000 ΝΕΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ 22-32 ΕΤΩΝ, ΜΕ ΤΟ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟ ΤΙΤΛΟ «ΝΕΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ», από τα οποία μέχρι σήμερα έχουν ωφεληθεί 4.627 νέοι άνεργοι νέοι.
- του προγράμματος του ΟΑΕΔ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΑΝΕΡΓΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ 16 - 24 ΕΤΩΝ, από το οποίο μέχρι σήμερα έχουν ωφεληθεί 600 άνεργοι νέοι.
- του προγράμματος του ΟΑΕΔ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΑΝΕΡΓΩΝ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ, ΕΩΣ 35 ΕΤΩΝ, το οποίο δεν έχει ξεκινήσει ακόμη, αναμένεται δε η έκδοση της σχετικής προκήρυξης εντός του 1ου τριμήνου του 2012.

«**Διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών στην απασχόληση**» η οποία αφορά στην υλοποίηση:

- του προγράμματος του ΟΑΕΔ: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΑΝΕΡΓΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ 22-64- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ 4.000 ΝΕΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ-ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ 22-64 ΕΤΩΝ, από το οποίο μέχρι σήμερα έχουν ωφεληθεί 3.348 άνεργες γυναίκες.

«**Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση σε μακροχρόνια άνεργους και λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες**» η οποία αφορά στην υλοποίηση των ακόλουθων προγραμμάτων του ΟΑΕΔ:

- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΝΕΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΑΝΕΡΓΟΥΣ, ΗΛΙΚΙΑΣ 31 ΕΩΣ 44 ΕΤΩΝ, ΕΤΟΥΣ 2008, από το οποίο μέχρι σήμερα έχουν ωφεληθεί 2.633 άνεργοι

³⁸ ΠΗΓΗ: Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων ΕΚΤ

³⁹ Μια κατηγορία πράξης δύναται να συμβάλει άμεσα ή έμμεσα σε μια κατευθυντήρια γραμμή. Στο ποσοστό του π/υ επι της δημόσιας δαπάνης υπολογίζεται συνολικά ο π/υ των πράξεων που συμβάλουν τόσο άμεσα όσο και έμμεσα ανά ΚΓ. –Κατά συνέπεια το άθροισμα των ποσοστών του π/υ της Δ.Δ. ανά Κ.Γ. δεν μπορεί να ισούται με το 100% του π/υ της Δ.Δ. του ΕΠ.

- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ 3.500 ΝΕΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ 33-64, ΕΤΟΥΣ 2008, από το οποίο μέχρι σήμερα έχουν ωφεληθεί **1.896 άνεργοι**.
- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4.500 ΝΕΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ 22-64 ΕΤΩΝ ΜΕ ΤΟ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟ ΤΙΤΛΟ «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΝΕΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 2009», από το οποίο μέχρι σήμερα έχουν ωφεληθεί **3.747 άνεργοι**.
- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ 6.000 ΝΕΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ-ΝΕΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ, ΕΤΟΥΣ 2009, από το οποίο μέχρι σήμερα έχουν ωφεληθεί **5.846 άνεργοι**.
- ΕΙΔΙΚΟ ΔΙΕΤΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΜΕ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΛΗΨΗ 25.000 ΑΝΕΡΓΩΝ, από το οποίο μέχρι σήμερα έχουν ωφεληθεί **7.345 άνεργοι**.

Το **ΕΠΕΔΒΜ** ανταποκρίνεται κυρίως μέσω του 2ου Στρατηγικού Στόχου «Αναβάθμιση των συστημάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και επαγγελματικής εκπαίδευσης και σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας» και ειδικότερα μέσα από δράσεις, που ως Ειδικό Στόχο έχουν την αποτελεσματικότερη σύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος με την αγορά εργασίας. Ενδεικτικές δράσεις με υλοποίηση έως τέλος 2011 αφορούν:

- Πρακτική Άσκηση γ'βάθμιας εκπαίδευσης. **27.061** σπουδαστές ανώτατης εκπαίδευσης επωφελήθηκαν από προγράμματα πρακτικής άσκησης σε 13.315 συνεργαζόμενες επιχειρήσεις.
- Θυρίδες Επιχειρηματικότητας για την ενθάρρυνση της νεανικής επιχειρηματικότητας. **114.500** νέοι/νέες επωφελήθηκαν από δράσεις **14** Θυρίδων.
- Γραφεία Διασύνδεσης γ'βάθμιας εκπαίδευσης. **88.088** φοιτητές/φοιτήτριες επωφελήθηκαν από δράσεις 49 Γραφείων Διασύνδεσης.
- Δομές Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας (ΔΑΣΤΑ) στα Πανεπιστήμια και ΤΕΙ. **79.677** φοιτητές/φοιτήτριες επωφελήθηκαν από δράσεις των 39 Δομών Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας.

Κατευθυντήρια γραμμή 8: Ανάπτυξη ειδικευμένου εργατικού δυναμικού που ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και προαγωγή της διά βίου μάθησης.

Ιδιαίτερα σημαντική συνάφεια παρουσιάζει το **ΕΠΑΝΑΔ** καθώς συμβάλλει με 7 ΚΠ, που αντιστοιχούν στο 57,99% της δημόσιας υλοποιούμενης δαπάνης⁴⁰ του οικείου ΕΠ. Από τις ΚΠ αυτές οι τέσσερις παρουσιάζουν συνάφεια υψηλής έντασης, ενώ οι υπόλοιπες 3 μέσης έντασης.

Ενδεικτικά αναφέρουμε την υλοποίηση της κατηγορίας πράξης «**Συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση ανέργων βάσει στοχευμένης ηλικιακής και κλαδικής προσέγγισης**» αφορά στην υλοποίηση των ακόλουθων δράσεων:

- ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΝΕΡΓΩΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ, από το οποίο μέχρι σήμερα έχουν καταρτιστεί **28.667 άνεργοι**.
- ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΝΕΡΓΩΝ ΣΕ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΚΕΝΤΡΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΚΕΚ) ΜΕ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΕ ΘΕΣΕΙΣ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΩΝ / ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ, από το οποίο μέχρι σήμερα έχουν καταρτιστεί **6.350 άνεργοι εκ των οποίων οι 1.881 απασχολήθηκαν σε θέσεις συναφείς με το αντικείμενο της κατάρτισης που έλαβαν**.
- ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΝΕΡΓΩΝ ΣΕ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΚΕΝΤΡΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΚΕΚ) ΜΕ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΕ ΘΕΣΕΙΣ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ (ΠΡΑΣΙΝΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ), από το οποίο μέχρι σήμερα έχουν καταρτιστεί **3.872 άνεργοι**.
- ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΝΕΡΓΩΝ ΣΕ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΚΕΝΤΡΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΚΕΚ) ΜΕ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΕ ΘΕΣΕΙΣ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, από το οποίο μέχρι σήμερα έχουν καταρτιστεί **2.434 άνεργοι**.

Επιπλέον, την ως άνω ΚΓ υπηρετεί και το έργο «**Διαρθρωτική Προσαρμογή επιχειρήσεων με έμφαση στους επαπειλούμενους εργαζόμενους σε επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα σημαντικά προβλήματα μείωσης της οικονομικής δραστηριότητας**».

⁴⁰ Όπως σχ. 35

Το **ΕΠΕΔΒΜ** ανταποκρίνεται κυρίως μέσω του 2ου Στρατηγικού Στόχου «Αναβάθμιση των συστημάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και επαγγελματικής εκπαίδευσης και σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας», του 3ου στρατηγικού στόχου «Ενίσχυση της δια βίου εκπαίδευσης ενηλίκων» και του 4ου στρατηγικού στόχου «Ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου για την προαγωγή της έρευνας και της καινοτομίας». Ενδεικτικά αναφέρονται οι δράσεις:

- Κέντρα Δια Βίου Μάθησης
- Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας
- Εκπαίδευση Ενηλίκων στην απόκτηση βασικών δεξιοτήτων στις νέες τεχνολογίες
- Σχολές Γονέων
- Προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης

Έως το τέλος του 2011 η υλοποίηση των ως άνω δράσεων παρουσιάζει αθροιστικά την ακόλουθη εικόνα ως προς το φυσικό τους αντικείμενο:

- **43.664** άτομα συμμετείχαν σε προγράμματα των σχολών γονέων εκ των οποίων τα **39.298** είναι ηλικίας 25-64.
- **10.706** άτομα συμμετείχαν σε προγράμματα των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας εκ των οποίων τα **7.990** είναι ηλικίας 25-64.
- **116.008** άτομα συμμετείχαν σε προγράμματα των Κέντρων Εκπαίδευσης Ενηλίκων εκ των οποίων τα **100.609** είναι ηλικίας 25-64.
- **48.171** άτομα συμμετείχαν σε προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων στην απόκτηση βασικών δεξιοτήτων στις νέες τεχνολογίες εκ των οποίων τα **44.399** είναι ηλικίας 25-64.
- **9.236** άτομα συμμετείχαν σε προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης εκπαιδευτών και στελεχών δια βίου μάθησης εκ των οποίων τα **9.115** είναι ηλικίας 25-64.
- **26.317** άτομα συμμετείχαν στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) εκ των οποίων τα **26.240** είναι ηλικίας 25-64.
- **2.491** άτομα συμμετείχαν σε προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης για το ανθρώπινο δυναμικό του ιδιωτικού τομέα εκ των οποίων τα **2.414** είναι ηλικίας 25-64.

Κατευθυντήρια γραμμή 9: Βελτίωση της ποιότητας και των επιδόσεων των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλες τις βαθμίδες και αύξηση της συμμετοχής στην τριτοβάθμια ή σε ισοδύναμη εκπαίδευση.

Το **ΕΠΕΔΒΜ** ανταποκρίνεται κυρίως μέσω του 1ου στρατηγικού στόχου «Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης» και ειδικότερα μέσα από δράσεις, που ως Ειδικούς Στόχους έχουν την αναμόρφωση, εκσυγχρονισμό και αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος– ενίσχυση της κινητικότητας του μαθητικού και φοιτητικού πληθυσμού, την ενίσχυση της πρόσβασης και της συμμετοχής όλων στο εκπαιδευτικό σύστημα και καταπολέμηση της σχολικής διαρροής, με έμφαση στα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) και τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (ΕΚΟ) και την ενίσχυση και βελτίωση της ποιότητας της επιμόρφωσης του εκπαιδευτικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με έμφαση στην καινοτομία και στην χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ). Στο πλαίσιο υλοποίησης συναφών με την ως άνω ΚΓ αναφέρονται ενδεικτικά:

- Η λειτουργία **67** Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (**257.943** μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από **9.444** σχολικές μονάδες, συμμετείχαν σε **2.930** περιβαλλοντικά προγράμματα και **24.693** εκπαιδευτικοί συμμετείχαν σε προγράμματα περιβαλλοντικής επιμόρφωσης).
- Η υλοποίηση **50.868** ξενόγλωσσων προγραμμάτων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης από τα οποία επωφελήθηκαν **838.192** μαθητές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων μέσω αυτοαξιολόγησης με συμμετοχή 500 σχολικών μονάδων .
- Η συμμετοχή **37.145** εκπαιδευτικών σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης, εκ των οποίων οι 19.232 ήταν εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι 17.913 εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

- Η παρακολούθηση από 474 φοιτητές μεταπτυχιακών προγραμμάτων στο Διεθνές Πανεπιστήμιο.
- Η συμμετοχή 634 εκπαιδευτικών σε προγράμματα επιμόρφωσης για ΑμεΑ.
- Η συμμετοχή 2.265 εκπαιδευτικών σε προγράμματα επιμόρφωσης πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για το Νέο Σχολείο.
- Η συμμετοχή 7.804 εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας σε προγράμματα επιμόρφωσης μέσω του Μείζονος Προγράμματος Επιμόρφωσης».
- Η ανάπτυξη 227 εφαρμογών ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού.
- Η υποστήριξη 540.278 μαθητών εκπαίδευσης από προγράμματα Ολοήμερων Σχολείων.
- Η απονομή 202 αριστείων από το θεσμό αριστείας και ανάδειξης καλών πρακτικών στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση .

Μικρή συνάφεια, τέλος, παρουσιάζει το ΕΠΑΝΑΔ.

Κατευθυντήρια γραμμή 10: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας.

Η συγκεκριμένη ΚΓ αντιμετωπίζεται στο πλαίσιο του ΕΠΑΝΑΔ από 9 ΚΠ του Προγράμματος οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 66,54%⁴¹ της διαθέσιμης υλοποιούμενης δημόσιας δαπάνης του οικείου ΕΠ. Ενδεικτικά αναφέρεται η κατηγορία πράξης «**Πρόληψη του ιδρυματισμού και του στιγματισμού ΑμεΑ (οργάνωση και λειτουργία Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης – ΣΥΔ)**» η οποία αφορά στη χρηματοδότηση πράξεων λειτουργίας **Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης 2011**. Κατά την περίοδο αναφοράς της παρούσας έκθεσης λειτουργούσαν 30 συνολικά ΣΥΔ.

Το **ΕΠΕΔΒΜ** ανταποκρίνεται κυρίως μέσω του 1ου στρατηγικού στόχου «Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης» και ειδικότερα μέσα από δράσεις, που ως Ειδικό Στόχο έχουν την ενίσχυση της πρόσβασης και της συμμετοχής όλων στο εκπαιδευτικό σύστημα και καταπολέμηση της σχολικής διαρροής, με έμφαση στα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) και τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (ΕΚΟ).

Ενδεικτικά αναφέρεται η δράση «Διαπολιτισμική εκπαίδευση» μέσω της οποίας προωθείται η πρόσβαση στην αγορά εργασίας ευάλωτων κοινωνικά ομάδων του πληθυσμού, όπως οι μετανάστες και οι μειονότητες. Μέχρι το έτος 2011 έχουν ενταχθεί **13** πράξεις προϋπολογισμού **46,3 Μ€**.

Το **ΕΠΑΔΜ** ανταποκρίνεται στο πλαίσιο του Γενικού Στόχου «Αναβάθμιση των δημόσιων πολιτικών, εκσυγχρονισμός του ρυθμιστικού πλαισίου και των δομών της δημόσιας διοίκησης» με την παρέμβαση που αφορά στην κατηγορία πράξης «Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των οργανώσεων των κοινωνικών εταίρων και των ΜΚΟ, μέσω και διακρατικών συνεργασιών». Συγκεκριμένα στο πλαίσιο της πρόσκλησης με τίτλο: «**Μελέτη Συμβατότητας της Ελληνικής Νομοθεσίας με τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία**», εντάχθηκε στις 9-9-2009, πράξη με δικαιούχο την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ) και προϋπολογισμού 470.000 ευρώ. Το έργο αφορά στην εκπόνηση μελέτης προκειμένου να διαπιστωθεί η συμβατότητα της ελληνικής νομοθεσίας με τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και να διατυπωθούν τεκμηριωμένες προτάσεις για την εναρμόνισή τους με αυτή.

⁴¹ Βλ. σχολιο 35

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΚΤ ΣΤΟΥΣ ΣΧΕΤΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΣΕ ΛΟΙΠΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Σύμφωνα με την Εθνική Κοινωνική Αναφορά 2012 (National Social Report), η οποία εξειδικεύει και συμπληρώνει το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (2011-2014), οι 3 εθνικοί στόχοι που αφορούν την φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, την παιδική φτώχεια και το κοινωνικό δίκτυ ασφαλείας οι οποίοι τέθηκαν στο ΕΠΜ του 2011 παραμένουν και στην ΕΚΑ.

Πίνακας 6.1 Στόχοι της Εθνικής Κοινωνικής Αναφοράς και του ΕΠΜ για τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Στόχοι	Παρεμβάσεις
1. Μείωση των ανθρώπων που ζουν υπό την απειλή της φτώχειας και/ή κοινωνικού αποκλεισμού κατά 450.000 μέχρι το 2020	• Καταπολέμηση διακρίσεων – ενημέρωση και συνδρομή των συγκεκριμένων ομάδων – ευαισθητοποίηση της κοινωνίας • Ισότητα των φύλων και καταπολέμηση των διακρίσεων • Εκσυγχρονισμός των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης • Στοχευμένες και ειδικές ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης • Ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας • Βελτίωση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων
2. Μείωση του αριθμού των παιδιών (0-17 ετών) που ζουν υπό την απειλή της φτώχειας κατά 100.000 μέχρι το 2020	• Πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση με έμφαση στις πρώτες βαθμίδες • Δια βίου μάθηση (επαγγελματική κατάρτιση, εκπαίδευση ενηλίκων) • Ισότητα των φύλων στην εκπαίδευση • Εκπαιδευτικές δράσεις για τις ευπαθείς ομάδες
3. Δίκτυο κοινωνικής ασφάλειας με την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες όπως η ιατρική φροντίδα, η στέγαση και εκπαίδευση	• Στήριξη της οικογένειας και των ηλικιωμένων μέσω δράσεων απασχόλησης • Επέκταση και ποιοτική αναβάθμιση δομών Κοινωνικής Φροντίδας • Εισοδηματική ενίσχυση • Ψυχοκοινωνική στήριξη και νομική προστασία

ΠΗΓΗ: Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων ΕΚΤ

Με δεδομένη την τρέχουσα οικονομική συγκυρία και τις δυσμενείς επιπτώσεις της σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής και οικονομικής ζωής της χώρας, σχεδιάστηκε από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας ειδική Δράση για τη λειτουργία **Κοινωνικών Δομών Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας**. Αντικείμενο του έργου είναι η χρηματοδότηση Σχεδίων Δράσης που αφορούν στη δημιουργία νέων ή τη συνέχιση της λειτουργίας Κοινωνικών Δομών Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας. Τέτοιες δομές μπορούν να είναι Κοινωνικά Παντοπωλεία, Ανοιχτά κέντρα ημερήσιας υποδοχής αστέγων, Δομές παροχής Συσσιτίων, υπνωτήρια, τράπεζα χρόνου, γραφεία διαμεσολάβησης, Δημοτικοί Λαχανόκηποι, Κοινωνικά φαρμακεία, κ.ά.

Στόχος του έργου είναι η δημιουργία 1.200 περίπου θέσεων απασχόλησης για νέους έως 30 ετών, μέσω της πρόσληψης αυτών από **Κοινωνικά Εταιρικά Σχήματα**, καθώς προβλέπεται η **δημιουργία 40 θέσεων εργασίας σε κάθε Δήμο**. Το 80% του προϋπολογισμού κάθε Σχήματος αφορά στη επιδότηση θέσεων εργασίας και το υπόλοιπο 20% του προϋπολογισμού σε άλλα έξοδα, όπως αμοιβές τρίτων, φόροι/τέλη, κ.ά. Η διάρκεια υλοποίησης κάθε Σχεδίου Δράσης ορίζεται στους 24 μήνες και το ανώτατο όριο προϋπολογισμού στο ποσό των 1.360.000€ για κάθε Σχέδιο Δράσης. Οι Δομές θα λειτουργήσουν σε δήμους που συγκεντρώνουν πληθυσμό άνω των 80.000 κατοίκων. Ειδικά για την Περιφέρεια Αττικής, ο αριθμός αυτός μπορεί να καλυφθεί από σύμπραξη όμορων Δήμων.

Τέλος, το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, παράλληλα με τις δράσεις που έχουν ήδη υλοποιηθεί ή βρίσκονται σε εξέλιξη, σε συνέχεια και της πρωτοβουλίας του Προέδρου της Ευρ. Επιτροπής J.M.Barroso, εκπονεί **Σχέδιο Δράσης στοχευμένων παρεμβάσεων για την ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των νέων**.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9. ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΙΣ ΛΟΙΠΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗ 2020

9.1. Το πλαίσιο: η στρατηγική «ΕΥΡΩΠΗ 2020» και το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων

Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) 2011 – 2014 εξειδίκευσε σε εθνικό επίπεδο τους στόχους που θέτει η Στρατηγική «Ευρώπη 2020», για μία «Εξυπνη», «Βιώσιμη» και «Χωρίς Αποκλεισμούς» «Ανάπτυξη», λαμβάνοντας, όμως, υπόψη και την κοινωνικοοικονομική κατάσταση της χώρας και τις ιδιαίτερες απαιτήσεις της τρέχουσας χρονικής περιόδου και φυσικά το Πρόγραμμα Στήριξης της Ελληνικής Οικονομίας.

Όλοι οι διαθέσιμοι χρηματοδοτικοί πόροι στα πεδία που αφορά το ΕΠΜ και φυσικά οι αντίστοιχοι πόροι του ΕΣΠΑ (που λόγω της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης θα έχουν και τον πιο καθοριστικό χαρακτήρα) θα κατευθυνθούν για την επίτευξη των ειδικότερων στόχων του ΕΠΜ.

Στο ΕΠΜ 2011-2014 τέθηκαν οι εθνικοί στόχοι που συναρτώνται με τους αντίστοιχους Στόχους, Κατευθυντήριες Αρχές & Εμβληματικές Πρωτοβουλίες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Ειδικότερα:

(1) Στόχος για το Ρυθμό Απασχόλησης: 70% του πληθυσμού μεταξύ 20 – 64 ετών, που θα πρέπει να απασχολείται με τη μεγαλύτερη συμμετοχή των νέων, των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας και των ανειδίκευτων εργαζομένων και με την καλύτερη ενσωμάτωση των νόμιμων μεταναστών. (ΣΤΟΧΟΣ 1 της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 & 7^η Κατευθυντήρια Αρχή- Εμβληματική Πρωτοβουλία: «Ατζέντα για νέες δεξιότητες & θέσεις εργασίας»)

(2) Στόχος για την Έρευνα & Ανάπτυξη: 2% του ΑΕΠ θα πρέπει να επενδύεται σε Ε&Α (ΣΤΟΧΟΣ 2 της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 & 4^η Κατευθυντήρια Αρχή- Εμβληματικές Πρωτοβουλίες: «Ένωση Καινοτομίας» & «Ψηφιακό Θεματολόγιο»)

(3) Στόχος για το Περιβάλλον: Συμμετοχή των Ανανεώσιμων Πηγών στο ενεργειακό ισοζύγιο κατά 20%. Μείωση της κατανάλωσης ενέργειας κατά 15%, ως προς τα προβλεπόμενα επίπεδα για το 2020, μέσω βελτιώσεων στην ενεργειακή αποδοτικότητα. Μείωση των εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου κατά 4% (σε σχέση με τα επίπεδα του 2005). (ΣΤΟΧΟΣ 3 της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 & 5^η Κατευθυντήρια Αρχή Εμβληματική Πρωτοβουλία: «Μία Ευρώπη που αξιοποιεί τους πόρους της»)

(4) Στόχος για την Παιδεία: Το ποσοστό ατόμων που εγκαταλείπει πρόωρα το σχολείο θα πρέπει να είναι κάτω από 10% και με αύξηση του μεριδίου των ατόμων ηλικίας 30-34 ετών που ολοκληρώνουν την τριτοβάθμια ή ισοδύναμη εκπαίδευση σε ποσοστό τουλάχιστον 32%. (ΣΤΟΧΟΣ 4 της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 & 9^η Κατευθυντήρια Αρχή - Εμβληματικές Πρωτοβουλίες: «Ατζέντα για νέες δεξιότητες & θέσεις εργασίας» & «Νεολαία σε Κίνηση»)

(5) Προαγωγή της κοινωνικής ένταξης, ιδίως με τη μείωση της φτώχειας επιδιώκοντας να βγουν από τον κίνδυνο της φτώχειας ή του αποκλεισμού πάνω από 450.000 Πολίτες. 5. (ΣΤΟΧΟΣ 5 της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 & 10^η Κατευθυντήρια Αρχή – Εμβληματική Πρωτοβουλία «Πλατφόρμα κατά της Φτώχειας»)

Ταυτόχρονα και λόγω της ιδιαίτερης κοινωνικοοικονομικής κατάστασης της χώρας και σε συνάρτηση και με το Πρόγραμμα Στήριξης της Ελληνικής Οικονομίας, το ΕΠΜ θέτει επίσης τους **στόχους για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών δυσχερειών** της χώρας, με αντίστοιχη εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Οι στόχοι αυτοί είναι οι ακόλουθοι:

1. **Εμπροσθοβαρής (frontloaded) δημοσιονομική προσαρμογή**
2. Ενίσχυση της **αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της δημόσιας διοίκησης**, επίτευξη καλύτερου ελέγχου των δημοσίων οικονομικών και βελτίωση της ποιότητάς τους
3. Εξασφάλιση της **καλής λειτουργίας και της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα**,
4. Διασφάλιση **προσαρμογών σε μισθούς και τιμές** με στόχο την ανάκτηση και διατήρηση της ανταγωνιστικότητας
5. **Μείωση του μεγέθους της ανεπίσημης οικονομίας**
6. **Αναθεώρηση του εκπαιδευτικού συστήματος**

7. Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Οι εθνικοί στόχοι του ΕΠΜ, όπως άλλωστε σε ευρωπαϊκό επίπεδο η υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την υλοποίηση των πολιτικών που τα Κ-Μ δεσμεύθηκαν να υλοποιήσουν στο πλαίσιο του Συμφώνου για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση (Compact for Growth and Jobs) που καταρτίστηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 28/29 Ιουνίου 2012. Από τα δεκατέσσερα (14) πεδία του Συμφώνου για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση, τέσσερα (4) πεδία αποτελούν πεδία και των επιμέρους πολιτικών της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» αλλά και πεδία παρέμβασης των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων.

9.2. Πώς η Στρατηγική «Ευρώπη 2020» και το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων επηρέασαν το σχεδιασμό των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ

Τα ΕΠ του ΕΣΠΑ είχαν σχεδιασθεί τα έτη 2006-2007 έχοντας λάβει υπόψη τις επιταγές της Στρατηγικής της Λισσαβόνας και των κοινωνικο-οικονομικών συνθηκών που ίσχυαν την εποχή εκείνη στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αντίστοιχα με βάση το πλαίσιο αυτό είχε ξεκινήσει η περαιτέρω εξειδίκευση του στρατηγικού πλαισίου των ΕΠ σε ειδικότερες κατηγορίες πράξεων. Ωστόσο, ήδη από το 2010, υπό τις συνθήκες ύφεσης της ελληνικής οικονομίας, η αρχικά σχεδιασθείσα εξειδίκευση των ΕΠ άρχισε να αναπροσαρμόζεται και να κατευθύνεται σε παρεμβάσεις και έργα που αντιμετώπιζαν τις νέες προσκλήσεις. Αυτό ήταν καθοριστικό στοιχείο για την ανάγκη αναθεώρησης των Ε.Π. Ταυτόχρονα η υιοθέτηση της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» από την Ε.Ε. έθεσε την ανάγκη να ληφθούν υπόψη οι στόχοι της κατά την αναμόρφωση του σχεδιασμού των Ε.Π.

Ειδικότερα:

Στο **ΕΠΑΝΑΔ**, δόθηκε μεγαλύτερη έμφαση στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης με άμεση ενεργοποίηση του συνόλου των παρεμβάσεων του Θεματικού Άξονα «Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση» και ενεργοποίηση των παρεμβάσεων του Θεματικού Άξονα «πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών» για την άμεση αντιμετώπιση του φαινομένου της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Στα **ΕΠΑΕ**, **ΕΠΨΣ** αλλά και **ΕΠΠΕΡΑΑ**, για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας αφενός (ΕΠΑΕ, ΕΠΨΣ) αλλά και για την ενίσχυση της ενεργειακής εξοικονόμησης, προωθήθηκαν δράσεις με συνδυαστική αξιοποίηση δημοσίων και ιδιωτικών πόρων μέσω της χρήσης των προβλεπόμενων στους Κανονισμούς χρηματοοικονομικών εργαλείων.

Στο **ΕΠΕΔΒΜ** δρομολογήθηκαν: (α) προγράμματα Πρακτικής Άσκησης / Επαγγελματικής Εμπειρίας, (β) έργα δημιουργίας ψηφιακού υλικού και προμήθειας ψηφιακού εξοπλισμού στα σχολεία, στο πλαίσιο της στρατηγικής για το «Ψηφιακό Σχολείο», (γ) παρεμβάσεις για ευάλωτες κοινωνικές ομάδες στην εκπαίδευση και ιδίως για τις «Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας».

Στα ΠΕΠ υπήρξε ενεργοποίηση και ενίσχυση σε επίπεδο προϋπολογισμού των δράσεων για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας – ώστε μέσω αυτών να στηριχθεί και η απασχόληση.

9.3. Συμβολή του ΕΣΠΑ στους στόχους του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων και στους αντίστοιχους στόχους και πρωτοβουλίες της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»

Το ΕΣΠΑ 2007-2013 περιλαμβάνει παρεμβάσεις που συμβάλουν στην εκπλήρωση στόχων του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων και αντίστοιχα συνεισφέρουν στους αντίστοιχους στόχους και κατευθυντήριες αρχές της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και συναρτώνται με όλες τις εμβληματικές πρωτοβουλίες. Ειδικότερα:

9.3.1 Στόχοι Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) και Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την Απασχόληση – Εμβληματική Πρωτοβουλία «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας» (70% του πληθυσμού μεταξύ 20 – 64 ετών θα πρέπει να απασχολείται)

Στο στόχο αυτό και στις ειδικότερες στοχεύσεις του (έμφαση σε νέους και εργαζόμενους μεγάλης ηλικίας) συμβάλουν πρωτίστως οι παρεμβάσεις του **ΕΠΑΝΑΔ** με τις δράσεις (α) για την ανάπτυξη συστημάτων και στρατηγικών διά βίου μάθησης στις επιχειρήσεις: παροχή κατάρτισης και υπηρεσιών στους εργαζόμενους για τη βελτίωση της προσαρμοστικότητάς τους στις μεταβολές, προαγωγή της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας, (β) για την εφαρμογή ενεργητικών και

προληπτικών μέτρων στην αγορά εργασίας και (γ) για την ενσωμάτωση και την επανένταξη στην απασχόληση μειονεκτούντων ατόμων καταπολέμηση των διακρίσεων κατά την πρόσβαση και την πρόοδο στην αγορά εργασίας και προαγωγή της αποδοχής της πολυμορφίας στο χώρο εργασίας. Στο στόχο αυτό συμβάλουν σε σημαντικό βαθμό, ιδίως στο πεδίο της στήριξης της απασχόλησης των νέων και της μετάβασης από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας, αρκετές παρεμβάσεις του **ΕΠΕΔΒΜ**, μέσω των προγραμμάτων Πρακτικής Άσκησης και Απόκτησης Επαγγελματικής Εμπειρίας αλλά και των έργων στήριξης των Γραφείων Διασύνδεσης, μέσω των οποίων υποστηρίζεται η αποτελεσματικότερη σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας. Εμμέσως συμβάλλει και με την αναμόρφωση των Προγραμμάτων σπουδών.

Το **ΕΠΑΕ** και το **ΕΠΨΣ** συμβάλλουν σχεδόν με το σύνολο των έργων του που αφορούν ενίσχυση επιχειρήσεων στη δημιουργία θέσεων εργασίας. Επιπλέον, μέσω των έργων υποδομής που χρηματοδοτούνται από τα **ΕΠΕΠ**, **ΕΠΠΕΡΑΑ** και **ΕΠΑΕ** (στον τομέα του φυσικού αερίου και του ηλεκτρισμού αλλά και στον τομέα τουρισμού – πολιτισμού), δημιουργείται σημαντικός αριθμός θέσεων εργασίας, κατά τη φάση κατασκευής και μετέπειτα κατά τη λειτουργία των υποδομών.

Σε περιφερειακό επίπεδο, τα ΠΕΠ, μέσω του συνόλου σχεδόν των παρεμβάσεων τους για την υποστήριξη της ανάπτυξης των υποδομών του συστήματος μεταφορών, της υγείας, της εκπαίδευσης, του περιβάλλοντος, της ενέργειας, συμβάλλουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας τόσο κατά την περίοδο υλοποίησης των έργων όσο και κατά τη λειτουργία τους. Ταυτόχρονα, για τον καλύτερο συνδυασμό επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής χρηματοδοτούνται παρεμβάσεις για τη δημιουργία παιδικών σταθμών ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην αγορά εργασίας των γυναικών.

9.3.2 Στόχοι Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων και Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την Έρευνα & Ανάπτυξη – Εμβληματικές πρωτοβουλίες «Ένωση Καινοτομίας» και «Ψηφιακό Θεματολόγιο»(2% του ΑΕΠ θα πρέπει να επενδύεται σε Ε&Α)

Στο Στόχο του ΕΠΜ για την Έρευνα και Ανάπτυξη και στους στόχους της «Ένωσης Καινοτομίας» και του «Ψηφιακού Θεματολογίου» συμβάλλουν πρωτίστως οι παρεμβάσεις των **ΕΠΑΕ** και **ΕΠΕΔΒΜ** αλλά και το **ΕΠΨΣ**

Προτεραιότητα του ΕΠΜ για τον τομέα Ε&Α αποτελεί η αποτελεσματική χρήση των διαθέσιμων πόρων, προκειμένου να αυξηθεί η ποιότητα της έρευνας και η εφαρμογή των αποτελεσμάτων της στην οικονομία και στην κοινωνία, καθώς και να ενισχυθεί η ανταγωνιστική θέση των ερευνητικών ιδρυμάτων της χώρας και των επιστημόνων σε διεθνές επίπεδο.

Το **ΕΠΑΕ** συμβάλλει στο στόχο για την Ε&Α, μέσω των πράξεων που εντάσσονται στις ακόλουθες κατηγορίες παρέμβασης: (α) Ενίσχυση και υποστήριξη του επιστημονικού / ερευνητικού προσωπικού, μέσα από το σύνολο σχεδόν των δράσεων, και των υποδομών της έρευνας, (β) Ενθάρρυνση των δεσμών μεταξύ της επιστημονικής / ερευνητικής κοινότητας και των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών: Συνεργασία, Spin-off / Spin-out, Clusters καινοτομίας, (γ) Στήριξη διμερών και ευρωπαϊκών και διεθνών συνεργασιών: ERA-NET, Διμερείς-πολυμερείς και περιφερειακές συνεργασίες, Ευρωπαϊκές Συνεργασίες σε Ε&ΤΑ (ESFRI, MARIFISH, MARINERA, JTIs & JPIs),

Το **ΕΠΕΔΒΜ** συμβάλλει στο στόχο αυτό μέσω των Ερευνητικών Προγραμμάτων για διδάκτορες (Πρόγραμμα «Ηράκλειτος»), μεταδιδάκτορες (Πρόγραμμα «post doc»), για ερευνητικές ομάδες (Πρόγραμμα «Αριστέα») και για διεπιστημονική έρευνα (Πρόγραμμα «Θαλής»).

Το **ΕΠ ΨΣ** συμβάλλει συμπληρωματικά στην επίτευξη του συγκεκριμένου Στόχου μέσω της πρωτοβουλίας JEREMIE (Κεφάλαιο 3). Υποστηρικτικά συμβάλλουν και (α) τα έργα που υλοποιεί η ΕΔΕΤ ΑΕ για την ανάπτυξη προηγμένων υπολογιστικών υπηρεσιών για την ερευνητική και ακαδημαϊκή κοινότητα, καθώς επίσης και (β) τα έργα ανάπτυξης ψηφιακών υπηρεσιών, βιβλιοθηκών και ανάδειξης του ακαδημαϊκού περιεχομένου που υλοποιούν πολλά εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας.

9.3.3 Στόχοι Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων και Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την Ενέργεια, την Κλιματική Αλλαγή και το Περιβάλλον – Εμβληματική πρωτοβουλία «Μία Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους της»(20%-15%-4%)

Στους Στόχους του ΕΠΜ για την Ενέργεια, την Κλιματική Αλλαγή και το Περιβάλλον συμβάλουν πρωτίστως οι παρεμβάσεις των ΕΠΠΕΡΑΑ και ΕΠΑΕ (στο πεδίο της ενέργειας) και οι αντίστοιχες παρεμβάσεις των ΠΕΠ ενώ σημαντικά είναι και τα έργα του ΕΠ ΨΣ. Ειδικότερα:

(α) Ως προς το στόχο για τη συμμετοχή των Ανανεώσιμων Πηγών στο ενεργειακό ισοζύγιο κατά 20%: Το ΕΠΠΕΡΑΑ συμβάλει με τη χρηματοδότηση δράσεων που περιλαμβάνουν έργα αξιοποίησης διαφόρων μορφών ΑΠΕ (αιολική, ηλιακή, υδροηλεκτρική, γεωθερμική, βιομάζα) ενώ το ΕΠΑΕ συμβάλει αφενός (α) με την άμεση χρηματοδότηση έργων ΑΠΕ και αφετέρου (β) με τη δημιουργία υποδομών και την επέκταση των ηλεκτρικών δικτύων, ώστε να ενταχθούν στο ενεργειακό σύστημα της χώρας περισσότεροι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής με ΑΠΕ. Σημειώνεται ότι το 7% της εγκατεστημένης ισχύος του ηλεκτρικού δικτύου της χώρας από έργα που έχουν ολοκληρωθεί ή αναμένεται να ολοκληρωθούν, έχουν λάβει ή θα λάβουν οικονομική ενίσχυση από το ΕΠΑΕ.

Ταυτόχρονα, σε περιφερειακό επίπεδο τα ΠΕΠ **Μακεδονίας – Θράκης και Αττικής** ενεργοποιούν παρεμβάσεις που αφορούν την εισαγωγή και αύξηση χρήσης εναλλακτικών μορφών ενέργειας (όπως πχ γεωθερμία).

(β) Ως προς το στόχο για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας κατά 15% ως προς τα προβλεπόμενα επίπεδα για το 2020, μέσω βελτιώσεων στην ενεργειακή αποδοτικότητα:

Το ΕΠΠΕΡΑΑ συμβάλει στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας με (α) τα έργα τηλεθέρμανσης (Φλώρινας και Πτολεμαΐδας), (β) τα έργα εξοικονόμησης ενέργειας και ενεργειακής αναβάθμισης σε δημόσια κτίρια (σχολεία, νοσοκομεία κ.α.), (γ) την εγκατάσταση μονάδων συμπαραγωγής ηλεκτρισμού – θερμότητας σε Νοσοκομεία καθώς και οι δράσεις «Πράσινη πιλοτική αστική γειτονιά» και «Χτίζοντας το μέλλον – παρεμβάσεις μεγάλης κλίμακας», που υλοποιούνται από το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Σημαντική είναι, επίσης, η συνεισφορά των έργων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο «Εξοικονομώ κατ' οίκον». Ταυτόχρονα το ΕΠΑΕ συμβάλλει μέσω (α) των έργων Φ.Α. που θα τροφοδοτήσουν μονάδες για την υποκατάσταση του πετρελαίου ως καυσίμου, (β) των ενισχύσεων επενδυτικών σχεδίων για ΑΠΕ, (γ) τα έργα που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο «Εξοικονομώ κατ' οίκον» & το πρόγραμμα «Εξοικονομώ –ΟΤΑ», (δ) τη δράση «Αλλάζω κλιματιστικό» για την αντικατάσταση και ανακύκλωση παλαιών και ενεργοβόρων οικιακών συσκευών κλιματισμού. Τέλος, το ΕΠ ΨΣ συμβάλλει στο στόχο αυτό μέσω του έργου «Εθνικό Πληροφοριακό Σύστημα για την Καταμέτρηση της Αποδοτικότητας στο πλαίσιο της υλοποίησης της Οδηγίας 2006/32/ΕΚ» και «Εθνικό Πληροφοριακό Σύστημα για την υποστήριξη του Εθνικού Προγραμματισμού των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, στο πλαίσιο της Οδηγίας 2008/0016/(COD)».

(γ) Ως προς το στόχο που αφορά τη μείωση των εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου κατά 4% (σε σχέση με τα επίπεδα του 2005): Το ΕΠΠΕΡΑΑ συμβάλει στη μείωση των εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου μέσω των δράσεων προώθησης των καθαρών αστικών μεταφορών, ιδίως τα έργα για το Μετρό. Σε μικρότερο βαθμό συμβάλουν σε αυτό το στόχο και οι δράσεις που σχετίζονται με την προμήθεια εξοπλισμού και την εκπόνηση μελετών για τη μείωση, παρακολούθηση και καταγραφή της αστικής ρύπανσης σε διάφορα αστικά κέντρα της χώρας. Δεδομένου ότι η υποκατάσταση του πετρελαίου και του λιγνίτη με ΑΠΕ και φυσικό αέριο και τα συνακόλουθα έργα εκτιμάται ότι θα αποτελέσουν βασικούς παράγοντες μείωσης των εκπομπών, το ΕΠΑΕ συμβάλει στο στόχο αυτό με τις προαναφερθείσες δράσεις που για την προώθηση χρήσης φυσικού αερίου και ΑΠΕ και, για τον εκσυγχρονισμό του ηλεκτρικού δικτύου. Σημαντικά είναι τα έργα του ΕΠ-ΕΠ για τις καθарές αστικές μεταφορές ενώ σε περιφερειακό επίπεδο σημειώνονται από το ΠΕΠ **ΑΤΤΙΚΗΣ**:(α) τα έργα φυσικού αερίου αλλά και (β) το έργο επέκτασης του τραμ στον Πειραιά.

9.3.4 Στόχοι Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων και Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την Εκπαίδευση – Εμβληματικές πρωτοβουλίες «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας» & «Νεολαία σε Κίνηση»(εγκατάλειψη σχολείου κάτω από 10%-αύξηση συμμετοχής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση κατά 15%)

Στο στόχο αυτό για τη μείωση της σχολικής διαρροής συμβάλει το ΕΠΕΔΒΜ: με τις παρεμβάσεις στο πλαίσιο της στρατηγικής για το «Νέο σχολείο» που αφορά τα Νέα Προγράμματα Σπουδών (μέσω των οποίων ο μαθητής μπαίνει στο επίκεντρο του εκπαιδευτικού συστήματος), την Ένταξη ΕΚΟ και Πολιτισμού στα Δημοτικά Σχολεία, τις Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας και τη Διαπολιτισμική

Εκπαίδευση. Ταυτόχρονα, το **ΕΠ ΨΣ** συμβάλλει στη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος των δράσεων για την απόκτηση ψηφιακών υποδομών στα σχολεία

Για την αύξηση του ποσοστού ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σημαντικές είναι οι παρεμβάσεις (α) για τα Ψηφιακά Εκπαιδευτικά Βοηθήματα για Πανελλαδικές Εξετάσεις (στήριξη της πρόσβασης στην ανώτατη εκπαίδευση) και (β) για τη βελτίωση της ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης με την αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας και τη στήριξη της αξιολόγησης της ανώτατης εκπαίδευσης (ενίσχυση Αρχής Διασφάλισης Ποιότητας (ΑΔΙΠ) και των Μονάδων Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ) των ΑΕΙ).

9.3.5 Στόχοι Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων και Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την καταπολέμηση της φτώχειας και την προαγωγή της κοινωνικής ένταξης – Εμβληματική πρωτοβουλία «Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα κατά της φτώχειας» (μείωση φτώχειας και αποκλεισμού για 450.000 πολίτες)

Για το Στόχο του ΕΠΜ για την καταπολέμηση της φτώχειας και τις ειδικότερες στοχεύσεις του συμβάλουν πρωτίστως οι δράσεις του **ΕΠΑΝΑΔ** για την ενσωμάτωση και την επανένταξη στην απασχόληση μειονεκτούντων ατόμων & καταπολέμηση των διακρίσεων κατά την πρόσβαση και την πρόοδο στην αγορά εργασίας και προαγωγή της αποδοχής της πολυμορφίας στο χώρο εργασίας. Σημαντικές είναι και οι παρεμβάσεις του **ΕΠΕΔΒΜ** για τις Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας και γενικά την εκπαίδευση μαθητών από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (ΑμεΑ, μειονότητες και μετανάστες) και το Πρόγραμμα δια βίου μάθησης για την εκπαίδευση των μεταναστών στην ελληνική γλώσσα, την ελληνική ιστορία και τον ελληνικό πολιτισμό («Πρόγραμμα ΟΔΥΣΣΕΑΣ»). Σε περιφερειακό επίπεδο, τα **ΠΕΠ** συμβάλουν μέσω των Πράξεων χρηματοδότησης προνοιακών υποδομών για ΑΜΕΑ αλλά και των παρεμβάσεων για τη διευκόλυνση στην αγορά εργασίας των γυναικών, μέσω της κατασκευής παιδικών σταθμών για τη διευκόλυνση της σύζευξης οικογενειακής ζωής και εργασίας και την ενίσχυση πληθυσμιακών ομάδων που συναντούν δυσκολίες για την ένταξη τους στην αγορά εργασίας.

9.4. Συμβολή του ΕΣΠΑ στους στόχους του ΕΠΜ για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών δυσχερειών της χώρας

Αρκετές από τις παρεμβάσεις των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ συμβάλουν καθοριστικά στους στόχους του ΕΠΜ για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών δυσχερειών της χώρας και ιδίως :

(α) στο Στόχο για την αποδοτικότητα της δημόσιας διοίκησης & τον έλεγχο των δημοσίων οικονομικών μέσα από τις δράσεις του **ΕΠΑΔΜ** για την «Αναμόρφωση του κράτους: Προς ένα επιτελικό κράτος» και «Ολοκληρωμένη παρέμβαση στα διοικητικά βάρη τομέων πολιτικής», τις δράσεις του **ΕΠΨΣ** για την «Ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης για τον πολίτη», αλλά και τις δράσεις του **ΕΠΠΕΡΑΑ** για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας της Δημόσιας Διοίκησης σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος

(β) στο Στόχο για την καλή λειτουργία του χρηματοπιστωτικού τομέα μέσα από τη δημιουργία Ταμείων με πόρους ΠΕΠ, **ΕΠΑΕ**, **ΕΠΨΣ** και των Χρηματοδοτικών Εργαλείων JEREMIE και JESSICA.

(γ) στο Στόχο για τη μείωση του μεγέθους της ανεπίσημης οικονομίας & τη διευκόλυνση πρόσβασης στην επίσημη αγορά εργασίας μέσα από δράσεις του **ΕΠ ΔΜ** («Σύμβουλος για την εφαρμογή μέτρων πάταξης της γενικευμένης φοροδιαφυγής και επίτευξης βιώσιμης φορολογικής συμμόρφωσης» και «Βελτίωση και κωδικοποίηση του κανονιστικού και ρυθμιστικού πλαισίου του υπαιθρίου εμπορίου μάθε είδους και μορφής») και του **ΕΠΑΝΑΔ** μέσω των δράσεων διευκόλυνσης της πρόσβασης στην επίσημη αγορά εργασίας όλων των ομάδων ενεργού πληθυσμού.

(δ) στο Στόχο για το εκπαιδευτικό σύστημα με τις προαναφερθείσες παρεμβάσεις των **ΕΠΕΔΒΜ** και **ΕΠ ΨΣ** (βλ ανωτέρω 9.3.4. στους στόχους για την παιδεία)

(ε) στο Στόχο για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος μέσω των δράσεων των **ΕΠΑΕ** και **ΕΠΨΣ** (α) για την ενίσχυση επιχειρήσεων αλλά και (β) για τη βελτίωση του θεσμικού περιβάλλοντος. Ιδίως αναφέρονται τα έργα του **ΕΠ ΨΣ** για (i) την ανάπτυξη εθνικού συστήματος ηλεκτρονικών δημοσίων προμηθειών (ΕΣΗΔΠ), (ii) την Υλοποίηση τελωνειακών ηλεκτρονικών υπηρεσιών – ICISnet, (iii) τις ψηφιακές υπηρεσίες των Επιμελητηρίων και (iv) το Σύστημα SINGLE WINDOW του ΟΠΕ για τις εξαγωγές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10. ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ (ΑΡ. 3.2c ΚΑΝ.1083/2006)

10.1 Γενικά⁴²

Η εξέλιξη των προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο ήταν αλματώδης. Η καθιέρωση της συνεργασίας ως ένας από τους στόχους της Πολιτικής Συνοχής, λειτουργεί ως παράγοντας πίεσης, ώστε τα αντίστοιχα προγράμματα να ανταποκριθούν στον ιδιαίτερο ρόλο τους στην άσκηση πολιτικής, αλλά και ν' αποδείξουν την προστιθέμενη αξία τους στη διαδικασία της ευρωπαϊκής εδαφικής, κοινωνικής και οικονομικής ολοκλήρωσης. Το γεγονός αυτό αποτελεί μία ουσιαστική αλλαγή από τις, κατά γενική ομολογία, λιγότερο απαιτητικές ημέρες της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας «INTERREG». Η αλλαγή αυτή σημαίνει μεταξύ άλλων, ότι τα προγράμματα αφ' ενός είναι περισσότερο εστιασμένα σε μικρότερο αριθμό περιοχών παρέμβασης, αφετέρου ότι υπάρχει ανάγκη για συντονισμένη υλοποίηση, βελτιωμένη διαχείριση και γενικά υλοποίηση. Τα νέα προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας συμβάλλουν μ' αυτόν τον τρόπο και στους στόχους «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη.

Επιπλέον, οι στόχοι και στρατηγικές των προγραμμάτων ΕΕΣ, εναρμονίζονται με τους στόχους της ΕΕ για συνεργασία με κράτη μη-μέλη, όπως με τις χώρες της μεσογειακής λεκάνης, της νοτιο-ανατολικής Ευρώπης και της Μαύρης Θάλασσας, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μέσου Γειτνίασης (ENI) και του προ-ενταξιακού Μέσου (IPA), τα οποία στοχεύουν ακριβώς στην ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών προς όφελος όχι μόνων των κρατών μελών της ΕΕ αλλά και των γειτονικών ή υποψήφιας προς ένταξη χωρών (άρθρο 9, Καν. 1085/2006 και άρθρο 6, Καν. 1638/2006). Μεταξύ των προτεραιοτήτων που έχουν τεθεί και η επίτευξη των οποίων επιδιώκεται μέσω των προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας είναι: η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, των παρεμβάσεων τουρισμού και πολιτισμού, της κοινής διαχείρισης περιβαλλοντικών πόρων, πηγών ενέργειας, υγρών αποβλήτων και υδάτινων πόρων, η προώθηση της έρευνας, η ανάπτυξη δικτύων πληροφόρησης και επικοινωνίας, η βελτίωση της προσβασιμότητας και της ποιότητας ζωής, η συνεργασία στους τομείς των ανθρωπίνων πόρων και της διοίκησης. Πρέπει να σημειωθεί ωστόσο, η ιδιαίτερη φύση των προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας, η οποία επεκτείνεται τόσο μεταξύ της Ελλάδας και άλλων χωρών-μελών της ΕΕ, όσο και σε χώρες εκτός ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό υλοποιούνται διμερή προγράμματα συνεργασίας με χώρες της ΕΕ και συγκεκριμένα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα:

- **ΕΠ «Ελλάδα-Βουλγαρία»**, κοινοτική συμμετοχή (ΕΤΠΑ) 110.735.958 Ευρώ με κυριότερες προτεραιότητες την προστασία του περιβάλλοντος και την κοινή διαχείριση υδατικών πόρων
- **ΕΠ «Ελλάδα-Ιταλία»**, κοινοτική συμμετοχή (ΕΤΠΑ) 88.955.170 Ευρώ με κύρια προτεραιότητα την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης,
- **ΕΠ «Ελλάδα-Κύπρος»**, κοινοτική συμμετοχή (ΕΤΠΑ) 44.593,923 Ευρώ με εστίαση σε δράσεις σχετικές με τον τουρισμό και πολιτισμό.

Προσπαθώντας να αποτιμήσει κανείς την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων αυτών, αλλά και τη συμβολή τους γενικότερα στους στόχους του ΕΣΠΑ, θα πρέπει να λάβει υπόψη του κάποια ιδιαίτερα στοιχεία που αφορούν: α) τον κοινό προϋπολογισμό τους από το Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, τον οποίον διαχειρίζεται η Υπηρεσία Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΕΣ χωρίς να διακρίνει σε κατανομή πόρων ανά χώρα και β) την υλοποίηση των έργων από εταιρική σχέση Ελλήνων και μη Ελλήνων εταίρων, η οποία διέπεται από την **Αρχή του Επικεφαλής Εταίρου**.

Αντίστοιχα, η απορρόφηση των πόρων αφορά στο σύνολο των δαπανών των έργων που υλοποιούνται, π.χ. δαπάνες που πραγματοποιούνται και στην ελληνική και στην ιταλική, την κυπριακή ή βουλγαρική πλευρά από Έλληνες, Ιταλούς, Κυπρίους ή Βουλγάρους εταίρους.

Οι διμερείς διασυνοριακές συνεργασίες με χώρες εκτός ΕΕ υλοποιούνται στο πλαίσιο των προγραμμάτων:

- **ΕΠ «Ελλάδα-Αλβανία»**, που χρηματοδοτείται από το Μέσο Προενταξιακής Βοήθειας (IPA – Instrument for Pre-accession assistance) με 22.143.015 Ευρώ
- **ΕΠ «Ελλάδα-ΠΓΔΜ»**, που χρηματοδοτείται από το IPA με 24.810.005 Ευρώ

και εστιάζουν στην οικονομική και κοινωνική ολοκλήρωση και στην προώθηση της διμερούς συνεργασίας.

⁴² ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ "ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΔΑΦΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ"

10.2 Πολυμερή Προγράμματα Διασυνοριακής Συνεργασίας

Ο τύπος των προγραμμάτων αυτών διαφοροποιείται εν μέρει από τα διμερή διασυνοριακά, ενώ από την άλλη πλευρά μπορεί να λειτουργεί και συμπληρωματικά, αφού εστιάζει στις ιδιαίτερες ανάγκες της ευρύτερης γεωγραφικής περιοχής εφαρμογής. Επιπλέον, βασίζεται στο σεβασμό που επιδεικνύεται από τα κράτη-μέλη στην αρχή της εταιρικότητας και της πολύ-επίπεδης διαχείρισης, που στοχεύουν στην επίτευξη αφ' ενός της κοινωνικής, οικονομικής και εδαφικής συνοχής, αφετέρου των στόχων της ΕΕ για έξυπνη, βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη. Η Ελλάδα συμμετέχει στα εξής προγράμματα :

- «**MED ENPI CBC Programme**» της Μεσογείου,
- «**Adriatic**» της Αδριατικής και
- «**Black Sea Basin**» της Λεκάνης της Μαύρης Θάλασσας.

Η προώθηση των ελληνικών θέσεων διασφαλίζεται μέσω της συμμετοχής αντιπροσωπείας στις κοινές Επιτροπές Παρακολούθησης και Επιλογής Έργων των προγραμμάτων. Ο κύριος στόχος των προγραμμάτων αυτών είναι η ανάπτυξη κοινών στρατηγικών για την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων, συμβάλλοντας μεταξύ άλλων, στην τοπική ανάπτυξη και στην δημιουργία ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας, σε σύγκριση με άλλες παρεμβάσεις / πρωτοβουλίες που υλοποιούνται στις περιοχές αυτές. Η συνεργασία στην περιοχή της Μεσογείου, επί παραδείγματι, προάγει την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης και διασφαλίζει και την πλήρη ενσωμάτωση των σχετικών πολιτικών, στο πλαίσιο των Διαρθρωτικών Ταμείων όπως προβλέπεται στο άρθρο 3 (3) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στο Πρόγραμμα MED ENPI οι Έλληνες εταίροι ανέρχονται στο 15% του συνόλου των φορέων που συμμετέχουν ως εταίροι σε εγκεκριμένα έργα (θέτοντας την Ελλάδα στην τέταρτη θέση ανάμεσα στις συμμετέχουσες χώρες και στην πρώτη ή δεύτερη θέση αν συσχετισθεί το ποσοστό αυτό με τον πληθυσμό). Κρίσιμο ρόλο στην διάχυση της πληροφόρησης έχουν παίξει τα Εθνικά Σημεία Επαφής (National Info Points) τα οποία παρέχουν υποστήριξη και κατευθύνσεις στους φορείς που επιθυμούν να υποβάλλουν προτάσεις και σ' όσους ήδη συμμετέχουν στα προγράμματα. Μέσω των Εθνικών Σημείων Επαφής διασφαλίζεται επιπλέον, η κατανομή της εθνικής συγχρηματοδότησης και η παρακολούθηση της υλοποίησης του τμήματος του έργου που αφορά τους ελληνικούς φορείς.

10.3 Διακρατική Συνεργασία

Αναφέρεται στη συνεργασία μεταξύ των χωρών της νοτιο-ανατολικής Ευρώπης (SEE Programme), και την αντίστοιχη των χωρών (κρατών-μελών) της Μεσογείου ETC MED Programme), η οποία επιδιώκεται μέσω της υλοποίησης έργων στρατηγικής σημασίας που στοχεύουν στη δημιουργία κοινών αναπτυξιακών προοπτικών. Μεταξύ των θεματικών προτεραιοτήτων είναι: η περιβαλλοντική προστασία στην οποία συμπεριλαμβάνεται η ανάπτυξη των παράκτιων περιοχών και των νησιών της Μεσογείου, η βελτίωση της πρόσβασης μέσω ανάπτυξης τεχνολογιών επικοινωνίας και πληροφόρησης, η διαχείριση υδατικών πόρων, η πρόληψη περιβαλλοντικών κινδύνων, η ανταλλαγή εμπειρίας στους τομείς του πολιτισμού, της μετανάστευσης, της κοινωνικής ενσωμάτωσης, κ.λπ. Η Ελλάδα συμμετέχει σε δύο διακρατικά προγράμματα. Συγκεκριμένα:

- **Μεσογειακός Χώρος**, στο οποίο συμμετέχουν η Ελλάδα, η Ισπανία, η Ιταλία, η Γαλλία, η Πορτογαλία, το Ηνωμένο Βασίλειο-Γιβραλτάρ, η Μάλτα, η Κύπρος, η Σλοβενία, η Κροατία και η Βοσνία και Ερζεγοβίνη. Ο Προϋπολογισμός του ανέρχεται σε 193.191.331 Ευρώ.
- **Νοτιοανατολική Ευρώπη**, στο οποίο συμμετέχουν οκτώ (8) κράτη-μέλη της ΕΕ (Ιταλία, Αυστρία, Ουγγαρία, Σλοβακία, Σλοβενία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Ελλάδα), καθώς και η Μολδαβία, η Κροατία, η Σερβία, το Μαυροβούνιο, η Βοσνία και Ερζεγοβίνη, η Αλβανία, η ΠΓΔΜ και η Ουκρανία. Ο προϋπολογισμός του ανέρχεται σε 206.691.645 Ευρώ.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι μέσω του προγράμματος της νοτιο-ανατολικής Ευρώπης «South East Europe» περίπου 20 εκ. € έχουν κατανεμηθεί σε ελληνικούς φορείς στο πλαίσιο των δύο πρώτων προσκλήσεων για υποβολή προτάσεων. Αντίστοιχα, στο πρόγραμμα του Μεσογειακού Χώρου «ETC MED Programme» οι Έλληνες επικεφαλής εταίροι ανέρχονται περίπου το 18% των έως τώρα εγκεκριμένων έργων. Πρέπει παρ'όλα αυτά τα σημειωθεί, ότι η υλοποίηση των προγραμμάτων δεν είναι πάντα απρόσκοπτη αλλά επηρεάζεται από εξωτερικούς μη ελεγχόμενους παράγοντες, όπως οι πολιτικές αναταραχές των τελευταίων δύο χρόνων στις χώρες – εταίρους (π.χ. Αίγυπτος) του προγράμματος «MED ENPI CBC Programme».

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ': ΠΡΟΟΔΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΟΥ ΣΥΜΦΩΝΗΘΗΚΑΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11. ΣΥΝΟΨΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2007-2013

11.1 Αναθεώρηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων κατά το 2011 και 2012

Η αναγκαιότητα της αναθεώρησης του 2011 προέκυψε από τη διαφοροποίηση της χρονικής στιγμής σχεδιασμού σε σχέση με το οικονομικό περιβάλλον στο οποίο η χώρα είναι υποχρεωμένη να λειτουργήσει και τις ανάγκες που προκύπτουν από το Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής. Οι μεταβολές στην κοινωνικοοικονομική κατάσταση της χώρας οδήγησαν σε μία ανακατεύθυνση της στρατηγικής με γνώμονα την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης. Οι ανωτέρω μεταβολές έχουν επιπτώσεις στην επίτευξη των στόχων των Προγραμμάτων και σε μικρότερο βαθμό και στη στρατηγική τους, μέσω της εκ νέου ιεράρχησης των στόχων.

Υποχρεώσεις του ΕΣΠΑ στο πλαίσιο του Μνημονίου – αναγκαιότητα αναθεώρησης

Η απαίτηση που προέκυψε από το Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής για την απορρόφηση του ΕΣΠΑ σύμφωνα και με το Ν. 3845/2010, ανήλθε στα 3,35 δις ευρώ Κοινοτικής Συνδρομής (36% περίπου) για το 2011, εκ των οποίων 2,6 δις αφορούσαν την Κοινοτική Συνδρομή του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής και 750 εκ ευρώ αφορούσαν την Κοινοτική Συνδρομή του ΕΚΤ. Η αντίστοιχη απαίτηση διαμορφώθηκε σε 3,7 δις ευρώ για το 2012 (ΕΤΠΑ και ΤΣ 2,85 δις ευρώ και ΕΚΤ 880 εκατ. ευρώ) και σε 3,89 δις ευρώ για το 2013 (ΕΤΠΑ και ΤΣ 3 δις ευρώ και ΕΚΤ 890 εκατ. ευρώ).

Η μέχρι σήμερα υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, όπως έχει ήδη αναφερθεί παρουσιάζει μια ανισομερή κατανομή των υπαρχουσών νομικών δεσμεύσεων και δαπανών με κάποιες δράσεις και άξονες προτεραιότητας να εμφανίζουν μεγαλύτερη συμμετοχή στην υλοποίηση. Παράλληλα, παρατηρούνται σημαντικές καθυστερήσεις στην υλοποίηση ορισμένων επιχειρησιακών προγραμμάτων και στην απορρόφηση των πόρων. Τα αναλυτικά στοιχεία του πίνακα 5.1 σελ αποδεικνύουν την ανάγκη λήψης μέτρων.

Στάδια Αναθεώρησης

- Η αναθεώρηση πραγματοποιήθηκε σε δύο στάδια. Το πρώτο στάδιο τον Ιουλίου 2011 και το δεύτερο τον Σεπτέμβριο του 2012 (Πλήρης αναφορά στο κεφάλαιο 1.3.)

11.2 Ρυθμίσεις για την απλοποίηση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου και την επιτάχυνση της εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων⁴³

Για την επιτάχυνση της υλοποίησης του ΕΣΠΑ ήδη από τις αρχές του 2010 επιχειρήθηκε η απλοποίηση του συστήματος διαχείρισης των συγχρηματοδοτούμενων έργων του ΕΣΠΑ.

Οι βασικές παρεμβάσεις απλοποίησης στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου είναι οι ακόλουθες:

1. Καταργήθηκαν οι διαδικασίες συντονισμού πριν την έκδοση των προσκλήσεων ή/και πριν την έναρξη των πράξεων.
2. Καταργήθηκε η υποχρεωτική επιβεβαίωση της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ελληνικού προτύπου (ΕΠ) ΕΛΟΤ 1429

Ισχύει πλέον εναλλακτικά η επιβεβαίωση είτε μέσω της διαχειριστικής αρχής είτε μέσω διαπιστευμένων οργανισμών με βάση το πρότυπο ΕΛΟΤ EN 1832.

3. Προβλέφθηκε αποκλειστική προθεσμία για τις διαδικασίες προληπτικών ελέγχων δημοσίων συμβάσεων και καταργήθηκε ο προληπτικός έλεγχος της διαδικασίας ανάθεσης για τις συμβάσεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Κοινοτικών Οδηγιών περί δημοσίων συμβάσεων

⁴³ ΠΗΓΗ: ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΘΕΣΜΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

4. **Θεσμοθετήθηκαν προθεσμίες ολοκλήρωσης των ενεργειών διαχείρισης και υλοποίησης και τέθηκε σε εφαρμογή σύστημα** παρακολούθησης των προθεσμιών αυτών (ΥΑ 28020/ΕΥΘΥ 1212, ΦΕΚ 1088,τ.Β, 19.07.10).
5. Τέθηκε σε πλήρη λειτουργία η διαδικασία πληρωμών των συγχρηματοδοτούμενων έργων μέσω **Κεντρικού Λογαριασμού** που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδας, εξασφαλίζοντας καλύτερο έλεγχο αλλά και ορθολογικότερη διαχείριση των διαθέσιμων δημόσιων πόρων για την υλοποίηση του ΕΣΠΑ (ΚΥΑ 2/51571/0020/30.07.2010 και εγκύκλιος εφαρμογής 2164/ ΕΥΘΥ 181/20.01.2011). Παράλληλα έγινε διασύνδεση της Τράπεζας της Ελλάδας με το ΟΠΣ, η οποία παρέχει στοιχεία αναλυτικών κινήσεων των λογαριασμών που τηρούνται για τα έργα από την Τράπεζα της Ελλάδος.
6. Σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε σε συνεργασία με το αρμόδιο Υπουργείο Εσωτερικών **σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση ζητημάτων που ανέκυψαν στο ΕΣΠΑ λόγω της εφαρμογής του ν. 3852/2010 (Σχέδιο Καλλικράτης)**. Εκδόθηκαν οι εγκύκλιοι 4745/ΕΥΘΥ 289/30.02.2011 και 28928/ΕΥΘΥ 1460/01.07.2011.
7. Τέθηκε σε εφαρμογή **Σχέδιο Δράσης της Εθνικής Αρχής Συντονισμού ΕΣΠΑ**, με έμφαση στην επανεξέταση των ανενεργών έργων και στη χρηματοδότηση νέων ώριμων έργων με έντονο αναπτυξιακό χαρακτήρα, στην κατάργηση των πολλαπλών επιπέδων διαχείρισης, στην παροχή ευελιξίας διαχείρισης των πόρων από τις αποκεντρωμένες αρχές, στην οργανωμένη και συστηματική υποστήριξη αδύναμων Φορέων διαχείρισης και Φορέων διαχείρισης στις νησιωτικές και απομακρυσμένες περιοχές της χώρας καθώς επίσης και αδύναμων Δικαιούχων Έργων. Εκδόθηκαν οι εγκύκλιοι 32312/ΕΥΘΥ 1652/21.07.2011 και 53322/ΕΥΘΥ 2347/8.12.2011, με οδηγίες για την επιτάχυνση των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων.
8. Τέθηκε σε εφαρμογή από 03.10.2011 η **υποχρεωτική υποβολή των εντύπων ΟΠΣ του ΕΣΠΑ από τους δικαιούχους** μέσω του συστήματος ηλεκτρονικής υποβολής και η υποχρεωτική έκδοση των εντύπων από τους φορείς διαχείρισης μέσω του ΟΠΣ με την έκδοση ειδικότερων οδηγιών και προσαρμογών των αντίστοιχων τυποποιημένων εντύπων του ΣΔΕ (Εγκύκλιος 38590/ΟΠΣ 1140/07.09.2011).
9. Εγκρίθηκαν από τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, **προτάσεις απλοποιημένης διαχείρισης δαπανών** που υποβλήθηκαν από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας και αφορούν σε έργα επιχορηγήσεων τα οποία χρηματοδοτούνται μέσω Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΚΤ (έμμεσες δαπάνες) και αναμένεται η άμεση επέκταση της εφαρμογής της και σε άλλες δράσεις και δικαιούχους ΕΠ (εκδόθηκε ΥΑ με αρ. πρωτ. 3653/ΕΥΘΥ114/26.01.2012)

Προκειμένου να απλοποιηθεί το **θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων** και να επιταχυνθεί η πρόοδος εφαρμογής των επιχειρησιακών Προγραμμάτων εφαρμόστηκαν τα ακόλουθα :

1. Έχουν ήδη ολοκληρωθεί ή βρίσκονται σε στάδιο ολοκλήρωσης περαιτέρω **θεσμικές παρεμβάσεις για την άρση καθυστερήσεων στην εκτέλεση των έργων**. Ειδικότερα:
 - έχουν θεσμοθετηθεί **μέτρα για την επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησεων** από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο. Έχουν εκδοθεί από το ΚΑΣ όλες οι εφαρμοστικές αποφάσεις του σχετικού νόμου, που αφορούν στη μείωση του χρόνου γνωμοδοτήσεων για τις αρχαιολογικές εργασίες. (ν.3905/2010 ΦΕΚ 219/τ.Α/23.12.2010 και σχετικές υπουργικές αποφάσεις και εγκύκλιοι).
 - Ψηφίστηκε **νέος νόμος για τις περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις** με τον οποίο επιχειρείται η απλοποίηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών και ο εξορθολογισμός του ισχύοντος πλαισίου περιβαλλοντικής αδειοδότησης και του συστήματος περιβαλλοντικών ελέγχων, ενώ αναμένεται μετά και την ολοκλήρωση της διαδικασίας διαβούλευσης και η ψήφιση νόμου για την επιτάχυνση των διαδικασιών απαλλοτριώσεων. (Νόμος για τις περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις ν.4014/2011 ΦΕΚ 209/Α/21.09.11)
 - Έχει εκδοθεί νόμος όπου συμπεριλαμβάνονται οι ρυθμίσεις σχετικά **με την μείωση του χρόνου των απαλλοτριώσεων** (Άρθρα 123 – 132 ν. 4070/2012 ΦΕΚ 82/Α/10.04.12) και έχει σχεδιαστεί στο ΟΠΣ σύστημα παρακολούθησης των απαλλοτριώσεων.
2. Εκδόθηκε νομοθετική ρύθμιση, σύμφωνα με την οποία **δεν υφίσταται υποχρέωση ένταξης στο Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών** έως την 31η Δεκεμβρίου 2012 των προμηθειών που εντάσσονται σε συγχρηματοδοτούμενα επιχειρησιακά προγράμματα και χρηματοδοτούνται από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους, εξασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό σημαντική

επιτάχυνση στη συμβασιοποίηση των αντίστοιχων έργων (άρθρο 7 ν. 4052/2012 και ΥΑ Π1/4089/ΦΕΚ 2498B/04.11.2011).

3. Προκαταβολές σε συγχρηματοδοτούμενα έργα: Προωθήθηκε και ψηφίσθηκε διάταξη με την οποία (άρθρο 242 του ν. 4072/2012 και υποπαράγραφος Ζ.4. του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012):

- Στις περιπτώσεις συγχρηματοδοτούμενων δημόσιων έργων στις διακηρύξεις υποχρεωτικά περιλαμβάνεται η δυνατότητα χορήγησης προκαταβολής
- Για τις εν εξελίξει συγχρηματοδοτούμενες συμβάσεις έργων που έχουν προκηρυχθεί χωρίς πρόβλεψη χορήγησης προκαταβολής στη διακήρυξη, παρέχεται η δυνατότητα λήψης προκαταβολής από τους αναδόχους έως 10 %, ρύθμιση η οποία θα δώσει ανάσα χρηματοδότησης για την άμεση προώθηση της εκτέλεσης των έργων. Η ρύθμιση αφορά και σε έργα των ΟΤΑ α' βαθμού, κατά παρέκκλιση των σχετικών ειδικών διατάξεων.

4. Φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα:

- Προωθήθηκε διάταξη με την οποία εναρμονίζεται το εθνικό θεσμικό πλαίσιο με την κοινοτική νομοθεσία. Με την εν λόγω διάταξη προσδιορίστηκαν οι περιπτώσεις για τις οποίες απαιτείται η προσκόμιση φορολογικής και ασφαλιστικής για την καταβολή των ενισχύσεων (άρθρο 242, Ν. 4072/ΦΕΚ 86/Α/11.4.2012, Εγκύκλιος από ΓΛΚ/Δ16)
- Εκδόθηκε η εγκύκλιος για ασφαλιστική και φορολογική ενημερότητα που απαιτείται για την πληρωμή των αναδόχων και με βεβαίωση μη ληξιπρόθεσμων οφειλών.

5. Χρηματοδότηση μη επιλέξιμου ΦΠΑ :

- Προωθήθηκε και ψηφίσθηκε διάταξη με την οποία λαμβάνεται μέριμνα για την ολοκλήρωση των έργων (έργα ύδρευσης – αποχέτευσης) που υλοποιούν, ως δικαιούχοι, το Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ, οι ΟΤΑ κλπ στις περιπτώσεις μη επιλεξιμότητας για συγχρηματοδότηση του ΦΠΑ. Με τη ρύθμιση παρέχεται η δυνατότητα κάλυψης από το ΠΔΕ του συνόλου της δαπάνης για το έργο συμπεριλαμβανομένου και του ΦΠΑ (άρθρο 242 ν. 4072/2012)
- Εκδόθηκε και δημοσιεύθηκε σε ΦΕΚ η ΚΥΑ 26931/ ΕΥΘΥ 580/ 14.6.2012 (ΦΕΚ 1968 Β/18.6.2012) «Ρυθμίσεις για τη χρηματοδότηση του μη επιλέξιμου ΦΠΑ σε συγχρηματοδοτούμενα έργα ΕΣΠΑ περιόδου 2007 – 2013» .
- Εκδόθηκαν οδηγίες προς τους φορείς διαχείρισης σχετικές με τη χρηματοδότηση του μη επιλέξιμου ΦΠΑ σε συγχρηματοδοτούμενα έργα των ΕΠ του ΕΣΠΑ (38140/ΕΥΘΥ 760/4.9.2012) .

Τέλος με πρόσφατη Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (**ΦΕΚ 237 Α/5.12.2012**), θεσμοθετήθηκαν συγκεκριμένες "Ρυθμίσεις για την επιτάχυνση των διαδικασιών του ΕΣΠΑ" και πιο συγκεκριμένα :

- **η υποχρεωτική χρήση του πληροφοριακού συστήματος σώρευσης κρατικών ενισχύσεων** από όλους τους φορείς (προσθήκη εδαφίου στην παρ. ιδ του άρθρου 2 του ν.3614/07)
- **η απάλειψη της υποχρέωσης υπογραφής του ΣΑΟ από τους δικαιούχους** (αντικατ. δευτέρου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν.3614/07)
- η θεσμοθέτηση δυνατότητας ορισμού από το διατάκτη ως υπολόγων και των ΝΠΙΔ στις περιπτώσεις συγχρηματοδοτούμενων έργων ΕΣΠΑ (π.χ. ΔΕΥΑ)
- **η απάλειψη υποχρέωσης ίδιας συμμετοχής των ΔΕΥΑ** στα συγχρηματοδοτούμενα έργα ΕΣΠΑ (προσθήκη παρ. 14 στο άρθρο 14 του ν.3614/07)
- **Οι απλοποιήσεις στη διαγωνιστική διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων(απάλειψη της υποχρέωσης βεβαίωσης του γνησίου της υπογραφής και δυνατότητα συγχώνευσης σταδίων ελέγχου δικαιολογητικών και αξιολόγησης τεχν. προσφορές)**

Επίσης προβλέπεται ότι οι αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων κατά τη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών, υπηρεσιών στις οποίες έχει εφαρμογή κοινοτικό δίκαιο θα πρέπει να συνοδεύονται από **παράβολο κατάθεσης υπέρ του Δημοσίου ύψους 1% επί του προϋπολογισμού του διαγωνισμού και με ανώτατο όριο τις 50.000 ευρώ**. Το ποσό αυτό θα επιστρέφεται στον αιτούντα εάν ευδοκιμήσουν τα ασφαλιστικά μέτρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12. ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

12.1 Αλλαγή Εθνικών Πολιτικών

Η σημαντικότερη αλλαγή που έχει επέλθει από την προηγούμενη Στρατηγική Έκθεση του ΕΣΠΑ είναι η υπογραφή των Μνημονίων Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής ως αποτέλεσμα της δημοσιονομικής κρίσης της χώρας. Η προσφυγή της χώρας στους παραπάνω μηχανισμούς υπαγορεύτηκε από την ένταση της οικονομικής ύφεσης το 2010 σε συνέχεια της μείωσης του πραγματικού ΑΕΠ της χώρας κατά 3,3% το 2009 και την περαιτέρω αποδυνάμωση της οικονομικής δραστηριότητας. Τα δημόσια οικονομικά βρέθηκαν σε μία μη βιώσιμη τροχιά, με ένα πρωτοφανές για τη χώρα δημόσιο χρέος και με ένα πολύ μεγάλο δημοσιονομικό έλλειμμα. Η υπαγωγή στο Μηχανισμό Στήριξης της Ε.Ε. αποσκοπούσε στο να στηριχθεί η προσπάθεια για δημοσιονομική προσαρμογή και επανάκτηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, με την κατάλληλη εισοδηματική πολιτική και την πολιτική κοινωνικής προστασίας.

Πρώτη απόρροια από την εφαρμογή των Μνημονίων ήταν η δημοσιονομική προσαρμογή με μείωση των δημοσίων δαπανών συμπεριλαμβανομένου και του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Προτεραιότητα της χώρας στο πλαίσιο της αναπτυξιακής διαδικασίας είναι η τόνωση της παραγωγής και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, αφενός να διατηρήσει τις υφιστάμενες και αφετέρου να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας. Την περίοδο 2012 – 2015 απαιτείται να γίνει μια τομή στο σχεδιασμό της χώρας για την καταπολέμηση της ανεργίας και να διασφαλιστούν οι αναγκαίοι πόροι για την υλοποίησή του.

Ως εκ τούτου, η αναπτυξιακή κατεύθυνση επικεντρώνεται στα εξής:

- τη συνέργεια όλων των δράσεων και διαθέσιμων πόρων, προκειμένου να επιτευχθεί η μεγαλύτερη δυνατή αξιοποίηση και προστιθέμενη αξία τους
- την ενίσχυση της υγιούς και εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας στη Χώρα ως τη βασική πηγή δημιουργίας θέσεων εργασίας
- την ενίσχυση της ρευστότητας στον επιχειρηματικό τομέα προκειμένου αφενός να επιβιώσουν και αφετέρου να αναπτυχθούν περαιτέρω και να γίνουν ανταγωνιστικές οι επιχειρήσεις δημιουργώντας ή/και διατηρώντας θέσεις εργασίας
- την αποκατάσταση της τρωθείσας κοινωνικής συνοχής

Οι αναπτυξιακές ανάγκες της χώρας διαμορφώθηκαν ως εξής:

1. Ενίσχυση νέων αναπτυξιακών δράσεων με αιχμή τις δράσεις επιχειρηματικότητας με έμφαση:

- Στη στήριξη των ΜΜΕ μέσω νέων κύκλων προκήρυξης κρατικών ενισχύσεων για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων
- Στη στήριξη της παραγωγικής επιχειρηματικότητας μέσω του Νέου Αναπτυξιακού Νόμου
- Στη ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων με τη δημιουργία του νέου χρηματοδοτικού εργαλείου (guaranty fund) σε συνεργασία με την ΕΤΕπ (βλέπε κεφ.3).
- Στη στήριξη του εξαγωγικού χαρακτήρα των ελληνικών επιχειρήσεων

2. Αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τη διογκούμενη ανεργία, και ιδιαίτερα των νέων, των νέων επιστημόνων και των γυναικών καθώς επίσης και την αντιμετώπιση της ανεργίας με τοπικά χαρακτηριστικά μέσα από την υλοποίηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σε συνδυασμό πάντοτε με τους βασικούς αναπτυξιακούς στόχους, την αύξηση της παραγωγικότητας και προώθηση της καινοτομίας καθώς και τη στήριξη της απασχόλησης μέσα από τόνωση της επιχειρηματικότητας.

3. Αντιμετώπιση καθυστερήσεων σε τομείς αναγκαίων για τη μετάβαση της χώρας σε μια σύγχρονη και αποδοτική οικονομία.

Ταυτόχρονα, οι προωθούμενες μεταρρυθμίσεις στο δημόσιο τομέα αλλά και στον ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον της χώρας, επηρέασαν σημαντικά τις προτεραιότητες αρκετών επιχειρησιακών προγραμμάτων.

12.2 Διοικητική Μεταρρύθμιση – Αναδιοργάνωση Δημοσίων Υπηρεσιών

Αιχμή του δόρατος στο τομέα των μεταρρυθμίσεων αποτελεί η διοικητική μεταρρύθμιση και αναδιοργάνωση του δημόσιου τομέα. Η αναδιάρθρωση των διοικητικών δομών υπουργείων και νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου, με βάση σύγχρονες αρχές οργάνωσης, όπως η αρχή της επικουρικότητας, η αρχή της ελάχιστης διάσπασης των αρμοδιοτήτων και της αποφυγής των επικαλύψεων, προκειμένου να αποκτήσει η χώρα ένα ορθολογικά οργανωμένο, λειτουργικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό διοικητικό σύστημα που να ενισχύει τη λογοδοσία και τον έλεγχο, να απλουστεύει τη διαδικασία λήψης των αποφάσεων και να ευνοεί τη συμμετοχή σ' αυτήν ιδιαίτερα των δημοσίων υπαλλήλων, ώστε να υπηρετείται αποτελεσματικότερα και αποδοτικότερα το δημόσιο συμφέρον, η κοινωνική συνοχή και η οικονομική ανάπτυξη. Η αναβάθμιση του δημόσιου τομέα της χώρας γίνεται με γνώμονα:

- Δυνατότητα παρακολούθησης και αξιολόγησης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Ευελιξία προσαρμογής στις μεταβαλλόμενες ανάγκες και αρμοδιότητες.
- Ορισμός συγκεκριμένων καθηκόντων και παρακολούθηση ανταπόκρισης προς αυτά
- Καλύτερη αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εσωτερική λειτουργία και τις συναλλαγές με τους πολίτες – ηλεκτρονικοποίηση υπηρεσιών.
- Αξιολόγηση των μονάδων και των στελεχών της δημόσιας διοίκησης
- Συγχώνευση / κατάργηση φορέων για τη μείωση τόσο τους κόστους όσο και των επικαλύψεων αρμοδιοτήτων και λειτουργιών

12.3 Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση – Λειτουργία ΑΕΙ

Η ψήφιση του ν. 4009/2011 για την αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Πανεπιστημίων και ΤΕΙ) υιοθέτησε ορισμένες καινοτόμες επιλογές όπως προς τη διοικητική δομή και τη ακαδημαϊκή λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Οι καινοτομίες αυτές συνοδεύονταν από συνολικές αλλαγές του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Στην κατεύθυνση αυτή οι βασικές επιλογές ήταν :

- Η απελευθέρωση των δημιουργικών δυνάμεων του Ελληνικού Δημόσιου Πανεπιστημίου και Τ.Ε.Ι. από αναποτελεσματικές διαδικασίες και κάθε είδους στεγανά ή πελατειακές συμπεριφορές, ώστε με εξασφαλισμένη τη δημόσια χρηματοδότηση, με αξιολόγηση και έλεγχο, να προσφέρει την υψηλού επιπέδου δωρεάν δημόσια παιδεία, που μπορεί και οφείλει, στον Έλληνα φοιτητή και φοιτήτρια και στην Ελληνική κοινωνία.
- Η σύνδεση της έρευνας με την ανάγκη επένδυσής της στα δημόσια και κοινωνικά αγαθά, αλλά και στην παραγωγή.
- Η ουσιαστική διεύρυνση του αυτοδιοικήτου του κάθε Α.Ε.Ι., με εκχώρηση σημαντικών αρμοδιοτήτων της κεντρικής εξουσίας στα όργανα του Ιδρύματος και εξασφάλιση πλαισίου ανάδειξης κάθε υγιούς πρωτοβουλίας.
- Η διασφάλιση των βασικών δημοκρατικών αρχών και λειτουργιών, με θεσμικά αντίβαρα στο κάθε Ίδρυμα, που εξασφαλίζουν την αποτελεσματική διοίκηση, το συντονισμό και αναβάθμιση του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου, τη διαφάνεια, αξιοκρατία και λογοδοσία σε όλα τα επίπεδα, και την εν γένει ομαλή και απρόσκοπτη λειτουργία των Α.Ε.Ι .
- Η σύνδεση με την κοινωνία και την οικονομία και η ενίσχυση της διεθνούς παρουσίας των Ελληνικών Α.Ε.Ι.
- Η έμπρακτη στήριξη, με γενικά και ειδικά μέτρα του φοιτητή και της φοιτήτριας, να αποκτήσουν τα εφόδια γνώσης και τις ικανότητες που είναι απαραίτητες για ένα σχέδιο ζωής επιτυχίας και καταξίωσης.

12.4 Μεταρρύθμιση τομέα υγείας

Βασικές αλλαγές στο τομέα της υγείας αφορούν :

- Αλλαγές στο σύστημα προμηθειών του τομέα της υγείας
- Μείωση των λειτουργικών δαπανών μεταξύ των άλλων και με την συγχώνευση / κατάργηση φορέων υγείας και νοσοκομειακών μονάδων
- Ηλεκτρονική συνταγογράφηση

12.5 Ανταγωνιστικότητα – Επιχειρηματικό Περιβάλλον

Οι διαφοροποιήσεις ως προς το επιχειρηματικό περιβάλλον περιλαμβάνουν :

- i) την κατάργηση ρυθμίσεων που δημιουργούν εμπόδια και
- ii) την ελαχιστοποίηση του διοικητικού βάρους των επιχειρήσεων.

Σε σχέση με το επενδυτικό περιβάλλον προωθούνται μεταξύ των άλλων :

- κεντρικό σύστημα αδειοδότησης και ένα μοναδικό σημείο ελέγχου και την ενεργοποίηση σε όλα τα στάδια το one-stop-shop του Invest in Greece, ώστε να μην χρειάζεται η εμπλοκή άλλου φορέα για την ολοκλήρωση μιας επένδυσης και να παρακάμπτεται η γραφειοκρατία.
- Παρακολούθηση των επενδύσεων και το βαθμό ωρίμανσής τους με ηλεκτρονικό τρόπο.
- Προσαρμογή του Επενδυτικού Νόμου, λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις της ύφεσης στην αγορά.
- Απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης

12.6 Κρατικές Προμήθειες - Σύσταση της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων

Το 2011 δημιουργήθηκε η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, με στόχο την ανάπτυξη και προαγωγή της εθνικής στρατηγικής, πολιτικής και δράσης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, τη διασφάλιση της διαφάνειας, αποτελεσματικότητας, συνοχής και εναρμόνισης των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων προς το εθνικό και ευρωπαϊκό δίκαιο, τη διαρκή βελτίωση του νομικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, καθώς και τον έλεγχο της τήρησής του από τα δημόσια όργανα και τις αναθέτουσες αρχές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13. ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται μια αποτίμηση με βάση συγκεκριμένες ερωτήσεις της ΕΕ για τους τρόπους αντιμετώπισης της κρίσης σε σχέση με το Ευρωπαϊκό Σχέδιο για την ανάκαμψη της οικονομίας (European Recovery Plan). [με βάση το ANNEX II - QUESTIONNAIRE ON THE NATIONAL RESPONSES TO THE EUROPEAN ECONOMIC RECOVERY PLAN AND ECONOMIC AND FINANCIAL CRISIS του COCOF Information Note 11-0040-01]

1.Financing

1α. Έχουν χρησιμοποιηθεί προκαταβολές υπό την Πολιτική Συνοχής (2007-2009) για να χρηματοδοτηθούν βασικές δράσεις; Προς τις δημόσιες αρχές; Προς επιχειρήσεις ή άλλους οικονομικούς λειτουργούς; **(1a. Are advances made under Cohesion Policy (2007-2009) being used to pre-finance operations on the ground? To public authorities? To enterprises or other economic operators?)**

Σύμφωνα με το Νόμο 3614/2007, άρθρο 14, όλα τα συγχρηματοδοτούμενα έργα (υπό την ευθύνη των δημοσίων αρχών) θεωρούνται δημόσιες επενδύσεις και προπληρώνονται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Και η εθνική και η κοινοτική συμμετοχή πληρώνεται στους δικαιούχους για να χρηματοδοτήσουν τα έργα τους.

Ως εκ τούτου, με αυτά τα χρηματικά ποσά (εθνική & κοινοτική συμμετοχή) οι δικαιούχοι είναι σε θέση να πληρώσουν τους αναδόχους/προμηθευτές των προγραμμάτων τους. Οι δικαιούχοι ενημερώνουν τη Διαχειριστική Αρχή (Δ.Α.) για τις πληρωμές που γίνονται με την υποβολή μιας έκθεσης πληρωμής σε μηνιαία βάση. Αυτές οι πληρωμές ελέγχονται και επικυρώνονται από τη Δ.Α. που είναι αρμόδια για την επικύρωση και την καταχώρηση των στοιχείων στο ΟΠΣ (Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα) και αποτελούν τη βάση των αιτημάτων πληρωμής που η Αρχή Πιστοποίησης υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μετά από τους ενδεδειγμένους ελέγχους σύμφωνα με το Σύστημα Διαχείρισης & Ελέγχου (ΣΔΕ). Όταν η ΕΕ πληρώνει τα αιτήματα, αυτή η εισροή καταχωρείται στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ως έσοδο. Όσον αφορά τις μη δημόσιες αρχές οι προκαταβολές πληρώνονται με την υποβολή εγγυητικής επιστολής ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου στο πλαίσιο των σχημάτων κρατικής ενίσχυσης των ΜΜΕ.

Ιδιαίτερα για τα Προγράμματα του Στόχου 3, η χρηματοδότηση των Ελλήνων εταιρών πραγματοποιείται από το ΠΔΕ του ΥΠΑΑΥΜΔ. Η διαδικασία είναι η ακόλουθη: ο Έλληνας εταίρος υποβάλλει το αίτημά του για ένταξη της πράξης του στο ΠΔΕ στην αρμόδια Περιφέρεια και στη Διαχειριστική Αρχή για την παροχή σύμφωνης γνώμης. Ο προϋπολογισμός των Ελλήνων εταιρών κάθε έργου δεσμεύεται μέσω υπουργικής απόφασης και είναι διαθέσιμος για τη χρηματοδότηση εφόσον γίνονται οι κατάλληλες κατανομές σύμφωνα με την εγκύκλιο του ΠΔΕ και την ΥΠΑΣΥΔ 14023/ΕΥΘΥ 521/31.3.2010 όπως αυτή τροποποιήθηκε και ισχύει. Αυτή η διαδικασία ισχύει για όλους τους επιλέξιμους φορείς στα προγράμματα διμερούς συνεργασίας.

Σε ότι αφορά τη διαδικασία χρηματοδότησης από το ΕΤΠΑ των Ελλήνων εταιρών που συμμετέχουν στα πολυμερή προγράμματα, εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα σε κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ξεχωριστά μέσω της επικεφαλής του εταιρικού σχήματος. Η εθνική συμμετοχή εγγράφεται στο ΠΔΕ σε Συλλογική Απόφαση του φορέα, ο οποίος και τους εποπτεύει. Στην περίπτωση δικαιούχων μη εποπτευόμενων, η εθνική συμμετοχή τους, που αντιστοιχεί στις πράξεις τους, εγγράφεται στο ΠΔΕ σε Συλλογική Απόφαση της Περιφέρειας στην οποία εδρεύει ο δικαιούχος.

1β. Οι δαπάνες που έχουν προκύψει σε μεγάλα projects έχουν δηλωθεί ενώ η υποβολή τους στην Ευρ. Επιτροπή εκκρεμεί; **(1b. Is expenditure incurred on major projects being declared while submissions to the Commission are pending?)**

Τα αιτήματα πληρωμών στην ΕΕ περιλαμβάνουν τις δαπάνες μεγάλων έργων ενώ η απόφαση μεγάλου έργου εκκρεμεί. Από τις συνολικές πιστοποιημένες δαπάνες, ένα ποσοστό 11.70% αφορά μεγάλα έργα χωρίς εγκεκριμένη απόφαση.

Κάθε ενδιάμεση πληρωμή που υποβάλλεται στην ΕΕ από την Αρχή Πιστοποίησης συνοδεύεται από μια επιστολή ενημερώνοντας την ΕΕ για τις πληρωμές των μεγάλων έργων για τα οποία η απόφαση του άρθρου 41 του κανονισμού (εc) 1083/2006 εκκρεμεί.

1γ. Δηλώθηκαν στην Ευρ. Επιτροπή για αποζημίωση οι προκαταβολές υπό τα σχέδια κρατικής βοήθειας στις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις που έχουν πληρωθεί; (1c. Are advances under state aid schemes to SMEs paid and declared to the Commission for reimbursement?)

Τα αιτήματα πληρωμών στην ΕΕ περιλαμβάνουν προκαταβολές δαπανών για τα σχήματα κρατικών ενισχύσεων στις ΜΜΕ δεδομένου ότι προβλέπονται στο άρθρο 78 του κανονισμού 1083/2006. Το ποσοστό αυτής της κατηγορίας δαπανών είναι 8, 8% των συνολικών πιστοποιημένων δαπανών.

1δ. Έχει εφαρμοστεί frontloading των σχεδιασμένων επενδύσεων για την περίοδο 2007-2013; 1d. Is frontloading of planned investment over the Period 2007-2013 being implemented?)

Εφαρμόζεται στα πλαίσια της δήλωσης πληρωμών μεγάλων έργων πριν από την εφαρμογή του χρηματοδοτικού ελλείμματος, υπό τον όρο ότι οι συνολικές δηλωμένες δαπάνες για αυτά τα έργα δεν υπερβαίνουν τον επιλέξιμο συγχρηματοδοτούμενο προϋπολογισμό όπως προβλέπεται στο άρθρο 55 του κανονισμού 1083/2006 και δεν θα υπερβεί επίσης τον επιλέξιμο συγχρηματοδοτούμενο προϋπολογισμό που καθορίζεται στις σχετικές αποφάσεις μεγάλων έργων που θα υιοθετηθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η εισροή για το 2011 είναι 100 εκ. €

1ε. Χρησιμοποιήθηκε η ευελιξία στα υπάρχοντα Προγράμματα για να μεταβληθεί το ποσοστό Κοινοτικής συμμετοχής στα projects(μέχρι το 100% των επιλεγμένων δαπανών); (1e. Is the use of flexibility in the existing programmes to modulate the rate of the EU contribution to projects (up to 100% of the eligible costs) being used?)

Το 2011, η αναθεώρηση των ΕΠ έγινε με την αύξηση των ποσοστών συγχρηματοδότησης μέχρι 85% (αποκλείοντας τα ΕΠ του Στόχου 2) προκειμένου να αυξηθεί η απορρόφηση της κοινοτικής συνδρομής. Μέχρι το έτος 2011 η συνολική ωφέλεια υπολογίζεται σε 408 εκατομμύρια ευρώ.

2. Απλοποίηση των κατηγοριών επιλέξιμων δαπανών

Οι αρχές σας χρησιμοποιούν ή σχεδιάζουν να χρησιμοποιήσουν;

2α. Έμμεσα κόστη δηλωμένα σε μορφή flat-rate;

2β. Flat-rate κόστη υπολογισμένα με τη χρήση τυποποιημένων κλιμάκων μοναδιαίου κόστους;

2γ. Κεφαλικών ποσών για την κάλυψη του συνόλου ή μέρους του κόστους μιας δράσης;

Εάν έχει γίνει χρήση αυτών των κατηγοριών των δαπανών, παρακαλείστε να παρέχετε:

- Πληροφορίες επάνω στα είδη των δράσεων στις οποίες η χρήση αυτών των κατηγοριών των δαπανών έχει γίνει
- Πληροφορίες για το (εκτιμώμενο) ποσό που πληρώθηκε από τους δικαιούχους και συμπεριλήφθηκε σε αιτήματα πληρωμής που απεστάλησαν στη διαχειριστική αρχή

(2. Simplification of categories of eligible expenditure:

Are your authorities using or planning to use:

2a. Indirect costs declared on a flat-rate basis?

2b. Flat-rate costs calculated by application of standard scales of unit cost?

2c. Lump sums to cover all or part of the costs of an operation?

If use has been made of these categories of expenditure, please provide:

- Information on types of operations where the use of these categories of expenditure is made.
- Information on the (estimated) amount paid out by the beneficiaries and included in payment claims sent to the managing authority;

Μέχρι στιγμής γίνεται χρήση μόνο της δυνατότητας (α) απλοποιημένων δαπανών που δόθηκαν ως δυνατότητες με τις τροποποιήσεις των κανονισμών του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ το 2009.

Σήμερα, η κατ' αποκοπή δήλωση έμμεσων δαπανών εφαρμόζεται σε όλες τις κατηγορίες πράξεων που χρηματοδοτούνται από το ΕΠΕΔΒΜ και δικαιούχους τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, σε πράξεις επιχορηγήσεων που υλοποιούνται από Αναπτυξιακές Συμπράξεις και στοχεύουν στην ανάπτυξη δράσεων για την τόνωση της Απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο.

Επιπλέον άμεσα αναμένεται η επίσημη έγκριση και εφαρμογή 2 ακόμα προτάσεων για την εφαρμογή κατ' αποκοπή δήλωσης έμμεσων δαπανών για τις παρακάτω κατηγορίες πράξεων

1. Δομές στον τομέα της ΥΓΕΙΑΣ – ΠΡΟΝΟΙΑΣ
2. Κατάρτιση Δημοσίων Υπαλλήλων
3. Προεισαγωγική εκπαίδευση Δημοσίων Υπαλλήλων

Για τα ΕΠ του Στόχου Εδαφικής Συνεργασίας, οι έμμεσες δαπάνες (γενικά έξοδα) μπορούν να αποδοθούν στη δράση, σε flat-rate βάση, χρησιμοποιώντας μια δίκαιη και κατάλληλη δικαιολογημένη μέθοδο κατανομής. Ορισμένες μέθοδοι ενδεικτικής κατανομής χρησιμοποιούνται σε

σχέση με τις έμμεσες δαπάνες των συγχρηματοδοτημένων δράσεων. Η επιλογή κάποιας μεθόδου ορίζεται συνήθως στις διατάξεις εφαρμογής κάθε προγράμματος/της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων. Το κριτήριο επιλογής για μια μέθοδο είναι η διερεύνηση παραγόντων όπως ο τύπος δραστηριοτήτων που ο δικαιούχος συμμετέχει, το σύστημα λογιστικής που χρησιμοποιείται (όπως εάν ο δικαιούχος τηρεί cost-centred accounts) και οι κανονικές πρακτικές λογιστικής που ακολουθούνται για την κατανομή των δαπανών. Σε μερικές προσκλήσεις, τα γενικά έξοδα δηλώνονται σε flat-rate βάση (δηλ. 7% του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος).

Κατά τη διάρκεια του έτους 2011 οι ελληνικές αρχές σε συνεργασία με τις υπηρεσίες της ΕΕ εγκατέστησαν ένα πλαίσιο για την εφαρμογή του Άρθρου 11, παρ. 3B (i) του Κανονισμού 1081/2006 για τη χρήση έμμεσων δαπανών που δηλώνονται σε flat-rate βάση. Η συμφωνημένη μεθοδολογία αφορά τα ΕΠΔΒΜ και ΕΠΑΜ. Μέχρι τώρα, ωστόσο, δεν έχει γίνει χρήση αυτής της κατηγορίας δαπανών.

3. Μεγέθυνση ή προσαρμογή των προτεραιοτήτων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

3α. Ποια μέτρα επιταχύνθηκαν ή προσαρμόστηκαν στις τέσσερις περιοχές προτεραιότητας που τονίστηκαν από την Κοινωνική Ανακοίνωση (άνθρωποι, επιχειρήσεις, υποδομές και ενέργεια, έρευνα και καινοτομία); Υπάρχουν άλλες αναγκαίες προσαρμογές στα αρχικά σχεδιασμένα μέτρα προκειμένου να ικανοποιηθούν νέες ή διαφορετικές ανάγκες; Ποια είναι η πιθανή επίπτωση αυτών των ενεργειών; Έχουν εντοπιστεί νέες ανάγκες;

3. Enlarging or adjusting the priorities of Ops

3a. What measures under the four priority areas outlined in the Communication (people, business, infrastructure and energy; research and innovation) are being accelerated or adjusted? Are other adjustments necessary to the initially planned measures in order to meet new or different needs? What is the likely impact of these actions? Higher numbers of beneficiaries that anticipated? New needs identified?)

Από τις 4 βασικές προτεραιότητες της ανωτέρω Ανακοίνωσης, οι πρώτες δύο (people, business) προσαρμόζονται και ενισχύονται χρηματοδοτικά στο πλαίσιο της πρότασης αναθεώρησης των ΕΠ του ΕΣΠΑ που υπεβλήθη στην Ε.Ε. το φθινόπωρο του 2012. Ειδικότερα, βασικές κατευθύνσεις της αναθεώρησης αποτελούν μεταξύ άλλων η ενίσχυση νέων αναπτυξιακών δράσεων με αιχμή τις δράσεις επιχειρηματικότητας με έμφαση στη στοχευμένη στήριξη των ΜΜΕ και η αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τη διογκούμενη ανεργία, και ιδιαίτερα των νέων. Αναλυτικότερη αναφορά στην αναθεώρηση του ΕΣΠΑ για το 2012 περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο 1.3 και 11 της παρούσας έκθεσης.

3β. Τροποποιήθηκαν τα Ε.Π. προκειμένου να διευρυνθεί το πεδίο των δράσεών τους στην ενεργειακή αποτελεσματικότητα και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για οικιακή χρήση; Αν ναι, τι ποσό κατανεμήθηκε ή θα κατανεμηθεί σε αυτά τα μέτρα; Ποιους τύπους δράσεων αφορούν; (3b. Are OPs being amended to open the scope of actions to energy efficiency and renewable energies in housing? If yes, what amount has been (will be) allocated to these measures? What kinds of operations are concerned?)

Μετά την τροποποίηση του Κανονισμού αριθ. 1080/2006 με τον Κανονισμό, αριθ. 397/2009 (ΕΕ L126/21.05.2009) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, βάσει του οποίου παρέχεται η δυνατότητα χρηματοδότησης, μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, δράσεων βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στα κτήρια του οικιακού τομέα, υλοποιήθηκαν οι ακόλουθες δράσεις:

- «Αντικατάσταση και Ανακύκλωση των παλαιών και ενεργοβόρων οικιακών συσκευών κλιματισμού». Περίπου 138.000 παλαιές μονάδες αντικαταστάθηκαν με νέες μονάδες χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης (τεχνολογίας inverter).
Ο Προϋπολογισμός της δράσης είναι 47 εκ €. Η δράση έχει ολοκληρωθεί.
- «Εξοικονόμηση κατ'Οίκον» στο πλαίσιο του οποίου εγκρίθηκαν 19.212 αιτήσεις υπαγωγής σε όλη την Ελλάδα⁴⁴. Η Δράση «Εξοικονομώ κατ'οίκον», αφορά στη χορήγηση επιδοτήσεων και χαμηλότοκων δανείων για τεχνικές εργασίες σε κατοικίες, με σκοπό την εξοικονόμηση ενέργειας από τα ΠΕΠ, το ΕΠΑΕ και το ΕΠΠΕΡΑΑ. Το Πρόγραμμα συνίσταται στην παροχή κινήτρων για παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στον οικιακό κτηριακό τομέα, με στόχο την μείωση των ενεργειακών αναγκών των κτηρίων, ενώ παράλληλα συνεισφέρει στην επίτευξη των περιβαλλοντικών και ενεργειακών στόχων της Ελλάδας. Η υλοποίηση του Προγράμματος

44 Πηγή : Ε.Υ. ΕΠΠΕΡΑΑ

στηρίζεται επίσης στην εφαρμογή του κανονισμού 539/2010, βάσει του οποίου παρέχεται η δυνατότητα δαπανών από τα διαρθρωτικά ταμεία για τη χρηματοδότηση Ταμείων ή άλλων συστημάτων κινήτρων σχετικών με τις ανωτέρω δράσεις.

Οι επιλέξιμες κατηγορίες παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης είναι:

- Αντικατάσταση κουφωμάτων (πλαίσια / υαλοπίνακες) και τοποθέτηση συστημάτων σκίασης.
- Τοποθέτηση θερμομόνωσης στο κτηριακό κέλυφος συμπεριλαμβανομένου του δώματος / στέγης και της πιλοτής.
- Αναβάθμιση συστήματος θέρμανσης και συστήματος παροχής ζεστού νερού χρήσης.

3γ. Επιταχύνθηκε ή επεκτάθηκε η πρόσβαση σε χρηματοδοτικά εργαλεία τύπου JEREMIE προκειμένου να επωφεληθούν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις(SMEs); Ποιο είναι το αναμενόμενο συνολικό ύψος της χρηματοδότησης; Και της Κοινοτικής συγχρηματοδότησης; (3c. Are JEREMIE-type access to finance instruments to benefit SMEs being accelerated or expanded? What is the expected total financial volume? And the EU co-financing?)

Η Ελλάδα είναι μεταξύ των χωρών που επέλεξαν να εφαρμόσουν την πρωτοβουλία JEREMIE ως χρηματοδοτικό εργαλείο για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ. Στο πλαίσιο αυτό επιλέχθηκε η υλοποίηση της πρωτοβουλίας μέσω σύστασης Ταμείου Χαρτοφυλακίου (JEREMIE Holding Fund) με διαχειριστή αυτού το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤαΕ), σύμφωνα με τις δυνατότητες που προβλέπονται στο άρθρο 44 του Καν 1083/06.

Βασικός ρόλος του διαχειριστή του Holding Fund είναι να συνθέτει τις προδιαγραφές για τα Επιχειρησιακά Σχέδια (προϊόντα) και να επιλέγει τους ενδιαμέσους οργανισμούς (π.χ. χρηματοπιστωτικά ιδρύματα), να παρακολουθεί και να υποβάλλει εκθέσεις/αναφορές σε σχέση με τις επενδύσεις, να προσελκύει κοινοπραξίες επενδυτών, να συνεργάζεται στενά με τις εθνικές/περιφερειακές αρχές κ.λπ. Για το σκοπό αυτό δεσμεύτηκαν αρχικά από το ΕΠΑΕ και τους σχετικούς ΆΠ των 5 μεταβατικών περιφερειών το ποσό των 100 εκ ευρώ. Στη συνέχεια το ποσό αυτό αυξήθηκε κατά 70 εκ. ευρώ του Ε.Π.ΨΣ ενώ το ποσό των 5 ΠΕΠ αυξήθηκε κατά 80 εκ. ευρώ.

Η εικόνα για τα προϊόντα που έχουν σχεδιαστεί δεν είναι ενιαία. Υπάρχει μία αυξημένη δυναμική στη χορήγηση δανείων «κλασικής επιχειρηματικότητας» και κυρίως δανείων για την κάλυψη τρεχουσών αναγκών των επιχειρήσεων (κεφάλαιο κίνησης) και μία σχεδόν μηδενική δυναμική για δάνεια στον τομέα των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, καθώς ο τομέας είναι έντασης γνώσης και υψηλού ρίσκου.

3δ. Υπάρχουν προτεραιότητες στο εσωτερικό των δημοσίων αρχών που να μπορούν να ενισχύσουν την ικανότητα τους να σχεδιάζουν, υλοποιούν, συντονίζουν και ελέγχουν τα Ε.Π. που έχουν τροποποιηθεί ή διευρυνθεί; (3d. Have capacity building priorities to reinforce within public authorities their ability to plan, implement, monitor and control OPs been modified or reinforced?)

Η ΜΟΔ διαθέτει οργανωμένες Ομάδες Υποστήριξης ή μεμονωμένα στελέχη σε φορείς που διαχειρίζονται ή/και υλοποιούν έργα συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αυτή τη στιγμή λειτουργούν οι εξής Ομάδες Υποστήριξης:

Ομάδα Υποστήριξης Δράσεων Ε.Κ.Τ.

Υποστηρίζει Τελικούς Δικαιούχους σε Τομεακά και Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα οι οποίοι υλοποιούν δράσεις συγχρηματοδοτούμενες από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.).

Υπηρεσίες που παρέχει η ομάδα:

- Υποστήριξη στην συμπλήρωση και υποβολή των αναγκαίων Τεχνικών Δελτίων
- Δημιουργία συστήματος παρακολούθησης της υλοποίησης έργων
- Δημιουργία συστήματος εσωτερικού ελέγχου
- Αξιοποίηση ευκαιριών και δυνατοτήτων ένταξης νέων έργων
- Υποστήριξη κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου
- Εκπαίδευση στελεχών

Ομάδα Υποστήριξης σε Νησιωτικές και Απομακρυσμένες Περιοχές

Υποστηρίζει κατά προτεραιότητα τεχνικά και συμβουλευτικά φορείς Τελικούς Δικαιούχους, κυρίως Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ Βαθμού, σε νησιωτικές και απομακρυσμένες περιοχές, οι οποίοι έχουν διαπιστωμένες αδυναμίες σε τεχνική υποδομή και στελέχωση, προκειμένου να ωριμάσουν και να υλοποιήσουν δημόσια έργα υποδομής, συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ή / και των Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Υπηρεσίες που παρέχει η ομάδα:

Η Ομάδα παρέχει επιχειρησιακή και τεχνική υποστήριξη στην «ωρίμανση» και υλοποίηση / παρακολούθηση των έργων των Τελικών Δικαιούχων, όπως ενδεικτικά :

- Υποστήριξη στο συντονισμό και το σχεδιασμό των έργων και των απαιτούμενων διαδικασιών ωρίμανσης τους
- Υποστήριξη στη σύνταξη των προδιαγραφών προκήρυξης μελετών
- Υποστήριξη στην παρακολούθηση της εκπόνησης μελετών
- Υποστήριξη στην αξιολόγηση μελετών
- Υποστήριξη στην παρακολούθηση και επίσπευση των απαιτούμενων διαδικασιών αδειοδοτήσεων
- Υποστήριξη στη συμπλήρωση και υποβολή των απαιτούμενων Τεχνικών Δελτίων Έργων και Υποέργων
- Υποστήριξη στη σύνταξη μελετών δημοπράτησης
- Υποστήριξη στην παρακολούθηση των διαδικασιών υλοποίησης του έργου
- Υποστήριξη στη συμπλήρωση των απαιτούμενων εντύπων παρακολούθησης (ΜΔΠ, ΤΔΠ)
- Διάχυση και μεταφορά τεχνογνωσίας σε φορείς για όλα τα ανωτέρω

Μονάδα Τεχνικής Υποστήριξης Έργων Στερεών και Υγρών Αποβλήτων

Υποστηρίζει τις υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και τις Περιφέρειες της χώρας σε θέματα διαχείρισης έργων στερεών & υγρών αποβλήτων. Δραστηριότητες που αναπτύσσει η ομάδα:

- Παρακολούθηση του σχεδιασμού διαχείρισης αποβλήτων σε εθνικό επίπεδο
- Αξιολόγηση της παρούσας κατάστασης των έργων
- Εκπόνηση κατευθύνσεων, οδηγιών και εγχειριδίων
- Τεχνική υποστήριξη Φορέων και Δικαιούχων
- Υποστήριξη διοικητικής δομής του Υπουργείου και της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη"

Ομάδα Υποστήριξης Δράσεων Ειδικών Ομάδων Πληθυσμού

Παρέχει συμβουλευτική και τεχνική υποστήριξη σε Τελικούς Δικαιούχους των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (σε έργα Τοπικών Πρωτοβουλιών Απασχόλησης - ΤΠΑ, Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αστικής Ανάπτυξης και Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου - ΟΠΑΑΧ), τα οποία απευθύνονται σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, με:

- Υποστήριξη στην συμπλήρωση και υποβολή των αναγκαίων Τεχνικών Δελτίων Έργου
- Υποστήριξη στη σύνταξη προκηρύξεων
- Υποστήριξη κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου (υποστήριξη διοικητικών διαδικασιών, παρακολούθηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, τήρηση κανόνων δημοσιότητας, εξασφάλιση επιλεξιμότητας δαπανών)
- Μεταφορά τεχνογνωσίας στα στελέχη των υποστηριζόμενων φορέων
- Σύνταξη εγχειριδίων και οδηγιών για την υποστήριξη των έργων

Ομάδα Υποστήριξης Εφαρμογών Πληροφορικής του ΟΠΣ

Υποστηρίζει όλους του εμπλεκόμενους με το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα - ΟΠΣ «ΕΡΓΟΡΑΜΑ» φορείς και εξασφαλίζει την καλή λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος με:

- Ανάλυση Δεδομένων και αποτύπωση απαιτήσεων χρηστών σε λειτουργικές προδιαγραφές
- Ανάπτυξη νέων εφαρμογών
- Συντήρηση υφιστάμενου λογισμικού
- Διαχείριση βάσης δεδομένων
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες σε θέματα Υλικού / Λογισμικού
- Διαχείριση e-mail
- Διαχείριση ιστοσελίδων
- Υποστήριξη καταχώρισης δεδομένων (data entry) και helpdesk

Μονάδα Τεχνικής Υποστήριξης για το Φυσικό Περιβάλλον και τη Βιοποικιλότητα

Υποστήριξη της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ως φορέα προγραμματισμού και των Φορέων Διαχείρισης ως τελικών δικαιούχων δράσεων του ΕΤΠΑ για την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιοποικιλότητα με :

- την παρακολούθηση της εφαρμογής του σχεδιασμού για τη φύση και βιοποικιλότητα σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο,

- την προετοιμασία και τον συντονισμό των δράσεων σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο και τον καθορισμό προτεραιοτήτων,
- τη σύνταξη των προδιαγραφών προκήρυξης δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη" για τον άξονα προτεραιότητας 9 "Προστασία φυσικού περιβάλλοντος και βιοποικιλότητα" και την «ωρίμανση» των προβλεπόμενων δράσεων,
- την παρακολούθηση και υποστήριξη της υλοποίησής τους,
- την εκπαίδευση και ειδική ενημέρωση των εμπλεκόμενων στελεχών στις διαδικασίες εφαρμογής κατά την 4η Προγραμματική Περίοδο,
- την αξιολόγηση της υλοποίησης των δράσεων σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο,
- την εκπόνηση οδηγιών και εγχειριδίων,
- την υποστήριξη της διοικητικής δομής του Υπουργείου σε θέματα ειδικής τεχνογνωσίας
- την υποστήριξη των Φορέων Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών για την ανάληψη έργων τόσο από το ΕΠΠΕΡ όσο και από άλλες χρηματοδοτικές πηγές (π.χ. ΠΕΠ).

4. Απλοποίηση των εθνικών/τοπικών μηχανισμών υλοποίησης

4α. Τι εθνικά μέτρα έχουν ληφθεί για την επιτάχυνση της υλοποίησης των Ε.Π.; Διευκρινιστικές διαδικασίες; Αναθεωρημένοι οδηγοί της εθνικής νομοθεσίας; Απλοποιημένες διαδικασίες;

(4. Simplifying the national / regional implementation mechanisms

4a. What national measures have been taken to accelerate the implementation of OPs? Clarifying procedures? Revised guidance or national legislation? Simplified procedures?)

Βλ. Κεφ. 11 της παρούσας έκθεσης

4β. Είναι αναγκαίο να απλοποιηθούν οι προϋποθέσεις στα εγκεκριμένα προγράμματα μέσω επίσημης τροποποίησης προκειμένου να επιταχυνθούν οι μηχανισμοί απόδοσης; (4b. Is it necessary to simplify provisions in the adopted programmes through formal modification to speed up deliver mechanisms?)

Βλ. Κεφ. 11 της παρούσας έκθεσης

5. Χρήση των δυνατοτήτων υπό το πλαίσιο της Προσωρινής Κρατικής Βοήθειας;

Έχει προγραμματιστεί, ακολουθώντας την έγκριση της Ευρ. Επιτροπής για Κρατική Βοήθεια, να χρησιμοποιηθούν κεφάλαια της Πολιτικής Συνοχής για να χρηματοδοτηθούν:

5α. Δομές που υλοποιούν το «Συμβατό περιορισμένο ποσό βοήθειας» μέχρι €500000;

(5. Use of possibilities under the Temporary state aid framework:

Is it planned, following Commission state aid approval, to use Cohesion Policy funds to finance:

5a. Schemes implementing the "Compatible limited amount of aid" up to € 500 000?)

Δεν εφαρμόζεται.

6. Δημόσιες Προμήθειες

Εντός των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, έχει γίνει χρήση των διαδικασιών επιτάχυνσης των δημόσιων προμηθειών, προκειμένου να μειωθεί το συνολικό όριο της διαδικασίας από τις 87 ημέρες στις 30;

(6. Public Procurement)

Within Operational Programmes, is use being made of accelerated public procurement procedures, reducing the overall time limit of the procedure from 87 days to 30 days?)

Δεν υπάρχει καμία υποχρέωση για τα ΕΠ χρήσης της επιταχυνόμενης διαδικασίας δημοσίων συμβάσεων. Σημειώνεται ότι δεν έχει παρατηρηθεί μέχρι σήμερα ευρεία χρήση της διαδικασίας στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14. ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ Η ΑΠΕΙΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΣΟΒΑΡΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΣΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ

Στην παρούσα κρίσιμη περίοδο που διανύει η χώρα, τα ΕΠ «του ΕΣΠΑ 2007 - 2013 επιφορτίζονται και με έναν επιπλέον ρόλο, αυτό της συμβολής στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης και στην εθνική προσπάθεια αναζωογόνησης της ελληνικής οικονομίας και ανάπτυξης καθώς και της άρσης κατά το δυνατό των δυσμενών επιπτώσεων από τη σοβαρή οικονομική κρίση, η οποία πλήττει μεταξύ άλλων και τη διαθεσιμότητα εθνικών πόρων για τις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις, με άμεσες αρνητικές επιπτώσεις στην απασχόληση και την ευημερία.

Στο πλαίσιο αυτό, η ταχύτερη απορρόφηση των πόρων των ΕΠ αποκτά κρίσιμο ρόλο, τόσο ως προς τη συμβολή του στην αποκατάσταση της αναπτυξιακής δυναμικής της οικονομίας και της ανταγωνιστικότητάς της, όσο και στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Σε ότι αφορά την υποχρέωση ταχείας απορρόφησης των πόρων του ΕΣΠΑ, αναφέρεται ότι τα ΕΠ συνέβαλλαν στην επίτευξη του στόχου του Μνημονίου για το 2011, με την πραγματοποίηση συνολικών δαπανών ύψους 3,3 δις €,κοινοτικής συνδρομής μέσα στο 2011.

Παράλληλα, η αναθεώρηση των ΕΠ του ΕΣΠΑ που πραγματοποιήθηκε κατά το 2011, με στόχο την αύξηση του ποσοστού της Κοινοτικής συνδρομής, προκειμένου να αυξηθεί η απορρόφηση και κατ' επέκταση η εισροή κοινοτικών πόρων και αφετέρου να εξοικονομηθούν εθνικοί πόροι, είχε ως αποτέλεσμα την επιπλέον είσπραξη 408 εκατ. € για το 2011 με βάση το φυσικό αντικείμενο που είχε υλοποιηθεί μέχρι εκείνη τη στιγμή (περιλαμβάνονται στα 3,3 δις €) .

Στη συνέχεια μετά την έγκριση του κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1311/2011 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 όσον αφορά ορισμένες διατάξεις σχετικά με τη χρηματοοικονομική διαχείριση για ορισμένα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν ή απειλούνται με σοβαρές δυσκολίες αναφορικά με τη χρηματοοικονομική τους σταθερότητα , η Ελλάδα κατόπιν σχετικού αιτήματός της έκανε χρήση της διαδικασίας "**top-up**". Κατόπιν αυτού δόθηκε η δυνατότητα, σε κάθε αίτηση πληρωμής που υποβάλλουν οι ελληνικές αρχές, να καταβάλλεται από την ΕΕ πρόσθετη χρηματοδότηση από το ισχύον χρηματοδοτικό σχέδιο των ΕΠ ύψους 10 ποσοστιαίων μονάδων (10%), δηλαδή δυνατότητα κοινοτικής συνδρομής μέχρι 95%. Η κατ' εξαίρεση αυτή πρόσθετη χρηματοδότηση ισχύει για τις πληρωμές που πιστοποιήθηκαν, ή θα πιστοποιηθούν, από το Μάιο του 2010 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2013. Η αναγκαιότητα της χρήσης του μέτρου συνίσταται κυρίως στη **μη επαρκή διαθεσιμότητα πόρων για την εθνική συμμετοχή για τη συνέχιση της υλοποίησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων**. Η Εθνική συμμετοχή σε έργα και δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ αποτελείται από:

A. το κατά περίπτωση ποσοστό εθνικής συμμετοχής για τη συγχρηματοδότηση των ΕΠ

B. τα ποσά που απορρέουν από την προεξόφληση των μελλοντικών εσόδων από τα έργα που παράγουν έσοδα. Αυτά τα έσοδα συλλέγονται κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής του κάθε έργου θα είναι διαθέσιμα στο μέλλον. Ωστόσο, οι δαπάνες για την υλοποίηση των έργων σε αναδόχους, καταβάλλεται από τους δικαιούχους κατά τη διάρκεια της τρέχουσας περιόδου.

Το σύνολο των δαπανών αυτών καταβάλλεται από αμιγώς εθνικούς πόρους. Οι εθνικοί αυτοί πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων σχεδόν όλοι καλύπτονται με δάνεια των οποίων η διαθεσιμότητα είναι περιορισμένη, ως αποτέλεσμα της κρίσης. Σε επίπεδο ταμειακών ροών, αυτό σημαίνει ότι οι πληρωμές σε μετρητά στους αναδόχους αντιμετωπίζουν έντονα προβλήματα.

Αυτή η αδυναμία εξασφάλισης επαρκών κεφαλαίων, κατέστησε αναγκαία την επιτάχυνση και ενίσχυση της συμβολής της Κοινοτικής συνδρομής, προκειμένου να καταστεί δυνατή η απρόσκοπτη χρηματοδότηση των έργων και δραστηριοτήτων που βρίσκονται σε εξέλιξη, καθώς και τα έργα και δραστηριότητες που έχουν προγραμματιστεί να ξεκινήσουν.

Ενημερωτικά το ποσό των πιστώσεων του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων για το 2011 μειώθηκε κατά 1,61 δισ. ευρώ, εκ των οποίων τα 0,7 δισ. ευρώ αφορούσαν τα συγχρηματοδοτούμενα έργα από τα ΔΤ και το ΤΣ.

Η εφαρμογή του μέτρου

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα στα οποία εφαρμόστηκε η πρόσθετη χρηματοδότηση του Κανονισμού (ΕΚ) 1311/2011 (TOP UP) είναι:

1. Ε.Π. Περιβάλλον – Αειφόρος Ανάπτυξη,
2. Ε.Π. Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας,
3. Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα,
4. Ε.Π. Ψηφιακή Σύγκλιση,
5. Ε.Π. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
6. Ε.Π. Εκπαίδευση και δια βίου Μάθηση,
7. Ε.Π. Διοικητική Μεταρρύθμιση,
8. Ε.Π. Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής,
9. Π.Ε.Π. Μακεδονία – Θράκη,
10. Π.Ε.Π. Δυτική Ελλάδα-Πελοπόννησος-Ιόνιοι Νήσοι,
11. Π.Ε.Π. Αττική και Ε.Π. Εθνικό Αποθεματικό Απροβλέπτων.

Η πρόσθετη καταβολή δεν εφαρμόζεται στα Π.Ε.Π. Θεσσαλία-Στερεά Ελλάδα-Ηπειρος και Νήσοι Αιγαίου-Κρήτη. Μέχρι στιγμής έχουν υποβληθεί τέσσερις αιτήσεις TOP UP. Οι δύο πρώτες το 2011 και οι δύο επόμενες το 2012. Ακολουθεί συγκεντρωτικός πίνακας με τα ποσά ανά Ε.Π.

Πίνακας 14.1 Πρόσθετη Κοινοτική εισροή στο πλαίσιο του Καν.(ΕΚ) 1311/2011 (TOP UP) ανά ΕΠ.

ΚΩΔΙΚΟΙ ΕΠ	Πρόγραμμα	Πρόσθετη Κοινοτική εισροή			
		21/12/2011	30/12/2011	15/7/2012	30/10/2012
2007GR161PO005	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	36.124.963,75	10.169.647,80	5.034.588,60	2.645.500,20
2007GR161PO004	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ	97.023.944,79	33.258.653,06	8.038.907,67	11.942.985,78
2007GR161PO001	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	70.163.290,27	10.907.301,57	5.773.837,81	1.097.828,66
2007GR161PO002	ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ	16.242.073,51	3.134.299,00	626.527,78	677.843,24
2007GR05UP0001	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	56.754.783,56	9.240.548,64	13.353.201,36	7.651.210,94
2007GR05UP0002	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	20.965.404,83	2.547.491,10	4.423.535,18	3.038.179,99
2007GR05UP0003	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ	5.480.707,30	506.616,40	1.646.087,62	1.087.947,44
2007GR161PO003	ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	4.948.806,97	453.149,20	814.002,70	343.055,51
2007GR161PO008	ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΘΡΑΚΗ	61.182.739,81	19.224.680,70	14.496.400,97	8.676.549,02
2007GR161PO007	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ ΝΗΣΟΙ ΙΟΝΙΟΥ	16.670.225,16	2.398.218,49	2.606.782,35	1.918.199,85
2007GR161PO006	ΑΤΤΙΚΗ	65.342.352,35	6.079.499,95	2.148.309,87	5.412.572,95
2007GR051RV001	ΕΘΝΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΩΝ			205.018,12	247.682,72
	ΣΥΝΟΛΟ: 652.726.154,51	450.899.292,30	97.920.105,90	59.167.200,02	44.739.556,29

ΠΗΓΗ: ΕΥ Αρχή Πληρωμής.

Συνολικά, το ύψος της πρόσθετης Κοινοτικής εισροής ανέρχεται σε 652.726.154,51€ (περιλαμβάνονται στα 3,3 δις €) .

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ': ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15. ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

15.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται επτά καλές πρακτικές, οι οποίες αναδεικνύονται στο πλαίσιο της υλοποίησης των ΕΠ του ΕΣΠΑ. Η επιλογή των καλών πρακτικών έγινε από ένα ευρύτερο σύνολο πρακτικών, οι οποίες προτάθηκαν από τις Διαχειριστικές Αρχές (ΔΑ) και τις Ενδιάμεσες Διαχειριστικές Αρχές (ΕΔΑ) των ΕΠ του ΕΣΠΑ. Ειδικότερα, ζητήθηκε από τις ΔΑ και ΕΔΑ να προτείνουν μία έως τρεις (3) καλές πρακτικές, οι οποίες αναδεικνύονται στο πλαίσιο της υλοποίησης του σχετικού ΕΠ με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- Καινοτομία, η οποία είναι δυνατό να αφορά (α) στο παραγόμενο προϊόν ή την παρεχόμενη υπηρεσία, (β) στις διαδικασίες / μεθόδους υλοποίησης, (γ) στο θεσμικό πλαίσιο (θεσμική καινοτομία)
- Ολοκληρωμένος χαρακτήρας της παρέμβασης (ενδεχομένως σε συνδυασμό με άλλα έργα και δράσεις – επίτευξη συνεργιών) και συμβολή στην ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων
- Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών
- Σπουδαιότητα των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων (και ιδιαίτερα των επιπτώσεων στην απασχόληση)
- Συμβολή στην επίτευξη εθνικών αναπτυξιακών στόχων
- Πρότυπη εφαρμογή αρχών και κανονισμών
- Εταιρική (αποτελεσματική συνεργασία / δικτύωση όλων των ενδιαφερομένων φορέων για την αντιμετώπιση κοινού προβλήματος)
- Καταλληλότητα προσέγγισης και ευαισθητοποίησης ειδικών ομάδων πληθυσμού
- Ενδυνάμωση / ενεργός συμμετοχή επωφελούμενων ομάδων που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό
- Εφαρμογή λύσεων φιλικών προς το περιβάλλον έναντι άλλων συμβατικών

Από το σύνολο των πρακτικών που προτάθηκαν στο πλαίσιο της ανωτέρω διαδικασίας, επελέγησαν οι καλές πρακτικές, οι οποίες παρουσιάζονται στη συνέχεια με τη συνεκτίμηση των ακόλουθων πρόσθετων κριτηρίων: (α) συνάφεια της πρακτικής με τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» και (β) την αντιπροσωπευτικότητα των πρακτικών όσον αφορά τους τομείς παρέμβασης και τη γεωγραφική εμβέλεια του επιχειρησιακού προγράμματος (τομεακό / περιφερειακό). Οι επιλεγείσες τελικώς καλές πρακτικές είναι οι εξής:

- Δράση "Digi-lodge": Ενίσχυση ξενοδοχειακών και τουριστικών καταλυμάτων για τη δημιουργία διαδικτυακών τόπων προβολής και συστημάτων ηλεκτρονικών κρατήσεων
- Δράση «Εξωστρέφεια – Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων»
- Δράση «Μεταποίηση στις Νέες Συνθήκες»
- Περιφερειακή Δράση Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας «Νέα Γνώση»
- Τοπικές δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες (ΤΟΠ/ΕΚΟ)
- Λειτουργία δικτύου Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης στα Άνω Λιόσια
- Πρόγραμμα «Διαύγεια»

Οι τέσσερις πρώτες δράσεις χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ ενώ οι τρεις τελευταίες από το ΕΚΤ.

15.2 Παρουσίαση καλών πρακτικών

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ 1

Χώρα:	Ελλάδα
Περιφέρεια:	Όλη η χώρα (8 περιφέρειες σύγκλισης & 5 μεταβατικής στήριξης)
Τίτλος καλής πρακτικής:	Digi-lodge": Ενίσχυση ξενοδοχειακών και τουριστικών καταλυμάτων για τη δημιουργία διαδικτυακών τόπων προβολής και συστημάτων ηλεκτρονικών κρατήσεων (πρόκειται για ομάδα έργων)
Διάρκεια:	Από 08/2009 μέχρι τέλος 2013
Στόχος:	• Σύγκλιση • Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση
Χρηματοδότηση:	Συνολικό Κόστος: 48.107.631,38 € Κοινοτική Συνδρομή : 24.534.892,01 € Εθνική Συμμετοχή: 4.329.686,825 € Ιδιωτική Συμμετοχή: 19.243.052,55 €
Στοιχεία Επικοινωνίας:	Όνομα: Ειρήνη Μάσβουλα Φορέας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ψηφιακή Σύγκλιση» Διεύθυνση: Λέκκα 23-25 - Αθήνα Email: emasvoula@madc.gr Internet: www.digitalplan.gov.gr
Περιγραφή καλής πρακτικής:	Το έργο "digi-lodge" αφορά στην ενίσχυση (επικορήγηση) 1860 επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του τουρισμού (καταλύματα) για την ανάπτυξη: (α) πολυγλωσσικών διαδικτυακών τόπων προβολής και επικοινωνίας και (β) συστημάτων ηλεκτρονικών κρατήσεων, με την αξιοποίηση και εφαρμογή σύγχρονων εργαλείων των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ). Μέχρι σήμερα έχουν ολοκληρωθεί οι παρεμβάσεις σε 1500 επιχειρήσεις.
Στρατηγικό πλαίσιο:	Η δράση εντάσσεται στις παρεμβάσεις που υποστηρίζουν την προώθηση της χρήσης ΤΠΕ σε επιχειρήσεις και ιδίως τη συμβολή των ΤΠΕ στη βελτίωση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων με την αξιοποίηση και υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών στην παραγωγική διαδικασία.
Τεκμηρίωση του παραδειγματικού χαρακτήρα της πρακτικής	Η δράση χαρακτηρίστηκε ως καινοτόμος δράση – καλή πρακτική και συμπεριελήφθη στις 24 υποψηφιότητες της τελικής φάσης για απονομή του Βραβείου RegioStars 2012 της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αποτελεί καλή πρακτική καθώς εμπεριέχει στοιχεία καινοτομίας/ πρωτοτυπίας σε σχέση με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών για την αύξηση της αποτελεσματικότητας των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων στις λειτουργίες της προβολής και επικοινωνίας και των κρατήσεων. Επίσης, η δράση "digi-lodge" αποτελεί καλή πρακτική καθώς επιφέρει σημαντικά αναπτυξιακά αποτελέσματα / επιπτώσεις που αφορούν σε: • βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας • επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου • αύξηση της παραγωγικότητας του τομέα • ενίσχυση της κοινωνίας της γνώσης • δημιουργία - διατήρηση ποιοτικών θέσεων εργασίας • μείωση χρόνου παροχής υπηρεσιών
Σχετικός στόχος Στρατηγικής Ευρώπη 2020	Έξυπνη ανάπτυξη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ 2

Χώρα:	Ελλάδα
Περιφέρεια:	Όλες οι περιφέρειες της Ελλάδας
Τίτλος καλής πρακτικής:	Εξωστρέφεια – Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων (πρόκειται για ομάδα έργων)
Διάρκεια:	Από 07-09-2011 έως 07 -03 -2013 ή 07 – 09 – 2013 με εξαμηνιαία παράταση
Στόχος:	• Σύγκλιση • Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση
Χρηματοδότηση:	Συνολικό Κόστος: 44.843.925,14 € Κοινοτική Συνδρομή : 38.117.336,37 € Εθνική Συμμετοχή: 6.726.588,77 € Ιδιωτική Συμμετοχή: 53.283.083,24 €
Στοιχεία Επικοινωνίας:	Όνομα: Πέπη Γιαννουδάκου Φορέας: ΕΥΔ ΕΠΑΕ Διεύθυνση: Μεσογείων 56, 115 27 Αμπελόκηποι Αθήνα Email: giannoudakou@mou.gr Internet: www.antagonistikotita.gr
Περιγραφή καλής πρακτικής:	Το πρόγραμμα «Εξωστρέφεια – Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων» στοχεύει στη δημιουργία των αναγκαίων προϋποθέσεων για την ενίσχυση της εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας, ως βασικής επιλογής για την αναβάθμιση της παραγωγικής βάσης της χώρας προς αγαθά και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας. Ειδικότερα το πρόγραμμα στοχεύει στην: • υποστήριξη και αύξηση των παραγωγικών επενδύσεων που συμβάλλουν στην ενίσχυση της παρουσίας των ελληνικών επιχειρήσεων στις διεθνείς αγορές • αύξηση της εξωστρέφειας της επιχειρηματικής δραστηριότητας και της προβολής των ελληνικών επιχειρήσεων και των προϊόντων τους • ανάπτυξη συνεργιών βιομηχανίας – εμπορίου – υπηρεσιών • τόνωση της επιχειρηματικότητας και των συνεργασιών των επιχειρήσεων στο οικονομικό περιβάλλον δια μέσου της παροχής ενισχύσεων σε μικρομεσαίες και υπό συνθήκες σε μεγάλες επιχειρήσεις των μεταποιητικών κυρίως κλάδων της οικονομίας. Η υλοποίηση του προγράμματος είναι σε εξέλιξη. Στα πλαίσια του προγράμματος υλοποιούνται 746 προτάσεις καλύπτοντας ένα ευρύτατο φάσμα οικονομικών δραστηριοτήτων με προεξέχοντες κλάδους τους κλάδους της μεταποίησης .
Στρατηγικό πλαίσιο:	Το πρόγραμμα διαφοροποιείται από τις μέχρι σήμερα πρακτικές διότι ενσωματώνοντας πολλές από τις κατευθύνσεις και συστάσεις του Small Business Act (SBA), εστιάζει στην ενίσχυση των εξωστρεφών δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων. Επίσης εισάγει την έννοια της συνεργασίας και του κοινού στόχου μεταξύ επιχειρήσεων ενώ δεν απαιτεί πρότερη υποχρεωτική εμπειρία στο διεθνή χώρο για την υπαγωγή μιας πρότασης στις διατάξεις του.
Τεκμηρίωση του παραδειγματικού χαρακτήρα της πρακτικής	Το πρόγραμμα «Εξωστρέφεια – Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων» . αποτελεί καλή πρακτική καθώς συμβάλλει άμεσα στην αντιμετώπιση ενός βασικού προβλήματος της ελληνικής οικονομίας, αυτού της μειωμένης εξωστρέφειας των ελληνικών επιχειρήσεων. Επιφέρει σημαντικά αναπτυξιακά αποτελέσματα / επιπτώσεις που αφορούν, μεταξύ άλλων σε: • βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας • ενίσχυση της επιχειρηματικότητας • δημιουργία / διατήρηση ποιοτικών θέσεων εργασίας
Σχετικός στόχος Στρατηγικής Ευρώπη 2020	Έξυπνη ανάπτυξη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ 3

Χώρα:	Ελλάδα
Περιφέρεια:	Όλες οι περιφέρειες της Ελλάδας
Τίτλος καλής πρακτικής:	Μεταποίηση στις Νέες Συνθήκες (πρόκειται για ομάδα έργων)
Διάρκεια:	Από 13-07-2011 έως 13 -01 -2013 ή 13 – 07 – 2013 με εξαμηνιαία παράταση
Στόχος:	• Σύγκλιση • Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση
Χρηματοδότηση:	Συνολικό Κόστος : 184.340.283,38 € Κοινοτική Συνδρομή : 156.689.240,88 € Εθνική Συμμετοχή : 27.651.042,51 € Ιδιωτική Συμμετοχή : 253.428.563,60 €
Στοιχεία Επικοινωνίας:	Όνομα : Πέπη Γιαννουδάκου Φορέας : ΕΥΔ/ΕΠΑΕ Διεύθυνση : Μεσογείων 56, 11527 Αμπελόκηποι Αθήνα Email : giannoudakou@mou.gr Internet: www.antagonistikotita.gr
Περιγραφή καλής πρακτικής:	Μέσω της χρηματοδότησης το πρόγραμμα αποσκοπεί στον τεχνολογικό και οργανωτικό εκσυγχρονισμό υφιστάμενων μικρομεσαίων επιχειρήσεων και στη δημιουργία νέων σύγχρονων μεταποιητικών επιχειρήσεων. Ειδικότερα επιδιώκεται : ο Η υποστήριξη και αύξηση των παραγωγικών επενδύσεων που συμβάλλουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικής παρουσίας των ελληνικών επιχειρήσεων στην εγχώρια και τη διεθνή αγορά. ο Αναπροσανατολισμός της μεταποιητικής δραστηριότητας και των «παραδοσιακών» μεταποιητικών κλάδων προς κλάδους και προϊόντα υψηλότερης προστιθέμενης αξίας. ο Η ανάπτυξη επιχειρηματικής ευκαιρίας / σύστασης νέων μεταποιητικών επιχειρήσεων σε κλάδους υψηλής προστιθέμενης αξίας με έμφαση στην ποιοτική αναβάθμιση, την τυποποίηση και την πιστοποίηση των ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών. Η υλοποίηση του προγράμματος είναι σε εξέλιξη. Στα πλαίσια του προγράμματος εντάχθηκαν 1.849 έργα και υλοποιούνται 1.721 προτάσεις καλύπτοντας ένα ευρύτατο φάσμα μεταποιητικών δραστηριοτήτων.
Στρατηγικό πλαίσιο:	Βασική επιδίωξη είναι ο μετασχηματισμός της μεταποιητικής παραγωγικής βάσης της Ελληνικής Οικονομίας προς νέα ή διαφοροποιημένα προϊόντα και μεταποιητικές υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας, με ποιότητα, περιβαλλοντική ευαισθησία και ενσωμάτωση γνώσης & καινοτομίας .
Τεκμηρίωση του παραδειγματικού χαρακτήρα της πρακτικής	Το πρόγραμμα «Μεταποίηση στις Νέες Συνθήκες» αποτελεί καλή πρακτική καθώς πέραν του γεγονότος ότι επιφέρει σημαντικά αναπτυξιακά αποτελέσματα / επιπτώσεις που αφορούν σε: • βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας • προστιθέμενη αξία στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη • ενίσχυση της επιχειρηματικότητας • δημιουργία / διατήρηση ποιοτικών θέσεων εργασίας, ενέχει και στοιχεία καλής πρακτικής στο σχεδιασμό της υλοποίησης του καθώς αξιοποιεί τη νέα τεχνολογία μέσω ενός αξιόπιστου και εύχρηστου εργαλείου στους χρήστες (Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων) από την υποβολή της πρότασης μέχρι και την ολοκλήρωσή της. Επιπροσθέτως δίνεται η δυνατότητα στην Αρχή Διαχείρισης να έχει ανά πάσα στιγμή πλήρη εικόνα της προόδου υλοποίησης του αντλώντας στατιστικά στοιχεία για επεξεργασία.
Σχετικός στόχος Στρατηγικής Ευρώπη 2020	Έξυπνη ανάπτυξη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ 4

Χώρα:	Ελλάδα
Περιφέρεια:	Ηπείρου
Τίτλος καλής πρακτικής:	« ΝΕΑ ΓΝΩΣΗ » (πρόκειται για ομάδα έργων)
Διάρκεια:	Από 27.12.2010 έως 31.12.2015
Στόχος:	Σύγκλιση
Χρηματοδότηση:	Συνολικό Κόστος: 2.383.676 € Κοινοτική Συνδρομή : 2.026.124,6 € Εθνική Συμμετοχή: 357.551,4 €
Στοιχεία Επικοινωνίας:	Όνομα: Παπανικολάου Εύη Φορέας: Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή Περιφέρειας Ηπείρου Διεύθυνση: Πλατεία Πύρρου 1, Διοικητήριο, 45221, Ιωάννινα Email: eniparan@mou.gr Internet: peproe.gr
Περιγραφή καλής πρακτικής:	Η «ΝΕΑ ΓΝΩΣΗ» είναι ένα πρόγραμμα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης σχεδιασμένο ώστε να εξυπηρετήσει ανάγκες της περιφέρειας Ηπείρου. Μάλιστα, το αντικείμενο ορισμένων από τις εγκριθείσες προτάσεις είναι απόλυτα προσαρμοσμένο στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Περιφέρειας όπως (α) ένα νέο σύστημα ελέγχου ποιότητας για την παραδοσιακή αργυροχοΐα με στόχο την καλύτερη προώθηση των προϊόντων και (β) ο προσδιορισμός της αυθεντικότητας της βοτανικής και γεωγραφικής προέλευσης των τροφίμων για τον πιθανό καθορισμό Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης ή Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης. Το πρόγραμμα είναι σε εξέλιξη. Σε αυτό έχουν ενταχθεί 27 έργα ενώ προβλέπεται η περαιτέρω διεύρυνσή του.
Στρατηγικό πλαίσιο:	Βασικός στόχος της «ΝΕΑΣ ΓΝΩΣΗΣ» είναι η τόνωση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας, μέσω της ενδυνάμωσης των ερευνητικών, τεχνολογικών & καινοτομικών δραστηριοτήτων της Περιφέρειας, υποστηρίζοντας τις ανάγκες της κοινωνίας σε τομείς ενδιαφέροντος καθώς και του παραγωγικού δυναμικού της Ηπείρου, παράγοντας νέα γνώση που μπορεί να αξιοποιηθεί. Οι επιμέρους στόχοι είναι η αξιοποίηση αποτελεσμάτων έργων έρευνας και ανάπτυξης με τη μορφή παροχής λύσεων για την ικανοποίηση συγκεκριμένων αναγκών της κοινωνίας και του παραγωγικού τομέα , η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των εν λόγω ερευνητικών φορέων μέσω της βελτίωσης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ετοιμότητάς τους για την ικανοποίηση συγκεκριμένων παραγωγικών και κοινωνικών αναγκών, η ενίσχυση της συνεργασίας και της δικτύωσης των ΑΕΙ, ΤΕΙ, Ερευνητικών Κέντρων σε θέματα έρευνας και παρεμφερών δραστηριοτήτων με τους περιφερειακούς φορείς και το παραγωγικό δυναμικό, η απασχόληση νέου προσωπικού στα εργαστήρια ΕΤΑ, η δημιουργία ανθρώπινου κεφαλαίου που θα συνεισφέρει στην ανάπτυξη του τομέα παροχής επιστημονικών και τεχνολογικών υπηρεσιών σε επιχειρήσεις και οργανισμούς.
Τεκμηρίωση του παραδειγματικού χαρακτήρα της πρακτικής	Το έργο αποτελεί καλή πρακτική καθώς επιφέρει σημαντικά αναπτυξιακά αποτελέσματα / επιπτώσεις που αφορούν σε: • βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας • δημιουργία προϋποθέσεων επέκτασης της αγοράς τοπικών προϊόντων ή υπηρεσιών • προστιθέμενη αξία στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη • ενίσχυση της επιχειρηματικότητας • ενίσχυση της κοινωνίας της γνώσης • βελτίωση της ποιότητας ζωής.
Σχετικός στόχος Στρατηγικής Ευρώπη 2020	Έξυπνη ανάπτυξη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ 5

Χώρα:	Ελλάδα
Περιφέρεια:	Όλες οι περιφέρειες
Τίτλος καλής πρακτικής:	Τοπικές δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες (ΤΟΠ/ΕΚΟ) (πρόκειται για ομάδα έργων)
Διάρκεια:	1/7/2012 έως 30/6/2014
Στόχος:	• Σύγκλιση • Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση
Χρηματοδότηση:	Συνολικό Κόστος: 60.000.000 €
Στοιχεία Επικοινωνίας:	Όνομα: Αθανασοπούλου Αθηνά Φορέας: Ειδική Υπηρεσία για την Κοινωνική Ένταξη και την Κοινωνική Οικονομία Διεύθυνση: Κοραή 4 Email: aathanasopoulou@mou.gr Internet: www.keko.gr
Περιγραφή καλής πρακτικής:	Οι τοπικές δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες (ΤΟΠ/ΕΚΟ) αποτελούν ειδικά στοχευμένες παρεμβάσεις με σαφώς προσδιορισμένη ομάδα στόχο (άνεργοι που προέρχονται από ευπαθείς κοινωνικά ομάδες) και στοχεύουν στην κοινωνική ενσωμάτωση και την ένταξη στην τοπική αγορά εργασίας, μέσα από την εξασφάλιση της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, ως αποτέλεσμα αφενός της προετοιμασίας της ομάδας στόχου και αφετέρου της κινητοποίησης των τοπικών κοινωνικών και επιχειρηματικών φορέων. Περιλαμβάνουν επιμέρους αλληλοσυμπληρούμενες δράσεις, οι οποίες απευθύνονται σε άτομα για τα οποία, λόγω θέσης, ηλικίας, τόπου διαμονής, χρόνου ανεργίας, πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων ή άλλων παρεμφερών παραμέτρων, απαιτούνται ολοκληρωμένες και συνδυασμένες παρεμβάσεις, προκειμένου να είναι σε θέση να ενταχθούν στην αγορά εργασίας και να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις άρσης του κοινωνικού αποκλεισμού που τα χαρακτηρίζει. Υλοποιούνται από Αναπτυξιακές Συμπράξεις, οι οποίες συγκροτούνται από τοπικούς φορείς, επιχειρήσεις, επαγγελματικές οργανώσεις, μη κυβερνητικούς οργανισμούς, καθώς και φορείς της κοινωνίας των πολιτών. Οι δράσεις ΤΟΠ/ΕΚΟ βρίσκονται σε εξέλιξη.
Στρατηγικό πλαίσιο:	Οι τοπικές δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες εντάσσονται στο θεματικό Άξονα Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» με τίτλο «Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών». Ειδικότερα, συμβάλλουν στην επίτευξη του ειδικού στόχου «Πρώθηση της κοινωνικής και επαγγελματικής ενσωμάτωσης των Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων (μετανάστες, ΑΜΕΑ, άτομα με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες, μακροχρόνια άνεργοι/ες κλπ)»
Τεκμηρίωση του παραδειγματικού ή χαρακτήρα της πρακτικής	Οι δράσεις ΤΟΠ/ΕΚΟ αποτελούν καλή πρακτική, διότι χαρακτηρίζονται από καταλληλότητα της προσέγγισης και της ευαισθητοποίησης των ειδικών ομάδων πληθυσμού μιας συγκεκριμένης περιοχής, μέσω της ανάπτυξης δράσεων τοπικού χαρακτήρα και αξιοποίησης των τοπικών πόρων για την επαγγελματική ένταξη του συγκεκριμένου πληθυσμού. Επιπλέον, προωθούν την ενδυνάμωση / ενεργό συμμετοχή των επωφελούμενων ομάδων που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό, όπως οι ευαίσθητες κοινωνικά ομάδες, στην κοινωνική αλλά και επαγγελματική ένταξή τους, μέσω της ενεργοποίησης των τοπικών φορέων και τοπικών εταιρικών σχημάτων, για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης αλλά και με την ανάπτυξη υποστηρικτικών υπηρεσιών για την εμπύχωση – ενδυνάμωση τους και τη διασύνδεσή τους με τα εργασιακά περιβάλλοντα. Τέλος, μέσω της υλοποίησης των δράσεων αυτών ενισχύεται σημαντικά η εταιρικότητα, αφού απαιτείται η συνεργασία και η δικτύωση όλων των ενδιαφερομένων φορέων της τοπικής κοινωνίας, (Αναπτυξιακές Συμπράξεις), προκειμένου να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις άρσης του κοινωνικού αποκλεισμού των ευαίσθητων κοινωνικά ομάδων με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.
Σχετικός στόχος Στρατηγικής Ευρώπη 2020	Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ 6

Χώρα:	Ελλάδα
Περιφέρεια:	Αττικής
Τίτλος καλής πρακτικής:	Λειτουργία δικτύου Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης στα Άνω Λιόσια (πρόκειται για ομάδα 3 έργων)
Διάρκεια:	2010-2013
Στόχος:	Σύγκλιση
Χρηματοδότηση:	Συνολικό Κόστος: 1, 256.000 € Κοινοτική Συνδρομή : 1,005.000. € (80%) Εθνική Συμμετοχή: ,251.000. € (20%) Ιδιωτική Συμμετοχή: 0 € <i>Σημείωση: Το ακίνητο επί του οποίου λειτουργούν οι Δομές έχει παραχωρηθεί από τον Σύλλογο, το κτιριακό έχει κατασκευαστεί με συνδρομή του Ιδρύματος Λίλιαν Βουδούρη και το ΠΕΠ Αττικής.</i>
Στοιχεία Επικοινωνίας:	Όνομα: Αρσινόη Αψούρη Φορέας: Σύλλογος Γονέων Κηδεμόνων και Φίλων ΑΜΕΑ «Το Εργαστήρι» Διεύθυνση: Αγίου Ορους 46, Αττική Email: ergastiri@ath.forthnet.gr Internet: www.ergastiri.org
Περιγραφή καλής πρακτικής:	Το έργο αφορά στην ίδρυση και λειτουργία τριών Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΣΥΔ) συνολικά 27 ατόμων (9 άτομα ανά στέγη) στην περιοχή Άνω Λιόσια, της Αττικής με στόχο την πρόληψη ιδρυματισμού ατόμων με νοητική υστέρηση, που διαβιώνουν σε οικογενειακό περιβάλλον, αλλά αντιμετωπίζουν βραχυπρόθεσμα/μεσοπρόθεσμα κίνδυνο να το απωλέσουν. Από τις τρεις κατοικίες υποστηριζόμενης διαβίωσης,, η ΣΥΔ «Φροντίδα 1» λειτουργεί από τα μέσα του 2011 ενώ οι ΣΥΔ «Φροντίδα 2» και «Φροντίδα 3» είναι σε πλήρη λειτουργία από το Μάιο του 2012. Η βιωσιμότητα των ΣΥΔ μετά τη λήξη του έργου εξασφαλίζεται από τα έσοδα του «Εργαστηρίου», από χορηγούς, από τα Ασφαλιστικά Ταμεία των φιλοξενουμένων και από την πώληση των αγαθών που παράγονται στους χώρους του. Η προβολή του έργου γίνεται στο πλαίσιο της γενικότερης προβολής του θεσμού των Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης μέσα από ημερίδες, συνέδρια, μπαζαάρ πώλησης προϊόντων και του διαδικτύου. Η λειτουργία των τριών στεγών διασφαλίζεται από την ύπαρξη ειδικής επιστημονικής ομάδας από ειδικούς ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, ειδικούς παιδαγωγούς κ.α. Παράλληλα στις Στέγες εργάζονται 6 φροντιστές 24ώρης απασχόλησης, ενώ λειτουργεί και υποστηρικτικό δίκτυο από εργοθεραπευτές, γυμναστές, οδηγούς κ.α, καθώς στη λειτουργία του έργου δεν περιλαμβάνεται μόνο η διαμονή των ατόμων με νοητική υστέρηση, αλλά η κοινωνική ένταξη με ανάπτυξη ψυχοκοινωνικών δραστηριοτήτων και συμμετοχή σε προγράμματα δημιουργικής απασχόλησης στα Προστατευμένα Παραγωγικά Εργαστήρια, στα οποία απασχολούνται οι διαμένοντες στις ΣΥΔ. Το έργο βρίσκεται σε φάση ολοκλήρωσης.
Στρατηγικό πλαίσιο:	Οι Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης αντιμετωπίζουν την απειλή ιδρυματισμού για άτομα, που χάνουν την προστασία του οικογενειακού περιβάλλοντος και οδηγούνται σε κρατικά και ιδιωτικά ιδρύματα κλειστού τύπου ως τη μόνη εναλλακτική, που υπήρχε μέχρι τη θέσπιση και ίδρυση των ΣΥΔ. Επιπλέον, αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τον στιγματισμό της νοητικής στέρησης.
Τεκμηρίωση του παραδειγματικού χαρακτήρα της πρακτικής	Οι Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης «Φροντίδα 1,2,3,» αποτελούν καλή πρακτική γιατί πληρούν τα ακόλουθα προτεινόμενα κριτήρια: • Καινοτομίας, ως προς την παρεχόμενη υπηρεσία καθώς η σύσταση δομών διαβίωσης ατόμων με νοητική υστέρηση αποτελεί έναν νέο θεσμό που τώρα βρίσκεται στην ανάπτυξή του. • Ολοκληρωμένου χαρακτήρα της παρέμβασης, καθώς στο έργο δεν περιλαμβάνεται μόνο η διαβίωση των ατόμων με νοητική υστέρηση, αλλά και δραστηριότητες ψυχαγωγίας, συμμετοχής σε δραστηριότητες της καθημερινότητας (ψώνια κ.α.). Επίσης η γειτνίαση με το κεντρικό κτήριο του Εργαστηρίου και η επαγγελματική απασχόληση των διαμενόντων στα προγράμματά του, ενδυναμώνουν τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα της παρέμβασης. • Επιπτώσεις στην απασχόληση, καθώς η λειτουργία των Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης δημιουργεί θέσεις εργασίας καθώς απασχολείται προσωπικό τόσο με σχέση εργασίας πλήρους όσο και μερικής απασχόλησης.

	• Εταιρικότητας, καθώς ο Σύλλογος Γονέων, Κηδεμόνων και Φίλων ΑμΕΑ «Το Εργαστήρι» συμμετέχει ενεργά στο δίκτυο που αναπτύσσεται για όλους τους φορείς λειτουργίας Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης και που μπορεί να αποτελέσει τη βάση για την προώθηση και προβολή των προγραμμάτων τους στη κοινωνία. • Ενδυνάμωσης/ Ενεργούς Συμμετοχής των επωφελομένων ομάδων που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό. Στον τομέα αυτό παρατηρείται και η σημαντικότερη επίδραση της λειτουργίας των Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης καθώς τα άτομα με νοητική υστέρηση που διαμένουν στις δομές αυτές έχουν τη δυνατότητα να έχουν μία όσο το δυνατόν πιο φυσιολογική ζωή, με όλες τις καθημερινές, ψυχαγωγικές δραστηριότητες και τις δυνατότητες απασχόλησης που απολαμβάνουν οι άνθρωποι χωρίς νοητική υστέρηση. Επίσης μέσα από το πρόγραμμα αυτό κοινωνικοποιούνται οι διαμέμοντες στις στέγες, γνωρίζουν άλλους συνανθρώπους τους, ανεξαρτητοποιούνται και ξεφεύγουν από το περιβάλλον του πατρικού τους σπιτιού στο οποίο συνήθως περιορίζονται τα άτομα με νοητική υστέρηση. Δεν συντελείται όμως μία απλή κοινωνικοποίηση των ατόμων, έχουν τη δυνατότητα επαγγελματικής απασχόλησης και ολοκλήρωσής τους ως άτομα, καθώς έχουν το δικό τους μισθό, το δικό τους χώρο και τον τρόπο να «ορίζουν» οι ίδιοι τη ζωή τους.
Σχετικός στόχος Στρατηγικής Ευρώπη 2020	Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ 7

Χώρα:	Ελλάδα
Περιφέρεια:	Όλες οι περιφέρειες
Τίτλος καλής πρακτικής:	Πρόγραμμα «Διαύγεια» (πρόκειται για ένα έργο)
Διάρκεια:	Ημερομηνία Έναρξης: 05/11/2010 - Ημερομηνία Λήξης: 15/03/2014
Στόχος:	• Σύγκλιση • Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση
Χρηματοδότηση:	Συνολικό Κόστος: 3.187.856,37 € Κοινοτική Συνδρομή : 2.709.677,91 € Εθνική Συμμετοχή: 827.678,46. € Ιδιωτική Συμμετοχή: 0 €
Στοιχεία Επικοινωνίας:	Όνομα: Οικονομόπουλος Ηλίας Φορέας: Κοινωνία της Πληροφορίας ΑΕ Διεύθυνση: Χανδρή 3 και Κύπρου, 18346, Μοσχάτο Email: eeconomopoulos@ktpae.gr Internet: http://www.ktpae.gr/
Περιγραφή καλής πρακτικής:	Το Πρόγραμμα «Διαύγεια» αφορά στην υποχρεωτική ανάρτηση όλων πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο Διαδίκτυο. Με τον τρόπο αυτό παρέχονται στον πολίτη ενισχυμένες δυνατότητες να απολαύσει συνταγματικά του δικαιώματα όπως είναι η πληροφόρηση και η συμμετοχή στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Στο Πρόγραμμα «Διαύγεια» είναι μέχρι σήμερα ενταγμένοι 3.458 φορείς, το σύνολο των αναρτημένων πράξεων είναι 5.901.966 και αυξάνεται κατά 14.000 την ημέρα από 32.025 χρήστες που αποτελούν μία κρίσιμη μάζα εργαζομένων στο στενό και ευρύ δημόσιο τομέα με ψηφιακή κουλτούρα για την προώθηση δράσεων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών. Για την υλοποίηση της δράσης χρησιμοποιήθηκαν ανοικτές τεχνολογίες οι οποίες επιτρέπουν επεκτασιμότητα, γρήγορη αλλά και ασφαλή ανάπτυξη εφαρμογών.
Στρατηγικό πλαίσιο:	Με τον Νόμο 3861/10 "Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο "Πρόγραμμα Διαύγεια" και άλλες διατάξεις», εισάγεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα η υποχρέωση ανάρτησης πράξεων και αποφάσεων των κυβερνητικών και διοικητικών οργάνων στο Διαδίκτυο. Κύριος στόχος του Προγράμματος είναι να αποφέρει τη μέγιστη δημοσιότητα των προαναφερόμενων πράξεων και αποφάσεων, η οποία προοδευτικά θα συντελέσει σε αλλαγή κουλτούρας σε όλη τη Δημόσια Διοίκηση. Είναι ένα πρόγραμμα αρκετά προωθημένο και καινοτόμο, ακόμα και για τα Ευρωπαϊκά δεδομένα, με κύριο στόχο να αποφέρει τη μέγιστη δημοσιότητα της κυβερνητικής πολιτικής και της διοικητικής δράσης. Η εφαρμογή του προγράμματος Διαύγεια συμβάλει καθοριστικά στη δημιουργία ενός νέου μοντέλου στη σχέση του Πολίτη με το Κράτος.
Τεκμηρίωση του παραδειγματικού χαρακτήρα της πρακτικής	Ο ολοκληρωμένος τρόπος προσέγγισης της υλοποίησης του προγράμματος «Διαύγεια» συνέβαλε στον καλύτερο σχεδιασμό του ως έργο πληροφορικής και μπορεί να αποτελέσει πρότυπο για τον τρόπο που σχεδιάζονται και άλλες παρεμβάσεις ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε οργανωτικό και τεχνολογικό επίπεδο. Σε λειτουργικό επίπεδο, το Πρόγραμμα Διαύγεια εισάγει καινοτόμα επίπεδα διαφάνειας και πρόσβασης των πολιτών στην πληροφορία σε όλα τα επίπεδα της Δημόσιας Διοίκησης.
Σχετικός στόχος Στρατηγικής Ευρώπη 2020	• Έξυπνη ανάπτυξη • Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

16.1 Κοινωνικοοικονομική κατάσταση και επίπτωση στο ΕΣΠΑ

Η κοινωνικοοικονομική κατάσταση, τόσο από την περίοδο κατάρτισης του ΕΣΠΑ (2007) όσο και από την περίοδο υποβολής της προηγούμενης έκθεσης στρατηγικής παρακολούθησης (2009) έχει διαφοροποιηθεί σημαντικά. Με τη συνεχιζόμενη ύφεση της ελληνικής οικονομίας και με την προσπάθεια για δημοσιονομική προσαρμογή, από το έτος 2009 και μετά, **η οικονομική κατάσταση της χώρας και των Περιφερειών της έχει επιδεινωθεί σημαντικά**. Ως σημαντικότερο πρόβλημα εμφανίζεται σχεδόν παντού η αποβιομηχάνιση, ενώ κύριες μορφές ανισοτήτων στον ελληνικό χώρο είναι η μονοκεντρικότητα, η αντίθεση αστικού – ύπαιθρου χώρου και οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες.

Από την υποβολή της έκθεσης στρατηγικής παρακολούθησης του 2009 καταγράφονται σημαντικές **εξελίξεις αναφορικά με εθνικές, τομεακές και περιφερειακές πολιτικές** όπως η υπογραφή των Μνημονίων Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής και το Πρόγραμμα Καλλικράτης (2010) , με το οποίο οι 13 Περιφέρειες της χώρας ορίστηκαν ως αυτοτελείς Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τους ανατέθηκαν σημαντικές αρμοδιότητες, αναδιοργανώθηκε η αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης με μεγαλύτερους και λιγότερους Δήμους. Παράλληλα προωθήθηκαν και επιμέρους τομεακές παρεμβάσεις όπως η ψήφιση του νόμου για την αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Πανεπιστημίων και ΤΕΙ), μεταρρυθμίσεις του τομέα υγείας (σύστημα προμηθειών, μείωση των λειτουργικών δαπανών μεταξύ με την συγχώνευση / κατάργηση φορέων υγείας και νοσοκομειακών μονάδων, ηλεκτρονική συνταγογράφηση), αλλαγές στο επιχειρηματικό περιβάλλον (κατάργηση ρυθμίσεων που δημιουργούν εμπόδια, απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης και προσαρμογή του Επενδυτικού Νόμου) , σύσταση της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων κλπ.

Η πορεία υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ έχει επηρεασθεί άμεσα από τις εξελίξεις αυτές και κυρίως από τις απαιτήσεις που προκύπτουν από τα Μνημόνια Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής. Τα έντονα προβλήματα παροχής τραπεζικής χρηματοδότησης εξαιτίας της κρίσης και της έλλειψης ρευστότητας καθιστούν την εξεύρεση ιδιωτικών πόρων για τη χρηματοδότηση έργων δημοσίου χαρακτήρα ιδιαίτερα δύσκολη, δημιουργώντας σοβαρές δυσκολίες στην υλοποίηση των έργων τα οποία έχουν επιλεγεί να υλοποιηθούν με τον τρόπο αυτό. Παρά τη σημαντική στήριξη που δόθηκε από την ΕΕ στο σύνολο της Ευρωζώνης για την σταθεροποίηση του τραπεζικού συστήματος, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα περιόρισαν σημαντικά την παροχή δανείων προς τις ιδιωτικές επιχειρήσεις με αποτέλεσμα την έλλειψη ρευστότητας. Παράλληλα, η ανεργία αποτελεί πλέον, ένα από τα καίρια προβλήματα της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας, επηρεάζοντας σε σημαντικό βαθμό μεγάλες ομάδες του πληθυσμού, καθόσον αγγίζει το 25% το 2012.

Για την ανταπόκριση των προκλήσεων αυτών ελήφθησαν μία σειρά από πρωτοβουλίες όπως η προώθηση της δημιουργίας Ταμείου Επιμερισμού Κινδύνου για έργα υποδομών σε συνεργασία με την Ε.Ε. και την ΕΤΕπ, η ενεργοποίηση της πρωτοβουλίας JEREMIE και του Ταμείου Επιχειρηματικότητας στην κατεύθυνση της κάλυψης του κεφαλαίου κίνησης των επιχειρήσεων η διευκόλυνση της δανειοδότησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων με τη δημιουργία σε συνεργασία με την ΕΤΕπ ενός νέου εγγυοδοτικού μηχανισμού, η πρόσφατη αναθεώρηση των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, η κατάρτιση Σχεδίου Δράσης στοχευμένων παρεμβάσεων για την ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των νέων και η κατάρτιση ενός καταλόγου 181 έργων προτεραιότητας υψηλής επενδυτικής αξίας σε σημαντικούς τομείς. Στρατηγικός στόχος στην παρούσα φάση είναι μια ποσοτική, ποιοτική και διοικητική βελτίωση ως προς τη διαχείριση των πόρων του ΕΣΠΑ.

16.2 Επιτεύγματα και προοπτικές

Το κύριο χαρακτηριστικό που αποτυπώθηκε στην προηγούμενη έκθεση στρατηγικής παρακολούθησης (2009) ήταν η χαμηλή πρόοδος, τόσο όσον αφορά στις νομικές δεσμεύσεις, όσο και τις δηλωθείσες πληρωμές για το σύνολο των ΕΠ, όπου τα ποσοστά επί της συνολικής κοινοτικής

συνδρομής κατά την περίοδο αναφοράς (Σεπτέμβριος 2009) ανέρχονταν στο 6,9% και 1,5%, αντίστοιχα.

Στην παρούσα φάση η **απορρόφηση Κοινωνικής Συνδρομής του ΕΣΠΑ ανέρχεται στο 39,54% και οι νομικές δεσμεύσεις στο 71,48%**. Επί συνόλου 86 επιμέρους κωδικών θέματος προτεραιότητας, τη μεγαλύτερη συμμετοχή στις έως σήμερα δαπάνες έχει ο κωδικός 08 (Άλλες επενδύσεις σε επιχειρήσεις) με ποσοστό 16,81% και ακολουθεί ο κωδικός 21 (Αυτοκινητόδρομοι – Διευρωπαϊκά δίκτυα Μεταφορών) με συμμετοχή 11,58% στο σύνολο των δαπανών. Στους υπόλοιπους κωδικούς καταγράφεται διασπορά των δαπανών με σημαντική συμμετοχή τόσο των λοιπών υποδομών (κωδ. 17,22,23,,), του κωδικού 52 (Παραγωγή καθαρών αστικών μεταφορών), του κωδικού 43 (Ενεργειακή Αποδοτικότητα), του κωδικού 75 (Υποδομές Εκπαίδευσης), και των κωδικών ενίσχυσης της αγοράς εργασίας όπως ο 66 (Υλοποίηση ενεργών και προληπτικών μέτρων στην αγορά εργασίας) με σημαντική συμμετοχή της τάξης 6,65% του συνόλου των δαπανών και του κωδικού 69 που αφορά την ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης.

Η σημαντική πρόοδος καταγράφεται και στο επίπεδο του **φυσικού αντικειμένου και των αποτελεσμάτων** κατά τα έτη 2010 και 2011, και αποτυπώνεται τόσο στους βασικούς δείκτες κορμού όσο και στην ποιοτική ανάλυση της πρόοδου (βλ. κεφ. 3), ειδικά αναφορικά με τους Γενικούς Στόχους ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας, εκσυγχρονισμού των φυσικών υποδομών και των συναφών υπηρεσιών του συστήματος μεταφορών της χώρας, καθώς και της διευκόλυνσης της πρόσβασης στην απασχόληση. Οι εκθέσεις αξιολόγησης που ήδη υποβάλλονται για το 2012 στο σύνολο των ΕΠ αποτυπώνουν μία ολοκληρωμένη εικόνα για την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των παρεμβάσεων του ΕΣΠΑ έως τώρα. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι από τις έως τώρα παρεμβάσεις ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης ωφελήθηκαν 117 χιλιάδες άνεργοι⁴⁵ και χρηματοδοτήθηκαν πάνω από 21.000 έργα⁴⁶ άμεσης ενίσχυσης επενδύσεων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Το έτος 2012 υπεβλήθη και εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η **αναθεώρηση των Ε.Π. του ΕΣΠΑ**. Σε γενικές γραμμές δεν μεταβάλλει τους βασικούς στόχους και τις προτεραιότητες της αρχικής αναπτυξιακής του στρατηγικής που είχε θέσει το 2007, προσδίδει όμως μια νέα έμφαση στην αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης και κυρίως των συνθηκών χρηματοδοτικής ασφυξίας που έχουν αναδειχθεί ως καίριος παράγοντας για τη βιωσιμότητα και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην χώρα καθώς και της αυξανόμενης ανεργίας. Τα αναμενόμενα οφέλη, τα οποία εντοπίζονται και από τη διαδικασία on-going αξιολόγησης των προγραμμάτων, συνοψίζονται στη συμβολή στην άμεση αντιμετώπιση του δημοσιονομικού προβλήματος της χώρας, με την κατά το δυνατό μεγαλύτερη και αμεσότερη εισροή κοινωνικών πόρων, στην εξασφάλιση της επιλεξιμότητας των δαπανών αναπτυξιακών δράσεων και έργων, στην ενίσχυση των μηχανισμών και διαδικασιών επιτάχυνσης της εφαρμογής για την κάλυψη των μέχρι πρότινος καθυστερήσεων, στον διαχειριστικό ορθολογισμό των ΕΠ και στην ορθολογικοποίηση του πλέγματος ποσοτικών στόχων του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Για την επιτάχυνση της υλοποίησης του ΕΣΠΑ επιχειρήθηκε η **απλοποίηση του συστήματος διαχείρισης** των συγχρηματοδοτούμενων έργων και μεταξύ άλλων καταργήθηκαν οι διαδικασίες συντονισμού πριν την έκδοση των προσκλήσεων και πράξεων, καταργήθηκε η υποχρεωτική επιβεβαίωση της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων, έχουν θεσμοθετηθεί προθεσμίες ολοκλήρωσης των ενεργειών διαχείρισης και υλοποίησης, τέθηκε σε λειτουργία η διαδικασία πληρωμών των συγχρηματοδοτούμενων έργων μέσω Κεντρικού Λογαριασμού, εφαρμόζεται το σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση ζητημάτων που ανέκυψαν λόγω της εφαρμογής του Σχεδίου Καλλικράτης και το Σχέδιο Δράσης της Εθνικής Αρχής Συντονισμού ΕΣΠΑ, εγκρίθηκαν προτάσεις απλοποιημένης διαχείρισης δαπανών .

Προκειμένου να **απλοποιηθεί το θεσμικό πλαίσιο** υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων εφαρμόζονται πρωτοβουλίες όπως θεσμικές παρεμβάσεις για την άρση καθυστερήσεων στην εκτέλεση των έργων (πχ μέτρα για την επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδοτήσεων από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, νόμος για τις περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις, ρυθμίσεις σχετικά με την μείωση του χρόνου των απαλλοτριώσεων, φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα κλπ).

⁴⁵ ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔ (2012)

⁴⁶ ΟΠΣ ΕΡΓΟΡΑΜΑ , δείκτης κορμού υπ. αριθμ 7 (α' εξάμηνο 2012).

Μετά την έγκριση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1311/2011, η Ελλάδα κατόπιν σχετικού αιτήματός της έκανε χρήση της διαδικασίας "top-up" με την οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταβάλλει με κάθε αίτηση πληρωμής πρόσθετα από το ισχύον χρηματοδοτικό σχέδιο του προγράμματος 10 ποσοστιαίες μονάδες.

Κατά το χρόνο υποβολής της παρούσας έκθεσης ήδη ενεργοποιούνται **πρόσθετα μέτρα για την απλούστευση των διαδικασιών του ΕΣΠΑ** (πχ περιορισμός των υπογραφών που απαιτούνται για ένταξη στα προγράμματα, αλλαγή του θεσμού του υπόλογου και περιορισμός μιας σειράς από γραφειοκρατικές διαδικασίες, ενεργοποίηση του ΕΤΕΑΝ για κεφάλαια κίνησης στις επιχειρήσεις, προγράμματα για την κάλυψη εγγυητικών επιστολών ελληνικών τραπεζών σε μεγάλη κλίμακα για να διευκολυνθεί το εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο, μέτρα για την επανεκκίνηση μεγάλων έργων, σύστημα των ηλεκτρονικών συμβάσεων για τις κρατικές προμήθειες κλπ).

16.3 Η εμπειρία εφαρμογής του ΕΣΠΑ υπό το πρίσμα σχεδιασμού της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης 2014-2020

Τα ΕΠ του ΕΣΠΑ είχαν σχεδιασθεί τα έτη 2006-2007, όταν οι συνθήκες στην Ελλάδα και την Ευρώπη ήταν διαφορετικές και είχαν βασισθεί μεταξύ άλλων και στους προσανατολισμούς της αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Ωστόσο, ήδη από το 2010, υπό τις συνθήκες ύφεσης της ελληνικής οικονομίας, η αρχικά σχεδιασθείσα εξειδίκευση των ΕΠ άρχισε να αναπροσαρμόζεται και να κατευθύνεται σε παρεμβάσεις και έργα που αντιμετώπιζαν τις νέες προσκλήσεις. Από την ανάλυση που προηγήθηκε καταδεικνύεται ότι το πρόγραμμα περιλαμβάνει παρεμβάσεις που συμβάλουν στην εκπλήρωση των στόχων του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων και αντίστοιχα συμβάλουν στους αντίστοιχους στόχους και κατευθυντήριες αρχές της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και συναρτώνται με όλες τις εμβληματικές πρωτοβουλίες της, καθώς και με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση.

Με βάση ενδείξεις από τις διαθέσιμες μελέτες, η εμπειρία από τη μέχρι σήμερα υλοποίηση του ΕΣΠΑ υποδεικνύει ως κύρια **κρίσιμα σημεία** τα ακόλουθα:

- Ισχυρή τρωτότητα απέναντι στους εξωτερικούς παράγοντες (η κρίση ρευστότητας επηρέασε καθοριστικά τη δυνατότητα των Τελικών Δικαιούχων και κυρίως των επιχειρήσεων να ανταποκριθούν στην προσφορά αναπτυξιακών εργαλείων από το πρόγραμμα, ενώ η δημοσιονομική κρίση επηρέασε και το σκέλος «ενισχύσεις» και το σκέλος «υποδομές» του προγράμματος).
- Στην ίδια περίοδο επιχειρήθηκε η διοικητική μεταρρύθμιση, με ιδιαίτερη έμφαση στο αυτοδιοικητικό επίπεδο, η οποία επιβάρυνε το σύστημα διοίκησης του προγράμματος κατά την μεταβίβαση αρμοδιοτήτων.
- Περιορισμένη προσφυγή σε ολοκληρωμένα εργαλεία και δύσκαμπτη αρχιτεκτονική προγραμμάτων (πχ εκτεταμένη προσφυγή στο μηχανισμό των εκχωρήσεων σε Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης).
- Περιορισμένη δυνατότητα για συνδυασμένη αντιμετώπιση των αναγκών και για την κρίση και για την ανάκαμψη και για τη (μακροπρόθεσμη) ανάπτυξη.

Η παρούσα φάση πλήρους ανάπτυξης του φάσματος παρεμβάσεων του ΕΣΠΑ 2007-2013 συμπίπτει με τη έναρξη του αναπτυξιακού σχεδιασμού και της διαβούλευσης για την περίοδο 2014-2020 ("Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης"). Τα σχέδια Κανονισμών για την Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνοχής της περιόδου 2014-2020 σηματοδοτούν μία ριζική στροφή όπου καλείται να χρηματοδοτήσει μια υπερκείμενη στρατηγική (Στρατηγική «Ευρώπη 2020») με έμφαση στην ανταγωνιστικότητα. Με βάση τις προτάσεις της Ε. Επιτροπής για τη **γεωγραφική επιλεξιμότητα**, πέντε (5) ελληνικές περιφέρειες θα εμπίπτουν στην κατηγορία των λιγότερο ανεπτυγμένων, έξι (6) στην κατηγορία της μεταβατικής στήριξης και δύο (2) στην κατηγορία των περισσότερο ανεπτυγμένων.

Σημειώνεται ωστόσο ότι η **χρήση στατιστικών στοιχείων** της περιόδου 2007-2009 για το περιφερειακό εισόδημα και 2008-2010 για το ΑΕΕ στην πρόταση του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου αδυνατεί να απεικονίσει τη σημερινή πραγματικότητα παρατεταμένης ύφεσης για τις ελληνικές περιφέρειες, ενώ το κριτήριο της ανεργίας έχει χαμηλή βαρύτητα στη σχετική μεθοδολογία. Είναι αναγκαίο η περιφερειακή κατανομή των πόρων της Συνοχής να αντανακλά την δεινή οικονομική και κοινωνική κατάσταση των τελευταίων τριών ετών στην Ελλάδα, η οποία σαφώς

δεν αντικατοπτρίζεται από τη χρήση παρωχημένων στοιχείων και τη συσσωρευμένη ύφεση 2009-2011 πλέον των 15 ποσοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ.

Υπό συνθήκες δημοσιονομικής κρίσης και στασιμότητας επενδυτικής δαπάνης του ιδιωτικού τομέα, η ενδεχόμενη μείωση προϋπολογισμού από τα Διαρθρωτικά Ταμεία για τις ελληνικές περιφέρειες θα συνεπάγεται επικέντρωση σε εκείνους τους τομείς που βασίμως κρίνεται ότι θα ασκήσουν κινητήριο ρόλο, μετάθεση για τη συγκυρία της ανάκαμψης των επενδύσεων σε μη κινητήριους τομείς, εξειδικευμένη παρέμβαση σε περιοχές και τομείς όπου η κρίση κινδυνεύει να οδηγήσει σε αποσάθρωση και ερημοποίηση.

Η Ελλάδα έχει εκφράσει εξ' αρχής τις επιφυλάξεις της σε διατάξεις των σχεδίων Κανονισμών που αφορούν στη **θεματική συγκέντρωση** (καθώς δημιουργούν ασφυκτικά πλαίσια στο σχεδιασμό των προγραμμάτων με βάση τις ανάγκες και τις δυνατότητες τομέων και Περιφερειών), καθώς και στην εφαρμογή **μακροοικονομικών όρων και προϋποθέσεων** σε επίπεδο Κράτους-Μέλους (αφού ενισχύουν το φαύλο κύκλο της κρίσης και αυξάνουν την ανισότητα μεταξύ μη ανεπτυγμένων και πλούσιων περιφερειών και χωρών). Οι γενικές αιρεσιμότητες (conditionalities) αποτελούν βασικές αρχές για την ομαλή και βέλτιστη υλοποίηση των παρεμβάσεων στο Πλαίσιο της Συνοχής, εν τούτοις δεν μπορούν να αποτελέσουν αιρεσιμότητες που μπορούν να έχουν αρνητική επίπτωση στις υλοποιούμενες παρεμβάσεις των ΕΠ. Οι **εκ-των-προτέρων αιρεσιμότητες**, ακόμη και αν αφορούν το σύνολο της χώρας και όχι κάθε επιμέρους Πρόγραμμα, θέτουν ζητήματα τόσο ως προς την εφικτότητα ανταπόκρισης σε αυτές όσο και στο διαχειριστικό επίπεδο: αρκετές είναι οριζόντιες αλλά ενδεχόμενη μη εκπλήρωσή τους θέτει εκ των πραγμάτων πρόβλημα στην υλοποίηση παρεμβάσεων στα Προγράμματα στις αντίστοιχες θεματικές περιοχές.

Επιπλέον, οι επιφυλάξεις της χώρας σχετικά με το **πλαίσιο επίδοσης** αφορούν στη συσχέτιση της μη επίτευξης των στόχων τόσο με αναστολή πληρωμών όσο και με δημοσιονομικές διορθώσεις, ενώ εκτιμάται ότι οποιοσδήποτε περιορισμός του προγραμματικού σχεδιασμού των περιφερειών στις **ειδικές ανά χώρα συστάσεις** (country specific recommendations), καθώς και η «τιμωρία» τους για ενδεχόμενες καθυστερήσεις των κεντρικών κυβερνήσεων στην προώθηση μεταρρυθμίσεων για τις οποίες έχουν δεσμευτεί, είναι άστοχη και θα δημιουργήσει σοβαρά προσχώματα στην αναπτυξιακή τους προσπάθεια, αλλά και περαιτέρω διεύρυνση των περιφερειακών ανισοτήτων.

Έχει επίσης επισημανθεί ότι οι ελληνικές **νησιωτικές περιφέρειες**, αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα και σημαντικά προβλήματα, τα οποία συνδέονται με εγγενή χαρακτηριστικά τους ωστόσο έως σήμερα δεν διατυπώνεται κάποια σχετική πρόβλεψη είτε στο ΠΔΠ είτε στο κανονιστικό πλαίσιο.

Τα σχέδια Κανονισμών δίνουν μεγάλη έμφαση στα **χρηματοδοτικά εργαλεία**, δικαιολογημένη στο βαθμό που αναζητείται μόχλευση πόρων αλλά με πιθανά προβλήματα σε περιόδους και περιοχές κρίσης.

Ουσιαστικά η χώρα καλείται να περάσει σε μια περίοδο όπου θα πρέπει να αναζητήσει μία στρατηγική υψηλών απαιτήσεων υπό συνθήκες πολύ περιορισμένων διαθέσιμων πόρων. Ταυτόχρονα, η ιδιαίτερα οξυμένη δική της δημοσιονομική κρίση αλλά και συγκεκριμένοι όροι του Συμφώνου για το Ευρώ και της Οικονομικής Διακυβέρνησης δυσχεραίνουν την υποκατάσταση Διαρθρωτικών με εθνικούς επενδυτικούς πόρους.

Η χώρα και οι Περιφέρειες της διέτρεχαν και προ κρίσης πολύ σημαντικό κίνδυνο περιθωριοποίησης στον ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο και στο οικονομικό περιβάλλον και αντιμετώπισης συνεπειών από την κλιμακική αλλαγή και τη δημογραφική εξέλιξη. Με προβλήματα ανταγωνιστικότητας και παράλληλα έκθεση σε κινδύνους και προκλήσεις οικονομικούς, κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς, ο αναπτυξιακός της σχεδιασμός για την περίοδο 2014-2020 είναι αφενός μια εξαιρετικά δύσκολη και περίπλοκη «άσκηση», αφετέρου πρέπει να ξεκινήσει από αφετηρίες σημαντικά διαφορετικές από τις συνήθεις στις προηγούμενες περιόδους⁴⁷. Η **ανάγκη αλλαγής του αναπτυξιακού υποδείγματος** με βάση τις ανάγκες και το δυναμικό (τις δυνατότητες) των περιφερειών της χώρας επισημαίνεται και στην 1^η εγκύκλιο σχεδιασμού της περιόδου 2014-2020 του Υπ. Ανάπτυξης⁴⁸.

Ως εκ τούτου είναι αναγκαία μια ουσιαστική αλλαγή, λαμβάνοντας υπόψιν ότι οι διαθέσιμοι πόροι προβλέπεται να είναι περιορισμένοι (σε σύγκριση με τις πάγιες ανάγκες, τις νέες εξωτερικές προκλήσεις, την αποσάθρωση του παραγωγικού συστήματος και τις τάσεις αποδιάρθρωσης του

⁴⁷ Επιστημονική υποστήριξη για τη συγκρότηση Ελληνικής πρότασης στο πλαίσιο αναμόρφωσης της Ευρωπαϊκής πολιτικής Συνοχής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας-BCS 2012.

⁴⁸ Διαθέσιμη στην ιστοσελίδα : <http://www.espa.gr/el/Pages/staticNewProgrammaticPeriod.aspx>

κοινωνικού ιστού), ο διεθνής ανταγωνισμός θα είναι οξύτατος, ο διοικητικός μηχανισμός υπόκειται σε μια εκτεταμένη αναδιάρθρωση, οι δημοσιονομικές προοπτικές δεν εγγυώνται ούτε απρόσκοπτη ούτε βέβαιη εθνική δημόσια χρηματοδότηση των επενδύσεων, η μόχλευση ιδιωτικών πόρων είναι αβέβαιη και απαιτητική σε όρους απόδοσης κεφαλαίου, οι δεσμεύσεις των Κανονισμών θα είναι εξαιρετικά απαιτητικές.

Η αναγνώριση της περιορισμένης αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας και της πολυπλοκότητας των δομών και διαδικασιών υλοποίησης του τρέχοντος ΕΣΠΑ, σε συνδυασμό με την επιμονή των σχεδίων Κανονισμών για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 σε συνολικές παρεμβάσεις ολοκληρωμένου χαρακτήρα και σε ειδικότερα προγραμματικά εργαλεία, οδηγούν στην εκτίμηση ότι είναι σκόπιμη μια συνολική, ενδεχομένως ριζική αναδιάρθρωση του συγχρηματοδοτούμενου αναπτυξιακού προγραμματισμού. Η στόχευση στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να ενσωματώνει επαρκώς και τις συνιστώσες αναπροσανατολισμού της ανάπτυξης προς την εξωστρέφεια, καθώς και μία ολοκληρωμένη στρατηγική ευφυούς εξειδίκευσης (smart specialization) για τις ελληνικές περιφέρειες.